

TRAKCJA PRKiI S.A.

RAPORT ROCZNY

SPÓŁKI TRAKCJA PRKiI

ZA ROK OBROTOWY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2017 ROKU

opublikowany zgodnie z § 82 ust. 1 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. 2014, poz. 133)

Warszawa, 28 marca 2018 r.

Zawartość raportu rocznego:

- I. List Prezesa Zarządu do Akcjonariuszy
- II. Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki Trakcja PRKil S.A. w 2017 roku
- III. Oświadczenie Zarządu
- IV. Oświadczenie na temat informacji niefinansowych za 2017 rok
- V. Roczne sprawozdanie finansowe Spółki Trakcja PRKil S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2017 roku
- VI. Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania

Drodzy Interesariusze

Ubiegły rok przyniósł długo wyczekiwane przetargi na rynku inwestycji infrastrukturalnych. Okres przedłużającej się luki inwestycyjnej został dobrze wykorzystany przez Grupę Trakcja. Zakończyliśmy restrukturyzację, wdrożyliśmy nową, kontraktową strukturę organizacyjną, odmłodziliśmy kadre i zatrudniliśmy ponad 300 pracowników: inżynierów, menadżerów, operatorów specjalistycznego sprzętu i wykwalifikowanych specjalistów, w znacznej części na potrzeby dynamicznie rozwijającego się w Trakcji PRKil S.A. sektora drogowego.

Jednocześnie wzmocniliśmy nasz potencjał wykonawczy i prowadziliśmy zakrojony na szeroką skalę program dywersyfikacji działalności. Po objęciu 100% udziałów w spółce BTW, dysponującej specjalistycznym sprzętem torowym, kontynuowaliśmy także zakupy maszyn, na potrzeby rynku kolejowego i drogowego w Trakcji PRKil. Powyższe działania były odzwierciedleniem naszej strategii uniezależniania się od podwykonawców. Kontynuowaliśmy także rozpoczętą kilka lat temu działalność w branży energetycznej oraz przeprowadziliśmy skuteczną ekspansję na rynek miejski, pozyskując największy kontrakt na budowę linii tramwajowej, ogłoszony w ubiegłym roku.

Nasza aktywność międzynarodowa opiera się na silnej pozycji na Litwie oraz pozyskiwaniu nowych rynków. W 2017 roku rozpoczęliśmy działalność w branży drogowej na Ukrainie, uzyskaliśmy certyfikację w Niemczech, a za pośrednictwem oddziału spółki w Sofii konsekwentnie penetrujemy rejon Bałkanów.

Ubiegły rok przyniósł nam także kilka osiągnięć w zakresie innowacji. Urządzenia i rozwiązania techniczne zaprezentowane podczas międzynarodowych targów Trako, zyskały szerokie uznanie ekspertów i otrzymały nagrody w branżach kolejowej i energetycznej. Liczymy, że ich pomyślne wdrożenie pozwoli na dalszą dywersyfikację działalności.

W zarządzaniu grupą kapitałową, zatrudniającą ponad 2100 pracowników i działającą w wielu rejonach Europy, przestrzegamy zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowania celów wszystkich interesariuszy. Dzięki temu spółki Grupy Trakcja są bezdyskusyjnym synonimem profesjonalizmu, szerokich kompetencji oraz wysokiego zaufania, w szczególności wśród kontrahentów, instytucji publicznych i sektora finansowego. Potwierdzeniem tego było ponowne wejście do wąskiego grona firm społecznie odpowiedzialnych i uzyskanie certyfikatu Respect Index. Nasze starania o bezpieczne warunki pracy docenił Centralny Instytut Ochrony Pracy włączając Trakcję PRKil do grona Liderów Bezpiecznej Pracy. Tymi działaniami wzmocniliśmy wszystkie niezbędne filary stabilności i bezpieczeństwa Grupy Trakcja.

Dziękując naszym Interesariuszom za okazane zaufanie, zapraszam do zapoznania się z Raportem Rocznym prezentującym wyniki osiągnięte w minionym roku.

W imieniu Zarządu Spółki

Jarosław Tomaszewski

Prezes Zarządu

Dyrektor Generalny

Trakcja PRKil S.A.

TRAKCJA PRKiI S.A.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI TRAKCJA PRKiI S.A.
W 2017 ROKU

Niniejsze Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki Trakcja PRKiI S.A. w 2017 roku zostało sporządzone na podstawie § 91 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. 2014, poz. 133).

SPIS TREŚCI

1.	PODSTAWOWE INFORMACJE O TRAKCJA PRKił S.A.	8
1.1	Informacje o Trakcja PRKił S.A.	8
1.2	Informacje o powiązaniach organizacyjnych lub kapitałowych Spółki z innymi podmiotami	9
1.3	Informacje o zatrudnieniu	10
1.4	Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Spółką	11
2.	DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁKI	12
2.1	Podstawowe produkty, towary i usługi	12
2.2	Struktura sprzedaży	15
2.3	Rynki zbytu i źródła zaopatrzenia	15
2.4	Ważniejsze zdarzenia i dokonania Spółki Trakcja PRKił mające znaczący wpływ na działalność	15
2.5	Umowy znaczące dla działalności	16
2.6	Główne lokaty i inwestycje kapitałowe	17
2.7	Strategia i kierunki rozwoju Spółki	18
2.8	Perspektywy rozwoju Spółki	19
2.9	Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju Spółki	19
2.10	Opis istotnych czynników ryzyka i zagrożeń, z określeniem, w jakim stopniu Emitent jest na nie narażony	20
3.	ANALIZA SYTUACJI MAJĄTKOWEJ I FINANSOWEJ TRAKCJA PRKił	22
3.1	Wyniki finansowe Spółki w 2017 roku	22
3.2	Wskaźniki finansowe Spółki Trakcja PRKił	25
3.3	Ocena zarządzania zasobami finansowymi	27
3.4	Ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających wpływ na wyniki Spółki Trakcja PRKił S.A. za 2017 rok	27
3.5	Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych	28
3.6	Transakcje zabezpieczające	28
3.7	Stanowisko Zarządu odnośnie wcześniej publikowanych prognoz wyników finansowych Spółki	28
4.	AKCJE I STRUKTURA WŁAŚCICIELSKA TRAKCJA PRKił	28
4.1	Struktura akcjonariatu	28
4.2	Liczba i wartość nominalna akcji Spółki oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Spółki będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących	30
4.3	Umowy dotyczące potencjalnych zmian w strukturze akcjonariatu	30
4.4	Programy akcji pracowniczych	30
4.5	Nabycie akcji własnych	30
5.	POZOSTAŁE INFORMACJE	31
5.1	Informacje o zaciągniętych i wypowiedzianych w danym roku obrotowym umowach dotyczących kredytów i pożyczek	31
5.2	Informacje o pożyczkach udzielonych w roku obrotowym	32
5.3	Informacje o udzielonych i otrzymanych poręczeniach i gwarancjach	32
5.4	Wpływy z emisji papierów wartościowych	32
5.5	Istotne pozycje pozabilansowe	32
5.6	Istotne sprawy sądowe i sporne	33
5.7	Istotne zdarzenia po dniu bilansowym	35
5.8	Transakcje z podmiotami powiązanymi	35
5.9	Wynagrodzenie Członków Zarządu i Rady Nadzorczej	36
5.10	Umowy zawarte między Spółką a osobami zarządzającymi	37
5.11	Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju	37
5.12	Informacje o podmiocie pełniącym funkcję biegłego rewidenta	37

6.	RAPORT DOTYCZĄCY STOSOWANIA ŁADU KORPORACYJNEGO	39
6.1	Wskazanie w jakim zakresie Emitent odstąpił od postanowień zbioru zasad ładu korporacyjnego według „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016” zgodnie z uchwałą nr 1309/2015 obowiązujących od 1 stycznia 2016 r., wskazanie tych postanowień oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia	39
6.2	Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania	42
6.3	Skład osobowy i zasady działania organów zarządzających i nadzorczych spółki oraz ich komitetów	43
6.4	Opis podstawowych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych	46
6.5	Wskazanie zbioru zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega Emitent oraz miejsca, gdzie zbiór jest publicznie dostępny	47
6.6	Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji	47
6.7	Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień	47
6.8	Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie wykonywania prawa głosu	47
6.9	Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Spółki Trakcja PRKił	48
6.10	Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji	48
6.11	Opis zasad zmiany statutu lub umowy Spółki Trakcja PRKił	48
6.12	Informacja o prowadzeniu polityki sponsoringowej	48

Dane liczbowe prezentowane w niniejszym Sprawozdaniu Zarządu z działalności Spółki Trakcja PRKił S.A. podane zostały w tysiącach złotych polskich, z wyjątkiem pozycji, w których wyraźnie wskazano inaczej. Informacje finansowe zawarte w niniejszym sprawozdaniu wynikają ze sprawozdania finansowego sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2017 roku. Chcielibyśmy zwrócić również szczególną uwagę na stwierdzenia dotyczące przyszłości (np. może, będzie, oczekiwać, uważać, szacować), ponieważ oparte są na pewnych założeniach, obarczone ryzykiem i niepewnością. Spółka w związku z tym nie ponosi żadnej odpowiedzialności za te informacje.

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O TRAKCJA PRKił S.A.

1.1 Informacje o Trakcja PRKił S.A.

Spółka Trakcja PRKił S.A. („Spółka”, „Emitent”, „Trakcja PRKił”) jest jednym z czołowych podmiotów na polskim rynku budownictwa infrastruktury kolejowej i tramwajowej.

Głównym przedmiotem działalności Spółki jest kompleksowa realizacja robót związanych z szeroko rozumianą infrastrukturą kolejową z wykorzystaniem nowoczesnego parku maszynowego. Spółka specjalizuje się w świadczeniu usług inżynieryjno-budowlanych w zakresie: projektowania, budowy i modernizacji linii kolejowych i tramwajowych, sieci elektrotrakcji kolejowej i tramwajowej, linii elektroenergetycznych oraz budowy mostów, wiaduktów, estakad, przepustów, tuneli, przejść podziemnych, ścian oporowych, dróg i towarzyszących elementów infrastruktury kolejowej i drogowej. Poza tym Trakcja PRKił może wykonywać prace ogólnobudowlane z zakresu przygotowania terenów pod budowę, wznoszenia i modernizowania budowli, a także instalacje budowlane i prace wykończeniowe. Uzupełnieniem usług jest budowa systemów elektroenergetycznych oraz systemów sterowania zdalnego. Spółka od ponad siedemdziesięciu lat realizuje kompletne instalacje elektroenergetyczne średnich, a ostatnio także wysokich napięć, zarówno w nowych, jak i modernizowanych i remontowanych obiektach energetyki kolejowej.

Spółka Trakcja PRKił dokonała modernizacji kilku tysięcy km linii kolejowych i zelektrykowała ponad 10 000 km linii kolejowych, wybudowała i zmodernizowała ponad 450 podstacji trakcyjnych i 380 kabin sekcyjnych.

Spółka posiada koncesję na obrót paliwami ciekłymi, licencję na wykonywanie przewozów kolejowych przyznaną na czas nieokreślony oraz licencję na udostępnianie pojazdów trakcyjnych przyznaną na czas nieokreślony.

Głównym atutem Spółki Trakcja PRKił jest możliwość kompleksowej realizacji inwestycji własnym potencjałem we wszystkich branżach (roboty torowe, obiekty inżynieryjne, sieć trakcyjna), posiadany portfel zleceń oraz:

- posiadanie wysoko wykwalifikowanej, kadry zarządzającej i zorientowanej na klienta załogi,
- duże doświadczenia w profesjonalnej realizacji i koordynacji robót realizowanych terminowo wg najwyższych standardów europejskich,
- posiadanie nowoczesnego parku maszynowego.

Spółka posiada dużą przewagę konkurencyjną nad innymi firmami, a pozycja Spółki na rynku usług związanych z infrastrukturą kolejową jest ugruntowana i stabilna.

Długoletnia praktyka rynkowa pozwoliła Spółce na wypracowanie technik zarządzania realizowanymi projektami, które zapewniają jej możliwość realizacji powierzonych prac z dotrzymaniem założonych harmonogramów, przy jednoczesnym zachowaniu wymaganej jakości i specjalnych wymagań inwestorów.

Większość z realizowanych przez Spółkę projektów jest finansowana m.in. z funduszy Unii Europejskiej i Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach realizacji, w których wymagane jest ścisłe stosowanie się do procedur unijnych, co dodatkowo wpływa na poziom jakości wykonywanych przez Spółkę usług i produkowanych wyrobów.

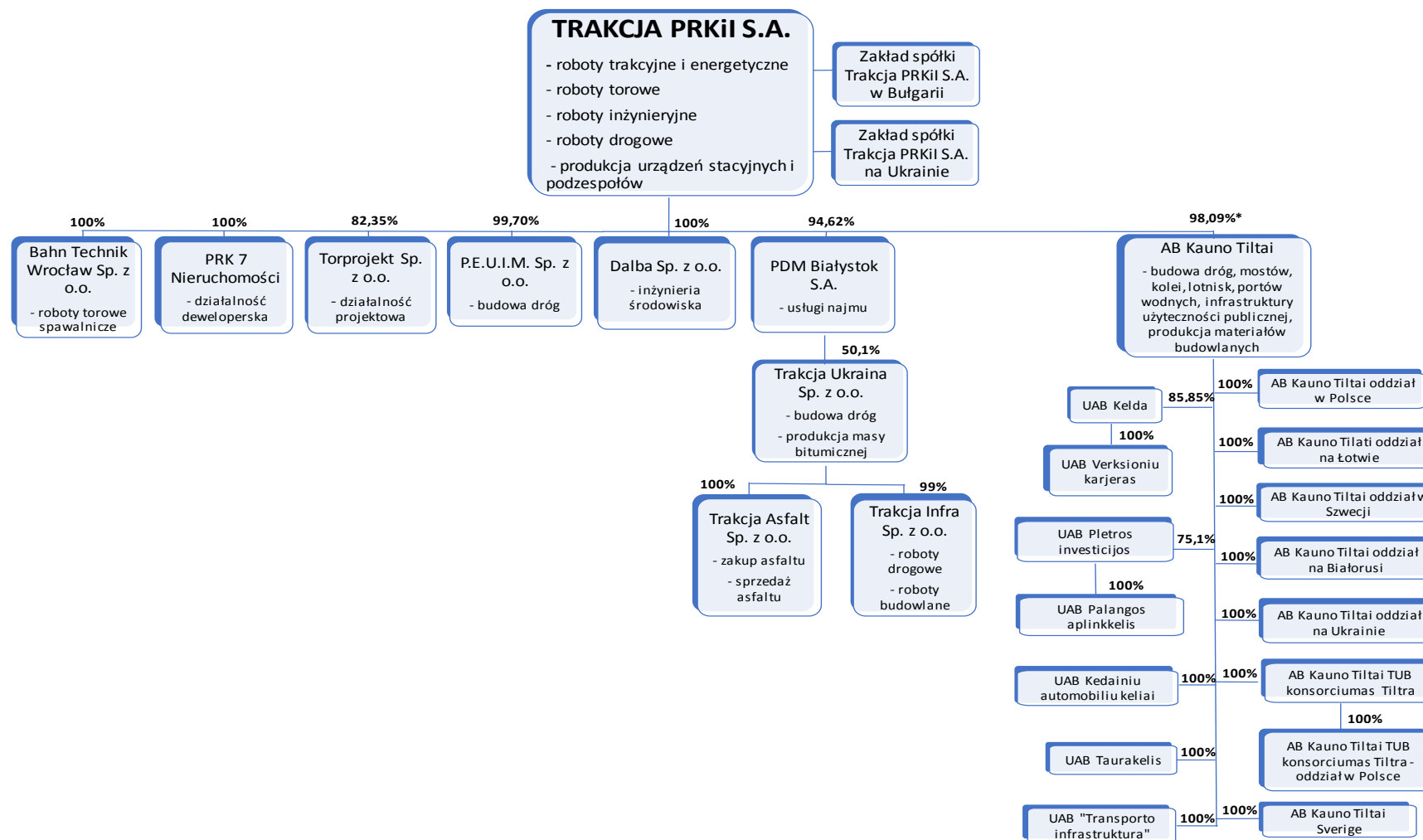
Spółka posiada doświadczenie w budowie i remontach dróg kołowych w Polsce. Spółka realizuje kompleksowe prace jako uznany generalny wykonawca, z udziałem sprawdzonych podwykonawców oraz samodzielnie przy wykorzystaniu własnego potencjału. Dodatkowo Spółka wykonuje także specjalistyczne zadania polegające na układaniu nawierzchni drogowej, budowie obiektów inżynieryjnych, odwodnienia, oświetlenia, kanalizacji oraz infrastruktury dla pieszych i rowerzystów.

Ponadto, Spółka wykonuje podstacje trakcyjne na potrzeby zasilania linii tramwajowych, trolejbusowych, a przede wszystkim kolejowych, również jako kabiny sekcyjne, i wyposażamy je w rozdzielnice własnej produkcji.

1.2 Informacje o powiązaniach organizacyjnych lub kapitałowych Spółki z innymi podmiotami

Spółka Trakcja PRKiI jest Jednostką dominującą Grupy Trakcja. Strukturę kapitałową Grupy Trakcja na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 roku przedstawia poniższy schemat.

*) Spółka Trakcja PRKiI S.A. posiada łącznie 98,09% (bezpośrednio 96,84% i pośrednio 1,25%) udziału w kapitale zakładowym spółki zależnej AB Kauno Tiltai. Udział pośredni wynika z nabycia akcji własnych przez spółkę zależną.

Zmiany w strukturze Grupy Trakcja

W okresie od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku wystąpiły zmiany w strukturze Grupy Trakcja. W dniu 9 lutego 2017 roku została utworzona spółka zależna Trakcja Ukraina Sp. z o.o. z siedzibą w Dnipro, której większościowym udziałowcem jest PDM Białystok S.A. zaś spółka Trakcja PRKiI S.A. utworzyła z dniem 3 marca 2017 roku oddział swojej spółki na Ukrainie. Trakcja Ukraina Sp. z o.o. posiada dwie spółki zależne: Trakcja Infra Sp. z o.o. oraz Trakcja Asfalt Sp. z o.o. Ze względu na znikomy wpływ na wyniki Grupy spółek na Ukrainie, Grupa pomija je w prezentacji swoich wyników. Ponadto AB Kauno Tiltai z dniem 22 czerwca 2017 roku otworzyła zakład na Ukrainie z siedzibą w Kijowie.

1.3 Informacje o zatrudnieniu

Przeciętne zatrudnienie w Spółce w okresie sprawozdawczym:

Przeciętne zatrudnienie w Spółce w okresie sprawozdawczym:	Rok zakończony	
	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
Zarząd	3	5
Administracja	127	126
Dział sprzedaży	7	6
Pion produkcji	856	848
Pozostali	0	1
Razem	993	986

Zatrudnienie w Spółce na dzień:

Zatrudnienie w Spółce na dzień bilansowy:	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Zarząd	5	3
Administracja	136	130
Dział sprzedaży	6	6
Pion produkcji	923	798
Razem	1 070	937

1.4 Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Spółką

Spółka posiada Zintegrowany System Zarządzania, który obejmuje:

- ISO 9001:2008 System zarządzania jakością;
- ISO 14001:2005 System zarządzania środowiskiem;
- BS OHSAS 18001:2007 System zarządzania BHP.

Dokonano korekt w dokumentacji systemowej kładąc większy nacisk na kontrolę i nadzór nad wykonywanymi robotami budowlanymi.

Na przełomie czerwca i lipca 2017 roku miał miejsce audyt odnawiający Zintegrowany System Zarządzania, dokonany przez audytorów TUV SUD. Audyt zakończył się wynikiem pozytywnym. Spółka otrzymała certyfikat potwierdzający prawidłowe funkcjonowanie w Spółce trzech w/w systemów. Certyfikat jest ważny do 23.09.2018 roku.

W roku 2017 Spółka weszła po raz drugi z rzędu do grona spółek odpowiedzialnych, notowanych w RESPECT INDEX na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. W trakcie 2017 roku Spółka kontynuowała proces wdrożenia strategii CSR opartej na odpowiedzialnym przywództwie i zarządzaniu, zaangażowaniu społecznym, dialogu z interesariuszami i społecznej innowacyjności. Spółka poprzez swoje działania dąży do zapewnienia zrównoważonego rozwoju w wymiarze ekonomicznym, społecznym i ekologicznym.

W 2017 roku Spółka pomyślnie kontynuowała rozpoczętą w 2016 roku (o czym poinformowano w raporcie bieżącym 22/2016) organizacyjną i prawną restrukturyzację Spółki w celu uzyskania efektów synergii, wzrostu efektywności operacyjnej i zwiększenia siły finansowej. Ważnym aspektem tej restrukturyzacji był zakończony z dniem 30 czerwca 2017 roku proces restrukturyzacji w Spółce prowadzony na podstawie Regulaminu zwolnień grupowych. Rozwiązanie umów o pracę w ramach procesu restrukturyzacji tj. w okresie od dnia 23 września 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku dotyczyło 65 osób. Proces zgodnie z ogłoszonym harmonogramem został zakończony i w dniu 30 czerwca 2017 roku rozliczona została związana z nim rezerwa (początkowa wartość rezerwy 3,9 mln zł). Łączny koszt procesu wyniósł 2,1 mln zł. Przeprowadzona redukcja zatrudnienia będzie miała wpływ na spadek kosztów stałych w kolejnych latach, rozpoczynając od 2017 roku. Restrukturyzacji zatrudnienia w obszarze kolejowym towarzyszył równoczesny proces budowy potencjału ludzkiego w nowych obszarach działalności Spółki. W okresie pierwszych sześciu miesięcy br. Trakcja PRKiI zatrudniła ponad 300 pracowników na potrzeby rosnącej działalności na rynku drogowym oraz pozostałych branż. Ponad połowę z nich stanowiła kadra inżynierska i techniczna oraz wysoko wykwalifikowani specjaliści i operatorzy obsługujący sprzęt budowlany i pojazdy kolejowe. Proces rozwoju kadr i zmiany struktury w kierunku zwiększenia zasobów kadry technicznej i inżynierskiej jest systematycznie kontynuowany.

W dniu 3 czerwca 2017 roku przyjęto w Spółce nowy regulamin wynagradzania. Wdrożono liczne mechanizmy motywacyjne dedykowane wszystkim grupom pracowników, mające na celu wzrost efektywności pracy i racjonalizację kosztów zatrudnienia. Inne kluczowe zmiany w regulaminie przyniosą także ograniczenie kosztów nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych o połowę, a po upływie 5 lat ich likwidację. Spółka kontynuowała działania nad dalszą optymalizacją struktury organizacyjnej i wdrożeniem udoskonalonych procedur. Ich celem jest poprawa konkurencyjności i zapewnienie zrównoważonego rozwoju w nowych segmentach działalności – drogowym i energetycznym. Spółka stosuje w tym zakresie nowoczesne podejście polegające na budowaniu struktur kontraktowych i komplementarnych dla nich specjalistycznych zespołów wspierających z jasno określonymi kompetencjami. Dodatkowo, podążając za dynamicznie zmieniającymi się warunkami rynkowymi, unowocześniono system klasyfikacji stanowisk, który zorientowany jest na działalność kontraktową, dzięki czemu Spółka osiągnęła poprawę wyników.

W 2017 roku Spółka przyjęła nowy schemat organizacyjny, który umożliwi bardziej efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego oraz kompetencji kadrowych. Przekłada się to na eliminację średniego szczebla poziomu zarządczego.

W ramach usprawnienia procesu obsługi roszczeń Spółka przeorganizowała dział umów. Ponadto wprowadzono ujednoczoną politykę roszczeniową dzięki której jest możliwa bardziej efektywna współpraca pomiędzy pionem technicznym a prawnym.

Spółka wprowadziła nową strukturę zarządzania kontraktami poprzez implementację m.in. nowego systemu budżetowania kontraktów, analizę przez pryzmat segmentów i regionów itp. Ze względu na skrupulatne podejście zarządzania kontraktami, w siedzibie Spółki organizowane są comiesięczne spotkania z dyrektorami poszczególnych kontraktów. Ponadto Spółka przebudowała strukturę działu kontrolingu operacyjnego poprzez zatrudnienie nowych kontrolerów oraz nowym podziałem regionów.

W ramach ścisłej współpracy pomiędzy spółkami w Grupie, Rada Nadzorcza w dniu 30 listopada 2017 roku powołała Pana Aldasa Rusevičiusa na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

W trakcie 2017 roku oraz po dacie bilansowej a przed publikacją niniejszego sprawozdania nastąpiły zmiany w składzie osobowym Zarządu Spółki o czym szerzej napisano punkcie 6.3.

2. DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁKI

2.1 Podstawowe produkty, towary i usługi

Modernizacja linii kolejowych realizowana w ramach działalności Spółki Trakcja PRKiI obejmuje:

- opracowanie i uzgodnienie koncepcji dla wszystkich branż, wykonanie dokumentacji projektowej budowlanej, wykonawczej wraz z uzyskaniem wszystkich zgód i pozwoleń, a także opracowanie dokumentacji powykonawczej,
- wymianę podtorza oraz nawierzchni torowej przy użyciu zmechanizowanych kombajnów podtorzowych i torowych wraz z budową systemu odwodnienia,
- demontaż sieci trakcyjnej wraz z usunięciem starych fundamentów i budowę nowej sieci trakcyjnej z wykorzystaniem nowoczesnych metod posadawiania fundamentów metodą palowania oraz wykorzystaniem pociągów do potokowej wymiany sieci,
- remont lub kompletną przebudowę obiektów inżynierskich: przepustów, mostów, wiaduktów,
- budowę układu zasilania dla linii kolejowej,
- kompletną modernizację przejazdów kolejowych (skrzyżowań dróg z liniami kolejowymi),
- przebudowę systemu sterowania ruchem kolejowym,
- przygotowanie terenów pod budowę,
- wznoszenie kompletnych budowli lub ich części,
- wykonanie instalacji budowlanych, inżynierii budowlanej dróg szynowych i lądowych,
- wykonanie linii elektroenergetycznych napowietrznych i podziemnych,
- wykonanie sieci elektrotrakcji kolejowej i tramwajowej oraz inżynierii wodnej.

Spółka działa również na rynku drogowym. Budowa infrastruktury drogowej obejmuje:

- drogi – budowę i rekonstrukcję autostrad, dróg, ulic, placów i parkingów; usługi związane z utrzymaniem dróg w okresie zimy i lata,
- mosty - budowę i rekonstrukcję mostów, wiaduktów i estakad,
- tunele – budowę i rekonstrukcję tuneli i przepustów
- lotniska – budowę i rekonstrukcję lotniskowych pasów startowych i do lądowania, miejsc postojowych samolotów oraz powierzchni specjalnego przeznaczenia.

Spółka zajmuje się również budową towarzyszących elementów infrastruktury kolejowej i drogowej

Ponadto, w zależności od potrzeb Spółka współpracuje z firmami specjalistycznymi głównie w zakresie robót związanych z zabezpieczeniem ruchu kolejowego i telekomunikacją.

W ramach działalności uzupełniającej prowadzona jest produkcja różnego typu urządzeń przemysłowych wykorzystywanych przy modernizacji infrastruktury kolejowej, do których zaliczają się: rozdzielnie 15 kV trakcyjne i kontenerowe, rozdzielnie prądu stałego 3 kV, 1,5 kV, 1 kV, 0,8 kV, szafy sterownicze, urządzenia sterowania lokalnego i zdalnego oraz napędy odłączników sieci, konstrukcje stalowe dla montażu podstacji i energetyki, wybrany osprzęt sieci trakcyjnej. Ponadto Spółka kompleksowo realizuje linie wysokich napięć 110 kV, zarówno napowietrzne jak i kablowe, buduje linie energetyczne średniego napięcia, w tym linie potrzeb nietrakcyjnych 15 kV dla infrastruktury kolejowej, wraz ze stacjami transformatorowymi, oraz linie niskiego napięcia na potrzeby: oświetlenia, instalacji przeciwpożarowej, odgromowej, sterowania ruchem kolejowym i infrastrukturą pasażerską oraz innych systemów bezpieczeństwa.

W ramach dywersyfikacji działalności, Spółka jest obecna na rynku infrastruktury tramwajowej od 2017 r.

Portfel zamówień Trakcja PRKiI na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniósł 1 499 mln zł (z wyłączeniem części przychodów przypadającą na konsorcjantów). W okresie 2017 roku Spółka podpisała kontrakty budowlane o łącznej wartości 1 556 mln zł (z wyłączeniem wartości robót przypadających na konsorcjantów). Aktualny portfel zamówień Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku zapewnia pełne wykorzystanie mocy produkcyjnych w kolejnym roku obrotowym. Udział w nowych przetargach w 2018 roku pozwoli Spółce w jeszcze większym stopniu zabezpieczyć swój portfel kontraktów na kolejne okresy.

Największe realizowane przez Spółkę kontrakty w trakcie 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa kontraktu	Kwota netto kontraktu (mPLN)	Typ robót
1.	Modernizacja linii kolejowej E59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap II – odcinek Wrocław – granica woj. Dolnośląskiego	536	kolejowy
2.	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków - Rzeszów, etap III (Dębica - Sędziszów Małopolski)	429	kolejowy
3.	Wykonanie robót budowlanych w obszarze LCS Łowicz – odcinek Sochaczew – Żychlin i odcinek Placencja – Łowicz Główny w ramach projektu pn. „Prace na linii kolejowej E20 na odcinku Warszawa-Poznań – pozostałe roboty, odcinek Sochaczew-Swarzędz”	428	kolejowy
4.	Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej E20 Siedlce - Terespol dla zadania pn. "Prace na linii kolejowej E20 na odcinku Siedlce - Terespol, etap III - LCS Terespol"	418	kolejowy
5.	Opracowanie projektów wykonawczych i realizacja robót dla LCS Warszawa Okęcie w ramach Projektu POIiŚ 7.1-19.1.a. pn. "Modernizacja linii kolejowej nr 8, odcinek Warszawa Okęcie - Radom (LOT A, B, F)	374	kolejowy
6.	Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w ramach projektu „Prace na liniach kolejowych nr 140, 148, 157, 159, 173, 689, 691 na odcinku Chybie – Żory – Rybnik – Nędza / Turze”	374	kolejowy
7.	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III; na odcinku Sędziszów Małopolski – Rzeszów Zachodni w km 133,600 – 154,900	304	kolejowy
8.	Projekt i budowa drogi ekspresowej S-5 na odcinku od węzła Szubin (z węzłem) do węzła Jaroszewo (z węzłem) o długości około 19,3 km	298	drogowy
9.	Realizacja robót budowlanych w ramach Przetargu nr 1 - Modernizacja odcinka Jaworzno Szczakowa - Trzebinia (km 1,150 - 0,000 linii nr 134, km 15,810 - 29,110 linii nr 133) w ramach projektu "Modernizacja linii kolejowej E 30, odcinek Zabrze - Katowice - Kraków, etap IIb".	235	kolejowy
10.	Zadanie A: Opracowanie dokumentacji projektowej oraz realizacja robót budowlanych realizowanych w ramach projektu „Rewitalizacja linii kolejowej nr 405 odcinek granica województwa – Słupsk - Ustka”, Zadanie B: Zaprojektowanie i wykonanie zabudowy urządzeń srk od stacji Szczecinek km 71,480 do km 104,515 realizowanych w ramach projektu „Poprawa bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń eksploatacyjnych na sieci kolejowej”	165	kolejowy
11.	Modernizacja linii kolejowej E59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap III – odcinek Czempień – Poznań	157	kolejowy
12.	Budowa i rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 682 na odcinku Łapy-Markowszczyzna	142	drogowy

2.2 Struktura sprzedaży

Strukturę sprzedaży w podziale na rodzaje robót, produkcję i pozostałą działalność prezentuje poniższa tabela:

	2017		2016	
	wartość	udział	wartość	udział
Roboty kolejowe	633 583	73,8%	715 350	86,6%
Roboty drogowe	162 593	18,9%	45 704	5,5%
Roboty mostowe	5 498	0,6%	21 370	2,6%
Roboty tramwajowe	2 371	0,3%	5 133	0,6%
Energetyka zawodowa	30 370	3,5%	26 054	3,2%
Produkcja	8 690	1,0%	8 136	1,0%
Pozostała działalność	15 176	1,8%	4 451	0,5%
Razem przychody ze sprzedaży	858 281	100,0%	826 198	100,0%

2.3 Rynki zbytu i źródła zaopatrzenia

Sprzedaż usług budowlano - montażowych Spółki w 2017 roku realizowana była na rynku krajowym.

Głównym odbiorcą Spółki jest spółka PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. („PKP PLK S.A.”). Struktura odbiorców wskazuje, że Trakcja PRKil jest silnie uzależniona od spółki PKP PLK S.A., która posiadała ok. 72,7% bezpośredniego udziału w przychodach ze sprzedaży Spółki w 2017 roku. Od początku istnienia Trakcji PRKil jest to główny klient w strukturze odbiorców. Spółka PKP PLK S.A. nie jest formalnie powiązana ze Spółką.

Struktura dostawców w analizowanym okresie pokazuje, że Trakcja PRKil nie jest silnie uzależniona od żadnego z kontrahentów. W 2017 roku nie odnotowano sytuacji, w której udział jednego dostawcy przekroczył poziom 10% wartości zakupów materiałów i usług Emitenta.

Spółka otworzyła w 2017 roku zakład na Ukrainie. Spółka ocenia rynek ukraiński jako perspektywiczny, dlatego też składa oferty na realizację zadań z zakresu modernizacji infrastruktury drogowej.

2.4 Ważniejsze zdarzenia i dokonania Spółki Trakcja PRKil mające znaczący wpływ na działalność

Główny wpływ na wyniki finansowe osiągnięte w okresie 2017 roku oraz w kolejnych latach obrotowych mają realizowane przez Spółkę kontrakty długoterminowe o usługi budowlane. Główne kontrakty realizowane w trakcie 2017 roku zostały przedstawione w punkcie 2.1 niniejszego sprawozdania. Informacje dotyczące istotnych umów na usługi budowlane zawartych w trakcie 2017 roku zostały przedstawione w punkcie 2.5 niniejszego sprawozdania. Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym zostały przedstawione w nocie 5.7 niniejszego sprawozdania.

Wobec istotnego opóźnienia perspektywy finansowej 2014-2020 w ogłaszanych przetargach na rynku infrastrukturalnym, głównie kolejowym Zarząd Spółki podjął w 2016 roku decyzję o optymalizacji struktury organizacyjnej Spółki, która w efekcie prowadziła do likwidacji stanowisk pracy na podstawie art. 2 ust. 3 i 4 Ustawy z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. 2003 Nr 90 poz. 844 z późn. zm.). W dniu 22 września 2016 roku Zarząd Spółki ogłosił Regulamin zwolnień grupowych oraz przekazał stosowne informacje organizacjom związkowym działającym w Spółce.

W 2017 roku Jednostka dominująca zakończyła rozpoczęty w 2016 roku proces restrukturyzacji Spółki i tym samym w wyniku rozliczenia rezerwy utworzonej na wypłatę świadczeń na rzecz zwalnianych pracowników dokonała jej rozwiązania na kwotę 1 831 tys. zł. O utworzeniu rezerwy Emitent informował raportem bieżącym nr 23/2016.

Spółka kontynuuje dywersyfikację swojej działalności. Spółka w ostatnich latach istotnie wzmocniła swoją pozycję na rynku drogowym utrzymując wysoką pozycję na rynku budownictwa kolejowego. Ponadto Spółka podejmuje działania w celu wzmocnienia swojej pozycji na innych rynkach geograficznych oraz w innych segmentach budownictwa infrastrukturalnego. Spółka jest obecna w segmencie tramwajowym (rynek miejski). Trakcja PRKil realizuje również zadania na rynku energetycznym.

2.5 Umowy znaczące dla działalności

2.5.1 Istotne umowy na usługi budowlane

Najważniejsze umowy na usługi budowlane zawarte przez Spółkę w 2017 roku (kwota kontraktu podana z uwzględnieniem wartości robót przypadających na konsorcjantów):

Lp.	Nazwa kontraktu	Kwota kontraktu (mln PLN)	Typ kontraktu
1.	Wykonanie robót budowlanych w obszarze LCS Łowicz – odcinek Sochaczew – Żychlin i odcinek Placencja – Łowicz Główny w ramach projektu pn. „Prace na linii kolejowej E20 na odcinku Warszawa-Poznań – pozostałe roboty, odcinek Sochaczew-Swarzędz”	428	kolejowy
2.	Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej E20 Siedlce - Terespol dla zadania pn. "Prace na linii kolejowej E20 na odcinku Siedlce - Terespol, etap III - LCS Terespol"	418	kolejowy
3.	Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w ramach projektu „Prace na liniach kolejowych nr 140, 148, 157, 159, 173, 689, 691 na odcinku Chybie – Żory – Rybnik – Nędza / Turze”	374	kolejowy
4.	Zadanie A: Opracowanie dokumentacji projektowej oraz realizacja robót budowlanych realizowanych w ramach projektu „Rewitalizacja linii kolejowej nr 405 odcinek granica województwa – Słupsk - Ustka”, Zadanie B: Zaprojektowanie i wykonanie zabudowy urządzeń srk od stacji Szczecinek km 71,480 do km 104,515 realizowanych w ramach projektu „Poprawa bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń eksploatacyjnych na sieci kolejowej”	165	kolejowy
5.	Budowa i rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 682 na odcinku Łapy-Markowszczyzna	142	drogowy
6.	Budowa i rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 676 wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi i niezbędną infrastrukturą techniczną na odcinku Białystok - Supraśl wraz z obejściem m. Ogrodniczki i m. Krasne	99	drogowy
7.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 548 Stolno-Wąbrzeźno od km 0+005 do km 29+619 z wyłączeniem węzła autostradowego w m. Lisewo od km 14+144 do km 15+146	68	drogowy
8.	Zaprojektowanie i wykonanie robót w ramach zadania inwestycyjnego pn. „Prace na linii kolejowej nr 201 na odcinku Nowa Wieś Wielka - Maksymilianowo" - etap II	60	kolejowy
9.	Rozbudowa drogi krajowej nr 22 na odcinku Czarlin - Knybawa	28	drogowy
10.	Zaprojektowanie i wykonanie skrzyżowań dwupoziomowych w Kobyłce Ossów, Kobyłce, Jasienicy Mazowieckiej, Łochowie i Toporze realizowane w ramach projektu „Prace na linii E75 na odcinku Sadowne - Czyżew wraz z robotami pozostałymi na odcinku Warszawa Rembertów - Sadowne", część nr 2 - Zaprojektowanie i wykonanie skrzyżowań dwupoziomowych w Łochowie i Toporze	28	drogowy
11.	Wykonanie dokumentacji projektowej i robót budowlanych na odcinku Poznań Wschód - Mogilno od km 0,265 do km 73,000, w ramach zadania pn.: „Prace na linii nr 353 Poznań Wschód-Dziarnowo"	27	kolejowy
12.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 224 na odcinku Godziszewo - węzeł autostrady A1 Stanisławie	20	drogowy
13.	Pozostałe kontrakty	197	różne
RAZEM		2 054	

2.5.2 Umowy ubezpieczenia

Spółka posiada standardowe polisy ubezpieczeniowe obejmujące ochroną ubezpieczeniową majątek ruchomy na wypadek szkody, ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej wobec osób trzecich w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz posiadany mieniem, a także umowy ubezpieczenia ryzyk budowlanych.

Ponadto, Spółka posiada standardowe polisy ubezpieczeniowe obejmujące ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną członków organów Spółki. Powyższe umowy ubezpieczenia zostały zawarte z następującymi ubezpieczycielami: Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji WARTA S.A., STU Na Życie Ergo Hestia S.A, Allianz S.A., PZU S.A., AXA Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A., InterRisk Towarzystwem Ubezpieczeń S.A.

Umowy ubezpieczenia OC członków zarządu zostały zawarte z AIG Europe Limited Sp. z o.o. oddział w Polsce i Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji Allianz Polska S.A.

2.5.3 Umowy współpracy i kooperacji

W ramach współpracy i kooperacji Spółka posiada umowy ramowe w sprawie współpracy w zakresie transakcji rynku finansowego zawarte z mBank S.A. Przedmiotem umów jest określenie zasad współpracy w zakresie zawierania transakcji rynku finansowego pomiędzy Spółką, a bankiem. Trakcja PRKił posiada umowę faktoringu z regresem na czas nieokreślony zawartą z mFaktoring S.A.

2.6 Główne lokaty i inwestycje kapitałowe

2.6.1 Inwestycje o charakterze rzeczowym

Nakłady na inwestycje w Spółce w 2017 roku wyniosły 22 201 tys. zł.

Spółka zrealizowała następujące inwestycje w 2017 roku:

	Zakup środki własne	Leasing	Razem
Inwestycje rozwojowe	11 553	8 071	19 624
Inwestycje odtworzeniowe	1 002	162	1 164
Inwestycje modernizacyjne	1 413	0	1 413
Razem	13 968	8 233	22 201

Spółka zrealizowała następujące inwestycje w 2016 roku:

	Zakup środki własne	Leasing	Razem
Inwestycje rozwojowe	13 610	16 275	29 885
Inwestycje odtworzeniowe	578	1 711	2 289
Inwestycje modernizacyjne	183	0	183
Razem	14 371	17 986	32 357

Do głównych inwestycji rozwojowych należały nakłady na nową bazę sprzętową w Bieńkowicach, modernizacja lokomotywy spalinowej SM42-2376 i SM42-2377 oraz wykup z leasingu palownicy KK2750.

Do głównych inwestycji odtworzeniowych należy leasing 3 samochodów oraz wymiana sprzętu IT (serwery, komputery, telefony komórkowe)

Wśród kluczowych inwestycji modernizacyjnych znajdują się wydatki na unowocześnienie pojazdu szynowego WM-15H.

Spółka planuje w 2018 roku ponieść nakłady inwestycyjne na poziomie ok. 30 922 tys. zł. Planowane inwestycje zakłada się sfinansować w następujący sposób:

Środki własne	17 042
Leasing finansowy	13 880
Razem	30 922

W opinii Zarządu Spółka jest w stanie zrealizować obecne i przyszłe założenia inwestycyjne w oparciu o środki własne wygenerowane z podstawowej działalności operacyjnej oraz transakcji leasingu finansowego.

2.6.2 Inwestycje kapitałowe Spółki, w tym inwestycje kapitałowe dokonane poza Grupą oraz opis metod ich finansowania

W 2017 roku Spółka dokonała inwestycji kapitałowej. W 2017 roku Spółka utworzyła oddział Spółki na Ukrainie

2.7 Strategia i kierunki rozwoju Spółki

Spółka stara się w każdym roku swojej działalności zwiększać skalę swojej działalności, siłę finansową i potencjał wykonawczy kontraktów, stając się liderem polskiego rynku kolejowego usług budowlano-montażowych.

Zarząd Spółki Trakcja PRKiI planuje w roku 2018 kontynuować działania mające na celu dalszą poprawę wyników Spółki, kierując się następującymi przesłankami strategicznymi:

- rozwój poprzez wzrost organiczny,
- wprowadzenie struktury organizacyjnej zorientowanej kontraktowo,
- zwiększenie efektywności i wydajności poprzez lepszą organizację robót, szersze wykorzystanie synergii i systemy motywacyjne,
- poprawa zarządzania przepływami pieniężnymi i zmniejszenie stanu zadłużenia,
- wykorzystanie w większym stopniu sił własnych w realizacji kontraktów oraz
- selektywny wybór kontraktów do realizacji w formule konsorcjum.

Istotnymi czynnikami sukcesu będą wdrożone systemy motywacyjne zachęcające pracowników do szukania dalszych udoskonaleń w działaniach operacyjnych oraz ścisła współpraca zespołów, złożonych z pracowników różnych jednostek organizacyjnych.

Wzmocnienie pozycji na polskim rynku kolejowym usług budowlano-montażowych

Zarząd Spółki Trakcja PRKiI planuje w roku 2018 i latach następnych skoncentrować swoje wysiłki na polskim rynku kolejowym usług budowlano-montażowych i wzmocnić pozycję rynkową na rynku drogowym

Osiągnięcie tego celu będzie możliwe dzięki skutecznemu wsparciu organizacyjnemu i finansowemu dla obszaru ofertowania i kontraktacji oraz obszaru realizacji kontraktów poprzez utworzenie nowych jednostek m.in. Dział przygotowania produkcji i optymalizacji projektów.

Nadrzędnym celem w zarządzaniu finansowym będzie efektywniejsze zarządzanie kapitałem obrotowym. Jego oczekiwane skutki to lepsza płynność finansowa, minimalizacja zapotrzebowania na kapitał obrotowy i utrzymanie bezpiecznego poziomu zadłużenia Spółki.

Wzmocnienie pozycji Spółki na innych rynkach

Spółka w 2017 roku utworzyła oddział na Ukrainie. Spółka ocenia rynek ukraiński jako perspektywiczny.

Ponadto, Spółka w marcu 2018 roku utrzymała certyfikację budowlaną VOB, umożliwiającą startowanie w przetargach publicznych na terenie Niemiec. Ze względu na powszechne uznanie w branży, posiadanie certyfikacji budowlanej VOB jest również często wymogiem stawianym przez zamawiających prywatnych. Dodatkowo Spółka uzyskała certyfikację branżową Deutsche Bahn dla produkowanych przez siebie rozdzielnic.

Dywersyfikacja działalności Spółki

W ramach dywersyfikacji działalności Spółka podjęła działania na rynku energetycznym poprzez realizację linii wysokich napięć 110 kV, zarówno napowietrznych jak i kablowych, buduje linie energetyczne średniego napięcia, w tym linie potrzeb nietrakcyjnych 15 kV dla infrastruktury kolejowej, wraz ze stacjami transformatorowymi, oraz linie niskiego napięcia na potrzeby: oświetlenia, instalacji przeciwpożarowej, odgromowej, sterowania ruchem kolejowym i infrastrukturą pasażerską oraz innych systemów bezpieczeństwa.

2.8 Perspektywy rozwoju Spółki

Zarząd ocenia pozytywnie perspektywy wzrostu dla Spółki w roku 2018 i kolejnych latach. Portfel zamówień Trakcja PRKiI na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniósł 1 499 mln zł (z wyłączeniem części przychodów przypadającą na konsorcjantów).

Spółka konsekwentnie rozwija kompetencje w różnych sektorach budownictwa infrastrukturalnego. Spółka aktywnie uczestniczy w realizacji inwestycji kolejowych zaplanowanych w najbliższych latach. Zgodnie ze zaktualizowanym Krajowym Programem Kolejowym przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 23 listopada 2016 roku, wartość inwestycji kolejowych do roku 2023 roku powinna przekroczyć 60 mld zł. Spółka będzie również ubiegać się o kontrakty drogowe. Przewidywana wartość inwestycji przez Program Budowy Dróg Krajowych (PBDK) oraz zadania realizowane przez lokalnych zarządców infrastruktury drogowej wynoszą 107 mld zł. Ponadto Spółka przygotowując się do pozyskania kontraktów z programów samorządowych utworzyła strukturę regionalnych biur drogowych w 6 lokalizacjach na terenie kraju. Spółka rozpoczęła ekspansję na rynek miejskiego transportu szynowego, jednocześnie będzie dążyć do dalszego rozwoju w dziedzinie energetyki i szczególności w zakresie budowy i modernizacji linii przesyłowych oraz zasilania obiektów.

2.9 Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju Spółki

Poniżej przedstawiono kluczowe czynniki, które w opinii Zarządu Emitenta obecnie mają lub w niedalekiej przyszłości mogą mieć wpływ na działalność Spółki. Informacje o istotnych postępowaniach i sporach przeciwko Spółce, jak również karach znajdują się w punkcie 5.6 niniejszego sprawozdania.

Do najważniejszych czynników zewnętrznych mających istotny wpływ na wyniki finansowe Spółki zaliczamy:

- Poziom wydatków na infrastrukturę kolejową i drogową w Polsce.
- Sprawność otwierania i podpisywania kontraktów przez Zamawiających.
- Konkurencja ze strony innych podmiotów.
- Brak barier rynkowych.
- Kształtowanie się cen surowców i materiałów budowlanych.
- Wpływ polityki monetarnej Banku Centralnego na zmiany oprocentowania kredytów.
- Terminowość regulowania zobowiązań przez odbiorców. Nieterminowość spłaty zobowiązań może doprowadzić do pogorszenia się płynności finansowej Spółki.
- Zmniejszenie się liczby oferentów na polskim rynku kolejowym
- Zmiany przepisów prawa wyznaczających zakres działalności Spółki, w tym przepisów podatkowych, jak i przepisów dotyczących innych obciążeń o charakterze publicznoprawnym.

Do najważniejszych czynników wewnętrznych mających istotny wpływ na wyniki finansowe Spółki zaliczamy:

- Trafność oszacowania kosztów realizowanych projektów, mającą bezpośredni wpływ na decyzje w sprawie strategii udziału w przetargach, wycenę kontraktów do przetargów i w efekcie marże osiągnięte na kontraktach.
- Liczba wygrywanych kontraktów w ramach programu „Krajowy Program Kolejowy do roku 2023”

- Liczba wygrywanych kontraktów w ramach programu „Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023, z perspektywą do roku 2025”
- Zdolność pozyskiwania nowych kontraktów budowlanych.
- Zdolność pozyskiwania wysoko wykwalifikowanej kadry
- Zdolność do realizacji strategii rozwoju Spółki.
- Zdolność do dalszej dywersyfikacji działalności

2.10 Opis istotnych czynników ryzyka i zagrożeń, z określeniem, w jakim stopniu Emitent jest na nie narażony

Trakcja PRKil w ramach prowadzenia swojej działalności narażona jest na różne rodzaje ryzyka, które można podzielić na poniższe grupy:

- ryzyko branżowe,
- ryzyko realizacji kontraktów,
- ryzyko finansowe.

Ryzyko branżowe

W ramach tego ryzyka Spółka narażona jest na ryzyko związane z nasileniem się konkurencji. Rynek budownictwa kolejowego oraz drogowego na którym prowadzi swoją działalność jest atrakcyjny ze względu na planowane znaczne nakłady inwestycyjne. Bariery wejścia na rynek budownictwa kolejowego w Polsce nie są wysokie, dlatego też liczba nowych podmiotów stale się zwiększa. Ponadto, istotnym czynnikiem mającym wpływ na pozycję rynkową Spółki są plany finansowe polskiego rządu dotyczące modernizacji infrastruktury.

Powyższe ryzyko branżowe może mieć istotny wpływ na perspektywy rozwoju Spółki i jej sytuację finansową. Przewagą konkurencyjną Trakcja PRKil jest ponad siedemdziesięcioletnia praktyka rynkowa, która pozwoliła na wypracowanie wysokiej jakości systemów realizacji zleceń wysoko cenionych przez Partnerów. Głównym atutem Spółki jest możliwość kompleksowej realizacji inwestycji własnym potencjałem we wszystkich branżach (roboty torowe, obiekty inżynieryjne, sieć trakcyjna), posiadany portfel zleceń oraz:

- posiadanie wysoko wykwalifikowanej kadry zarządzającej i zorientowanej na klienta załogi,
- duże doświadczenia w profesjonalnej realizacji i koordynacji robót realizowanych terminowo wg najwyższych standardów europejskich,
- posiadanie nowoczesnego parku maszynowego.

Spółka posiada dużą przewagę konkurencyjną nad innymi firmami, a pozycja Spółki na rynku usług związanych z infrastrukturą kolejową jest ugruntowana i stabilna. Powyższe silne strony Spółki minimalizują ryzyko związane z nasileniem się konkurencji.

Ryzyko realizacji kontraktów

Nieodłącznym ryzykiem związanym z prowadzeniem działalności Spółki jest ryzyko realizacji kontraktów. Wpływ na to ryzyko mogą mieć głównie następujące czynniki: nieuzyskanie w określonym terminie decyzji administracyjnych przewidzianych m.in. przepisami Prawa Budowlanego, Kodeksu Postępowania Administracyjnego (KPA) lub Prawa Ochrony Środowiska; zmiany cen materiałów i surowców; zmiany cen usług podwykonawców; nieukończenia lub opóźnienia w wykonaniu przez podwykonawców prac niezbędnych do rozpoczęcia realizacji projektów; niedoszacowania kosztów; potencjalne kary za uchybienie w realizacji kontraktów; niekorzystne warunki pogodowe. Ryzyko niedoszacowania kosztów kontraktów może występować w przypadku trudnych do zidentyfikowania na etapie przygotowania przez Spółkę oferty przetargowej prac niezbędnych do wykonania zamówienia i ceną za ich wykonanie. W ramach realizacji kontraktów budowlanych Spółka zawiera umowy z podwykonawcami zwykle w terminach późniejszych niż umowa z inwestorem, co może rodzić ryzyko, iż przyjęta cena usługi świadczona na rzecz Spółki przez podwykonawców będzie wyższa, niż przyjęta cena na etapie wyceny kontraktu i jego podpisania. Ceny w umowach z inwestorem są stałe i nie

podlegają zmianie przez okres trwania kontraktu. Spółka ponosi ryzyko niedotrzymania terminów wykonania przedmiotu zawartych umów o roboty budowlane, a także wykonania robót gwarancyjnych związanych z usuwaniem wad i usterek, co w konsekwencji wiąże się z prawem inwestora do wykorzystania ww. zabezpieczeń bądź z żądaniem kar umownych. Spółka nie może również wykluczyć ryzyka związanego z ewentualnymi sporami dotyczącymi nienależytego lub nieterminowego wykonania ww. umów. Zrealizowanie się wspomnianych czynników może mieć negatywny wpływ na wyniki finansowe Spółki.

Zarząd Spółki podejmuje odpowiednie działania mające na celu zminimalizowanie tych ryzyk np. poprzez wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania kontraktami, pozwalającego zarządzać budżetami i harmonogramami wielu dużych projektów realizowanych równocześnie w oparciu o szczegółowe dane jednostkowe rejestrowane w czasie rzeczywistym. Dodatkowo Spółka stale monitoruje ceny usług podwykonawców, aby podpisywane umowy miały dopasowane odpowiednio parametry dotyczące czasu trwania kontraktu oraz wartości umowy do sytuacji rynkowej. Dzięki inicjatywie wdrożenia systemu centralnych zakupów dla wszystkich realizowanych projektów i wszystkich jednostek organizacyjnych wsparcia, Spółka zamierza osiągnąć istotne i trwałe oszczędności kosztowe oraz zoptymalizować zakupy. Ponadto, długoletnia praktyka rynkowa pozwoliła Spółce na wypracowanie technik zarządzania realizowanymi projektami, które zapewniają możliwości realizacji powierzonych Spółce prac z dotrzymaniem założonych harmonogramów, przy jednoczesnym zachowaniu wymaganej jakości i specjalnych wymagań inwestorów.

Ryzyko finansowe

W ramach ryzyka finansowego Spółka jest narażona głównie na ryzyko związane z umowami finansowymi oraz ryzyko związane z płynnością. Ryzyko związane z umowami finansowymi wynika z faktu, iż zarówno banki (w zakresie kredytów i gwarancji kontraktowych) jak i towarzystwa ubezpieczeniowe (w zakresie gwarancji kontraktowych) mogą zmniejszyć dostępność źródeł finansowania i innych instrumentów finansowych, co może wpłynąć na ograniczenie realizacji kontraktów. W 2017 możliwości pozyskiwania źródeł finansowania Spółki w zakresie produktów gwarancyjnych zostały utrzymane. Spółka monitoruje strukturę kapitałów przy pomocy wskaźników struktury finansowania. Analizowane przez Spółkę wskaźniki pozwalają na utrzymanie zarówno dobrego ratingu kredytowego, jak też potwierdzają wsparcie struktury kapitałowej dla działalności operacyjnej Spółki Trakcja PRKiI.

Istotnym czynnikiem do oceny ryzyka niewypłacalności jest generowany poziom przepływów operacyjnych, ilość gotówki oraz wskaźniki płynności. Spółka monitoruje stan gotówki dyspozycyjnej, utrzymuje bezpieczny poziom zarówno finansowania zewnętrznego, jak i płynności finansowej. Okresowe nadwyżki pieniężne umieszczane są na krótkoterminowych lokatach bankowych. Aby uniknąć potencjalnych zagrożeń w przyszłości i zminimalizować ryzyko związane z utratą płynności Spółki, tworzone są długo- i krótkoterminowe analizy i prognozy, które pozwalają określić potrzeby gotówkowe Spółki. Dzięki tym działaniom z wyprzedzeniem można zaplanować wpływy i wydatki oraz określić optymalny poziom gotówki i sposób finansowania przyszłych wydatków.

Do pozostałych czynników, poza opisanymi powyżej, które mogą powodować wahania cen akcji Trakcji PRKiI S.A. należą:

- Zmiana oceny wiarygodności kredytowej Spółki,
- Zmiana poziomu zadłużenia Spółki,
- Sprzedaż lub nabycie aktywów przez Spółkę,
- Znaczące zmiany w strukturze własnościowej Spółki,
- Zmiany przez analityków rynku kapitałowego ich prognoz i rekomendacji dotyczących Spółki Trakcja PRKiI, jej konkurentów, partnerów oraz sektorów gospodarki, w których działa Spółka.

Przeciwdziałanie materializacji wszystkich tych ryzyk jest podstawowym celem działalności zarządu Emitenta, który prowadzi rozmowy z zamawiającymi, partnerami konsorcjalnymi i podwykonawcami, bankami i ubezpieczycielami. Zarządzanie tymi ryzykami jest prowadzone na szczeblu najwyższych władz Spółki.

3. ANALIZA SYTUACJI MAJĄTKOWEJ I FINANSOWEJ TRAKCJA PRKił

3.1 Wyniki finansowe Spółki w 2017 roku

3.1.1 Omówienie rachunku zysków i strat

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	1.01.2017 - 31.12.2017 <i>Badane</i>	1.01.2016 - 31.12.2016 <i>Badane</i>	Zmiana	Zmiana %
Przychody ze sprzedaży	858 281	826 198	32 083	4%
Koszt własny sprzedaży	(815 586)	(787 275)	(28 311)	4%
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	42 695	38 923	3 772	10%
Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji	(2 317)	(2 132)	(185)	9%
Koszty ogólnego zarządu	(22 382)	(25 275)	2 893	-11%
Pozostałe przychody operacyjne	3 220	3 548	(328)	-9%
Pozostałe koszty operacyjne	(2 244)	(5 350)	3 106	-58%
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	18 972	9 714	9 258	95%
Przychody finansowe	23 747	25 945	(2 198)	-8%
Koszty finansowe	(6 978)	(5 929)	(1 049)	18%
Zysk (strata) brutto	35 741	29 730	6 011	20%
Podatek dochodowy	(3 701)	(1 031)	(2 670)	259%
Zysk (strata) netto za okres	32 040	28 699	3 341	12%

W 2017 roku Spółka Trakcja PRKił osiągnęła przychody na poziomie 858 281 tys. zł, które wzrosły o 4% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego. Koszt własny sprzedaży w omawianym okresie wzrósł o 4% i osiągnął wartość 815 586 tys. zł. Marża zysku brutto na sprzedaży w omawianym okresie wyniosła 5,0% natomiast w analogicznym okresie 2016 roku osiągnęła wartość 4,7%. Zysk brutto ze sprzedaży w 2017 roku osiągnął wartość 42 695 tys. zł. Istotny wpływ na podwyższenie marży zysku brutto miało podpisanie porozumienia Spółki z PKP PLK S.A. dot. kontraktu LCS Malbork. Było ono wynikiem wielomiesięcznych negocjacji, o czym Spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr 23/2017. Ostateczny wpływ tego zdarzenia na zysk brutto ze sprzedaży wyniósł 16 956 tys. zł.

Koszty ogólnego zarządu uległy obniżeniu w roku 2017 o 2 893 tys. zł, co stanowi spadek o 11% w stosunku do roku poprzedniego. Z uwagi na dążenie Spółki do redukcji kosztów Spółka obniżyła koszty wynagrodzeń oraz koszty usług doradczych. Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji w omawianym okresie osiągnęły wartość 2 317 tys. zł.

Saldo pozostałej działalności operacyjnej zwiększyło się w stosunku do okresu porównywalnego o 2 778 tys. zł. Spółka w 2017 roku rozliczyła rezerwę na restrukturyzację zatrudnienia, co jest zgodne z raportem bieżącym nr 23/2016, opublikowanym w dniu 18 października 2016 roku. W związku z tym została rozwiązana rezerwa w kwocie 1 831 tys. zł. Wynik tej operacji został odniesiony w pozostałe przychody operacyjne.

Zysk z działalności operacyjnej wyniósł w 2017 roku 18 972 tys. zł, natomiast w roku ubiegłym zysk z działalności operacyjnej osiągnął wartość 9 714 tys. zł.

W okresie 12 miesięcy 2017 roku Spółka osiągnęła przychody finansowe w kwocie 23 747 tys. zł, które były niższe o 8% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego głównie ze względu na rozpoznanie niższych przychodów z tytułu dywidend o kwotę 3 542 tys. zł w roku 2017. Koszty finansowe w omawianym okresie wzrosły o 18%, tj. o kwotę 1 049 tys. zł w stosunku do okresu porównywalnego.

W omawianym okresie Spółka odnotowała zysk brutto w wysokości 35 741 tys. zł, podczas gdy w roku poprzednim Spółka osiągnęła zysk w wysokości 29 729 tys. zł.

Spółka zakończyła rok 2017 z zyskiem netto w wysokości 32 040 tys. zł i marżą zysku netto na poziomie 3,7% (analogicznie w roku 2016 marża zysku netto wyniosła 3,5%).

3.1.2 Omówienie pozycji bilansowych

Poniższa tabela przedstawia główne pozycje bilansu Spółki Trakcja PRKiI na dzień 31 grudnia 2017 roku w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2016 roku:

AKTYWA	31.12.2017 <i>Badane</i>	31.12.2016 <i>Badane</i>	Zmiana	Zmiana %
Aktywa trwałe	664 541	657 078	7 463	1%
Rzeczowe aktywa trwałe	141 389	134 895	6 494	5%
Wartości niematerialne	52 961	54 276	(1 315)	-2%
Nieruchomości inwestycyjne	17 174	17 174	-	0%
Inwestycje w jednostkach zależnych	436 241	436 241	-	0%
Pozostałe aktywa finansowe	5 507	4 734	773	16%
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	3 811	7 483	(3 672)	-49%
Rozliczenia międzyokresowe	7 458	2 275	5 183	228%
Aktywa obrotowe	444 634	356 980	87 654	25%
Zapasy	53 105	30 400	22 705	75%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	230 975	281 302	(50 327)	-18%
Należności z tyt. podatku dochodowego	134	-	134	-
Pozostałe aktywa finansowe	10 318	5 836	4 482	77%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20 618	18 820	1 798	10%
Rozliczenia międzyokresowe	7 749	3 981	3 768	95%
Kontrakty budowlane i przekazane zaliczki na realizowane kontrakty	118 673	13 579	105 094	774%
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	3 062	3 062	-	0%
AKTYWA RAZEM	1 109 175	1 014 058	95 117	9%

Na dzień 31 grudnia 2017 roku suma bilansowa Spółki Trakcja PRKiI osiągnęła wartość 1 109 175 tys. zł i zwiększyła się o 95 117 tys. zł w stosunku do stanu na koniec roku 2016, co stanowi 9% wzrost.

Aktywa trwałe osiągnęły wartość 664 541 tys. zł i wzrosły o 7 463 tys. zł w stosunku do roku poprzedniego. Największy wzrost spośród aktywów trwałych dotyczył rzeczowych aktywów trwałych w związku z poniesieniem nakładów na zakup środków trwałych.

Aktywa obrotowe na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosły 444 634 tys. zł i wzrosły o 87 654 tys. zł w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku, co stanowiło 25% wzrost. Największe zmiany wśród aktywów obrotowych nastąpiły w przypadku kontraktów budowlanych i przekazanych zaliczek na realizowane kontrakty, które wzrosły o 105 094 tys. zł, osiągając wartość 118 673 tys. zł. Środki pieniężne w analizowanym okresie zwiększyły się o 1 798 tys. zł, osiągając wartość 20 618 tys. zł.

PASYWA	31.12.2017 <i>Badane</i>	31.12.2016 <i>Badane</i>	Zmiana	Zmiana %
Kapitał własny	631 598	625 311	6 287	1%
Kapitał podstawowy	41 120	41 120	-	0%
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	309 984	309 984	-	0%
Kapitał z aktualizacji wyceny	5 804	5 800	4	0%
Pozostałe kapitały rezerwowe	242 643	239 717	2 926	1%
Niepodzielony wynik finansowy	32 040	28 699	3 341	12%
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	7	(9)	16	-178%
Razem zobowiązania	477 577	388 746	88 831	23%
Zobowiązania długoterminowe	51 178	80 736	(29 558)	-37%
Oprocentowane kredyty i pożyczki	44 508	54 759	(10 251)	-19%
Rezerwy	4 035	17 577	(13 542)	-77%
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	2 635	8 400	(5 765)	-69%
Zobowiązania krótkoterminowe	426 399	308 011	118 388	38%
Oprocentowane kredyty i pożyczki	19 737	16 249	3 488	21%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	252 084	245 053	7 031	3%
Rezerwy	7 316	19 722	(12 406)	-63%
Zobowiązania z tytułu świadczeń	8 099	7 200	899	12%
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	-	2 095	(2 095)	-100%
Rozliczenia międzyokresowe	366	258	108	42%
Kontrakty budowlane i otrzymane zaliczki na realizowane kontrakty	138 797	17 434	121 363	696%
PASYWA RAZEM	1 109 175	1 014 058	95 117	9%

Kapitał własny Spółki wzrósł na dzień 31 grudnia 2017 roku o kwotę 6 287 tys. zł, tj. o 1% w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku. Wzrost ten był spowodowany wypracowaniem zysku netto w wysokości 32 040 tys. zł. oraz wypłatą dywidendy w wysokości 25 700 tys. zł.

Zobowiązania długoterminowe na dzień 31 grudnia 2017 roku osiągnęły wartość 51 178 tys. zł i zmniejszyły się o 37% w porównaniu do stanu na koniec roku 2016.

Zobowiązania krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2017 roku osiągnęły wartość 426 399 tys. zł i zwiększyły się o kwotę 118 388 tys. zł, tj. o 38% w porównaniu do stanu na koniec ubiegłego roku. Największy wzrost spośród zobowiązań krótkoterminowych dotyczył kontraktów budowlanych i otrzymanych zaliczek na realizowane kontrakty, które to zwiększyły się o 121 363 tys. zł.

3.1.3 Omówienie rachunku przepływów pieniężnych

Poniższa tabela przedstawia główne pozycje rachunku przepływów pieniężnych Spółki Trakcja PRKiI w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2017 roku oraz dnia 31 grudnia 2016 roku:

RACHUNEK PRZEPIYWÓW PIENIEŻNYCH	1.01.2017 - 31.12.2017 <i>Badane</i>	1.01.2016 - 31.12.2016 <i>Badane</i>	Zmiana	Zmiana %
Środki pieniężne na początek okresu	18 820	136 025	(117 205)	-86%
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	41 570	(94 093)	135 663	-144%
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	5 400	(12 228)	17 628	-144%
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(45 172)	(10 884)	(34 288)	315%
Przepływy pieniężne netto, razem	1 798	(117 205)	119 003	-102%
Środki pieniężne na koniec okresu	20 618	18 820	1 798	10%

Spółka rozpoczęła rok 2017, posiadając środki pieniężne w kwocie 18 820 tys. zł natomiast zakończyła omawiany okres ze stanem środków pieniężnych w wysokości 20 618 tys. zł.

Przepływy pieniężne netto łącznie w omawianym okresie były dodatnie i wyniosły 1 798 tys. zł.

W 2017 roku saldo przepływów netto z działalności operacyjnej było dodatnie i wyniosło 41 570 tys. zł. Wzrosło ono w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego o 135 663 tys. zł.

Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej wykazały w 2017 roku saldo dodatnie w wysokości 5 400 tys. zł, natomiast w porównywalnym okresie roku 2016 saldo przepływów z działalności inwestycyjnej wyniosło -12 228 tys. zł. Na dodatnie saldo z działalności inwestycyjnej w 2017 roku wpłynęły głównie otrzymane dywidendy od jednostek zależnych.

Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej w 2017 roku osiągnęły saldo ujemne, które wyniosło 45 172 tys. zł. Powyższa kwota salda wynikała głównie z wypłaty dywidendy akcjonariuszom oraz płatności zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

3.2 Wskaźniki finansowe Spółki Trakcja PRKiI

3.2.1 Wskaźniki rentowności

Marża zysku brutto na sprzedaży wzrosła do poziomu 4,97% w 2017 roku wobec 4,71% w analogicznym okresie roku ubiegłego. Zysk operacyjny powiększony o amortyzację zwiększył się o 10 869 tys. zł, osiągając wartość 32 780 tys. zł, zaś marża zysku EBITDA zwiększyła się o 1,17 p.p., osiągając poziom 3,82%. Marża zysku operacyjnego zwiększyła się o 1,03 p.p. i osiągnęła wartość 2,21%. Marża zysku netto w omawianym okresie osiągnęła wartość 3,73%.

Wskaźnik odzwierciedlający rentowność kapitału zaangażowanego w firmie – ROE osiągnął wartość 5,10%. Wskaźnik rentowności aktywów – ROA wyniósł 3,02% i wzrósł w porównaniu do okresu porównywalnego o 0,05 p.p.

WSKAŹNIKI RENTOWNOŚCI	31.12.2017	31.12.2016	Zmiana
	<i>Badane</i>	<i>Badane</i>	
Marża zysku brutto ze sprzedaży	4,97%	4,71%	0,26%
EBITDA	32 780	21 911	10 869
Marża zysku EBITDA	3,82%	2,65%	1,17%
Marża zysku operacyjnego	2,21%	1,18%	1,03%
Marża zysku netto	3,73%	3,47%	0,26%
Stopa zwrotu z kapitału własnego (ROE)	5,10%	4,63%	0,47%
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)	3,02%	2,97%	0,05%

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Marża zysku brutto ze sprzedaży = zysk brutto ze sprzedaży / przychody ze sprzedaży

EBITDA = zysk operacyjny + amortyzacja

Marża zysku EBITDA = (zysk operacyjny + amortyzacja) / przychody ze sprzedaży

Marża zysku operacyjnego = zysk operacyjny / przychody ze sprzedaży

Marża zysku netto = zysk netto / przychody ze sprzedaży

Stopa zwrotu z kapitału własnego (ROE) = zysk netto / średnie kapitały własne

Stopa zwrotu z aktywów (ROA) = zysk netto / średnie aktywa

3.2.2 Wskaźniki płynności

Kapitał pracujący w Spółce Trakcja PRKiI na dzień 31 grudnia 2017 roku osiągnął dodatni poziom 18 601 tys. zł, podczas gdy na koniec 2016 roku wynosił 49 228 tys. zł.

Wskaźnik płynności bieżącej na koniec 2017 roku wyniósł 1,04. Wskaźnik płynności szybkiej wyniósł 0,92. Wskaźnik natychmiastowej płynności osiągnął poziom 0,05. Wskaźniki płynności ukształtowały się na podobnym poziomie jak w roku porównywalnym.

WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI	31.12.2017	31.12.2016	Zmiana
	<i>Badane</i>	<i>Badane</i>	
Kapitał pracujący	18 601	49 228	(30 627)
Wskaźnik płynności bieżącej	1,04	1,16	(0,12)
Wskaźnik płynności szybkiej	0,92	1,06	(0,14)
Wskaźnik natychmiastowej płynności	0,05	0,06	(0,01)

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Kapitał pracujący = aktywa obrotowe - zobowiązania krótkoterminowe + rozliczenia międzyokresowe przychodów

Wskaźnik płynności bieżącej = aktywa obrotowe / zobowiązania krótkoterminowe

Wskaźnik płynności szybkiej = (aktywa obrotowe - zapasy) / zobowiązania krótkoterminowe

Wskaźnik natychmiastowej płynności = (środki pieniężne i ich ekwiwalenty) / zobowiązania krótkoterminowe

3.2.3 Wskaźniki struktury finansowania

Spółka monitoruje strukturę kapitałów przy pomocy wskaźników struktury finansowania. Analizowane przez Spółkę wskaźniki, przedstawione w tabeli poniżej, pozwalają na utrzymanie zarówno dobrego ratingu kredytowego, jak też potwierdzają wsparcie struktury kapitałowej dla działalności operacyjnej Spółki.

Wskaźniki struktury finansowania uległy nieznacznym zmianom w związku z wcześniej opisanymi czynnikami.

Wskaźnik pokrycia majątku kapitałem własnym wyniósł na dzień 31 grudnia 2017 roku 0,57 i spadł w stosunku do poziomu na koniec porównywanego roku o 0,05. Wartość wskaźnika pokrycia majątku trwałego kapitałem własnym nie zmienił się w porównaniu do jego stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku. Wskaźnik zadłużenia

całkowitego na koniec 2017 roku wyniósł 0,43. Wzrostowi uległ wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych z poziomu 0,62 na koniec 2016 roku do poziomu 0,76 na koniec 2017 roku.

WSKAŹNIKI STRUKTURY FINANSOWANIA	31.12.2017	31.12.2016	Zmiana
	<i>Badane</i>	<i>Badane</i>	
Pokrycie majątku kapitałem własnym	0,57	0,62	-0,05
Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym	0,95	0,95	0,00
Wskaźnik zadłużenia całkowitego	0,43	0,38	0,05
Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych	0,76	0,62	0,14

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Pokrycie majątku kapitałem własnym = kapitał własny / aktywa ogółem

Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym = kapitał własny / aktywa trwałe

Wskaźnik zadłużenia całkowitego = (aktywa ogółem - kapitał własny) / aktywa ogółem

Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych = (aktywa ogółem - kapitał własny) / kapitał własny

3.3 Ocena zarządzania zasobami finansowymi

Spółka dysponowała na koniec 2017 roku środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami w wysokości 20 618 tys. zł przy jednoczesnym łącznym zadłużeniu finansowym z tytułu kredytów, pożyczek oraz leasingu finansowego w łącznej wysokości 64 245 tys. zł. Spółka utrzymuje bezpieczny poziom zarówno finansowania zewnętrznego, jak i płynności finansowej. Okresowe nadwyżki pieniężne umieszczane są na krótkoterminowych lokatach bankowych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Trakcja PRKiI posiadała do dyspozycji limit kredytu w rachunku bieżącym oraz limit kredytów obrotowych do łącznej wysokości 90 mln zł, co gwarantuje Spółce stabilny poziom finansowania bieżącej działalności kontraktowej. Ponadto, Spółka dysponuje wolnym limitem finansowania na podstawie umowy faktoringowej w kwocie 50 000 tys. zł.

Spółka prowadzi szeroko rozwiniętą współpracę z bankami oraz instytucjami ubezpieczeniowymi w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu finansowania oraz gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych umożliwiających realizowanie zaplanowanych kontraktów budowlanych.

Spółka korzysta z wielu oferowanych produktów bankowych oraz różnorodnych źródeł finansowania (kredyty w rachunku bieżącym, kredyty obrotowe, kredyty inwestycyjne, pożyczki, faktoring, leasing finansowy) w celu minimalizacji kosztów finansowych oraz optymalizacji zarządzania płynnością finansową.

3.4 Ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających wpływ na wyniki Spółki Trakcja PRKiI S.A. za 2017 rok

W 2017 roku wystąpiły istotne czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze mające wpływ na osiągnięte wyniki Trakcja PRKiI.

Zakończenie procesu optymalizacji struktury organizacyjnej w Spółce Trakcja PRKiI

Wobec istotnego opóźnienia perspektywy finansowej 2014-2020 w ogłoszanych przetargach na rynku infrastrukturalnym, głównie kolejowym, po wnikliwej analizie wszystkich aspektów biznesowych i społecznych, Zarząd Spółki podjął decyzję o optymalizacji struktury organizacyjnej Spółki, która w efekcie prowadzi do likwidacji stanowisk pracy na podstawie art. 2 ust. 3 i 4 Ustawy z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. 2003

Nr 90 poz. 844 z późn. zm.). W dniu 22 września 2016 roku Zarząd Spółki ogłosił Regulamin zwolnień grupowych oraz przekazał stosowne informacje organizacjom związkowym działającym w Spółce

W 2017 roku Spółka zakończyła rozpoczęty w 2016 roku proces restrukturyzacji Spółki i tym samym w wyniku rozliczenia rezerwy utworzonej na wypłatę świadczeń na rzecz zwalnianych pracowników dokonała jej rozwiązania na kwotę 1 831 tys. zł. O utworzeniu rezerwy Emitent informował raportem bieżącym nr 23/2016.

Podpisanie porozumienia z PKP PLK S.A. w celu dokonania rozliczenia Umowy

Po długich negocjacjach w dniu 22 grudnia 2017 roku zostało obustronnie podpisane Porozumienie pomiędzy PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. a Wykonawcami reprezentowanymi przez Spółkę w celu dokonania rozliczenia Umowy nr 90/119/0002/11/Z/I z dnia 27.05.2011 r. na wykonanie robót budowlanych modernizacji linii kolejowej nr 9 na odcinku od km 236,920 do km 287,700 objętym obszarem Lokalnego Centrum Sterowania z siedzibą w Malborku. Łączna wartość porozumienia opiewa na kwotę 19 539 tys. zł. Wartość wpływu na wynik brutto za 2017 rok wyniosła 16 956 tys. zł.

3.5 Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych

Na podstawie prowadzonych analiz Zarząd Spółki ocenia, że Trakcja PRKiI jest w stanie sfinansować obecne i przyszłe zamierzenia inwestycyjne opisane w nocie nr 2.6.1 niniejszego sprawozdania ze środków generowanych z działalności operacyjnej oraz pozyskując finansowanie dłużne.

3.6 Transakcje zabezpieczające

Działalność Spółki w 2017 roku nie była znacząco narażona na wahania kursów walutowych. Wszystkie kontrakty realizowane w 2017 roku, to umowy, których wartość wyrażona jest w PLN. W trakcie okresu sprawozdawczego Spółka nie zawierała kontraktów na instrumenty pochodne. Spółka nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń w okresach sprawozdawczych objętych sprawozdaniem.

3.7 Stanowisko Zarządu odnośnie wcześniej publikowanych prognoz wyników finansowych Spółki

Spółka Trakcja PRKiI nie publikowała prognoz finansowych za rok 2017.

4. AKCJE I STRUKTURA WŁAŚCICIELSKA TRAKCJA PRKiI

4.1 Struktura akcjonariatu

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień publikacji niniejszego sprawozdania kapitał zakładowy Spółki, zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego, wynosił 41 119 638,40 zł i dzielił się na 51 399 548 akcji zwykłe na okaziciela serii A o wartości nominalnej 0,80 zł każda. Każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Spółki.

Poniższa tabela prezentuje strukturę akcyjną:

	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
	Wartość nominalna 0,80 zł	Wartość nominalna 0,80 zł
Akcje zwykłe serii A	51 399 548	51 399 548
Razem	51 399 548	51 399 548

Zgodnie z wiedzą Zarządu Spółki, na podstawie otrzymanych zawiadomień określonych w art. 69 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, stan Akcjonariuszy posiadających bezpośrednio, bądź przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki („WZ”) na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania przedstawia się następująco:

Akcjonariusz	Liczba akcji	% udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	% udział w głosach na WZ
COMSA S.A.*	16 156 193	31,43%	16 156 193	31,43%
Nationale-Nederlanden OFE	5 111 908	9,95%	5 111 908	9,95%
OFE PZU "Złota Jesień"	4 349 650	8,46%	4 349 650	8,46%
Pozostali akcjonariusze*	25 781 797	50,16%	25 781 797	50,16%
Razem	51 399 548	100,00%	51 399 548	100,00%

*W związku z nabyciem przez COMSA S.A. akcji Spółki, o czym informowano w raportach 19/2017 oraz 20/2017, liczba akcji COMSA S.A. została zwiększona łącznie o 313 000 sztuk. W związku z brakiem zgłoszenia zbycia akcji Spółki przez Nationale-Nederlanden OFE oraz OFE PZU „Złota Jesień”, przyjęto, że te akcje zostały zbyte przez Pozostałych akcjonariuszy.

Stan posiadania akcji Spółki, ustalony na podstawie otrzymanych zawiadomień (powyżej) różni się od stanu posiadania akcji przez poszczególnych akcjonariuszy ustalonego według listy akcjonariuszy obecnych na ostatnim Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu.

W dniu 27 czerwca 2017 roku odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie, na którym obecni byli następujący akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów:

Akcjonariusz	Liczba akcji	% udział w ogólnej liczbie głosów na ZWZ	% udział w ogólnej liczbie głosów
COMSA S.A.	15 843 193	51,33%	30,82%
Nationale-Nederlanden OFE	4 890 000	15,84%	9,51%
OFE PZU "Złota Jesień"	4 839 000	15,68%	9,41%
AVIVA OFE AVIVA BZ WBK	2 569 000	8,32%	5,00%
Pozostali	23 258 355	8,83%	45,26%
Razem	51 399 548	100,00%	100,00%

*AVIVA OFE AVIVA BZ WBK: 4,9981% udziału w ogólnej liczbie głosów

Od dnia przekazania ostatniego raportu okresowego, tj. 14 listopada 2017 r., Spółka nie otrzymała od akcjonariuszy zawiadomienia informującego o zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów w Spółce.

4.2 Liczba i wartość nominalna akcji Spółki oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Spółki będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

W dniu 17 listopada 2017 roku Spółka otrzymała zawiadomienie o nabyciu 132 400 akcji Spółki złożone wspólnie przez Jarosława Tomaszewskiego (Prezesa Zarządu Spółki) i Marię Joannę Tomaszewską jako osobę blisko związaną rodzinnie z Jarosławem Tomaszewskim (żona). Spółka poinformowała o tym zdarzeniu w raporcie bieżącym numer 18/2017.

Poniższa tabela przedstawia stan posiadania akcji przez Członków Zarządu:

Imię i nazwisko	Funkcja	Liczba akcji	Wartość nominalna posiadanych akcji (zł)	% udział w strukturze Akcjonariatu
Jarosław Tomaszewski	Prezes Zarządu	132 400	105 920	0,258%

Zgodnie z wiedzą Zarządu Spółki, Członkowie Rady Nadzorczej oraz pozostali Członkowie Zarządu na dzień przekazania niniejszego sprawozdania nie posiadają akcji Spółki Trakcja PRKiI.

Od dnia przekazania ostatniego raportu okresowego nie wystąpiły zmiany w posiadanym udziale procentowym akcji Spółki przez osoby zarządzające i nadzorujące.

Członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej Spółki na dzień przekazania niniejszego sprawozdania nie posiadają akcji w jednostkach wchodzących w skład Grupy Trakcja.

4.3 Umowy dotyczące potencjalnych zmian w strukturze akcjonariatu

Zarząd Spółki nie posiada informacji o zawartych umowach, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

4.4 Programy akcji pracowniczych

W roku 2017 Trakcja PRKiI nie wprowadziła programów akcji pracowniczych.

4.5 Nabycie akcji własnych

W 2017 roku Trakcja PRKiI nie nabyła akcji własnych.

5. POZOSTAŁE INFORMACJE

5.1 Informacje o zaciągniętych i wypowiedzianych w danym roku obrotowym umowach dotyczących kredytów i pożyczek

Listę zaciągniętych przez Spółkę Trakcja PRKiI kredytów i pożyczek według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

Pożyczkodawca, Kredytodawca	Rodzaj pożyczki, kredytu	Kwota wg. umowy w walucie	Waluta umowy	Końcowy termin spłaty	Główne zasady naliczania odsetek	Kwota pozostała do spłaty (PLN)
mBank S.A.	inwestycyjny	21 500	PLN	30.09.2021	WIBOR 1M + marża	18 970
mBank S.A.	obrotowy	50 000	PLN	27.09.2019	WIBOR 1M + marża	-
mBank S.A.	w rachunku bieżącym	20 000	PLN	26.04.2018	WIBOR O/N + marża	-
Pekao S.A.	obrotowy	20 000	PLN	31.05.2018	WIBOR 1M + marża	-
mLeasing Sp. z o.o.	pożyczka inwestycyjna	22 400	PLN	16.09.2019	WIBOR 1M + marża	8 761
RAZEM						27 731

Łączne zobowiązanie Spółki z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiło 27 731 tys. zł, w tym cała kwota stanowi zobowiązanie o charakterze inwestycyjnym.

Ponadto, zgodnie z podpisanymi umowami na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka posiadała niewykorzystane limity kredytów w rachunku bieżącym i kredytów obrotowych w łącznej kwocie 90 mln zł (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 90 mln zł). Ponadto, Spółka dysponuje wolnym limitem finansowania na podstawie umowy faktoringu w kwocie 50 000 tys. zł.

Kredyty i pożyczki zaciągnięte w 2017 roku

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem Spółka nie podpisała nowych umów dotyczących zobowiązań kredytowych. W trakcie 2017 roku Spółka podpisała aneksy przedłużające okresy kredytowania dla następujących umów kredytowych:

- umowy kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym do wysokości 20 000 tys. zł zawartej pomiędzy Spółką a mBank S.A. - przedłużenie okresu kredytowania do dnia 26 kwietnia 2018 roku;
- umowy kredytu obrotowego w wysokości 50 000 tys. zł zawartej pomiędzy Spółką a mBank S.A. - przedłużenie okresu kredytowania do dnia 27 września 2019 roku;
- umowy kredytu obrotowego w wysokości 20 000 tys. zł zawartej pomiędzy Spółką a Pekao S.A. - przedłużenie okresu kredytowania do dnia 31 maja 2018 roku.

Umowy dotyczące kredytów i pożyczek, które wygasły lub zostały rozwiązane w 2017 roku

W trakcie 2017 roku nie zostały rozwiązane ani nie wygasły żadne umowy dotyczące kredytów i pożyczek.

5.2 Informacje o pożyczkach udzielonych w roku obrotowym

Zestawienie udzielonych przez Spółkę pożyczek w ciągu 2017 roku prezentuje poniższa tabela:

Pożyczkobiorca	Kwota przyznanej pożyczki (w tys.)	Waluta umowy	Końcowy termin spłaty	Główne zasady naliczania odsetek	Kwota pożyczki pozostała do	Charakter powiązań kapitałowych
Dalba Sp. z o.o.	1 000	PLN	31.03.2018	WIBOR 1 M + marża	1 012	spółka zależna
RAZEM	1 000				1 012	

5.3 Informacje o udzielonych i otrzymanych poręczeniach i gwarancjach

W okresie 2017 roku Spółka nie udzielała poręczeń kredytu lub pożyczki oraz nie udzielała gwarancji łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu, których łączna wartość istniejących poręczeń i gwarancji stanowiłaby równowartość co najmniej 10% kapitałów własnych Emitenta.

W okresie 2017 roku Spółka nie otrzymała poręczeń i gwarancji od jednostek powiązanych.

5.4 Wpływy z emisji papierów wartościowych

W okresie objętym raportem Spółka Trakcja PRKiI nie emitowała papierów wartościowych, a tym samym nie uzyskała żadnych wpływów z emisji papierów wartościowych.

5.5 Istotne pozycje pozabilansowe

Poręczenia, gwarancje oraz inne zobowiązania warunkowe przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
Należności warunkowe		
Od pozostałych jednostek, z tytułu:	78 389	70 075
Otrzymanych gwarancji i poręczeń	75 212	65 240
Wekseli otrzymanych pod zabezpieczenie	3 177	4 835
Razem należności warunkowe	78 389	70 075
Zobowiązania warunkowe		
Od pozostałych jednostek, z tytułu:	2 313 021	2 002 238
Udzielonych gwarancji i poręczeń	701 044	509 877
Wekseli własnych	481 638	547 720
Hipotek	99 000	99 000
Cesji wierzytelności	897 275	722 767
Cesji z polisy ubezpieczeniowej	47 305	41 559
Kaucji	19 765	12 133
Pozostałych zobowiązań	66 994	69 183
Razem zobowiązania warunkowe	2 313 021	2 002 239

Należności warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń obejmują wystawione przez banki lub inne podmioty na rzecz Spółki gwarancje stanowiące zabezpieczenie roszczeń Spółki w stosunku do kontrahentów z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych.

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń to przede wszystkim gwarancje wystawione przez banki na rzecz kontrahentów Spółki na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do Spółki z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych. Bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec Spółki. Weksle własne stanowią inną formę zabezpieczenia gwarancji bankowych, o których mowa powyżej.

Po dniu bilansowym do dnia publikacji niniejszego sprawozdania Spółka zawarła nowe umowy na gwarancje wadialne, należytego wykonania, zwrotu zaliczki w łącznej kwocie 80 454 tys. zł.

5.6 Istotne sprawy sądowe i sporne

Spółka informuje, iż na dzień 31 grudnia 2017 r. Spółka oraz jej podmioty zależne nie były stroną toczących się postępowań sądowych, arbitrażowych lub przed organem administracji publicznej, których wartość pojedynczo stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Trakcji PRKiI S.A. Jednocześnie Spółka informuje, iż łączna wartość postępowań dotyczących jej wierzytelności i zobowiązań stanowi co najmniej 10 % kapitałów własnych Spółki. W grupie wierzytelności łączna wartość postępowań na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosiła 160 326 513,79 zł, a w grupie zobowiązań wynosiła 2 251 035,50 zł.

Największe postępowania z grupy wierzytelności:

Sprawa dotycząca zgłoszenia wierzytelności przysługującej od Przedsiębiorstwa Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Warszawie (na dzień wszczęcia postępowania wartość sprawy przekraczała 10 % kapitałów własnych Spółki)

Spółka Trakcja S.A. w Warszawie połączyła się ze spółką Przedsiębiorstwo Robót Kolejowych i Inżynierskich S.A. we Wrocławiu. W wyniku tego połączenia następcą prawnym obu spółek jest Trakcja PRKiI S.A. w Warszawie. W związku z ogłoszeniem przez Sąd Rejonowy dla Warszawy – Pragi Północ w Warszawie upadłości spółki Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. (dalej: „PNI”) z możliwością zawarcia układu, spółka Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych i Inżynierskich S.A. we Wrocławiu złożyła do sądu upadłościowego zgłoszenie wierzytelności Spółki z dnia 20 listopada 2012 roku. Zgłoszenie dotyczyło wierzytelności w łącznej kwocie 55 664 100,89 zł, obejmujących należność główną, odsetki wymagalne do dnia ogłoszenia upadłości oraz naliczone kary umowne.

Według wiedzy Spółki, została sporządzona lista wierzytelności względem PNI. Wierzytelności Trakcji PRKiI S.A. zostały uznane w wysokości 10 569 163,16 zł, w tym 10 274 533,87 zł z tytułu niezapłaconych faktur oraz 294 632,29 zł z tytułu odsetek za zwłokę w zapłacie. Odmówiono uznania należności z tytułu kar umownych i pozostałych roszczeń w łącznej kwocie 44 956 834,35 zł. Spółka nie zgadza się z odmową uznania powyższej części wierzytelności, w związku z powyższym do sędziego - komisarza został wniesiony sprzeciw co do odmowy uznania wierzytelności w powyższym zakresie. Sąd odrzucił sprzeciw, w związku z czym Spółka złożyła do Sądu zażalenie, które zostało oddalone. W dniu 8 czerwca 2015 roku Spółka otrzymała zawiadomienie od syndyka masy upadłości o zmianie sposobu prowadzenia upadłości z układowego na likwidacyjne. Sprawa jest w toku i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

Zgłoszenie wierzytelności do masy upadłości Projekt-Bud Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Spółka informuje, że w dniu 10 marca 2015 roku postanowieniem Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie ogłoszona została upadłość Projekt-Bud Sp. z o.o. („Upadły”) z możliwością zawarcia układu. Spółka zgłosiła przysługujące jej wierzytelności od Upadłego w kwocie łącznej 9 708 613,62 zł. Na kwotę łączną zgłoszonych wierzytelności składają się wierzytelności z tytułu najmu lokomotyw wraz z wagonami, najmu sprzętu, umowy sprzedaży, wykonanych robót budowlanych i kary umownej naliczonej Upadłemu. W dniu 31 grudnia 2015 roku nastąpiła bezpośrednia zapłata kwoty 7 382 827,30 zł przez PKP PLK. Według wiedzy Spółki została sporządzona lista wierzytelności względem Projekt-Bud sp. z o.o. Wierzytelności Trakcji PRKiI S.A. zostały uznane w wysokości 18 516 zł.

Sprawa przeciwko Leonhard Weiss International GmbH

W związku z brakiem ustosunkowania się Leonhard Weiss International do oświadczenia wraz z notą obciążeniową oraz wezwaniem do zapłaty z dnia 31 października 2017 roku, o czym Spółka informowała w Skonsolidowanym raporcie za okres 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku w nocy 25 „Udziały we wspólnym przedsięwzięciu” Spółka postanowiła skierować sprawę do sądu.

Sprawa przeciwko Leonhard Weiss International GmbH („LWI”) o zapłatę w związku z umową sprzedaży 50 % udziałów w Bahn Technik Wrocław sp. z o.o. Pozew został złożony w Sądzie Okręgowym w Warszawie dnia 29 grudnia 2017 r. jednak do dnia dzisiejszego nie został doręczony LWI. Wobec powyższego nie jest możliwe precyzyjne wskazanie przewidywanego terminu zakończenia sprawy. Spółka przewiduje, że prawomocne rozstrzygnięcie może zostać wydane w drugiej połowie 2019 r. lub w pierwszej 2020 r.

Wartość dochodzonego przez Spółkę roszczenia wynosi 20.551.495,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi w następujący sposób:

- 1) od kwoty 7.500.000,00 zł od dnia 17 listopada 2017 r. do dnia zapłaty,
- 2) od kwoty 12.756.000,00 zł od dnia 8 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty,
- 3) od kwoty 295.495,00 zł od dnia 8 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty.

Spółka wniosła również o zasądzenie od pozwanego na rzecz spółki zwrotu kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Ze względu na etap sprawy, obiektywnie nie jest możliwe wskazanie nawet szacunkowej wysokości możliwych do zasądzenia odsetek i kosztów postępowania.

Największe postępowania z grupy zobowiązań:

Sprawa z powództwa Geomar S.A. z siedzibą w Szczecinie

Geomar S.A. z siedzibą w Szczecinie we wrześniu 2016 r. wniósł przeciwko Trakcji PRKił S.A. pozew o zapłatę na kwotę 376 189,25 zł dochodząc zapłaty wynagrodzenia z tytułu poniesionych dodatkowych kosztów świadczenia usług w przedłużonym okresie. Spółka złożyła sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. Sprawa jest w toku.

Inne postępowania:

W dniu 31 października 2017 r. Spółka wniosła pozew przeciwko PKP PLK S.A. o zapłatę kwoty 46 747 276,90 zł (w tym 4 913 969,34 zł odsetek), dochodząc zapłaty odszkodowania w związku z przedłużeniem terminu realizacji Umowy pod nazwą: „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica państwa na odcinku Podłęże – Bochnia w km 16,000 – 39,000 w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” oraz części należnego Spółce wynagrodzenia ryczałtowego nieuiszczonego przez PKP PLK S.A. z uwagi na złożenie bezpodstawnego oświadczenia o odstąpieniu od Umowy w części. W dniu 12 grudnia 2017 r. Spółka rozszerzyła powództwo, którego wartość obecnie wynosi 50 517 012,38 zł (w tym 5 336 177,01 zł odsetek). Rozszerzenie dotyczyło przysługujących Spółce względem PKP PLK S.A. roszczeń związanych z bezpodstawnym wyegzekwowaniem naliczonych kar umownych oraz części wynagrodzenia, którego zapłaty bezpodstawnie odmawia PKP PLK S.A w związku z realizacją Kontraktu oraz umów o roboty dodatkowe. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 31 października 2017 r. Spółka wraz z Przedsiębiorstwem Budowlanym „FILAR” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu i Berger Bau Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc zwrotu dodatkowych kosztów związanych z przedłużeniem czasu na realizację Umowy Nr 90/116/0006/11/Z/I na Roboty budowlane podstawowe liniowe na odcinku Wrocław – Grabiszyn – Skokowa i Żmigród – granica woj. dolnośląskiego w ramach projektu POIiŚ 7.1-4 „Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap II – odcinek Wrocław – granica woj. dolnośląskiego”. Przypadająca na Spółkę część roszczenia wynosi 11 640 113,77 zł (w

tym 1 415 797,02 zł odsetek). Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 31 października 2017 r. Spółka wniosła pozew w postępowaniu nakazowym przeciwko PKP PLK S.A. o zapłatę kwoty 12 221 007,10 zł (w tym 1 821 726,10 zł odsetek) dochodząc zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia w postaci nieuiszczonego wynagrodzenia z tytułu wykonania:

- a) robót dodatkowych związanych z realizacją Umowy nr 90/132/121/00/17000031/10/I/I z dnia 16 grudnia 2010 r. na „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica Państwa na odcinku Dębica – Sędziszów Małopolski w km 111,500 – 133,600 w ramach Projektu POIiŚ 7.1-30 „Modernizacja linii kolejowej E30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” Przetarg 2.2” w łącznej kwocie 7.570.281,00 zł
- b) robót dodatkowych związanych z realizacją Umowy nr 90/132/336/00/17000031/10/I/I z dnia 29 listopada 2010 r. na „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica Państwa na odcinku Sędziszów Małopolski – Rzeszów Zachodni w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E3-/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” Przetarg 2.3” w łącznej kwocie 2.829.000,00 zł.

Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

5.7 Istotne zdarzenia po dniu bilansowym

Istotne wydarzenia po dacie bilansowej

Znaczące umowy	RB
12.01.2018 r. Spółka jako Lider w Konsorcjum z AB Kauno Tiltai (Partner) podpisała z Miastem Gorzów Wielkopolski – Urząd Miasta oraz Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Gorzowie umowę na wykonanie robót budowlanych wchodzących w zakres kontraktu na zadaniu pn. „System zrównoważonego transportu miejskiego w Gorzowie Wielkopolskim” w zakresie transportu miejskiego w tym: przebudowę torowisk tramwajowych, budowę peronów tramwajowych i dróg – w zakresie określonym kontraktem.	2/2018
Zmiany w składzie Zarządu Spółki	RB
09.03.2018 r. Jarosław Tomaszewski złożył oświadczenie o rezygnacji z funkcji Prezesa Zarządu i Członka Zarządu Spółki. Rezygnacja została złożona ze skutkiem na dzień 30 czerwca 2018 r.	3/2018
Pozostałe	RB
12.01.2018 r. Spółka przekazała do publicznej wiadomości terminy publikacji raportów okresowych w 2018 r.	1/2018

5.8 Transakcje z podmiotami powiązanymi

Wszystkie transakcje zawarte przez Emitenta z podmiotami powiązanymi zawarte były na warunkach rynkowych.

Szczegółowe informacje na temat transakcji z podmiotami powiązanymi są zamieszczone w nocie nr 52 Roczego sprawozdania finansowego Spółki Trakcja PRKiI S.A. za rok 2017.

5.9 Wynagrodzenie Członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Wysokość wynagrodzeń Członków Zarządu Spółki w 2017 roku prezentuje poniższa tabela:

Zarząd Jednostki dominującej		Jednostka dominująca				Spółki zależne			
		Wynagrodzenie	Nagrody	Pozostałe korzyści	Razem	Wynagrodzenie	Nagrody	Pozostałe korzyści	Razem
Jarosław Tomaszewski	Prezes Zarządu	840	433	17	1 290	250	-	-	250
Paweł Nogalski	Wiceprezes Zarządu	600	189	43	832	-	-	-	-
Marek Kacprzak	Wiceprezes Zarządu	600	195	45	840	-	-	-	-
Sobczyk Maciej	Wiceprezes Zarządu od 14.09.2017	179	-	-	179	-	-	-	-
Rusevicius Aldas	Wiceprezes Zarządu od 1.12.2017	10	-	-	10	357	490	-	847
Razem		2 229	817	105	3 151	607	490	-	1 097

Kwota 3 151 tys. zł obciążała koszty Spółki Trakcja PRKiI, natomiast pozostała kwota wynagrodzeń, tj. kwota 1 097 tys. zł obciążała koszty spółek zależnych.

Wysokość wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej Emitenta w 2017 roku prezentuje poniższa tabela:

Rada Nadzorcza Jednostki dominującej		Jednostka dominująca				Spółki zależne			
		Wynagrodzenie	Nagrody	Pozostałe korzyści	Razem	Wynagrodzenie	Nagrody	Pozostałe korzyści	Razem
Dominik Radziwiłł		240	-	-	240	-	-	-	-
Michał Hulbój		132	-	-	132	-	-	-	-
Wojciech Napiórkowski		132	-	-	132	-	-	-	-
Łukasz Rozdeiczer-Kryszkowski		105	-	-	105	-	-	-	-
Miquel Llevat Vallespinosa		132	-	-	132	250	-	-	250
Jorge Miarnau Monserrat		96	-	-	96	-	-	-	-
Fernando Perea Samarra		132	-	-	132	-	-	-	-
Razem		969	-	-	969	250	-	-	250

5.10 Umowy zawarte między Spółką a osobami zarządzającymi

Spółka zawarła umowy o pracę z Członkami Zarządu, które przewidują:

- rekompensatę w wysokości 12 – krotności miesięcznego wynagrodzenia brutto w Grupie Trakcja otrzymywanego przez pracownika w ostatnim miesiącu przed ustaniem stosunku pracy, która zostanie wypłacona w czterech równych ratach;

lub

- rekompensatę w wysokości 6 - krotności miesięcznego podstawowego wynagrodzenia brutto w Grupie Trakcja otrzymywanego przez pracownika w ostatnim miesiącu przed ustaniem stosunku pracy, która zostanie wypłacona w trzech równych ratach.

lub

- rekompensatę w wysokości 6 - krotności miesięcznego podstawowego wynagrodzenia brutto w Spółce otrzymywanego przez pracownika w ostatnim miesiącu przed ustaniem stosunku pracy, która zostanie wypłacona w trzech równych ratach.

Spółka Trakcja PRKiI zawarła z Członkami Zarządu umowy o zakazie konkurencji, które przez okres jednego roku od dnia zakończenia stosunku pracy przewidują odszkodowanie:

- w wysokości 12-krotności 100 % jego podstawowego m-cznego wynagrodzenia przysługującego na podstawie umowy o pracę w ciągu ostatniego roku zatrudnienia w spółce, które będzie płatne z dołu w równych m-cznych ratach.

lub

- w wysokości 12-krotności 100 % jego przeciętnego m-cznego wynagrodzenia przysługującego na podstawie umowy o pracę w ciągu ostatniego roku zatrudnienia w spółce, które będzie płatne z dołu w równych m-cznych ratach.

5.11 Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju

Pomimo działania na rynku charakteryzującym się niewielką ilością wprowadzanych nowych rozwiązań, Spółka należy do grona liderów pod względem wprowadzanych innowacyjnych rozwiązań. Spółka działa na rynku magazynów energii od 2016 roku a za „Modułowy system dynamicznej regulacji obciążenia podstacji trakcyjnej z możliwością podłączenia punktów ładowania” otrzymała podczas 12-stych Międzynarodowych Targów Kolejowych TRAKO 2017:

- w Konkursie o Medal prezesa SEP; Medal Prezesa SEP,
- w Konkursie Izby Gospodarczej Komunikacji Miejskiej o nagrodę im. Prof. Jana Podoskiego; wyróżnienie w kategorii infrastruktura zasileniowa i elektroenergetyczna

Ponadto za system dynamicznej informacji podróży i bezpieczeństwa pasażerów – „TRAKCJA-SAT HUSAR SIP” Spółka otrzymała wyróżnienie w kategorii ukończone inwestycje liniowe i kubaturowe zrealizowane na terenie Polski w konkursie im. inż. Józefa Nowkuńskiego.

5.12 Informacje o podmiocie pełniącym funkcję biegłego rewidenta

Na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Grupy Trakcja podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań Grupy i Spółki jest Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku działająca pod firmą Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.) z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 22.

W dniu 31 lipca 2017 roku, Spółka zawarła umowę z Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku działająca pod firmą Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.). na:

- przegląd półrocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego według stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości;
- badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości.

Umowa została zawarta na okres wykonania przedmiotu umowy.

Wysokość wynagrodzenia za badanie i przegląd sprawozdań oraz z innych tytułów przedstawia tabela poniżej.

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Z tytułu umowy o badanie sprawozdania finansowego	168	144
Z tytułu umowy o przegląd sprawozdania finansowego	76	72
Inne usługi poświadczające	41	5
Razem	285	221

Wynagrodzenie za badanie wybranych spółek Grupy Trakcja jest płacone na podstawie odrębnych umów zawartych pomiędzy podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych i każdą z wybranych spółek Grupy.

Kluczowy biegły rewident i firma audytorska świadczyli w 2017 roku na rzecz jednostki lub jednostek przez nią kontrolowanych niżej wymienione usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych:

- usługi atestacyjne w odniesieniu do Zintegrowanego Raportu Rocznej Spółki za 2016 rok polegające na ocenie jakości i kompletności zgromadzonych danych oraz ich zgodności z Międzynarodowymi Wytycznymi do Raportowania oraz z Wytycznymi Global Reporting Initiative.
- weryfikacja kwestionariusza Respect Index.

6. RAPORT DOTYCZĄCY STOSOWANIA ŁADU KORPORACYJNEGO

6.1 Wskazanie w jakim zakresie Emitent odstąpił od postanowień zbioru zasad ładu korporacyjnego według „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016” zgodnie z uchwałą nr 1309/2015 obowiązujących od 1 stycznia 2016 r., wskazanie tych postanowień oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia

Spółka zobowiązała się do przestrzegania rekomendacji i zasad ładu korporacyjnego zawartych w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” za wyjątkiem następujących rekomendacji i zasad:

1. Rekomendacje i zasady z części I. Dobrych Praktyk:

Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa:

I.Z.1.7. opublikowane przez spółkę materiały informacyjne na temat strategii spółki oraz jej wyników finansowych.

Komentarz Spółki: Spółka nie publikuje strategii, ponieważ sytuacja na rynkach, na których funkcjonuje Spółka jest na tyle dynamiczna, iż strategia ulegałaby częstej dezaktualizacji.

I.Z.1.10. prognozy finansowe – jeżeli spółka podjęła decyzję o ich publikacji - opublikowane w okresie co najmniej ostatnich 5 lat, wraz z informacją o stopniu ich realizacji.

Komentarz Spółki: Spółka nie publikuje prognoz finansowych. W związku z niniejszym zasada nie jest stosowana.

I.Z.1.11. informację o treści obowiązującej w spółce reguły dotyczącej zmieniania podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, bądź też o braku takiej reguły.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej zasady, gdyż przestrzega właściwych przepisów dotyczących zmiany audytora wynikających z Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dnia 11 maja 2017 r.

I.Z.1.15. informację zawierającą opis stosowanej przez spółkę polityki różnorodności w odniesieniu do władz spółki oraz jej kluczowych menedżerów; opis powinien uwzględniać takie elementy polityki różnorodności, jak płeć, kierunek wykształcenia, wiek, doświadczenie zawodowe, a także wskazywać cele stosowanej polityki różnorodności i sposób jej realizacji w danym okresie sprawozdawczym; jeżeli spółka nie opracowała i nie realizuje polityki różnorodności, zamieszcza na swojej stronie internetowej wyjaśnienie takiej decyzji.

Komentarz Spółki: Spółka informuje, że nie opracowała formalnego dokumentu zawierającego opis stosowanej przez Spółkę polityki różnorodności w odniesieniu do władz Spółki oraz jej kluczowych menedżerów z uwzględnieniem takich elementów polityki różnorodności jak: płeć, kierunek wykształcenia, wiek, doświadczenie zawodowe. Pomimo braku sformalizowanej polityki, Trakcja stara się stosować zasady dotyczące różnorodności, czego przykładem jest udział kobiet w strukturze zatrudnienia pracowników umysłowych oraz udział kobiet na stanowiskach kierowniczych. Jeśli zaś tylko istnieje możliwość stosowania zasad różnorodności – Spółka realizuje przyjęte zasady. Przykładem jest skład Rady Nadzorczej. Powołane osoby zapewniają wszechstronności i różnorodności, szczególnie w obszarze kierunków wykształcenia, wieku i doświadczenia zawodowego. Decydującym aspektem są tu przede wszystkim wysokie kwalifikacje oraz merytoryczne przygotowanie do pełnienia określonej funkcji.

Spółka stara się stosować zasady różnorodności w odniesieniu do władz Spółki oraz jej kluczowych menedżerów, jednak ze względu na bardzo stabilny skład Zarządu Spółki odgrywają ograniczoną rolę.

I.Z.1.16. informację na temat planowanej transmisji obrad walnego zgromadzenia - nie później niż w terminie 7 dni przed datą walnego zgromadzenia.

Komentarz Spółki: Z uwagi na skład akcjonariatu Spółki, Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia w formie transmisji audio lub wideo.

I.Z.1.20. zapis przebiegu obrad walnego zgromadzenia, w formie audio lub wideo.

Komentarz Spółki: Z uwagi na skład akcjonariatu Spółki, Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia w formie transmisji audio lub wideo i nie udostępnia jego zapisu na stronie internetowej.

2. Rekomendacje i zasady z części II. Dobrych Praktyk:

II.Z.1. Wewnętrzny podział odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności spółki pomiędzy członków zarządu powinien być sformułowany w sposób jednoznaczny i przejrzysty, a schemat podziału dostępny na stronie internetowej spółki.

Komentarz Spółki: Na chwilę obecną Spółka nie stosuje wskazanej zasady, aczkolwiek podział odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności Spółki pomiędzy członków Zarządu jest przygotowywany i zostanie udostępniony na stronie internetowej Spółki po jego wejściu w życie.

II.Z.7. W zakresie zadań i funkcjonowania komitetów działających w radzie nadzorczej zastosowanie mają postanowienia Załącznika I do Zalecenia Komisji Europejskiej, o którym mowa w zasadzie II.Z.4. W przypadku, gdy funkcję komitetu audytu pełni rada nadzorcza, powyższe zasady stosuje się odpowiednio.

Komentarz Spółki: Spółka stosuje niniejszą zasadę z zastrzeżeniem, że w skład komitetów działających w radzie nadzorczej wchodzi członkowie niezależni rady nadzorczej, tak jak stanowią postanowienia Załącznika I do Zalecenia Komisji Europejskiej, o którym mowa w zasadzie II.Z.4. W Komitecie Audytu członkowie niezależni stanowią większość, a w skład Komitetu Wynagrodzeń wchodzi co najmniej jeden niezależny członek rady nadzorczej.

3. Rekomendacje i zasady z części IV. Dobrych Praktyk:

IV.R.1. Spółka powinna dążyć do odbycia zwyczajnego walnego zgromadzenia w możliwie najkrótszym terminie po publikacji raportu rocznego, wyznaczając ten termin z uwzględnieniem właściwych przepisów prawa.

Komentarz Spółki: W dotychczasowej praktyce przyjętej przez Spółkę zwyczajne walne zgromadzenia odbywają się przeważnie w maju lub czerwcu z dochowaniem ustawowego terminu, o którym mowa w art. 395 § 1 kodeksu spółek handlowych.

IV.R.2. Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną dla sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez: 1) transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym, 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia, 3) wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.

Komentarz Spółki: Z uwagi na skład akcjonariatu Spółki, a także brak wymaganej infrastruktury technicznej Spółka nie przeprowadza transmisji obrad walnego zgromadzenia i nie umożliwia dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

IV.R.3. Spółka dąży do tego, aby w sytuacji, gdy papiery wartościowe wyemitowane przez spółkę są przedmiotem obrotu w różnych krajach (lub na różnych rynkach) i w ramach różnych systemów prawnych, realizacja zdarzeń korporacyjnych związanych z nabyciem praw po stronie akcjonariusza następowała w tych samych terminach we wszystkich krajach, w których są one notowane.

Komentarz Spółki: Powyższa rekomendacja nie dotyczy Spółki, gdyż wyemitowane przez nią papiery wartościowe są przedmiotem obrotu tylko na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie.

IV.Z.2. Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu spółki, spółka zapewnia powszechnie dostępną transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.

Komentarz Spółki: Z uwagi na skład akcjonariatu Spółki, Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.

4. Rekomendacje i zasady z części V. Dobrych Praktyk:

V.Z.6. Spółka określa w regulacjach wewnętrznych kryteria i okoliczności, w których może dojść w spółce do konfliktu interesów, a także zasady postępowania w obliczu konfliktu interesów lub możliwości jego zaistnienia. Regulacje wewnętrzne spółki uwzględniają między innymi sposoby zapobiegania, identyfikacji i rozwiązywania konfliktów interesów, a także zasady wyłączenia członka zarządu lub rady nadzorczej od udziału w rozpatrywaniu sprawy objętej lub zagrożonej konfliktem interesów.

Komentarz Spółki: Na chwilę obecną Spółka nie stosuje wskazanej zasady, ale jest w trakcie przygotowania wewnętrznych regulacji dotyczących kryteriów i okoliczności, w których może dojść w Spółce do konfliktu interesów i zasad postępowania w obliczu ich zaistnienia lub możliwości zaistnienia.

5. Rekomendacje i zasady z części VI. Dobrych Praktyk:

VI.R.1. Wynagrodzenie członków organów spółki i kluczowych menedżerów powinno wynikać z przyjętej polityki wynagrodzeń.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej rekomendacji, gdyż posiada autorski program motywacyjny dla członków zarządu Spółki i jest w trakcie przygotowania programu motywacyjnego dla kluczowych menedżerów.

VI.R.2. Polityka wynagrodzeń powinna być ściśle powiązana ze strategią spółki, jej celami krótko- i długoterminowymi, długoterminowymi interesami i wynikami, a także powinna uwzględniać rozwiązania służące unikaniu dyskryminacji z jakichkolwiek przyczyn.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej rekomendacji, gdyż posiada autorski program motywacyjny dla członków zarządu Spółki i jest w trakcie przygotowania programu motywacyjnego dla kluczowych menedżerów.

VI.R.3. Jeżeli w radzie nadzorczej funkcjonuje komitet do spraw wynagrodzeń, w zakresie jego funkcjonowania ma zastosowanie zasada II.Z.7.

Komentarz Spółki: W zakresie funkcjonowania komitetu wynagrodzeń ma zastosowanie zasada II.Z.7. z zastrzeżeniem, że w skład trzyosobowego komitetu wynagrodzeń wchodzi jeden niezależny członek rady nadzorczej, tak więc członkowie niezależni nie stanowią większości członków tego komitetu.

VI.Z.1. Programy motywacyjne powinny być tak skonstruowane, by między innymi uzależniać poziom wynagrodzenia członków zarządu spółki i jej kluczowych menedżerów od rzeczywistej, długoterminowej sytuacji finansowej spółki oraz długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej zasady, gdyż posiada autorski program motywacyjny dla członków zarządu Spółki i jest w trakcie przygotowania programu motywacyjnego dla kluczowych menedżerów.

VI.Z.2. Aby powiązać wynagrodzenie członków zarządu i kluczowych menedżerów z długookresowymi celami biznesowymi i finansowymi spółki, okres pomiędzy przyznaniem w ramach programu motywacyjnego opcji lub innych instrumentów powiązanych z akcjami spółki, a możliwością ich realizacji powinien wynosić minimum 2 lata.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej zasady, gdyż posiada autorski program motywacyjny dla członków zarządu Spółki i jest w trakcie przygotowania programu motywacyjnego dla kluczowych menedżerów.

VI.Z.4. Spółka w sprawozdaniu z działalności przedstawia raport na temat polityki wynagrodzeń, zawierający co najmniej: 1) ogólną informację na temat przyjętego w spółce systemu wynagrodzeń, 2) informacje na temat warunków i wysokości wynagrodzenia każdego z członków zarządu, w podziale na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia, ze wskazaniem kluczowych parametrów ustalania zmiennych składników wynagrodzenia i zasad wypłaty odpraw oraz innych płatności z tytułu rozwiązania stosunku pracy, zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze – oddzielnie dla spółki i każdej jednostki wchodzącej w skład grupy kapitałowej, 3) informacje na temat przysługujących poszczególnym członkom zarządu i kluczowym menedżerom pozafinansowych składników wynagrodzenia, 4) wskazanie istotnych zmian, które w ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły w polityce wynagrodzeń, lub informację o ich braku, 5) ocenę

funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Komentarz Spółki: Spółka w sprawozdaniu z działalności nie zamieszcza raportu na temat polityki wynagrodzeń, ale czynione są przygotowania, aby w przyszłości taki raport stanowił jego część.

6.2 Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

Walne Zgromadzenie („WZ”) Spółki działa w oparciu o przepisy Kodeksu spółek handlowych, Statutu oraz przepisy Regulaminu Walnego Zgromadzenia. WZ zwoływane jest poprzez ogłoszenie dokonywane na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. O ile przepisy Kodeksu spółek handlowych lub Statutu Spółki nie stanowią inaczej, uchwały WZ podejmowane są bezwzględną większością głosów oddanych, z tym że uchwały w sprawie:

- 1) likwidacji Spółki;
- 2) podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, umorzenia akcji Spółki oraz obniżenia kapitału zakładowego Spółki;
- 3) emisji obligacji zamiennych lub innych papierów wartościowych przyznających ich posiadaczowi prawo głosu;
- 4) udzielenia opcji dających prawo do objęcia akcji lub innych papierów wartościowych Spółki i określenia warunków tych opcji;
- 5) pozbawienia Akcjonariuszy prawa poboru do objęcia akcji nowej emisji;
- 6) sprzedaży przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części;
- 7) odwołania lub zawieszenia członków Zarządu lub członków Rady Nadzorczej;
- 8) połączenia Spółki z inną spółką, podziału i przekształcenia Spółki;
- 9) zniesienia dematerializacji akcji Spółki;
- 10) zmiany Statutu

zapadają większością 2/3 (dwóch trzecich) głosów oddanych bądź wyższą, jeśli odpowiednie przepisy tego wymagają. Walne Zgromadzenie, z zastrzeżeniem odpowiednich postanowień Statutu Spółki, powołuje członków Rady Nadzorczej Spółki. Poza sprawami wymienionymi powyżej uchwały WZ wymagają sprawy zastrzeżone przepisami Kodeksu spółek handlowych, a w szczególności decyzje w sprawach rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz grupy kapitałowej oraz sprawozdania finansowego Spółki i grupy kapitałowej za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków, podział zysku lub pokrycie straty, zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego, emisja obligacji z prawem pierwszeństwa, tworzenie i znoszenie kapitałów rezerwowych, w razie likwidacji Spółki WZ wyznacza likwidatorów i określa sposób przeprowadzenia likwidacji. Zarząd przedstawia propozycje uchwał WZ Radzie Nadzorczej do wcześniejszego zaopiniowania. Akcjonariusze mogą uczestniczyć w WZ oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocników. Członkowie Zarządu Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej uczestniczą w WZ. Jeżeli przedmiotem obrad WZ mają być sprawy finansowe, powinien być obecny biegły rewident. W WZ mogą uczestniczyć przedstawiciele mediów, chyba że przedmiot obrad jest tego rodzaju, że ich obecność mogłaby narazić Spółkę na szkodę. Wniosek o dopuszczenie przedstawicieli mediów jest poddawany pod głosowanie przez Przewodniczącą WZ niezwłocznie po podpisaniu listy obecności.

Prawa akcjonariuszy Spółki, w tym prawa akcjonariuszy niesprawujących kontroli, wykonywane są w zakresie i w sposób zgodny z przepisami Kodeksu spółek handlowych.

6.3 Skład osobowy i zasady działania organów zarządzających i nadzorczych spółki oraz ich komitetów

6.3.1 Zarząd

Skład osobowy Zarządu Spółki na dzień publikacji niniejszego raportu:

- Jarosław Tomaszewski - Prezes Zarządu;
- Marek Kacprzak - Wiceprezes Zarządu;
- Paweł Nogalski - Wiceprezes Zarządu;
- Maciej Sobczyk - Wiceprezes Zarządu;
- Aldas Rusevičius - Wiceprezes Zarządu;

W ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły następujące zmiany w składzie osobowym Zarządu Spółki:

- W dniu 14 września 2017 r. Pan Maciej Sobczyk został powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu;
- w dniu 30 listopada 2017 r. Pan Aldas Rusevičius został powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

Po dniu bilansowym, tj. w dniu 9 marca 2018 roku Spółka otrzymała od Pana Jarosława Tomaszewskiego oświadczenie o rezygnacji z funkcji Prezesa Zarządu i Członka Zarządu Spółki. Rezygnacja została złożona ze skutkiem na dzień 30 czerwca 2018 roku.

Zarząd Spółki działa w oparciu o przepisy Kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki oraz Regulaminu Zarządu. Zgodnie ze Statutem Spółki Zarząd składa się z nie więcej niż 10 osób, wybieranych i odwoływanych przez Radę Nadzorczą z zastrzeżeniem, iż w przypadku, gdy z powodu: (i) zmiany art. 13.1, 13.4 Statutu, (ii) zmiany odpowiednich przepisów prawa, (iii) wyboru Rady Nadzorczej w sposób określony w art. 385 § 5 i (lub) 6 Kodeksu spółek handlowych, główny akcjonariusz COMSA nie może powołać takiej liczby członków Rady Nadzorczej, która stanowiłaby większość jej członków, COMSA jest uprawniona do powoływania i odwoływania członków Zarządu w liczbie równej 50% wszystkich członków Zarządu (zaokrąglonej w dół do liczby całkowitej) i dodatkowo jednego członka Zarządu. W przypadku gdy liczba członków Rady Nadzorczej powołanych przez COMSA przestanie stanowić większość członków Rady Nadzorczej, uchwała Walnego Zgromadzenia w sprawie odwołania lub zawieszenia w czynnościach członka (członków) Zarządu powołanego przez COMSA podejmowana jest większością 2/3 oddanych głosów.

Członkowie Zarządu powoływani są na 3 - letnią, wspólną kadencję. Rada Nadzorcza (przy udziale Komitetu Wynagrodzeń Rady Nadzorczej) ustala i zmienia wynagrodzenia oraz ustala inne warunki zatrudnienia członków Zarządu. Zgodnie ze Statutem Zarząd kieruje działalnością Spółki oraz reprezentuje Spółkę na zewnątrz. Do kompetencji Zarządu należą wszystkie sprawy niezatrzymane do kompetencji Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów członków Zarządu obecnych na posiedzeniu lub uczestniczących w głosowaniu. W przypadku równej ilości głosów, przeważa głos Prezesa Zarządu. Do składania oświadczeń i podpisywania dokumentów w imieniu Spółki upoważnieni są dwaj członkowie Zarządu działający łącznie lub członek Zarządu łącznie z prokurentem. Pełnomocnik upoważniony jest na podstawie uchwały Zarządu do podejmowania określonych czynności w imieniu Spółki (w zakresie posiadanego pełnomocnictwa).

6.3.2 Prokurenci

W Spółce działają następujący Prokurenci:

- Elżbieta Okuła
- Jan Sęktas
- Radosław Zajęc

W trakcie ostatniego roku obrotowego, w dniu 20 marca 2017 r., członkowie Zarządu udzielili prokury Radosławowi Zajęcowi.

Wyżej wymienieni prokurenci składają oświadczenia w imieniu Spółki działając łącznie z członkiem zarządu lub innym prokurentem.

Prokurenci działają w oparciu o przepisy Kodeksu cywilnego, Kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki oraz regulaminów wewnętrznych Spółki.

6.3.3 Rada Nadzorcza

Skład osobowy Rady Nadzorczej Spółki:

▪ Dominik Radziwiłł	-	Przewodniczący Rady Nadzorczej;
▪ Jorge Miarnau Montserrat	-	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej;
▪ Miquel Llevat Vallespinosa	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Wojciech Napiórkowski	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Fernando Perea Samarra	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Michał Hulbój	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Łukasz Rozdeiczer-Kryszkowski	-	Członek Rady Nadzorczej.

W ciągu ostatniego roku obrotowego nie nastąpiły żadne zmiany w składzie Rady Nadzorczej.

Po dniu bilansowym nie nastąpiły żadne zmiany w składzie Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza Spółki działa w oparciu o przepisy Kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki oraz Regulaminu Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza Spółki składa się obecnie z 7 członków. W skład Rady Nadzorczej wchodzi obecnie Przewodniczący, dwóch Wiceprzewodniczących i pozostali członkowie. Kadencja Rady Nadzorczej trwa trzy lata.

Członkowie Rady Nadzorczej są powoływani i odwoływani przez Walne Zgromadzenie, przy czym główny akcjonariusz COMSA S.A. jest uprawniony do powoływania i odwoływania czterech członków Rady Nadzorczej przez pisemne oświadczenie złożone Spółce. W przypadku, gdy liczba członków Rady Nadzorczej jest wyższa lub niższa niż siedem na skutek zmiany art. 13.1 Statutu lub odpowiednich przepisów prawa, COMSA będzie uprawniona do powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej w liczbie równej 50% wszystkich członków Rady Nadzorczej (zaokrąglonej w dół do liczby całkowitej) i dodatkowo jednego członka Rady Nadzorczej.

Jeden z członków Rady Nadzorczej powołany przez Walne Zgromadzenie powinien spełniać następujące warunki niezależności:

- 1) nie być członkiem Zarządu Spółki ani spółki z nią powiązanej lub nie pełnić takiej funkcji w ciągu ostatnich pięciu latach;
- 2) nie być pracownikiem Spółki ani spółki z nią powiązanej lub nie pełnić takiej funkcji w ciągu ostatnich trzech lat;
- 3) nie otrzymywać obecnie lub w przeszłości znaczącego dodatkowego wynagrodzenia od Spółki ani spółki z nią powiązanej, poza wynagrodzeniem otrzymywanym z tytułu pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej;
- 4) nie być ani nie reprezentować w żaden sposób akcjonariusza większościowego lub jakiegokolwiek akcjonariusza posiadającego co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu;
- 5) nie mieć obecnie lub w ciągu ostatniego roku znaczących związków biznesowych ze Spółką ani spółką z nią powiązaną, zarówno bezpośrednio jak i też jako wspólnik, udziałowiec, dyrektor lub znaczący pracownik podmiotu mającego takie związki;
- 6) nie być obecnie lub w ciągu ostatnich trzech lat wspólnikiem lub pracownikiem obecnego lub byłego audytora zewnętrznego Spółki ani spółki z nią powiązanej;

- 7) nie być dyrektorem zarządzającym lub wykonawczym w innej spółce, w której członek Zarządu Spółki jest dyrektorem niewykonawczym lub nadzorującym i nie mieć żadnych innych znaczących związków z członkami Zarządu Spółki przez działalność w innych spółkach lub podmiotach;
- 8) nie pełnić funkcji członka Rady Nadzorczej przez więcej niż trzy kadencje;
- 9) nie być bliskim członkiem rodziny dyrektora wykonawczego lub zarządzającego lub osób, o których mowa w punkcie od 1) do 8).

Rada Nadzorcza, w skład której nie wchodzi, niezależnie od przyczyn takiego stanu, niezależny członek Rady Nadzorczej posiada zdolność do podejmowania ważnych uchwał.

W przypadku gdy COMSA S.A. nie powoła członka (członków) Rady Nadzorczej w ciągu dwudziestu jeden dni od daty wygaśnięcia mandatu członka (członków) Rady Nadzorczej powołanego przez COMSA S.A., taki członek (członkowie) Rady Nadzorczej powinien być powołany i odwoływany przez Walne Zgromadzenie do czasu, kiedy COMSA wykona swoje uprawnienie. W przypadku wykonania przez COMSA S.A. uprawnienia do dokonania wyboru członka Rady Nadzorczej, mandat członka (członków) Rady Nadzorczej powołanego przez Walne Zgromadzenie zgodnie z treścią tego postanowienia automatycznie wygasa, bez wpływu na kadencję Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza, która ze względu na wygaśnięcie mandatu członka (członków) Rady Nadzorczej (z powodów innych niż odwołanie), składa się z mniej niż siedmiu, ale co najmniej pięciu członków Rady Nadzorczej, posiada zdolność do podejmowania ważnych uchwał do czasu powołania brakujących członków Rady Nadzorczej.

W przypadku, gdy Rada Nadzorcza wybierana jest w sposób określony w art. 385 § 5 lub 6 Kodeksu spółek handlowych, Przewodniczący powoływany jest przez COMSA S.A. spośród kandydatów wybranych w sposób określony w art. 385 § 5 lub 6 Kodeksu spółek handlowych.

Członkowie Rady Nadzorczej powoływani są na okres wspólnej kadencji. Rada Nadzorcza lub poszczególni jej członkowie wybierani przez Walne Zgromadzenie mogą być odwołani uchwałą Walnego Zgromadzenia przed upływem kadencji Rady. W przypadku odwołania członka Rady Nadzorczej w toku kadencji i powołania w to miejsce innej osoby, kadencja osoby nowo powołanej kończy się wraz z kadencją całej Rady. To samo dotyczy również przypadku odwołania całej Rady w toku kadencji i powołania nowego składu Rady Nadzorczej, a także przypadku rozszerzenia składu Rady w toku kadencji o nowo powołanych członków. Przewodniczącego i Wiceprzewodniczących wybiera Rada Nadzorcza spośród swoich członków.

Pracami Rady Nadzorczej kieruje Przewodniczący Rady, a w razie jego nieobecności Wiceprzewodniczący Rady. Członkowie Rady Nadzorczej mogą być wybierani ponownie do Rady następnych kadencji. Członkowie Rady Nadzorczej działają w Radzie Nadzorczej osobiście. Dopuszczalne jest również podejmowanie uchwał bez odbycia posiedzenia Rady, w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje co najmniej cztery razy w roku jej Przewodniczący, który przewodniczy obradom. W przypadku nieobecności Przewodniczącego obradom przewodniczy jeden z Wiceprzewodniczących. Przewodniczący zwołuje także posiedzenia Rady Nadzorczej na pisemny wniosek Zarządu Spółki lub członka Rady Nadzorczej. Przewodniczący wybiera sekretarza Rady Nadzorczej. Uchwała Rady Nadzorczej może być podjęta na posiedzeniu, jeżeli wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni w formie pisemnej (takie zaproszenia powinny zostać doręczone członkom Rady Nadzorczej co najmniej siedem dni przed datą, na którą wyznaczone zostało posiedzenie) i co najmniej połowa z nich musi być na nim obecna, włącznie z Przewodniczącym i co najmniej jednym z Wiceprzewodniczących Rady Nadzorczej. Posiedzenie Rady Nadzorczej może być ważne również bez jego formalnego zwołania, jeśli wszyscy członkowie Rady Nadzorczej są na nim obecni i żaden z nich nie sprzeciwia się odbyciu takiego posiedzenia ani żadnej sprawie umieszczonej w porządku obrad. Z zastrzeżeniem art. 388 § 4 Kodeksu Spółek handlowych, uchwała Rady Nadzorczej może zostać podjęta w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. W takim przypadku projekt uchwały powinien zostać przedstawiony wszystkim członkom Rady Nadzorczej przez jej Przewodniczącego, a w przypadku jego nieobecności przez jednego z Wiceprzewodniczących Rady.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy stały nadzór nad działalnością Spółki. Uchwały Rady Nadzorczej wymagane są w sprawach zastrzeżonych do kompetencji Rady Nadzorczej w Kodeksie spółek handlowych oraz w Artykule 16 oraz 16A Statutu Spółki. Rada Nadzorcza dokonuje wyboru biegłego rewidenta Spółki. Uchwały Rady Nadzorczej podejmowane są zwykłą większością głosów. W przypadku równości głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Dnia 25 lipca 2013 roku Rada Nadzorcza Spółki powołała ze swego grona Komitet Audytu, w skład którego wchodzi obecnie Pan Wojciech Napiórkowski (Przewodniczący Komitetu Audytu i niezależny członek rady nadzorczej), Pan Fernando Perea Samarra (Członek Komitetu Audytu) oraz Pan Łukasz Rozdeicz-Kryszkowski (Członek Komitetu Audytu i niezależny członek rady nadzorczej).

Rada Nadzorcza również powołała ze swego grona Komitet Wynagrodzeń jako ciało doradcze w zakresie ustalania wysokości i zasad wynagradzania członków Zarządu Spółki. W skład Komitetu Wynagradzania wchodzi: Pan Dominik Radziwiłł (Przewodniczący Komitetu), Michał Hulbój (Członek Komitetu i niezależny członek rady nadzorczej) oraz Pan Miquel Llevat Vallespinosa (Członek Komitetu).

Szczegółowe zasady funkcjonowania Rady Nadzorczej określa Regulamin Rady Nadzorczej uchwalony przez Walne Zgromadzenie.

6.4 Opis podstawowych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

Emitent sporządza sprawozdania finansowe zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, zwanymi dalej „MSR”, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (z późniejszymi zmianami), a w zakresie nieuregulowanym przez MSR, zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz przepisami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie. Spółka posiada wyodrębnioną komórkę audytu wewnętrznego, która wykonuje czynności związane z kontrolą wewnętrzną.

W praktyce sporządzaniem sprawozdań finansowych oraz raportów finansowych zajmują się wykwalifikowani pracownicy pionu finansowego pod nadzorem Wiceprezesa Zarządu – Dyrektora Finansowego.

Od 2015 roku Spółka Trakcja PRKiI prowadziła księgi rachunkowe w systemie informatycznym Microsoft Dynamics AX. Struktura systemu zapewnia przejrzysty podział kompetencji, spójność zapisów operacji w księgach oraz kontrolę pomiędzy poszczególnymi modułami.

Sporządzanie skonsolidowanych sprawozdań finansowych jest dokonywane na podstawie jednolitych pakietów konsolidacyjnych przygotowywanych w formie elektronicznej przez poszczególne spółki Grupy. Proces konsolidacji danych następuje w Dziale Sprawozdawczości Giełdowej Spółki pod nadzorem Wiceprezesa Zarządu- Dyrektora Finansowego.

Rada Nadzorcza dokonuje oceny jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz powołuje Komitet Audytu będący organem doradczym i opiniotwórczym działającym w ramach struktury Rady Nadzorczej. Głównym celem działania Komitetu Audytu jest wspomaganie Rady Nadzorczej w sprawowaniu nadzoru finansowego oraz dostarczanie Radzie Nadzorczej miarodajnych informacji i opinii pozwalających sprawnie podjąć właściwe decyzje w zakresie sprawozdawczości finansowej, kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem, a także zapewnienie niezależności i obiektywizmu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Trakcja PRKiI poddaje swoje sprawozdania finansowe badaniu (sprawozdania roczne) oraz przeglądowi (sprawozdania półroczne) przez niezależnego biegłego rewidenta. Wyboru biegłego rewidenta dokonuje Rada Nadzorcza Spółki spośród renomowanych firm audytorskich, w oparciu o rekomendacje Komitetu Audytu. W ramach prac audytowych biegły rewident dokonuje niezależnej oceny rzetelności i prawidłowości jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz potwierdzenia skuteczności systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

6.5 Wskazanie zbioru zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega Emitent oraz miejsca, gdzie zbiór jest publicznie dostępny

Spółka Trakcja PRKiI w 2016 roku stosowała zbiór zasad ładu korporacyjnego zebranych w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”, zgodnie z uchwałą nr 1309/2015 Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 17 grudnia 2015 r.

Dokument ten jest udostępniony w siedzibie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie oraz na stronie internetowej poświęconej zagadnieniom ładu korporacyjnego pod adresem <http://corp-gov.gpw.pl>, a także na stronie internetowej Spółki w zakładce „Relacje Inwestorskie”/„ład korporacyjny”.

6.6 Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji

Zgodnie z wiedzą Zarządu Spółki, na podstawie otrzymanych zawiadomień określonych w art. 69 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, stan Akcjonariuszy posiadających bezpośrednio, bądź przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy na dzień przekazania niniejszego sprawozdania przedstawia się następująco:

Akcjonariusz	Liczba akcji	% udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	% udział w głosach na WZ
COMSA S.A.*	16 156 193	31,43%	16 156 193	31,43%
Nationale-Nederlanden OFE	5 111 908	9,95%	5 111 908	9,95%
OFE PZU "Złota Jesień"	4 349 650	8,46%	4 349 650	8,46%
Pozostali akcjonariusze*	25 781 797	50,16%	25 781 797	50,16%
Razem	51 399 548	100,00%	51 399 548	100,00%

*W związku z nabyciem przez COMSA S.A. akcji Jednostki dominującej, o czym informowano w raportach 19/2017 oraz 20/2017, liczba akcji COMSA S.A. została zwiększona łącznie o 313 000 sztuk. W związku z brakiem zgłoszenia zbycia akcji Jednostki dominującej przez Nationale-Nederlanden OFE oraz OFE PZU „Złota Jesień”, przyjęto, że te akcje zostały zbyte przez Pozostałych akcjonariuszy.

6.7 Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień

Wszystkie akcje Spółki są akcjami zwykłymi, niedającymi specjalnych uprawnień.

6.8 Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie wykonywania prawa głosu

Uchwały na Walnym Zgromadzeniu zapadają bezwzględną większością głosów oddanych, z tym że uchwały w sprawie:

- 1) likwidacji Spółki;
- 2) podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, umorzenia akcji Spółki oraz obniżenia kapitału zakładowego Spółki;
- 3) emisji obligacji zamiennych lub innych papierów wartościowych przyznających ich posiadaczowi prawo głosu;
- 4) udzielenia opcji dających prawo do objęcia akcji lub innych papierów wartościowych Spółki i określenia warunków tych opcji;
- 5) pozbawienia Akcjonariuszy prawa poboru do objęcia akcji nowej emisji;
- 6) sprzedaży przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części;
- 7) odwołania lub zawieszenia członków Zarządu lub członków Rady Nadzorczej;
- 8) połączenia Spółki z inną spółką, podziału i przekształcenia Spółki;

- 9) zniesienia dematerializacji akcji Spółki;
- 10) zmiany Statutu.

zapadają większością 2/3 (dwóch trzecich) głosów oddanych bądź wyższą, jeżeli odpowiednie przepisy tego wymagają. Poza ograniczeniami opisanymi powyżej oraz wynikającymi z przepisów powszechnie obowiązujących, akty wewnętrzne Spółki nie wprowadzają dodatkowych ograniczeń.

6.9 Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Spółki Trakcja PRKiI

Poza ograniczeniami wynikającymi z przepisów powszechnie obowiązujących, akty wewnętrzne Spółki nie wprowadzają dodatkowych ograniczeń.

6.10 Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji

Zgodnie ze Statutem Spółki Zarząd jest powoływany i odwoływany przez Radę Nadzorczą na podstawie uchwały, z zastrzeżeniem, iż w przypadku, gdy z powodu: (i) zmiany art. 13.1, 13.4 Statutu, (ii) zmiany odpowiednich przepisów prawa, (iii) wyboru Rady Nadzorczej w sposób określony w art. 385 § 5 i (lub) 6 Kodeksu spółek handlowych, główny akcjonariusz COMSA nie może powołać takiej liczby członków Rady Nadzorczej, która stanowiłaby większość jej członków, COMSA jest uprawniona do powoływania i odwoływania członków Zarządu w liczbie równej 50% wszystkich członków Zarządu (zaokrąglonej w dół do liczby całkowitej) i dodatkowo jednego członka Zarządu. W przypadku, gdy liczba członków Rady Nadzorczej powołanych przez COMSA przestanie stanowić większość członków Rady Nadzorczej, uchwała Walnego Zgromadzenia w sprawie odwołania lub zawieszenia w czynnościach członka (członków) Zarządu powołanego przez COMSA podejmowana jest większością 2/3 oddanych głosów. Członkowie Zarządu powoływani są na 3 - letnią, wspólną kadencję. Zgodnie ze Statutem Zarząd kieruje działalnością Spółki oraz reprezentuje Spółkę na zewnątrz. Do kompetencji Zarządu należą wszystkie sprawy niezastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy lub Rady Nadzorczej. Do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu Spółki upoważnieni są dwaj członkowie Zarządu działający łącznie lub członek Zarządu z prokurentem łącznie. Pełnomocnik upoważniony jest na podstawie uchwały Zarządu do podejmowania określonych czynności w imieniu Spółki (w zakresie posiadanego pełnomocnictwa). Zasady decydowania o emisji lub wykupie akcji (podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego) są zastrzeżone dla Walnego Zgromadzenia, które podejmuje uchwały w tym względzie większością 2/3 głosów oddanych

6.11 Opis zasad zmiany statutu lub umowy Spółki Trakcja PRKiI

Zasady zmian Statutu Spółki nie odbiegają od zasad zawartych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego.

6.12 Informacja o prowadzeniu polityki sponsoringowej

Jako odpowiedzialny członek społeczności biznesowej, Spółka konsekwentnie wspiera kulturalne i społeczne inicjatywy lokalnych społeczności, zarówno na obszarze kraju jak i za granicą, gdzie prowadzi swoją działalność. Spółka wspiera szkolnictwo wyższe, rozwój projektów naukowych realizowanych przez instytucje badawcze, a także działania mające na celu promowanie nowych technologii w budownictwie infrastruktury transportowej. Grupa angażuje się także w realizację projektów o istotnym potencjale promocyjnym i wizerunkowym dla swojej marki.

Warszawa, dnia 28 marca 2018 roku

Jarosław Tomaszewski
Prezes Zarządu

Paweł Nogalski
Wiceprezes Zarządu

Marek Kacprzak
Wiceprezes Zarządu

Maciej Sobczyk
Wiceprezes Zarządu

Aldas Rusevičius
Wiceprezes Zarządu

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą, sprawozdanie finansowe Spółki Trakcja PRKiI S.A. za okres od dnia 1 stycznia 2017 do dnia 31 grudnia 2017 roku oraz dane porównywalne za okres od dnia 1 stycznia 2016 do dnia 31 grudnia 2016 roku, sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Spółki. Sprawozdanie Zarządu z działalności Emitenta zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć, ryzyk i zagrożeń oraz sytuacji spółki Trakcja PRKiI S.A.

Oświadczamy również, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego sprawozdania finansowego spółki Trakcja PRKiI S.A. za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017 roku – Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badaniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami zawodowymi.

Jarosław Tomaszewski

Prezes Zarządu

Paweł Nogalski

Wiceprezes Zarządu

Marek Kacprzak

Wiceprezes Zarządu

Maciej Sobczyk

Wiceprezes Zarządu

Aldas Rusevičius

Wiceprezes Zarządu

Warszawa, 28 marca 2018 roku

TRAKCJA PRKiI S.A.

OŚWIADCZENIE NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH
ZA 2017 ROK

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Kluczowi interesariusze oraz relacje z nimi	4
II. Model biznesowy	5
Kontrakty kolejowe.....	7
Kontrakty drogowe	8
Kontrakty energetyczne.....	8
Współpraca z dostawcami	8
III. Obszar zarządczy.....	10
Zarządzanie ryzykiem.....	10
System kontroli wewnętrznej w Trakcji PRKił S.A.....	12
Etyka i przeciwdziałanie korupcji	13
IV. Obszar środowiskowy.....	17
Polityka środowiskowa	17
Cele środowiskowe i ich realizacja w 2017 roku.....	17
Kontrola oddziaływania działalności Spółki na środowisko	18
Bioróżnorodność.....	18
Ryzyka środowiskowe	20
Zużycie materiałów	20
Zużycie energii wewnątrz organizacji	21
Emisje substancji do powietrza	22
Ograniczenie oddziaływania produktów i usług na środowisko	22
Odpady	23
V. Obszar społeczny i pracowniczy	24
Struktura zatrudnienia.....	24
Relacje wynagrodzeń	26
Rotacja pracowników	26
Szkolenia	27
Ryzyka związane z obszarem pracowniczym	28
Bezpieczeństwo i Higiena Pracy.....	28
Wpływ na społeczność lokalną	31
Prawa człowieka oraz praca dzieci i praca przymusowa.....	32
VI. Tabela wybranych wskaźników GRI zaprezentowanych w oświadczeniu	34

Wstęp

Niniejsze oświadczenie (dalej: oświadczenie, raport) zostało przygotowane zgodnie z art. 49b Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 z późniejszymi zmianami, która wprowadza wytyczne Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 roku w zakresie ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności. Obejmuje informacje niefinansowe dotyczące Spółki Trakcja PRKiI S.A. za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku i stanowi wyodrębnioną część sprawozdania z działalności Zarządu Spółki Trakcja PRKiI S.A. Spółka zidentyfikowała kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności w oparciu o wytyczne dot. raportowania zrównoważonego rozwoju wydane przez Global Reporting Initiative, w wersji G4.

Sposób zbierania, analizy i prezentacji danych w raporcie ma na celu zachowanie najwyższej staranności. Zawartość raportu została zdefiniowana w oparciu o strategię CSR Spółki przyjętą w 2016 roku. W strategii CSR, w oparciu o normę PN-ISO 26000, zdefiniowana została odpowiedzialność społeczna, która rozumiana jest jako odpowiedzialność organizacji za wpływ podejmowanych przez nią decyzji i działań na społeczeństwo i środowisko, poprzez przejrzyste i etyczne postępowanie, które:

- ✓ przyczynia się do zrównoważonego rozwoju, w tym dobrobytu i zdrowia społeczeństwa,
- ✓ uwzględnia oczekiwania interesariuszy,
- ✓ jest zgodne z obowiązującym prawem i spójne z międzynarodowymi normami postępowania,
- ✓ jest zintegrowane z działaniami organizacji i praktykowane w jej relacjach.

Zgodnie ze strategią CSR Spółki zidentyfikowane zostały istotne obszary niefinansowe:

1. zarządzanie zasobami naturalnymi,
2. praktyki operacyjne,
3. praktyki z zakresu pracy,
4. relacje z klientem,
5. zaangażowanie społeczne i rozwój społeczności lokalnej.

W procesie tworzenia strategii CSR brało udział kilku kluczowych menedżerów Spółki, w tym m.in. odpowiedzialni za strategię, sprawozdawczość giełdową, komunikację i zasoby ludzkie. Uznano, że istotne aspekty strategii powinny być odpowiedzią na potrzeby zgłaszane przez interesariuszy oraz powinny tworzyć wartość dodaną lub uniwersalne korzyści, dla szeroko pojętych beneficjentów - zarówno na zewnątrz jak i wewnątrz organizacji. Jednocześnie podjęto próbę raportowania wszystkich ważnych dla Spółki aspektów.

Trakcja PRKiI S.A. (dalej: „Trakcja PRKiI”, „Spółka”, „Trakcja”) jest jedną z największych spółek działających w sektorze budownictwa infrastrukturalnego oraz energetyki w Polsce.

Centrala Trakcji PRKiI S.A. znajduje się w Warszawie, przy ul. Żłotej 59. Spółka jest jednostką dominującą Grupy Trakcja. Jednostką dominującą najwyższego szczebla w stosunku do Grupy Trakcja jest hiszpańska spółka COMSA S.A., która sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe, obejmujące również dane Grupy Trakcja.

I. Kluczowi interesariusze oraz relacje z nimi

Mając świadomość szerokiego oddziaływania firmy na otoczenie, w którym funkcjonuje wiele grup interesariuszy, Spółka czyni regularne starania, aby zachować stały kontakt ze wszystkimi grupami i prowadzić z nimi efektywną komunikację. Spółka jest otwarta na wszelkie sygnały płynące z otoczenia, w szczególności mające na celu identyfikację nowych interesariuszy. Spółka stara się na nie szybko reagować. Spółka komunikuje się z interesariuszami w sposób cykliczny, doraźny oraz na każdą zgłoszoną w tym zakresie potrzebę. Za dialog z interesariuszami odpowiedzialne są wyznaczone osoby, które najlepiej znają oczekiwania grup interesariuszy. Spółka wie, które aspekty społecznej odpowiedzialności są dla interesariuszy ważne. Zostały wdrożone działania wychodzące naprzeciw zidentyfikowanym potrzebom, takie jak regularne spotkania z inwestorami, mediami, czy zaangażowanie w kontakty gospodarcze prowadzone przez polskie władze zagranicą, np. w Bułgarii, czy na Ukrainie, gdzie Trakcja PRKiI utworzyła jednostkę organizacyjną.

Relacje firmy z interesariuszami mają charakter dynamiczny i cechują się zmienną intensywnością np. w zależności od kalendarza rocznych wydarzeń, warunków rynkowych albo etapu aktualnie realizowanych kontraktów. Aby utrzymywać jak najlepsze relacje z interesariuszami, Spółka opiera się na dialogu i przejrzystości komunikacji.

Znając oczekiwania społeczne, Spółka szybciej i precyzyjniej odpowiada na potrzeby otoczenia. Na bieżąco monitorowane jest postrzeganie firmy, co umożliwia zrozumienie oczekiwań interesariuszy oraz błyskawiczne podejmowanie działań prowadzących do wyróżnienia się na tle konkurencji.

Spółka, realizując lokalne przedsięwzięcia, otwiera się na potrzeby miejscowe i stara się je wspierać. W szczególności dotyczy to zwiększania zakresu prac lub wykonania robót dodatkowych, ułatwiających lub poprawiających standard życia lokalnych społeczności lub wspierania miejscowych inicjatyw.

Spółka utworzyła mapę interesariuszy. Mapa interesariuszy jest rezultatem analizy zakresu oddziaływania Spółki na otoczenie. Powstała poprzez bezpośrednią identyfikację osób lub ich grup, instytucji, czy też analizę zjawisk i zdarzeń gospodarczych lub społecznych, których wystąpienie jest skutkiem oddziaływania Spółki na otoczenie i dowodem na występowanie związanych z nimi interesariuszy. Mapa interesariuszy jest stale aktualizowana. W 2017 r. została poszerzona o nową grupę zidentyfikowaną w związku z wejściem spółki na nowy rynek – inwestycji miejskich. Cechą wyróżniającą tę grupę jest zasięg występowania ograniczony do większych aglomeracji, duża liczebność skupiona na niewielkim terenie oraz skrajna wrażliwość na wszelkie zmiany mające wpływ na dotychczasowy standard życia. W ostatnich latach, wskutek prowadzenia prac budowlanych na wydzielonych terenach kolejowych w większości przebiegających poza obszarami o gęstej zabudowie mieszkaniowej, Spółka nie miała do czynienia z tą grupą interesariuszy. Do szerokiego grona Interesariuszy należą:

- akcjonariusze strategiczni,
- akcjonariusze finansowi,
- analitycy rynku kapitałowego,
- instytucje kontroli i regulatorzy rynku (np. GPW, Urząd Transportu Kolejowego)
- kredytodawcy, obligatariusze,
- główni odbiorcy: PKP PLK, GDDKiA,
- pracownicy,
- konsorcjanci,
- dostawcy towarów i usług,
- władze lokalne,
- inni klienci,
- opinia publiczna,
- lokalne społeczności,
- podwykonawcy.

II. Model biznesowy

GRI G4-4

Trakcja PRKił S.A. jest podmiotem o ponad 70-letnim doświadczeniu w realizacji wielobranżowych inwestycji infrastrukturalnych związanych z transportem szynowym. Spółka w okresie minionych lat systematycznie inkorporowała w swoje struktury wiele podmiotów zależnych, gromadząc w ten sposób szerokie kompetencje, doświadczony personel na każdym szczeblu zarządzania oraz specjalistyczny sprzęt. Równocześnie, zwłaszcza po debiucie na Giełdzie Papierów Wartościowych w kwietniu 2008 roku, Spółka wstąpiła na drogę wdrażania najwyższych standardów zarządzania i wiarygodności na rynku kapitałowym. Obecnie Spółka cieszy się wysokim zaufaniem instytucji finansowych i ubezpieczeniowych oraz uznaniem swoich klientów, którzy postrzegają ją jako rzetelny i odpowiedzialny podmiot.

Głównym przedmiotem działalności Spółki jest organizacja i wykonywanie robót budowlano-montażowych w zakresie kompleksowej modernizacji linii kolejowych i tramwajowych, sieci kolejowej i tramwajowej sieci trakcyjnej, linii elektroenergetycznych, obiektów przemysłowych, budowy mostów, wiaduktów, estakad, przepustów, tuneli, przejść podziemnych, ścian oporowych, dróg i elementów towarzyszących infrastruktury kolejowej i drogowej oraz produkcji osprzętu dla trakcji i energetyki. Spółka prowadzi swoją działalność na terenie Polski oraz posiada oddział w Bułgarii i na Ukrainie.

Tak szeroki wachlarz produkcji budowlano-montażowej, a także produkcja osprzętu trakcyjnego i energetycznego, wymagały wypracowania wewnętrznych standardów w postaci procedur i szczegółowych instrukcji dotyczących jakości, ochrony środowiska i bezpieczeństwa. Standardy te zostały oparte na międzynarodowych normach:

- **ISO 9001** – zarządzanie jakością,
- **ISO 14001** – zarządzanie środowiskiem,
- **OHSAS 18001** zarządzanie bezpieczeństwem,

razem stanowiąc **Zintegrowany System Zarządzania**, systematycznie oceniany i certyfikowany przez niezależną jednostkę certyfikującą TÜV SÜD Management Service GmbH z siedzibą w Poznaniu.

W realizowanej produkcji przemysłowej wykorzystywane są procesy spawania konstrukcji. Dlatego Spółka została objęta zakładowym systemem oceny zgodności, wymaganym prawnie w związku z wytwarzaniem wyrobów budowlanych stosowanych w krajach UE. System ten jest certyfikowany przez UDT CERT na zgodność z normą **PN-EN ISO 3834-3:2007**.

Celem Spółki jest ciągłe utrzymywanie wysokiego poziomu wykonywanych usług w zakresie projektowania i budowy oraz produkcji osprzętu. Spółka osiągnie ten cel poprzez oferowanie Klientom wyrobów i usług zaspokajających ich potrzeby, zgodnych z wymaganymi standardami, o wysokiej jakości i konkurencyjnej cenie.

Każdy pracownik Spółki uczestniczy w tym procesie, przyjmując pełną odpowiedzialność za jakość swojej pracy i biorąc czynny udział w kształtowaniu pozytywnego wizerunku firmy w oczach Klientów.

Szczególną wagę Spółka przykłada do:

- realizacji usług na poziomie jakościowym uzgodnionym z Klientem,
- zapewnienia wymaganego poziomu jakości produkcji budowlano-montażowej na wszystkich jej etapach, z uwzględnieniem optymalizacji poszczególnych procesów budowlanych, poprzez szczegółowe planowanie i wybór najkorzystniejszego wariantu realizacji, staranność wykonawczą, oszczędzanie czasu, materiałów i energii,
- ciągłego i skutecznego nadzoru nad wykonywanymi pracami, który ma zapewnić nie tylko realizację standardów wykonawczych, bezpieczeństwo pracowników i ochronę środowiska na terenie budowy, ale i bezpieczeństwo w jej otoczeniu, minimalizowanie niekorzystnego wpływu na środowisko, bezawaryjność obiektów i bezpieczeństwo przyszłych użytkowników,

- ciągłego podwyższania kompetencji kadry poprzez szkolenia zewnętrzne i wewnętrzne, a także doskazywania się pracowników oraz efektywnego wykorzystywania zdobywanej wiedzy,
- weryfikacji i oceny dostawców materiałów, usług oraz podwykonawców podejmujących współpracę z firmą dla wyeliminowania ryzyk związanych z nierzetelnością,
- współpracy z podwykonawcami i dostawcami, którzy spełniają wysokie standardy jakościowe,
- unowocześniania parku maszynowego dla podniesienia konkurencyjności firmy,
- zapewnienia właściwej komunikacji Klientom, rzetelnego informowania ich o wszystkich aspektach dotyczących realizowanej produkcji, jednocześnie dbając o poufność wszelkich informacji dotyczących współpracy z Klientami.

Spółka jest podmiotem o wysokim znaczeniu dla zapewnienia odpowiednich warunków technicznych prowadzenia ruchu kolejowego oraz modernizacji i budowy linii kolejowych w Polsce. Od blisko 10 lat Spółka należy do grona liderów tej branży, realizując kilkadziesiąt kontraktów rocznie. Około 20% długości linii kolejowych przygotowanych dla pociągów Pendolino, w tym istotne odcinki tras: Warszawa-Gdynia, Warszawa-Katowice, Kraków-Rzeszów i Częstochowa - Wrocław zostały kompleksowo zmodernizowane przez Trakcję PRKiI. Obecnie Spółka odpowiada za realizację wielu następných odcinków linii kolejowych. W branży drogowej Trakcja PRKiI działa już na blisko 40% powierzchni kraju, głównie w rejonie Kujaw, Pomorza, Wielkopolski, Małopolski oraz Podlasia, modernizując rocznie około 100 km dróg lokalnych i wojewódzkich. Kontrakty energetyczne realizowane są obecnie w centralnej i południowej części kraju. Od 2001 roku Spółka jest licencjonowanym przewoźnikiem kolejowym w zakresie przewozu towarów. Spółka posiada certyfikaty uprawniające do korzystania z linii kolejowych zarządzanych przez PKP PLK S.A.

Od ponad 3 lat Spółka prowadzi ekspansję działalności w kolejnych branżach i na nowych rynkach, bazując na solidnych fundamentach finansowych oraz szerokim doświadczeniu. W ramach kontraktów kolejowych, o wartości kilkuset milionów złotych, został przeprowadzony szereg prac w innych branżach, komplementarnych z pracami torowymi – głównie w drogownictwie i energetyce oraz budownictwie inżynieryjnym. Zdobyte w ten sposób doświadczenie i odpowiedni potencjał finansowy przyniosły, począwszy od 2015 roku, dynamiczny wzrost liczby pozyskiwanych samodzielnie kontraktów drogowych. Od 2016 roku, bazując na tym samym modelu, Spółka rozwija działalność w branży energetycznej, głównie związanej z budową linii przesyłowych i zasilaniem obiektów. Pakiet umów energetycznych liczy kilkadziesiąt kontraktów, których wartość oraz poziom techniczny systematycznie rosną. W ten sposób Trakcja PRKiI planuje zwiększać swój udział na rynku budownictwa infrastrukturalnego w kraju, jak również rozwijać działalność na rynkach zagranicznych. Obecna ekspansja ukierunkowana jest na budowę i modernizację linii tramwajowych oraz na kraje sąsiednie: Ukrainę, państwa skandynawskie, kraje nadbałtyckie oraz Bałkany, gdzie Spółka chce rozwijać swoją działalność w branżach kolejowej i drogowej.

Obecnie dobiega końca trwająca od dwóch lat korekta modelu biznesowego spółki, oparta o pięć filarów:

- umocnienie pozycji na dotychczasowych rynkach,
- kontynuację dywersyfikacji działalności poprzez wejście na nowe obszary budownictwa – od 2017 r. na rynek infrastruktury tramwajowej,
- zwiększenie własnych mocy produkcyjnych przez pozyskanie specjalistycznego wysokowydajnego sprzętu,
- zmianę struktury zatrudnienia przez rozbudowę potencjału inżynieryjnego i menedżerskiego w celu obsługi większej liczby kontraktów,
- rozwój innowacji skierowanych na wytworzenie nowych produktów.

Działania te wynikają m.in. z potrzeb interesariuszy, których istotą jest realizacja narodowego programu inwestycji kolejowych i drogowych, połączona z absorpcją środków unijnych.

Struktura sprzedaży

W latach 2016–2017 Spółka generowała przychody głównie z kontraktów kolejowych. Stopniowo postępuje jednak dywersyfikacja w zakresie rodzajów realizowanych kontraktów.

(dane w tys. zł)

	2017		2016	
	wartość	udział	wartość	udział
Roboty kolejowe	633 583	73,8%	715 350	86,6%
Roboty drogowe	162 593	18,9%	45 704	5,5%
Roboty mostowe	5 498	0,6%	21 370	2,6%
Roboty tramwajowe	2 371	0,3%	5 133	0,6%
Energetyka zawodowa	30 370	3,5%	26 054	3,2%
Produkcja	8 690	1,0%	8 136	1,0%
Pozostała działalność	15 176	1,8%	4 451	0,5%
Razem przychody ze sprzedaży	858 281	100,0%	826 198	100,0%

Spółka realizuje kontrakty w następujący, szczegółowo opisany poniżej, sposób:

Kontrakty kolejowe

Realizacja kontraktów budownictwa kolejowego dotyczy przede wszystkim:

- budowy oraz modernizacji nawierzchni kolejowej,
- budowy oraz przebudowy podtorzy kolejowych wraz z odwodnieniem,
- rewitalizacji linii kolejowych,
- kompleksowej realizacji kontraktów kolejowych.

Specyfika prowadzonych przez Spółkę prac oparta jest w znacznej mierze na robotach torowych, jednak przed rozpoczęciem robót prowadzony jest szereg prac przygotowawczych i towarzyszących, w zależności od przyjętej technologii. Przystępując do robót, wykonywane są tymczasowe drogi dojazdowe, wraz z naprawą dróg gminnych i powiatowych, oraz wycinką drzew i roślinności kolidujących z zakresem prowadzonych prac.

Ponadto wykonywane są remonty i naprawy istniejącej sieci trakcyjnej. Przeprowadzane są w ramach tego segmentu również montaż fundamentów wylewanych, prefabrykowanych lub palowanych, słupów, sieci trakcyjnej oraz odłączników sieci trakcyjnej z napędami ręcznymi lub silnikowymi.

W ramach prowadzonych przez Spółkę inwestycji poprawiane jest bezpieczeństwo przejazdów kolejowo-drogowych. Osiągane jest to poprzez zabudowę nowej nawierzchni z płyt, jak i wymianę urządzeń sterowania ruchem.

Prowadzonym robotom torowym nieodłącznie towarzyszą remonty lub budowa nowych obiektów inżynierskich takich jak przepusty, wiadukty, mosty, ekodukty (przejścia dla zwierząt), przejścia podziemne oraz perony, wraz z kompleksowym systemem informacji podróżnych, a także budowa nowego systemu odwodnienia torowisk i obiektów. Realizując kontrakt podejmowane są starania, aby, oprócz aspektów praktycznych, realizacje Spółki estetycznie wkomponowały się w otaczający krajobraz, co jest ważne zarówno dla podróżujących koleją, jak i okolicznych mieszkańców.

W ramach działalności uzupełniającej prowadzona jest produkcja różnego typu urządzeń przemysłowych wykorzystywanych przy modernizacji infrastruktury kolejowej, do których zaliczają się: rozdzielnie 15 kV trakcyjne i kontenerowe, rozdzielnie prądu stałego 3 kV, 1,5 kV, 1 kV, 0,8 kV, szafy sterownicze, urządzenia sterowania lokalnego i zdalnego oraz napędy odłączników sieci, konstrukcje stalowe dla montażu podstacji i energetyki, wybrany osprzęt sieci trakcyjnej.

Kontrakty drogowe

Realizacja kontraktów drogowych dotyczy budowy infrastruktury takiej jak:

- drogi – budowę i rekonstrukcję autostrad, dróg, ulic, placów i parkingów; usługi związane z utrzymaniem dróg w okresie zimy i lata,
- mosty - budowę i rekonstrukcję mostów, wiaduktów i estakad,
- tunele – budowę i rekonstrukcję tuneli i przepustów

Kontrakty energetyczne

W ramach dywersyfikacji działalności podjęto działania na rynku energetycznym. Prowadzone są kontrakty energetyczne w zakresie:

- budowy oraz przebudowy linii dystrybucyjnych 110 kV napowietrznych oraz kablowych,
- budowy stacji transformatorowych WN, SN,
- budowy oraz przebudowy linii niskiego oraz średniego napięcia,
- wykonywania instalacji elektrycznych i teletechnicznych w obiektach typu szpitale, stadiony, hale sportowe,
- budowy oświetlenia ulicznego oraz zasilania urządzeń SZR przy drogach szybkiego ruchu.

Specyfika działalności w tym segmencie oparta jest w znacznej mierze na wykonaniu robót elektroenergetycznych, ale również na wykonaniu robot towarzyszących, takich jak: roboty fundamentowe, wykonanie tymczasowych dróg dojazdowych oraz naprawa dróg gminnych i powiatowych, wycinka drzew na trasach kolidujących z obiektami infrastruktury energetycznej. W oparciu o stworzony zespół doświadczonych pracowników, kontrakty o skali od 70 mln PLN do 100 mln PLN. Specjalistyczne roboty elektroenergetyczne, takie jak roboty naciągowe, montażowe liniowe, montażowe stacyjne, specjalistyczne montaż w instalacjach kubaturowych, w większości wykonywane są w oparciu o elektromonterów Spółki, zaś podwykonawcom zleczanych jest jedynie część prac towarzyszących

Współpraca z dostawcami

GRI G4-12

W ciągu roku Spółka współpracuje z wieloma różnymi dostawcami i podwykonawcami. Dla realizacji kontraktów, nabywane są następujące materiały:

1. torowe (szyny, podkłady, podrozdżadnice, rozjazdy, kozły, geotekstylija, tłuczeń, kliniec, mieszanka, niesort i inne kruszywa)
2. dla energetyki (kable, liny, przewody, oprawy oświetleniowe, słupy energetyczne, stacje transformatorowe, szafy zdalnego sterowania)
3. sieci trakcyjnej (osprzęt sieci trakcyjnej, izolatory, przewody jezdne, przewody miedziane)
4. hutnicze, stalowe (konstrukcje stalowe)
5. budowlane.

Dodatkowo Spółka nabywa: systemy i materiały odwodnieniowe, galanteria betonowa i kamienna, płyty i ścianki peronowe, cement i inne spoiwa, drewno budowlane.

Stosowane są następujące metody wyboru dostawców:

- Platforma zakupowa:
  - ✓ Aukcje
  - ✓ Zapytania ofertowe
- Umowa ramowa

Zaproszenia do aukcji i zapytanie ofertowe przesyłane są tylko do firm znajdujących się na liście kwalifikowanych dostawców PKP PLK.

Kryteria wyboru dostawców:

- Cena
- Terminowość dostaw
- Okres gwarancji
- Termin płatności

Formy zamawiania towarów:

- Zamówienie oznaczone numerem ewidencyjnym, terminem płatności, datą i miejscem dostawy oraz szczegółowym wykazem zamawianego asortymentu.
- Umowa dostawy.

W 2016 roku w dokumencie „Zasady współpracy Trakcji PRKiI z dostawcami i podwykonawcami” zostały uregulowane wartości i zasady, którymi Spółka kieruje się przy wyborze dostawców i podwykonawców. Dokument jest dostępny na stronie internetowej Spółki.

W 2017 roku nie odnotowano sytuacji, w której udział jednego dostawcy przekroczył poziom 10% wartości zakupów materiałów i usług Spółki.

Wymagania w zakresie bezpieczeństwa wobec podwykonawców

Spółka kładzie duży nacisk na bezpieczeństwo i higienę pracy podwykonawców i usługodawców Spółki. Wszyscy podwykonawcy i usługodawcy przechodzą szkolenia z wewnętrznych procedur BHP i są zobligowani do ich przestrzegania. Ponadto informowani są o zagrożeniach oraz zasadach poruszania się po terenie budowy. Każdy z pracowników podwykonawcy i usługodawcy, zatrudniony przy modernizacji linii kolejowych, musi posiadać przepustkę uprawniającą do wykonywania prac i poruszania się po terenie PKP PLK. Szczegółowe wymagania BHP ujmowane są w umowach z podwykonawcami i usługodawcami, w których, obok wymagań wynikających z ogólnych przepisów BHP, zawierana jest subklauzula o konsekwencjach za nieprzestrzeganie zapisów umowy oraz przepisów BHP. Dzięki stałemu monitorowaniu stanu BHP udało się wypracować wśród podwykonawców i usługodawców dobre praktyki oraz zmienić postrzeganie znaczenia bezpieczeństwa pracy.

III. Obszar zarządczy

Zarządzanie ryzykiem

Ryzyko w budownictwie

Budownictwo jest branżą podwyższonego ryzyka. Decydują o tym głównie dwa czynniki: nieprzewidywalne w dłuższym okresie warunki pogodowe oraz zagrożenia budowlane ukryte pod ziemią (nieudokumentowane obiekty infrastruktury technicznej, zbiorniki wody, obiekty archeologiczne, itp.).

Ryzyka i system zarządzania ryzykami w Trakcji PRKiI S.A.

W odpowiedzi na ww. wyzwania zaprojektowano system zarządzania ryzykiem obejmujący perspektywę całej firmy (ryzyka makro), zbudowany według metodyki obejmującej:

- definicje,
- cele zarządzania ryzykiem,
- identyfikację, opis, pomiar i ocenę ryzyk,
- hierarchizację ryzyk,
- reakcję na ryzyka (czyli mechanizmy kontrolne),
- monitoring ryzyk,
- raportowanie oraz przegląd doskonalący.

System zarządzania jest adresowany do wszystkich menedżerów i kluczowych pracowników. W celu wzmocnienia zaangażowania w stosowanie systemu zarządzania ryzykiem wprowadzono atrakcyjny system motywacyjny dla wybranych grup pracowników, silnie powiązany z efektami ich pracy.

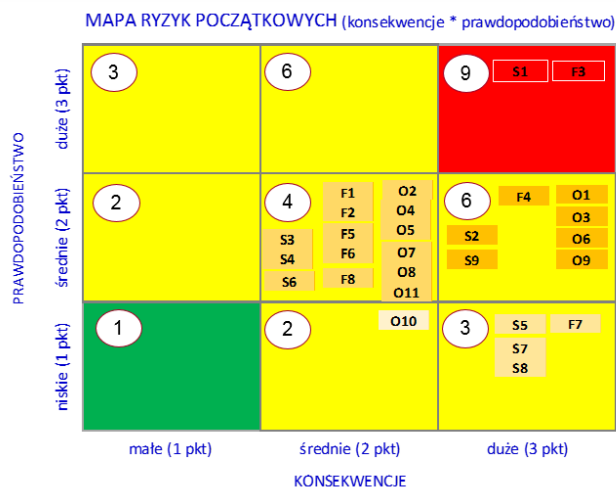
Identyfikacja i ocena ryzyk makro

Po przeanalizowaniu kilkunastu różnych źródeł informacji zidentyfikowano 28 ważnych ryzyk makro (całej firmy), dzieląc je na ryzyka strategiczne, finansowe i operacyjne. Przykładowe ryzyka makro to: istotne zmniejszenie wielkości rynku budownictwa kolejowego i drogowego; brak zdolności do realizacji strategii Spółki; niewystarczające nakłady kapitałowe na sprzęt, niezbędny do realizacji kontraktów budowlanych; nieoptymalne wykorzystanie zasobów; obniżenie zdolności do pozyskiwania nowych kontraktów budowlanych; niezyskanie w wymaganym terminie decyzji administracyjnych, niezbędnych do realizacji kontraktów budowlanych. Każdemu ryzyku przypisano jedną osobę odpowiedzialną („właściciel” ryzyka).

Następnie oceniono ryzyka makro według skali uwzględniającej połączone kryteria (prawdopodobieństwa i konsekwencji), otrzymując poziom tzw. ryzyka początkowego. Dalej każdemu ryzyku przypisano stosowane przez Spółkę mechanizmy kontrolne (czyli powtarzalne sposoby radzenia sobie z ryzykiem) i oceniono ich wpływ na ryzyko początkowe. W ten sposób otrzymano ocenę tzw. ryzyka pozostającego, w dużym stopniu niezależnego od działań Spółki.

Podsumowaniem opisanych wyżej informacji jest opracowany i wdrożony w Spółce syntetyczny raport: „Profil ryzyka”, który przedstawia na jednym arkuszu wszystkie opisane wyżej informacje.

Kolejnym elementem systemu zarządzania ryzykami makro jest Mapa Ryzyk, na której odznaczane są poszczególne ryzyka. Pozwala ona szybko ocenić, które ryzyka są krytyczne, które ważne, a które najmniej groźne.

S1 - S9 – ryzyka strategiczne
 F1 - F8 – ryzyka finansowe
 O1 - O11 – ryzyka operacyjne

Jak zostanie zorganizowany proces zarządzania ryzykami makro?

1. Dwa razy w roku, w marcu i wrześniu, „właściciele ryzyka” (kadra kierownicza) otrzymują od Działu Organizacyjnego przypomnienie o konieczności aktualizacji ryzyk. Dodatkowo otrzymują do wypełnienia Mapę Ryzyka i Ankiety „Oszustwa” oraz zaproszenie na kolejne spotkanie poświęcone sprawom zarządzania ryzykiem w Spółce.
2. Miesiąc później Zarząd przeprowadza spotkanie plenarne z kadrą kierowniczą dotyczące wszystkich ryzyk. W trakcie spotkania „właściciele ryzyka” przedstawiają wyniki swoich analiz, obejmujące ocenę ryzyka, skuteczność stosowanych mechanizmów kontrolnych (reakcji na ryzyko) oraz propozycje dalszych działań, mających zwiększyć skuteczność zarządzania ryzykiem. Wyniki tych analiz poddane są pod dyskusję, a następnie akceptowane lub korygowane.
3. Niezwłocznie po spotkaniu Dział Organizacyjny sporządza protokół ze spotkania, do którego dołączone są: Mapa Ryzyk Firmy oraz Wyniki Ankiety „Oszustwa”. Po uzyskaniu akceptacji Protokołu przez Zarząd, Dział Organizacyjny rozsyła protokół zainteresowanym do wiadomości.

Identyfikacja i ocena ryzyk kontraktu budowlanego

Oprócz zarządzania ryzykiem makro (w skali firmy), Spółka planuje wprowadzić system zarządzania ryzykiem w kontraktach budowlanych (ryzyka mikro).

Spółka zidentyfikowała ryzyka kontraktu budowlanego, które są następujące:

1. Ryzyko utraty dokumentacji.
2. Ryzyko błędów w dokumentacji projektowej.
3. Ryzyko konieczności aktualizacji podkładów geodezyjnych.
4. Ryzyko uzgodnienia dokumentacji i decyzji administracyjnych.
5. Konieczność uzyskania nieprzewidzianych zamknięć torowych.
6. Nieuzyskanie zamknięć torowych przewidzianych w ofertowym Harmonogramie Realizacji Zadań Wykonawcy.
7. Wystąpienie kolizji i rozbieżności z założeniami przetargu.
8. Wystąpienie nieprzewidzianych warunków gruntowo-wodnych.

9. Odkrycie wykopaliisk archeologicznych.
10. Ujawnienie niewybuchów lub niewypałów.
11. Uszkodzenie istniejącej infrastruktury.
12. Wystąpienie nieprzewidzianych warunków atmosferycznych.
13. Brak dostępności kluczowych materiałów.

Jak planuje się zorganizować proces zarządzania ryzykami kontraktu budowlanego?

1. Raz w miesiącu każdy dyrektor kontraktu spotyka się z Zarządem, aby omówić stan realizacji kontraktu.
2. Na każdym spotkaniu jednym z omawianych tematów jest zarządzanie ryzykami kontraktu. Dyrektor kontraktu przedstawia stan ryzyk, zgodnie z powyższą klasyfikacją analizując ryzyka istotne dla danego kontraktu. Najważniejsze ustalenia i oczekiwane działania są zapisywane w Protokole ze spotkania.
3. Niezwłocznie po spotkaniu Dział Organizacyjny sporządza protokół, zawierający najważniejsze ustalenia i zalecenia Zarządu na przyszłość i po zaakceptowaniu go przez Zarząd rozsyła zainteresowanym do wiadomości.

System kontroli wewnętrznej w Trakcji PRKiI S.A.

Kontrola to każda czynność sprawdzająca zgodność podejmowanych działań z założeniami, celem lub przeznaczeniem.

Kontrola wewnętrzna w firmie to natomiast każde działanie podejmowane przez jednostki organizacyjne firmy, sprawdzające:

- czy procesy działają tak jak zostały zaprojektowane, a dokładniej – czy skutecznie działają powtarzalne sposoby (mechanizmy) zapobiegania nieprawidłowościom, które mogą wystąpić w procesach?,
- czy procesy zostały dobrze zaprojektowane (logicznie i oszczędnie)?

Aby kontrolować te ryzyka, Spółka wdroży system kontroli wewnętrznej, który składał się będzie z 7 elementów:

„Sercem” systemu będzie Audyt Wewnętrzny, który koordynuje pod względem merytorycznym współpracę z innymi jednostkami organizacyjnymi (kontrolnymi). Koordynację zapewni Dział Organizacyjny, a wsparcia informatycznego dla zadań kontrolnych udzieli Dział IT.

Jak będzie działać System Kontroli Wewnętrznej?

- Dyrektorzy jednostek organizacyjnych odbywają raz na 2 miesiące podsumowujące spotkania kontrolne, na którym dzielą się swoimi doświadczeniami i informują o faktach.
- Dyskusja dotyczy zarówno przeszłości, jak i przyszłości w kontekście ryzyk lecz również i szans. Dyrektorzy omawiają tzw. „lessons learnt” (popelnione błędy, zaniechania) oraz wykorzystane szanse i zmniejszone lub usunięte ryzyka.
- Dyrektorzy zgłaszają również propozycje nowych rozwiązań (mechanizmy kontrolne) oraz możliwości automatyzacji ostrzeżeń lub wprowadzenia reguł biznesowych pozwalających oszacować ilościowo poziom ryzyka.
- Ze spotkania sporządzana jest cykliczna, zwięzła informacja dla Zarządu, z kopią do uczestników spotkania.
- Koordynatorem i organizatorem spotkania, a także autorem informacji dla Zarządu, jest Dział Organizacyjny.
- Niezależnie od cyklicznych spotkań, dyrektorzy tych 7 jednostek organizacyjnych, wymieniają się na bieżąco ważnymi informacjami dotyczącymi funkcjonowania w Spółce systemu kontroli wewnętrznej. Jeśli to konieczne - przesyłają te uwagi do Działu Organizacyjnego, który przekazuje je do Zarządu.

Etyka i przeciwdziałanie korupcji

GRI DMA-SO; GRI G4-56

Działalność w branży budowlanej z natury jest w znacznie większym stopniu narażona na korupcję i oszustwa niż ma to miejsce w innych branżach. Realizowane są projekty budowlane o wartości setek milionów złotych, z wykorzystaniem wielu rodzajów materiałów masowych i wielu rodzajów maszyn specjalistycznych. Prowadzone są one niekiedy przez kilka lat i wiążą się z zaangażowaniem aktywów o dużej wartości. Kontrola takich projektów jest wymagającym zadaniem. Spółka rozumie korupcję jako niewłaściwe wykorzystanie władzy, natomiast łapówkarstwo (łapownictwo) jako oferowanie, dawanie, otrzymywanie lub zabieganie o cokolwiek, co posiada wartość, w celu osiągnięcia korzyści. W takim rozumieniu łapówką są nie tylko środki pieniężne i przedmioty, lecz również obietnice korzyści.

Spółka zidentyfikowała następujące, potencjalne ryzyka korupcyjne:

- Ryzyko zakupu materiałów i usług podwykonawczych (pracownicy, sprzęt) po zawyżonych cenach,
- Ryzyko kradzieży płynnych aktywów,
- Ryzyko sprzedaży aktywów po zaniżonych cenach,
- Ryzyko składania obietnic, gwarantujących osobom trzecim uzyskanie korzyści, wynikających z przekroczenia prawa,
- Ryzyko przyjmowania i udzielania łapówek,
- Ryzyko wymuszania na pracownikach działań niezgodnych z prawem,
- Ryzyko dyskryminującego traktowania pracowników,
- Ryzyko kradzieży poufnych informacji i ich sprzedaży osobom trzecim,
- Ryzyko przekazania możliwości zawarcia transakcji osobom trzecim.

Spółka wprowadziła lub zamierza wprowadzić następujące metody zarządzania tymi zidentyfikowanymi ryzykami korupcyjnymi:

Program Przeciwdziałania Korupcji i Łapówkarstwu

Spółka zamierza podjąć szereg spójnych działań w ramach „Programu Przeciwdziałania Korupcji i Łapówkarstwu”, który obejmie:

1. Identyfikację podstawowych Zasad Etycznych,
2. Określenie Kodeksu Etyki Spółki,
3. Edukację antykorupcyjną,
4. Oświadczenia Pracowników,
5. Kanał Sygnalizacji Oszustwa,
6. System wykrywania i analizę Schematów Oszustw,
7. Roczny Przegląd Programu Przeciwdziałania Korupcji i Łapownictwu.

Podstawowe Zasady Etyczne

W Spółce wyznawane są następujące zasady:

- „Szef daje dobry przykład”,
- „Lepiej edukować niż karać”,
- „Zapobieganie oszustwom daje nam korzyści”.

Jest to silny, jasny i konsekwentny przekaz dotyczący kształtowania u pracowników świadomości patologicznych zjawisk, stanowienia standardów antykorupcyjnych oraz ich stosowania w działalności Spółki. Zasady te są ostatecznym i fundamentalnym punktem odniesienia dla pracowników, dotyczącym zachowań etycznych i nieetycznych.

Kodeks Etyki

W oparciu o wspólne wartości w 2016 roku został przyjęty Kodeks Etyki Grupy Trakcja, który jest dostępny dla każdego pracownika Spółki.

Kodeks Etyki Grupy koncentruje się wokół następujących wartości:

1. Odpowiedzialność – odpowiedzialne oferty i deklaracje; rzetelne wypełnianie zobowiązań wobec klientów.
2. Ludzie – zapewnienie poszanowania godności oraz innych dóbr pracowników; sprzeciw wobec dyskryminacji, w szczególności ze względu na wiek, płeć, pochodzenie, orientację seksualną, światopogląd, niepełnosprawność, doświadczenie zawodowe bądź inne indywidualne cechy osobowe; swoboda zrzeszania się w związki zawodowe i dialog z nimi; monitoring warunków pracy.
3. Relacje – przestrzeganie zasad uczciwej konkurencji; brak tolerancji dla korupcji, łapówkarstwa oraz innych nieetycznych postępowań; pozyskiwanie kontraktów na drodze uczciwej konkurencji; współpraca z kontrahentami dbającymi o bezpieczeństwo pracy, przestrzegającymi prawa i szanującymi środowisko naturalne.
4. Dialog – wypracowywanie kompromisu w sprawach spornych.
5. Jakość – realizacja zadań z należytą jakością, profesjonalizmem oraz w najszybszych możliwych terminach; minimalizacja uciążliwości dla lokalnych społeczności.
6. Bezpieczeństwo – zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom w miejscu pracy.
7. Środowisko naturalne – dbałość o poszanowanie środowiska naturalnego; ekologiczne technologie prowadzenia prac; wybór rozwiązań o najmniejszym stopniu oddziaływania na środowisko naturalne.
8. Kompetencje – systematyczny rozwój kompetencji; rozbudowa i odnowa parku maszynowego o nowoczesny oraz przyjazny dla środowiska sprzęt budowlany.

Pracownicy Spółki w swoich działaniach muszą przestrzegać kultury pracy i zachowywać się etycznie. Relacje między pracownikami opierają się na wzajemnym zaufaniu, uczciwości, równości i tolerancji. W związku z tym Spółka nie toleruje żadnych działań, które można uznać za obraźliwe lub upokarzające, plotkujące, oczerniające, szantażujące, molestowania seksualnego lub nietolerancji.

Zgodnie z Kodeksem Etyki, w przypadku zaobserwowania nieprawidłowości oraz naruszania jego postanowień, pracownicy Jednostki dominującej są zobowiązani do zgłoszenia tego faktu swojemu przełożonemu bądź bezpośrednio Dyrektorowi Audytu Wewnętrznego. W 2017 i 2016 roku nie odnotowano takich zgłoszeń.

Edukacja Antykorupcyjna i Oświadczenie Pracownika

Każdy nowozatrudniony pracownik odbywa szkolenie „Adaptacja w nowym miejscu pracy”, w trakcie którego zapoznaje się z podstawowymi zasadami etycznymi oraz przykładami zachowań korupcyjnych.

Dodatkowo, w każdym momencie trwania stosunku pracy, pracownik może zwrócić się do bezpośredniego przełożonego lub Dyrektora Działu HR o wyjaśnienie wątpliwości etycznych lub podpowiedź, jak należy się zachować w konkretnej sytuacji.

Ponadto planowane jest, aby raz do roku rozsyłana była do wszystkich pracowników Spółki ankieta „Oszustwa”, zawierająca około 30 pytań dotyczących wszystkich najważniejszych aspektów patologii i przestępstw, które mogą wydarzyć się w firmie. Pytania będą dotyczyły między innymi takich zagadnień jak: wdrożone standardy etyczne; identyfikacja oszustw; zapobieganie oszustwom poprzez edukację; obszary biznesowe, szczególnie narażone na ryzyko oszustw; zauważone próby nakłaniania do oszustw; uzyskanie informacji o możliwości popełnienia oszustwa; propozycje pracowników dotyczące wprowadzenia dodatkowych mechanizmów zapobiegających oszustwom. Informacje zebrane z ankiet posłużą do aktualizacji zakresu i treści szkoleń adaptacyjnych dla nowych pracowników oraz mogą być wykorzystywane w komunikatach skierowanych do wszystkich pracowników.

Gdy pracownik odchodzi z firmy, Spółka stara się przeprowadzić z nim tzw. „szczerą rozmowę” (ang. *exit interview*) w celu poznania prawdziwych powodów odejścia, nastrojów wśród pracowników oraz ewentualnych, zauważonych zachowań korupcyjnych (lub łapówkarskich) i innych oszustw. Spółka gwarantuje takiemu pracownikowi zachowanie pełnej poufności.

Kanał Sygnalizacji Oszustw

Szacowany straty firm, wynikające z praktyk korupcyjnych, mierzone są w milionach złotych. Spółka planuje uruchomienie bezpiecznego i anonimowego kanału komunikacji dla pracowników chcących zgłosić możliwość popełnienia przestępstwa.

Wprowadzenie tego kanału poprzedzi akcja uświadamiająco-wyjaśniająca skalę potencjalnych negatywnych skutków korupcji oraz podkreślająca, że jest to kanał tylko do przesyłania faktów i sprawdzonych informacji, a nie pomówień, oszczerstw czy też informacji motywowanych frustracją lub chęcią odwetu.

Ponadto Spółka zgodnie z planowaną Ustawą o Jawności Życia Publicznego przygotowuje przepisy wewnętrzne, które będą spójne z założeniami tej ustawy. W projekcie Ustawy o Jawności Życia Publicznego został uregulowany status tzw. sygnalisty, czyli osoby związanej umową o pracę bądź węzłem obligacyjnym ze Spółką, która zgłosi do organów ścigania zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa określonych w ustawie. W ramach wykonywania praw i obowiązków wynikających ze statusu sygnalisty pracodawca nie będzie mógł rozwiązać z sygnalistą umowy o pracę lub stosunku służbowego, a także zmienić warunków umowy o pracę na mniej korzystne. To samo dotyczy sygnalisty będącego związanym stosunkiem umownym innym niż umowa o pracę.

Polityka w zakresie otrzymywania prezentów i innych korzyści przez pracowników

Spółka zgodnie z planowaną Ustawą o Jawności Życia Publicznego opracuje Politykę w zakresie otrzymywania prezentów i innych korzyści przez pracowników, w której zdefiniuje czym w rozumieniu polityki jest prezent oraz określi zasady przyjmowania i wręczania prezentów przez pracowników Spółki.

Analiza Schematów Oszustw

Zarząd Spółki wyznaczy osoby odpowiedzialne za opracowanie analizy schematów oszustw (w przypadku ich ujawnienia) i zakomunikowanie wyników tej analizy wskazanym grupom pracowników. Celem tego działania jest rozpoznanie mechanizmów działania potencjalnych oszustów i podjęcie adekwatnych działań korygujących, takich jak np. rotacja pracowników na stanowiskach.

IV. Obszar środowiskowy

Polityka środowiskowa

W Spółce polityka środowiskowa jest elementem polityki Zintegrowanego Systemu Zarządzania. Obejmuje ona m.in. zobowiązanie do podejmowania działań, które spowodują zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, racjonalne zużycie materiałów i surowców, zmniejszenie ilości odpadów przekazywanych uprawnionym podmiotom.

Cele środowiskowe i ich realizacja w 2017 roku

Cel szczegółowy	Zadanie	Uwagi
Zapewnienie zgodności działań firmy z obowiązującym prawem.	Sporządzenie sprawozdania dotyczącego opłat za korzystanie ze środowiska w 2016 roku dla poszczególnych województw.	Zrealizowano w ustawowym terminie
Zapewnienie zgodności działań firmy z obowiązującym prawem.	Opracowanie wykazów dotyczących wytworzenia odpadów za rok 2016.	Zrealizowano w ustawowym terminie
Miejsce w rankingu wrocławskiego Urzędu Miasta (najniższe zanieczyszczenie ścieków miejskich).	Monitorowanie ścieków przemysłowych i nieprzekroczenie wartości dopuszczalnych.	działanie ciągłe
Zapewnienie zgodności działań firmy z obowiązującym prawem.	Aktualizacja pozwoleń i decyzji na wytworzenie odpadów i wodno-prawnych dla lokalizacji we Wrocławiu i Warszawie.	zrealizowane
Podnoszenie świadomości proekologicznej wśród pracowników.	Apel do pracowników w sprawie zachowań proekologicznych w pracy.	zrealizowane
Redukcja emisji SO ₂ do atmosfery o 0,5% w stosunku do roku poprzedniego.	Stosowanie olejów opałowych o mniejszej zawartości siarki.	działanie ciągłe
Zapewnienie zgodności działań firmy z obowiązującym prawem.	Bieżący nadzór nad przepisami prawnymi dotyczącymi ochrony środowiska i gospodarki odpadami.	zrealizowano
	Przekazywanie informacji o zmianach w przepisach ochrony środowiska do kierowników komórek organizacyjnych.	zrealizowano
Zapobieganie awariom technicznym.	Zapewnienie pełnej sprawności technicznej instalacji oraz urządzeń elektrycznych i mechanicznych; bieżący nadzór nad pracą urządzeń.	działanie ciągłe

Kontrola oddziaływania działalności Spółki na środowisko

Poniżej zostały zaprezentowane przykładowe działania, które Spółka podejmuje w celu kontrolowania wpływu działalności na środowisko naturalne:

Lp.	Element monitorowany	Metoda	Zobowiązania	Częstotliwość
1	Emisja z kotłowni olejowej	Kotłownia jest serwisowana przez wyspecjalizowaną firmę raz w miesiącu (badanie poziomu spalin).	- zgłoszenie instalacji, - dla bezpieczeństwa pracowników założony jest detektor CO ₂ , - stosowane jest odpowiednie paliwo – olej opałowy (certyfikat)	-kontrola kotłowni raz w miesiącu, - analiza spalin dwa razy do roku
2	Ścieki przemysłowe	Badanie ilości węglowodorów ropopochodnych w pobranej próbce oraz pozostałych wartości zanieczyszczeń określonych w umowie	- fosfor ogólny ≤ 15 mgP/l, węglowodory ropopochodne ≤ 15 mg/l, - prowadzenie książki eksploatacji, - dotrzymanie warunków umowy z MPWiK	Analiza składu ścieków co najmniej dwa razy do roku
3	Wody opadowe	Badanie ilości zawiesin ogólnych i substancji ropopochodnych.	- zawiesiny ogólne: ≤100 mg/dm ³ , - substancje ropopochodne: ≤15 mg/ dm ³	Analiza składu wód co najmniej dwa razy do roku
4	Odpady	Prowadzenie kart ewidencji odpadu zgodnie z przepisami ochrony środowiska (ustawa o odpadach).	Przestrzeganie warunków określonych w pozwoleniu na wytwarzanie odpadów oraz w programie gospodarki odpadami	Bieżące gromadzenie kopii kart ewidencji odpadów

Bioróżnorodność

GRI DMA-EN; GRI G4-EN12; GRI G4-SO2

Oddziaływanie na środowisko realizowanych projektów inwestycyjnych ma dla Spółki oraz dla jej interesariuszy ogromne znaczenie. Ze względu na specyfikę działalności firmy, każda budowa ma wpływ na otaczające środowisko, a większość działań ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia organizacji ekologicznych monitorujących cały proces. Pomimo oczywistych korzyści z powstania linii kolejowych i drogowych – społecznych i gospodarczych – należy pamiętać, że każdy projekt przedsiębiorstwa wiąże się najczęściej z trwałym i nieodwracalnym przekształceniem krajobrazu i środowiska przyrodniczego, co może stanowić pewną niedogodność dla społeczności lokalnych.

Inwestycje kolejowe przebiegają najczęściej przez lub w pobliżu terenów o wysokiej wartości przyrodniczej, co w efekcie ma wpływ na lokalną biosferę. Podczas każdego etapu inwestycyjnego, mianowicie:

- planowania inwestycji,
- przygotowania inwestycji,
- eksploatacji inwestycji,

konieczne jest rozpoznanie, oszacowanie i ewentualne zminimalizowanie większości oddziaływań pośrednich i bezpośrednich. Podczas realizacji każdego kontraktu wyznaczeni wcześniej specjaliści, wraz ze wsparciem ekspertów z innych dziedzin nauki – m.in. ornitologami, herpetologami, entomologami, czy też botanikami – odpowiedzialni są za sporządzanie szczegółowych raportów oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Dzięki

takim raportem możliwa jest wiarygodna ocena i analiza rzeczywistego wpływu realizacji inwestycji na środowisko. Wnioski przedstawione w tych dokumentach wskazują szczegółowe propozycje środków mających zminimalizować lub wyeliminować negatywne oddziaływania inwestycji na otoczenie. W efekcie, w większości przypadków, wprowadzane są dodatkowe rozwiązania ograniczające ryzyko negatywnego wpływu, wykraczające również ponad wymogi prawne.

Ograniczenie oddziaływania na środowisko

Sposobów minimalizacji negatywnego wpływu na bioróżnorodność, wykorzystywanych przez Spółkę, jest kilka. Jednym z nich jest wcześniejsze planowanie linii kolejowych w bezpiecznych odległościach od terenów szczególnie cennych przyrodniczo. W sytuacjach, w których niemożliwe jest ominięcie takich obszarów, jeszcze przed etapem projektowania, podejmowana jest współpraca z firmami badającymi migrację zwierząt. Przeprowadzane są wtedy szczegółowe analizy gatunkowe i ilościowe zwierząt, które mają wpływ na rozplanowanie różnych specjalnych elementów infrastruktury, takich jak np. przejścia dla zwierząt. Każde z nich powinno pokrywać się z wcześniej ustalonymi w procesie badania ścieżkami migracyjnymi. Dodatkowo, aby skutecznie chronić lokalną bioróżnorodność, dużą uwagę Spółka przywiązuje do planowania nasadzeń. Są one tworzone tak, aby naprowadzały zwierzynę na przejścia migracyjne. Ponadto sporządzany harmonogram robót budowlanych jest dostosowywany do okresów lęgowych ptaków występujących na terenach objętych robotami budowlanymi.

Dużą wagą przykładana jest też do ochrony środowiska przed hałasem. Podczas realizacji robót budowlanych Spółka dotrzymuje reżimów czasowych dla wykonywania prac sprzętem powodującym hałas. Ponadto wzdłuż dróg i linii kolejowych montowane są ekrany akustyczne, chroniące najbliższe otoczenie inwestycji przed hałasem wytwarzanym przez przejeżdżające pojazdy. Montowane ekrany posiadają bardzo dobre parametry techniczne, co przejawia się w wysokiej izolacyjności akustycznej oraz doskonałej pochłaniałości hałasu.

Inwestycje Spółki przygotowane są również na sytuacje awaryjne, mogące wpłynąć na bioróżnorodność. Wykorzystywany jest niezbędny sprzęt i środki, takie jak np. sorbent, który używany jest w przypadku wycieku substancji chemicznych do gruntu.

Przykłady negatywnego wpływu na środowisko oraz metody przeciwdziałania

W ramach realizacji kontraktu „Budowa drogi ekspresowej S5 od węzła Szubin do węzła Jaroszewo” prowadzono roboty związane z przekładaniem infrastruktury kolidującej. Prace Spółki mogły być zagrożeniem dla żyjącej tam fauny. Dlatego skontrolowano obecność na tym terenie jaskółek brzegówek, płazów i gadów. W wyniku kontroli odłowiono i przeniesiono 1 ropuchę szarą, 4 żaby zielone, 4 żaby trawne oraz 1 jaszczurkę zwinkę. W czasie prowadzonych robót mostowych dochodziło do wycieku ze sprzętu ciężkiego, zanieczyszczenia mleczkiem betonowym oraz pylenia. Wycieki z maszyn były zbierane wraz z zanieczyszczoną warstwą gruntu i magazynowane jako odpad niebezpieczny.

W trakcie realizacji kontraktu Jaworzno Szczakowa-Trzebinia Spółka była zmuszona do usunięcia drzew na niektórych obszarach. Celem neutralizowania negatywnego wpływu zastąpiliśmy je 165 drzewami z prawidłowo kształtowaną koroną i pniem, z zakrytym systemem korzeniowym. Nasadzenia zostały wykonane zgodnie ze sztuką ogrodniczą. Przed usunięciem drzew zostało zlecone przeprowadzenie przez ornitologa dokładnej kontroli zieleni w celu wykluczenia zasiedlenia jej przez chronione gatunki ptaków.

Ryzyka środowiskowe

Spółka zidentyfikowała następujące ryzyka środowiskowe:

Ryzyko środowiskowe	Zarządzanie ryzykiem
Pożar maszyn, instalacji.	Sprawny sprzęt gaśniczy, instrukcje postępowania (alarmowe) w przypadku pożaru.
Wyciek olejów, płynów samochodowych itp.	Pojemniki z trocinami do zbierania rozlanych cieczy. Pojemniki z olejami ustawiane w specjalnych nieckach.
Wyciek oleju opałowego do kotłowni.	Niecki zamontowane wokół zespołów zbiorników z olejem opałowym.
Wyciek do ziemi oleju z maszyn (spowodowane np. pęknięciem węża).	Neutralizacja trocinami.
Dostanie się niebezpiecznych odpadów do ziemi.	Wszystkie odpady niebezpieczne są właściwie opisane nazwą i kodem, zabezpieczone w pojemnikach i kontenerach.
Hałas	Nasadzenia drzew, utrzymywanie reżimów czasowych
Negatywny wpływ na bioróżnorodność	Analizy gatunkowe, badanie ścieżek migracyjnych

Zużycie materiałów

GRI DMA-EN

Spółka dąży do optymalizacji zużycia materiałów. Podejmowane działania:

Lp. Optymalizacja zużycia materiałów	Ograniczenie zużycia
1 Eliminacja drukarek stanowiskowych.	Tusze i tonery
2 Wymiana oświetlenia na energooszczędne.	Świetlówki
3 Drukowanie dwustronne.	Makulatura
4 Unowocześnienie parku maszynowego i samochodowego.	Olej, paliwa, smary, filtry, części samochodowe
5 Po oczyszczeniu i przesianiu przebadany tłuczeń wykorzystany do ponownej zabudowy.	Tłuczeń
6 Kruszony beton wykorzystywany jest na podbudowę dróg.	Gruz betonowy
Sfrezowany materiał przekazywany do specjalistycznej firmy wytwarzającej asfalt, bądź wykorzystywany na podbudowę dróg.	Asfalt

Poniżej zaprezentowano zużycie materiałów lub surowców wg masy lub objętości

GRI G4-EN1

Materiał	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
Kruszywa (t)	700 000	480 850
Tarcica (m ³)	107	76
Cement (t)	818	1 584
Papa (m ²)	1 252	649
Przewód miedziany trakcyjny (t)	495	475
Wyroby płaskie walcowane na gorąco	162	296
Drut kolczasty z żeliwa i stali; drut splatany i skręcany, kable, taśmy i podobne wyroby z miedzi lub aluminium (t)	976	881
<i>w tym przewody gołe (t)</i>	931	881
Pręty stalowe, walcowane na gorąco, ciągnięte na gorąco lub wyciskane, (t)	215	163
Kształowniki, nieobrobione więcej niż walcowane na gorąco, ciągnięte na gorąco lub wyciskane, ze stali (t)	2 050	2 156
Elementy konstrukcyjne torów kolejowych lub tramwajowych ze stali (t)	17 894	24 425
<i>w tym szyny kolejowe i tramwajowe (t)</i>	15 514	21 187

Zużycie energii wewnątrz organizacji

GRI DMA-EN; GRI G4-EN3

Spółka stara się racjonalizować zużycie energii, które nie tylko ogranicza negatywne oddziaływanie na środowisko, ale również zmniejsza koszty operacyjne i środowiskowe. Pracownicy uświadamiani są, dzięki wystosowanym apelom środowiskowym, o sposobach i korzyściach płynących z oszczędzania energii. W pomieszczeniach biurowych zainstalowane jest energooszczędne oświetlenie, maksymalnie wykorzystywane jest światło naturalne oraz wyłączane są urządzenia po okresie ich użytkowania.

Poniżej zaprezentowano zużycie energii wewnątrz organizacji w GJ

Energia (GJ)	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
Energia cieplna	4 498	4 100
Energia elektryczna	1 953	6 898
Energia gazowa	1 988	2 164
Olej opałowy	4 891	4 510
Olej napędowy	86 611	58 180
Benzyna	5 212	2 636
Gaz LPG	156	106
Całkowite zużycie energii i paliw	105 309	78 594

Cała zużyta energia i paliwa pochodzą ze źródeł nieodnawialnych

Emisje substancji do powietrza

DMA-EN

Specyfika działalności Spółki wyklucza całkowitą eliminację gazów cieplarnianych oraz utrudnia istotną redukcję wykorzystywania paliw i energii. Pomimo napotykanymi trudnościami podejmowane są działania ograniczające emisję substancji do powietrza

W celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń emitowanych przez kotłownię olejową, Spółka racjonalizuje eksploatację kotłowni olejowej zlokalizowanej we Wrocławiu przy ul. Lotniczej 100. W efekcie ilość pochodzących z niej zanieczyszczeń nie jest wielka i nie przekracza dopuszczalnych wartości.

Do minimalizacji zanieczyszczeń atmosferycznych spowodowanych przez spaliny samochodowe, wykorzystywane są nowoczesne tabory samochodowe i katalizatory spalin. Ponadto ograniczana jest emisja spalin dzięki wymianie i modernizacji starych środków sprzętowych i transportowych na sprzęt bardziej ekonomiczny, o mniejszej pojemności silników, spełniający ostrzejsze normy dotyczące spalin.

W celu zmniejszenia zapylenia powietrza, podczas przewozu materiałów sypkich, środki transportu przykrywane są dokładnie plandekami.

Emisja głównych związków do powietrza:

GRI G4-EN21

SUBSTANCJA (w kg)	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
Benzen	0	105
Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	5 516	319
Węglowodory alifatyczne i ich pochodne	25	46
Alkohole pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	8	31
Alkohole alifatyczne i ich pochodne	6	269
Kwasy organiczne	277	160
Ketony i ich pochodne	173	122
Tlenki azotu	399	261
Tlenki węgla	442	441
Pyły pozostałe	63	93
Cynk	0	3
Tlenki niemetalu	7	0
Benzopiren	0	0
Dwutlenek siarki	164	108

Ograniczenie oddziaływania produktów i usług na środowisko

GRI G4-SO2

Realizacja projektów budowlanych nierozzerwalnie związana jest z emisją hałasu. Spółka, wykorzystując na co dzień urządzenia mechaniczne, takie jak maszyny budowlane i środki transportu, ma wysoki wskaźnik zanieczyszczenia hałasem. Chcąc zminimalizować negatywne oddziaływanie tego zjawiska wdrożono wiele rozwiązań i narzędzi walki z tego typu zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego. Jednym ze sposobów ich minimalizacji są między innymi nasadzenia drzew, które nie tylko niwelują emisję hałasu, ale również chronią przed spalinami i pyłem. Dodatkowo wykorzystywane są maty wibracyjne i ekrany wyciszające, które skutecznie ograniczają emisję hałasu pochodzącego z użytkowania torów i rozjazdów.

Odpady

GRI G4-EN23

Spółka stara się do minimum ograniczać ilość wytwarzanych odpadów. Odpady, jeśli nie są wykorzystywane na potrzeby własne, są przekazywane wyłącznie podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami. Prowadzony jest stały nadzór poprzez ewidencję ilościową i jakościową.

Poniżej zaprezentowano tabelę zbiorczą głównych odpadów wytworzonych w Spółce w 2017 roku w porównaniu do roku 2016 (t)

Rodzaj odpadu (t)	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
Inne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe	2	4
Odpady z betonu	5 769	6 360
Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	29	0
Zużyte izolatory ceramiczne	0	10
Zmieszane odpady betonu i gruzu	0	460
Odpady z drewna	0	3 080
Szkło	1	1
Tworzywa sztuczne	0	1
Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych	326	6 600
Asfalt inny	208	1 500
Miedź, brąz, mosiądz	4	0
Żelazo i stal	119	35
Kable inne	3	1
Gleba, ziemia, w tym kamienie, inne	40 617	313 000
Urobek z pogłębiania	0	4 530
Tłuczeń torowy	37 124	149 600
Zmieszane odpady z budowy	6	12 368
Pozostałe	13	7

Całkowita masa wytworzonych w 2017 roku odpadów - 84 220 ton

W tym odpady niebezpieczne - 330 ton

Odpady inne niż niebezpieczne - 83 890 ton

GRI G4-EN2

Całkowita masa wytworzonych w 2017 roku odpadów – 84 220 ton, z czego 29 511 ton wykorzystano na potrzeby własne. Stanowi to 35,04% wszystkich odpadów oraz 35,18% odpadów innych niż niebezpieczne.

Odpady wykorzystane na potrzeby własne:

Odpad (tony)	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
Odpady z betonu oraz gruz betonowy	1 071	5 400
Destrukt asfaltowy	60	1 500
Tłuczeń torowy	5 080	115 400
Masy ziemne	23 300	0

Pozostałe odpady zostały przekazane uprawnionym podmiotom (firmom mającym stosowne zezwolenia na odbiór odpadów) lub osobom fizycznym, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2015 roku.

V. Obszar społeczny i pracowniczy

GRI DMA-LA; GRI G4-LA2

Trakcja PRKiI zatrudnia blisko 1100 pracowników i należy do największych pracodawców w swojej branży. W firmie wykonywanych jest ponad 20 zawodów, specyficznych dla branży kolejowej, drogowej i energetycznej, stąd dbałość o rozwój i utrzymanie kompetencji pracowniczych jest fundamentem polityki personalnej Spółki. Istotnymi czynnikami sukcesu są systemy motywacyjne, zachęcające pracowników do szukania dalszych udoskonaleń w działaniach operacyjnych i poprawy wyników na kontraktach budowlanych. Trakcja PRKiI dąży do budowania trwałych relacji z pracownikami, oferując atrakcyjne wynagrodzenie, zróżnicowany system premiowy, odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe oraz szereg świadczeń dodatkowych takich jak: dofinansowanie rozwoju zawodowego poprzez dofinansowanie lekcji języka angielskiego, członkostwa w organizacjach branżowych takich jak np. Izba Inżynierów, bogaty pakiet medyczny, Pracowniczy Program Emerytalny, a także zwrot kosztów przejazdu, zakwaterowania, dodatków wynikających z powierzonych obowiązków oraz szereg innych świadczeń stałych i doraźnych. Ponadto prowadząc prace budowlane w wielu branżach i w ten sposób Spółka daje szerokie możliwości rozwoju kompetencji w ramach jednej organizacji. Kompetencje pracowników, szczególnie w zawodach kolejowych i budowlanych, określają liczne przepisy krajowe, których spełnienie zapewnia system szkoleń i pouczeń okresowych funkcjonujących w firmie. Uzupełnieniem dbałości o kompetencje zawodowe jest szereg świadczeń z zakresu ochrony zdrowia i opieki socjalnej. Zarząd Trakcja PRKiI prowadzi stały dialog ze związkami zawodowymi działającymi w Spółce. Efektywna komunikacja z partnerem społecznym jest fundamentem licznych zmian organizacyjnych, w tym restrukturyzacji zatrudnienia czy zmiany regulaminu wynagradzania. Dobre relacje ze związkami zawodowymi mają swoje pozytywne odzwierciedlenie w skutecznej działalności socjalnej skierowanej do pracowników.

W 2017 roku przyjęto w Spółce nowy Regulamin Wynagradzania. Wdrożono liczne mechanizmy motywacyjne dedykowane wszystkim grupom pracowników, mające na celu wzrost efektywności pracy i racjonalizację kosztów zatrudnienia. Regulamin określa m.in. sposoby oraz wysokości przyznawania premii pracownikom. W Spółce ponadto została przyjęta Procedura przyznawania premii.

Struktura zatrudnienia

GRI G4-10; GRI G4-LA12

Najliczniejszą grupą wiekową w Spółce są pracownicy w wieku 30-50 lat, stanowiąc ponad 50% wszystkich zatrudnionych. Druga najliczniejsza grupa to pracownicy w wieku powyżej 50 lat. Większość zatrudnionych osób to mężczyźni. Najwięcej spośród osób zatrudnionych w Spółce pracuje na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na pełen etat. Pracownicy zatrudnieni są w Polsce, Bułgarii i na Ukrainie.

Łączna liczba pracowników z podziałem na płeć:

	31.12.2017	31.12.2016
Kobiety	174	141
Mężczyźni	896	796
Suma	1 070	937

Udział kobiet w strukturze zatrudnienia odzwierciedla specyfikę branży budowlanej. Blisko 90% struktury zatrudnienia stanowi produkcja, w której dominują pracownicy na stanowiskach fizycznych oraz operatorzy ciężkiego sprzętu. Wzrost udziału kobiet widoczny w 2017 r. wynika w głównej mierze z zatrudnienia personelu kobiecego w obszarach produkcji odpowiedzialnych za administrację i nadzór techniczny.

Łączna liczba pracowników z podziałem na wiek:

	31.12.2017	31.12.2016
< 30 lat	225	163
30-50 lat	569	503
> 50 lat	276	271
Suma	1 070	937

Łączna liczba pracowników z podziałem na typ umowy i płeć:

	31.12.2017		31.12.2016	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Umowa na czas nieokreślony	140	720	113	668
Umowa na czas określony	34	176	28	128
Suma	174	896	141	796

	31.12.2017		31.12.2016	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Pełny wymiar czasu pracy	172	892	137	793
Niepełny wymiar czasu pracy	2	4	4	3
Suma	174	896	141	796

Celem Trakcji PRKiI jest zapewnienie stabilizacji zatrudnienia swoim pracownikom, poprzez oferowanie umowy o pracę w pełnym wymiarze etatu oraz ograniczanie okresu zatrudnienia w oparciu o umowy terminowe. Wzrost liczby umów na czas określony jest rezultatem przyjęcia ponad 300 pracowników na przestrzeni 2017 r., którzy byli w początkowym okresie swojego zatrudnienia.

Pracownicy wg kategorii zatrudnienia:

	31.12.2017		31.12.2016	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Zarząd	0	5	0	3
Wyższa kadra kierownicza	10	42	10	40
Pozostała kadra kierownicza	17	175	10	104
Stanowiska nierobotnicze	145	133	119	140
Stanowiska robotnicze	2	541	2	509
Suma	174	896	141	796

Różnorodność w organach zarządczych:

	31.12.2017		31.12.2016	
	Zarząd	Rada Nadzorcza	Zarząd	Rada Nadzorcza
30-50 lat	60%	43%	67%	43%
> 50 lat	40%	57%	33%	57%

W skład Rady Nadzorczej w 2017 i 2016 roku wchodził wyłącznie mężczyźni, w tym 3 obcokrajowców

Relacje wynagrodzeń

GRI DMA-EC; GRI G4-EC5; GRI DMA-LA; GRI G4-LA13

W Spółce nie występują znaczące nierówności w relacji wynagrodzeń pomiędzy kobietami i mężczyznami. W dwóch grupach większe średnie wynagrodzenie otrzymują mężczyźni, natomiast w dwóch pozostałych kobiety. Pracownicy zatrudnieni na najniższym szczeblu zarabiają przeciętnie ponad 60% więcej niż wynosi minimalne wynagrodzenie w Polsce.

Relacja średniego wynagrodzenia mężczyzny do średniego wynagrodzenia kobiety w podziale na kategorie zatrudnienia:

	31.12.2017	31.12.2016
Zarząd	nd	nd
Wyższa kadra kierownicza	105%	110%
Pozostała kadra kierownicza	93%	96%
Stanowiska nierobotnicze	103%	108%
Stanowiska robotnicze	98%	93%

Pominięto kategorię, w której skład wchodzi tylko mężczyźni

W minionym roku kontynuowano dążenia do zrównania średniego wynagrodzenia kobiet i mężczyzn.

Relacja wynagrodzenia na najniższym szczeblu według płci w stosunku do płacy minimalnej w kraju:

	31.12.2017	31.12.2016
Kobiety	181%	177%
Mężczyźni	176%	165%
Płaca minimalna [PLN]	2 000	1 850

Rotacja pracowników

GRI G4-LA1

Wzrost poziomu rotacji pracowników w 2017 roku związany był z prowadzonym przez Spółkę procesem restrukturyzacji oraz zmianami na polskim rynku pracy, przejawiającymi się głównie spadkiem poziomu bezrobocia. Mając na uwadze planowaną ekspansję działalności Spółki, w 2017 roku prowadziliśmy aktywne działania na rzecz pozyskania nowych pracowników.

Nowi pracownicy z podziałem na wiek i płeć:

	2017	2016
< 30 lat	143	64
30-50 lat	154	104
> 50 lat	37	23
Suma	334	191

	2017	2016
Kobiety	53	28
Mężczyźni	281	163
Suma	334	191

	2017	2016
% nowozatrudnionych w liczbie pracowników	31%	20%

Odejścia pracowników z podziałem na wiek i płeć:

	2017	2016
< 30 lat	45	56
30-50 lat	99	85
> 50 lat	38	84
Suma	182	225

	2017	2016
Kobiety	17	21
Mężczyźni	165	204
Suma	182	225

	2017	2016
Wskaźnik fluktuacji	17%	24%

Rok 2017 był okresem silnego wzrostu krajowych inwestycji infrastrukturalnych. Na rynku pracy pojawiło się wiele nowych ofert, co spowodowało przesunięcia specjalistów między podmiotami. Jednocześnie Trakcja PRKił sprawnie uzupełniała bieżące potrzeby kadrowe jak również skutecznie pozyskiwała personel w celu rozwoju nowych kompetencji Spółki.

Szkolenia

GRI DMA-LA; GRI G4-LA9

Spółka dba o rozwój kadry poprzez szkolenia, a także poprzez udzielanie wsparcia w doksztalcaniu na uczelniach wyższych. W 2017 roku pracownicy Spółki uczestniczyli w blisko 8 tysiącach godzin szkoleniowych. Liczba godzin szkoleniowych pozostała na porównywalnym poziomie, a biorąc pod uwagę dużą rotację, można mówić o tendencji rosnącej.

Liczba godzin szkoleniowych z podziałem na kategorię zatrudnienia i płeć:

	2017		2016	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Zarząd	0	0	0	64
Wyższa kadra kierownicza	16	40	0	24
Pozostała kadra kierownicza	16	1 800	0	208
Stanowiska nierobotnicze	160	216	344	312
Stanowiska robotnicze	0	5 792	24	7 432
Suma	192	7 848	368	8 040

Średnia liczba godzin szkoleniowych z podziałem na kategorię zatrudnienia i płeć:

	2017		2016	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Zarząd	nd	0,0	nd	21,3
Wyższa kadra kierownicza	1,6	1,0	0,0	0,6
Pozostała kadra kierownicza	0,9	10,3	0,0	2,0
Stanowiska nierobotnicze	1,1	1,6	2,9	2,2
Stanowiska robotnicze	0,0	10,7	12,0	14,6
Średnia liczba godzin szkoleniowych	1,1	8,8	2,6	10,1

Ryzyka związane z obszarem pracowniczym

Spółka dąży do identyfikacji i wdrażania działań prewencyjnych także w obszarze pracowniczym. Do najważniejszych rodzajów ryzyk związanych z obszarem pracowniczym należą:

- ryzyko utraty pracowników wskutek:
  - nierynkowych warunków zatrudnienia,
  - braku systemów motywacyjnych,
  - nieodpowiednich warunków pracy,
  - zorganizowanego przejścia przez innych pracodawców.

Kluczowym działaniem prewencyjnym było wdrożenie nowego regulaminu wynagrodzenia promującego pracę zespołową nakierowaną na wspólne osiąganie realnych celów i powiązanych z nimi premii, których wysokość była ustalana w oparciu o rodzaj zadania. Wypracowanie premii zakłada stałą współpracę ze szczeblem nadzorującym, również zainteresowanym wypracowaniem celów przez podległe zespoły. Wprowadzono kilka rodzajów premii pozwalających na osiąganie celów krótko, średnio i długoterminowych. Na bieżąco śledzi się też aktualne stawki wynagrodzeń, co pozwala na utrzymanie atrakcyjnej oferty płacowej. Spółka ponadto stara się systematycznie monitorować i kontrolować potrzeby szkoleniowe niezbędne na poszczególnym stanowisku.

Spółka zmniejsza ryzyko braku nowej kadry poprzez powołanie nowej komórki odpowiedzialnej za rekrutację.

Bezpieczeństwo i Higiena Pracy

GRI DMA-LA

Spółka zidentyfikowała dwa podstawowe ryzyka związane z obszarem bezpieczeństwa i higieny pracy:

- ryzyko związane z wystąpieniem wypadków przy pracy;
- ryzyko związane z wystąpieniem chorób zawodowych.

Spółka przykłada dużą wagę do utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa pracy, ochrony zdrowia pracowników, zapewnienia im właściwych warunków socjalnych oraz przestrzegania przepisów prawnych obowiązujących w tym zakresie. Spółka zarządza ryzykiem związanym z obszarem BHP poprzez poniżej opisane polityki.

Dla spełnienia tych warunków został wdrożony system zarządzania bezpieczeństwem pracy zgodny z PN-N-18001 (OHSAS). Sprawnie działający system umożliwia m.in.:

- zapobieganie urazom pracowników i związanymi z tym stratami,
- eliminowanie chorób zawodowych,
- minimalizowanie absencji chorobowej,
- zaangażowanie pracowników do działań w zakresie BHP,
- zwiększenie wydajności i jakości pracy.

System ten co roku poddawany jest audytowi przez jednostkę certyfikującą TÜV SÜD Polska. Aby osiągnąć cel, jakim jest wysoka kultura bezpieczeństwa, w firmie działa Komisja BHP, składająca się z przedstawicielami pracowników i pracodawcy.

Do jej podstawowych zadań należą:

- dokonywanie przeglądu warunków pracy,
- dokonywanie okresowej oceny stanu bezpieczeństwa i higieny pracy,
- opiniowanie podejmowanych przez pracodawcę środków zapobiegających wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym,
- formułowanie wniosków dotyczących poprawy warunków pracy.

Działania prewencyjne w zakresie BHP

Istniejąca w Spółce od 2012 roku „Polityka zarządzania bezpieczeństwem pracy” pozwala na kompleksowe gromadzenie informacji nie tylko na temat wypadków, ale również zagrożeń potencjalnie wypadkowych. Identyfikacja zagrożeń wykorzystywana jest przy planowaniu potrzeb szkoleniowych, wdrażaniu działań naprawczych i prewencyjnych. W procesie tym dużą rolę odgrywają koordynatorzy ds. BHP, którzy wspierają kadrę kierowniczą kontraktów i realizują zadania służby BHP.

W ramach działań prewencyjnych opracowany został w 2016 roku „Dekalog zasad”, który w prosty i czytelny sposób przypomina pracownikom Spółki zasady, o których należy pamiętać przed przystąpieniem do prac. W 2017 roku zasady Dekalogu zostały przeniesione na banery, które stały się elementem oznakowania placu budowy. Dla osób wizytujących budowy została opracowana „Broszura informacyjna”, w której zawarto między innymi zasady poruszania się po terenie budowy, określono czynności zabronione oraz obowiązkowe środki ochrony. Każda nowa osoba lub firma wchodząca na teren inwestycji musi być zgłoszona kierownikowi budowy oraz koordynatorowi ds. BHP i zostać zapoznana z zagrożeniami.

Dla usystematyzowania działań Spółka opracowała „Długoterminowy plan działania służby BHP”, w którym zapisano cele, wizję oraz misję BHP, a także określono sposoby ich realizacji. Wizją Spółki jest poszukiwanie możliwości rozwoju prowadzących do osiągnięcia certyfikatu „Bezpieczna firma”, co przejawia się we „wspieraniu pracowników w budowaniu bezpiecznej firmy, która potrafi przyciągać, rozwijać, stymulować i zatrzymywać wyjątkowych ludzi”.

W roku 2016 Spółka przystąpiła do Europejskiej Federacji Firm Wykonawczych z branży budownictwa kolejowego (EFRTC). EFRTC zajmuje się bezpieczeństwem podczas prac prowadzonych na terenie kolejowym.

Dzięki dofinansowaniu uzyskanemu z PZU w 2017 roku Trakcja PRKiI zakupiła i wyposażyła największe swoje kontrakty w urządzenia do resuscytacji tzw. defibrylatory. Na wszystkich budowach przeprowadzono cykl szkoleń z zasad ich stosowania oraz pierwszej pomocy przedlekarskiej.

Specjalnej analizie poddano stosowane w Trakcji PRKiI środki ochrony indywidualnej. Analiza ta miała na celu nie tylko ocenienie czy środki te sprawdzają się w warunkach pracy Spółki, ale także czy są dostosowane do potrzeb pracowników, specyfiki prac oraz czy spełniają wymagania norm. Wyniki analizy służą jako wytyczne przy planowaniu zakupów.

Ze względu na ciągłe podnoszenie kultury bezpieczeństwa w firmie oraz zmieniające się warunki przetargowe w 2017 roku zakupiono dwa systemy wczesnego ostrzegania tzw. Systemy ASO. Są to radiowe systemy ostrzegania i służą do ostrzegania pracowników torowych za pomocą sygnału akustycznego i optycznego przed nadjeżdżającym pociągiem. Dużą zaletą systemów jest fakt, że uruchamiane są automatycznie przez pojazd kolejowy zbliżający się do miejsca robót po torze czynnym. Systemy zapewniają wysoki poziom bezpieczeństwa pracujących pracowników w szczególności podczas prowadzenia ruchu pojazdów po torze czynnym z prędkością $V > 100$ km/h.

W Spółce zostały wdrożone dwa systemy zarządzania bardzo istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa kolejowego:

System Zarządzania Bezpieczeństwem (SMS – Safety Management System). Ze względu na to, że Spółka posiada status przewoźnika kolejowego, zostały przyjęte i wdrożone odpowiednie procedury i środki w celu bezpiecznego przewozu różnych towarów koleją. Wszystkie przyjęte w SMS rozwiązania mają zapewnić zdolność do stałej identyfikacji zagrożeń we wszystkich obszarach związanych z transportem kolejowym, także tych wynikających ze współpracy z innymi podmiotami rynku kolejowego i dostawcami usług. Procedury SMS zapewniają z jednej strony wdrażanie środków kontroli ryzyka, z drugiej zaś umożliwiają monitorowanie efektywności stosowanych

rozwiązań (m.in. poprzez system audytów i kontroli wewnętrznych w zakresie SMS). Procedury SMS budowane są zgodnie z kryteriami zawartymi w rozporządzeniu Komisji Europejskiej nr 1158/2010 oraz rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 19 marca 2007 roku w sprawie systemu zarządzania bezpieczeństwem. Procedury definiują:

- kontrolę ryzyka,
- podział obowiązków i zapewnienie kontroli przez kierownictwo na różnych poziomach,
- zarządzanie kompetencjami pracowników,
- audyty i kontrole wewnętrzne,
- sposób zgłaszania i badania zdarzeń kolejowych.

System Zarządzania Utrzymaniem (MMS – Maintenance Management System). Jest to system dobrowolnie wprowadzony przez Spółkę. Obejmuje on procedury i instrukcje ukierunkowane na minimalizację ryzyka związanego z utrzymaniem wagonów towarowych w celu zapewnienia ich bezpiecznego poruszania się.

Deklaracja kultury bezpieczeństwa

W 2016 roku Spółka podpisała deklarację kultury bezpieczeństwa. Inicjatorem tego projektu jest Urząd Transportu Kolejowego. Głównym założeniem deklaracji jest wdrażanie zasad kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym oraz zachęcanie przedsiębiorców sektora kolejowego do poprawy bezpieczeństwa jako wartości nadrzędnej. Podpisując ten dokument Spółka zadeklarowała m.in.:

- postrzeganie bezpieczeństwa jako wartości nadrzędnej dla pracowników i organizacji,
- akceptowanie standardów bezpieczeństwa i zintegrowanie ich z codzienną działalnością,
- odchodzenie od przypisywania winy,
- rejestrowanie i analizowanie zaistniałych zdarzeń,
- zgłaszanie wszelkiego rodzaju nieprawidłowości i błędów,
- ciągłe doskonalenie systemów zarządzania poprzez wdrażanie działań korygujących i zapobiegawczych,
- zero tolerancji dla naruszeń przepisów prawa oraz procedur wewnętrznych.

Szkolenia z zakresu BHP

Ze względu na specyfikę wykonywanych prac, pracownicy fizyczni podlegają corocznym szkoleniom okresowym z zakresu BHP. Kadra inżynierska i kierownicza odbywa szkolenie co pięć lat, a pracownicy na stanowiskach administracyjnych – co sześć lat.

W roku 2017 przeszkolono:

- 1) pracodawców i osób kierujących pracownikami – 81 osób,
- 2) pracowników administracyjno-biurowych – 32 osoby,
- 3) pracowników fizycznych – 509 osób,
- 4) inżyniersko-technicznych – 31 osób,
- 5) służby ruchu kolejowego (w tym: kierownicy pociągu, sygnaliści, operatorzy maszyn i urządzeń kolejowych i budowlanych) – 20 osób,
- 6) służby BHP – 8 osób,

Proces edukacyjno-prewencyjny realizowany jest w Spółce również poprzez szereg innych działań, tj.:

- szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy,
- szkolenia doskonalące, dedykowane kadrze kierowniczej,
- jednolite oznakowanie budów oraz ich wyposażenie w banery i tablice BHP,
- identyfikację miejsc wymagających zachowania szczególnej ostrożności,
- wprowadzenie nowego modelu odzieży roboczej o podwyższonej widzialności oraz odporności na warunki atmosferyczne i ciepłochłonności,

- utworzenie zakładki w Intranecie Spółki poświęconej zagadnieniom związanym z bezpieczeństwem pracy,
- narady i spotkania kadry kierowniczej, podczas których omawiane są m.in. potrzeby związane z udoskonalaniem stanowisk pracy oraz stanu BHP,
- broszury i artykuły poświęcone tematyce BHP.

Forum Liderów Bezpiecznej Pracy

Mając na uwadze potrzebę budowania zdrowych i bezpiecznych miejsc pracy, Trakcja PRKiI w 2017 roku uzyskała Kartę Lidera Bezpiecznej Pracy, wydawaną przez Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB). W 1998 r. CIOP-PIB powołał Forum Liderów Bezpiecznej Pracy, którego celem jest budowanie partnerskich kontaktów pomiędzy jego członkami, a także pracodawcami i pracownikami, którzy w kształtowaniu warunków pracy wykorzystują osiągnięcia nauki i techniki, w szczególności opracowane przez CIOP-PIB. Do ważnych zadań Forum należy również prowadzenie działań na rzecz wdrażania i upowszechniania rezultatów programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” oraz innych programów koordynowanych przez CIOP-PIB, a także realizowanie projektów badawczych, celowych itp.

Wpływ na społeczność lokalną

GRI G4-SO2; GRI DMA-SO

Spółka jest podmiotem o wysokim znaczeniu w zapewnieniu odpowiednich warunków technicznych prowadzenia ruchu kolejowego oraz modernizacji i budowy linii kolejowych w Polsce.

Spółka jest wrażliwa na potrzeby lokalnych społeczności. Wysoka jakość realizowanych robót i dotrzymywanie zobowiązań stanowią naczelną zasadę budowania relacji z Klientami. Każdemu Klientowi gwarantujemy współpracę w oparciu o wartości takie jak: profesjonalizm, odpowiedzialność, sprawne zarządzanie, szacunek, pracowników, partnerów biznesowych, konkurencji, społeczności lokalnych i środowiska. Rozpoczęcie każdej budowy poprzedza dokładne rozpoznanie uwarunkowań na danym terenie i zbudowanie pozytywnych relacji przekładających się na sprawne prowadzenie prac. Spółka zdaje sobie sprawę, że realizowane przez Spółkę kontrakty, poza korzyściami, generują również pewne niedogodności dla społeczności lokalnych.

Prowadzone prace budowlane powodują wzmożony ruch pojazdów, kurz i hałas. W czasie realizacji kontraktów kolejowych dochodzi do zamykania przejazdów kolejowych, zmian w rozkładzie jazdy pociągów oraz czasowej likwidacji niektórych połączeń, co w istotny sposób wpływa na życie okolicznych mieszkańców. Spółka stara się pozytywnie reagować na sygnały władz i mieszkańców i wdrażać rozwiązania organizacyjne minimalizujące utrudnienia dla mieszkańców. Niedogodności związane z prowadzeniem prac, są jednym z tematów rady budowy – cyklicznego spotkania z inwestorem, organizowanego na każdym kontrakcie. Spotkania te są zazwyczaj organizowane raz w tygodniu z udziałem inwestora i inżyniera nadzoru. W ich trakcie analizuje się sygnały zgłaszane przez mieszkańców oraz lokalne władze i wypracowuje działania minimalizujące uciążliwość. Spółka nie jest w stanie oszacować, ile różnych zastrzeżeń ze strony społeczności lokalnych wpłynęło do Spółki, ale czynione są starania, by nie występowały problemy lub sygnały nierozpatrzone. Bardzo często wykonywane są liczne prace wykraczające poza obowiązki kontraktu, poprawiające komfort życia mieszkańców. Dotyczy to w szczególności modernizacji chodników, budowy dróg dojazdowych do pól i posesji lub przebudowy innych elementów infrastruktury.

Trakcja PRKiI w pierwszej kolejności korzysta też z usług lokalnych pracowników, podwykonawców i dostawców, stymulując w ten sposób rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

Działalność CSR

Spółka wspiera działalność sportową, kulturalną i charytatywną. Spółka była jednym z organizatorów i głównym sponsorem dwudniowej imprezy muzycznej, z udziałem światowej sławy muzyków bluesowych, której częścią były warsztaty muzyczne dla młodych wykonawców. Ponadto wspieramy wszelkie inicjatywy pracowników związane z aktywnością sportową, finansując działalność firmowej drużyny piłkarskiej (stroje, treningi, turnieje) oraz udział pracowników Spółki w biegach firmowych. Od kilku lat wszystkie okolicznościowe kartki są nabywane od fundacji, które zebrane środki przeznaczają na cele charytatywne.

Ryzyka w relacjach ze społecznościami lokalnymi

Immanentną cechą procesu budowlanego są tymczasowe utrudnienia w funkcjonowaniu lokalnych społeczności. Zmiana organizacji ruchu, objazdy, hałas, utrudnienia w dostępie do posesji są przyczyną okresowego pogorszenia standardu życia mieszkańców a w konsekwencji pojawienia się negatywnych emocji. Kluczowym ryzykiem podczas prowadzenia prac jest eskalacja niezadowolenia, prowadząca do wydłużenia lub wstrzymania prac budowlanych. Trakcja PRKiI wdrożyła szereg rozwiązań przeciwdziałających takim sytuacjom, w związku z czym w ostatnim okresie występowały one sporadycznie i nie miały one znaczącego wpływu na prowadzone w ubiegłym roku kontrakty. Do rozwiązań tych należy zaliczyć:

1. Ścisłą współpracę z lokalnymi władzami, w szczególności na etapie prowadzenia prac przygotowawczych, których celem jest wybór rozwiązania optymalnego dla lokalnej społeczności.
2. Regularne działania informacyjne realizowane we współpracy z Zamawiającym i lokalnymi władzami.
3. Stałe monitorowanie sygnałów napływających od mieszkańców, zarówno bezpośrednio do Trakcji PRKiI, jak i do lokalnych władz, zamawiającego, czy poprzez media. Należy przy tym zwrócić uwagę na codzienny monitoring mediów: prasy, radia, telewizji, internetu, w tym w szczególności mediów społecznościowych. Pojawienie się publikacji wskazującej na występowanie nieprawidłowości, czy napięć, jest przekazywane do właściwej jednostki zarządzającej budową. Monitoring mediów prowadzony jest w każdy dzień roboczy, a raport wysyłany codziennie do godz. 9.30. Rocznie w ten sposób powstaje średnio 250 raportów codziennych i blisko 150 doraźnych. Bardzo skutecznym działaniem z zakresu komunikacji było nawiązanie stałej współpracy z administratorem profilu poświęconego inwestycji założonego na jednym z portali społecznościowych, co zapewniło szybką i merytoryczną wymianę informacji.
4. Łatwa identyfikowalność firmy – poprzez czytelne oznaczenie rejonu prowadzenia prac, pojazdów, tablice informacyjne i dobrze oznaczone biura budowy zlokalizowane w łatwo dostępnych rejonach.
5. Budowanie zaufania do wykonawcy – poprzez niestandardowe działania np.: spotkania informacyjne z lokalnymi mieszkańcami, wycieczki edukacyjne na plac budowy, przekazywanie elementów poprawiających widoczność itp.
6. Wspieranie lokalnych inicjatyw. Trakcja PRKiI jako firma odpowiedzialna społecznie wspierała także lokalne inicjatywy, które były prowadzone podczas realizacji kontraktów.

Prawa człowieka oraz praca dzieci i praca przymusowa

GRI G4-HR5 GRI G4-HR6

Trakcja PRKiI przyjęła i stosuje Kodeks Etyki będący wyrazem postawy Spółki wobec szeregu przepisów regulujących prawa obywatelskie i pracownicze. Obok stosowania przepisów krajowych, spółka wdrożyła regulamin pracy i regulamin wynagradzania, których celem jest zapewnienie godnych warunków pracy oraz uczciwego wynagrodzenia, powiązanego ze stanowiskiem, kompetencjami i osiąganymi wynikami pracy. Trakcja PRKiI to rzetelny pracodawca, oferujący stabilność zatrudnienia, czego przykładem jest lekko rosnący udział osób w wieku powyżej 50 roku życia, głównie wskutek zatrudnienia nowych pracowników w tej grupie wiekowej. Spółka kompleksowo uregulowała kwestie związane z zapewnieniem godnych warunków pracy i zamieszkania pracowników, a tym samym podstawowych praw człowieka. Spółka neutralizuje ryzyko naruszenia przepisów pracy. Charakter pracy wymaga od blisko 80 % załogi regularnych wyjazdów na terenie całego kraju. Dzięki

zagwarantowaniu szeregu świadczeń takich jak: mieszkania, dopłaty do zakwaterowania, zwrot kosztów dojazdu, pokrycie zwiększonych kosztów prowadzenia gospodarstwa domowego poza miejscem stałego zamieszkania, zapewnienie wysokiej jakości opieki medycznej oraz dopłaty do wypoczynku, rekreacji i świadczenia socjalne, uzyskano wysoki poziom satysfakcji pracowników i zapewnieniem im podstawowych praw człowieka.

Spółka nie otrzymuje żadnych sygnałów o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć, wyznanie, przynależność religijną i inne aspekty, w związku z czym obecnie nie występują przesłanki do wdrożenia dodatkowych regulacji w tej dziedzinie. W 2017 roku nie zidentyfikowano działań niosących ze sobą istotne ryzyko wykorzystywania pracy dzieci oraz niosących za sobą istotne ryzyko wystąpienia pracy przymusowej lub obowiązkowej

VI. Tabela wybranych wskaźników GRI zaprezentowanych w oświadczeniu

Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Komentarz / Opis	Strona
Profil organizacji			
G4-4	Główne marki produkty lub usługi.	[Model biznesowy]	5
G4-10	Łączna liczba pracowników według typu zatrudnienia, rodzaju, umowy o pracę i regionu w podziale na płeć.	[Struktura zatrudnienia]	24
G4-11	Podać procent wszystkich pracowników objętych zbiorowymi układami pracy.	0% pracowników zostało objętych zbiorowymi układami pracy	
G4-12	Opis łańcucha dostaw.	[Współpraca z dostawcami]	8
Etyka			
G4-56	Wartości organizacji, jej zasady, standardy i normy zachowania ujęte w postaci kodeksów postępowania oraz kodeksów etyki.	[Etyka i przeciwdziałanie korupcji]	13
Informacje szczegółowe			
Kategoria: Ekonomiczne			
Obecność na rynku			
DMA-EC	Podjęcie do zarządzania.	[Relacje wynagrodzeń]	26
G4-EC5	Wysokość wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla według płci w stosunku do płacy minimalnej na danym rynku w głównych lokalizacjach organizacji.	[Relacje wynagrodzeń]	26
Kategoria: środowiskowa			
Surowce i materiały			
DMA-EN	Podjęcie do zarządzania.	[Zużycie materiałów]	20
G4-EN1	Wykorzystywane materiały/surowce wg masy lub objętości.	[Zużycie materiałów]	21
G4-EN2	Procent wykorzystywanych materiałów, które stanowią przetworzone materiały początkowe.	[Odpady]	23
Energia			
DMA-EN	Podjęcie do zarządzania.	[Zużycie energii wewnątrz organizacji]	21
G4-EN3	Zużycie energii wewnątrz organizacji.	[Zużycie energii wewnątrz organizacji]	21
Bioróżnorodność			
DMA-EN	Podjęcie do zarządzania.	[Bioróżnorodność]	18
G4-EN12	Opis znaczącego wpływu działań, produktów i usług na obszarach chronionych i obszarach o dużej wartości pod względem	[Bioróżnorodność]	18

	bioróżnorodności znajdujących się poza obszarami chronionymi.		
Emisje			
DMA-EN	Podjęcie do zarządzania.	[Emisje substancji do powietrza]	22
G4-EN21	Emisja związków NOx, SOx i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi.	[Emisje substancji do powietrza]	22
Ścieki i odpady			
G4-EN23	Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu oraz metody postępowania z odpadem.	[Odpady]	23
Zgodność z regulacjami			
G4-EN29	Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska.	W 2017 roku, tak jak i w latach poprzednich, Spółka nie została obciążona żadnymi sankcjami pozafinansowymi związanymi z nieprzestrzeganiem przez pracowników Spółki przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska.	
Kategoria: Społeczna			
Podkategoria: Praktyki zatrudniania i godnej pracy			
Zatrudnienie			
DMA-LA	Podjęcie do zarządzania	[Obszar społeczny i pracowniczy]	24
G4-LA1	Całkowita liczba i wskaźniki zatrudnienia nowych pracowników oraz rotacji pracowników w podziale na grupowe wiekowe płeć i region.	[Rotacja pracowników]	26
G4-LA2	Świadczenia zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie przysługują pracownikom tymczasowym lub zatrudnionym w niepełnym wymiarze godzin, w podziale na główne lokalizacje prowadzenia działalności.	[Obszar społeczny i pracowniczy] Wszystkim pracownikom przysługują takie same świadczenia	24
Bezpieczeństwo i higiena pracy			
DMA-LA	Podjęcie do zarządzania.	[Bezpieczeństwo i higiena pracy]	28
G4-LA5	Procent pracowników reprezentowanych we wspólnych formalnych komisjach ds. BHP uwzględniających pracowników i menedżerów, które pomagają monitorować i prowadzić programy związane z bezpieczeństwem i higieną pracy.	W Komisji ds. BHP reprezentowane jest 100% pracowników Spółki.	
G4-LA8	Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy uwzględnione w formalnych porozumieniach ze związkami zawodowymi.	Regulamin Zakładowy, podpisywany i akceptowany również przez Przewodniczących Związków Zawodowych. Wszelkie zmiany w Regulaminie Zakładowym	

		muszą być akceptowane również przez Przewodniczących ZZ. Niektóre kwestie poruszane w dokumencie: normy przydziału środków ochrony, odzieży i obuwia roboczego oraz ich zasady zagospodarowania; wykaz prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet; wykaz prac szczególnie niebezpiecznych i związanych z dużym wysiłkiem fizycznym lub umysłowym	
Edukacja i szkolenia			
DMA-LA	Podjęcie do zarządzania.	[Szkolenia]	27
G4-LA9	Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadająca na pracownika w podziale na płeć oraz na kategorię pracownika.	[Szkolenia]	27
Różnorodność i równość szans			
G4-LA12	Skład ciał zarządzających i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności.	[Struktura zatrudnienia]	24
Równość wynagrodzeń dla kobiet i mężczyzn			
DMA-LA	Podjęcie do zarządzania.	[Relacja wynagrodzeń]	26
G4-LA13	Stosunek pensji podstawowej i wynagrodzenia kobiet w podziale na kategorie pracowników i główne lokalizacje prowadzenia działalności.	[Relacja wynagrodzeń]	26
Podkategoria: Społeczeństwo			
Praca dzieci			
G4-HR5	Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko wykorzystywania pracy dzieci oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków	[Prawa człowieka oraz praca dzieci i praca przymusowa]	32
Praca przymusowa			
G4-HR6	Działania zidentyfikowane jako niosące za sobą istotne ryzyko wystąpienia pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków	[Prawa człowieka oraz praca dzieci i praca przymusowa]	32
Społeczność			
DMA-SO	Podjęcie do zarządzania.	[Wpływ na społeczność lokalną]	31
G4-SO2	Działania mające znaczący, rzeczywisty i potencjalnie negatywny wpływ na społeczności lokalne.	[Bioróżnorodność] [Ograniczenie oddziaływania produktów i usług na środowisko] [Wpływ na społeczność lokalną]	18 22 31

Korupcja			
DMA-SO	Podejście do zarządzania.	[Etyka i przeciwdziałanie korupcji]	13
G4-SO5	Potwierdzone przypadki korupcji i podjęte działania.	W 2017 roku Spółka nie odnotowała potwierdzonych przypadków korupcji.	
G4-SO6	Całkowita wartość finansowa i rzeczowa darowizn na rzecz partii politycznych, polityków i instytucji o podobnym charakterze, według krajów.	0 zł	

Warszawa, dnia 28 marca 2018 roku

Jarosław Tomaszewski

Prezes Zarządu

Paweł Nogalski

Wiceprezes Zarządu

Marek Kacprzak

Wiceprezes Zarządu

Maciej Sobczyk

Wiceprezes Zarządu

Aldas Rusevičius

Wiceprezes Zarządu

TRAKCJA PRKiI S.A.

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY
ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2017 ROKU

ZATWIERDZENIE ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Zarząd Spółki Trakcja PRKiI S.A. zatwierdził roczne sprawozdanie finansowe Spółki Trakcja PRKiI S.A. za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku.

Roczne sprawozdanie finansowe za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską, opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2017 roku. Informacje w niniejszym raporcie zostały zaprezentowane w następującej kolejności:

1. Rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku wykazujący zysk netto w wysokości **32 040** tys. złotych.
2. Sprawozdanie z dochodów całkowitych za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku wykazujące dodatnie dochody całkowite ogółem w wysokości **31 977** tys. złotych.
3. Bilans na dzień 31 grudnia 2017 roku, po stronie aktywów i pasywów wykazujący sumę **1 109 175** tys. złotych.
4. Rachunek przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku, wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę **1 798** tys. złotych.
5. Zestawienie zmian w kapitałach własnych za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku, wykazujące zwiększenie stanu kapitałów własnych o kwotę **6 287** tys. złotych.
6. Dodatkowe informacje i objaśnienia.

Roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w tysiącach złotych polskich, z wyjątkiem pozycji, w których wyraźnie wskazano inaczej.

Niektóre dane finansowe i operacyjne, zawarte w niniejszym sprawozdaniu finansowym zostały zaokrąglone. Z tego powodu w niektórych przedstawionych w sprawozdaniu tabelach suma kwot w danej kolumnie lub wierszu może różnić się nieznacznie od wartości łącznej podanej dla danej kolumny lub wiersza.

Jarosław Tomaszewski
Prezes Zarządu

Paweł Nogalski
Wiceprezes Zarządu

Marek Kacprzak
Wiceprezes Zarządu

Maciej Sobczyk
Wiceprezes Zarządu

Aldas Rusevičius
Wiceprezes Zarządu

Warszawa, 28 marca 2018 roku

SPIS TREŚCI

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	5
SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW CAŁKOWITYCH	6
BILANS	7
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	9
DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA	10
1. Informacje ogólne	10
2. Skład Grupy	11
3. Skład Zarządu	14
4. Skład Rady Nadzorczej Spółki	14
5. Zatwierdzenie do publikacji rocznego sprawozdania finansowego	14
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie, szacunkach i założeniach	14
6.1. Profesjonalny osąd	15
6.2. Niepewność szacunków i założeń	16
7. Podstawa sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego	18
7.1. Oświadczenie o zgodności	18
7.2. Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych	18
8. Istotne zasady rachunkowości	19
8.1. Przeliczenie pozycji w walucie obcej	19
8.2. Rzeczowe aktywa trwałe	19
8.3. Aktywa przeznaczone do sprzedaży	22
8.4. Nieruchomości inwestycyjne	22
8.5. Wartości niematerialne	23
8.5.1. Koszty prac badawczo-rozwojowych	23
8.5.2. Wartość firmy	24
8.6. Instrumenty finansowe	25
8.7. Pochodne instrumenty finansowe	27
8.8. Zapasy	27
8.9. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	27
8.10. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	28
8.11. Kapitały własne	28
8.12. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	28
8.13. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	29
8.14. Rezerwy	29
8.15. Rozliczenia międzyokresowe	30
8.16. Przychody i koszty	30
8.17. Podatki	32
8.18. Podatek od towarów i usług	33
8.19. Zysk netto na akcję	33
9. Standardy i zmiany do standardów przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE	33
10. Efekt zastosowania nowych standardów rachunkowości i zmian polityki rachunkowości	36
11. Wybrane dane finansowe przeliczone na euro	37
12. Przychody ze sprzedaży	39
13. Koszty działalności	40
14. Pozostałe przychody operacyjne	41
15. Pozostałe koszty operacyjne	42
16. Przychody finansowe	42
17. Koszty finansowe	42
18. Podatek dochodowy	43
18.1. Bieżący podatek dochodowy	43
18.2. Podatek dochodowy odniesiony w pozostałe całkowite dochody	44
18.3. Odroczonego podatku dochodowego	44
19. Działalność zaniechana	47
20. Zysk (strata) na jedną akcję	47
21. Rzeczowe aktywa trwałe	47

22.	Nieruchomości inwestycyjne	49
23.	Wartości niematerialne	52
24.	Inwestycje w jednostkach zależnych	55
25.	Wspólnie kontrolowana działalność – kontrakty realizowane w konsorcjach	60
26.	Pozostałe aktywa finansowe	61
27.	Rozliczenia międzyokresowe	61
28.	Zapasy	62
29.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	63
30.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	65
31.	Aktywa przeznaczone do sprzedaży	66
32.	Kontrakty budowlane i zaliczki na realizowane kontrakty	66
33.	Zarządzanie ryzykiem kapitałowym	66
34.	Kapitał własny	67
35.	Rezerwy	69
36.	Oprocentowane kredyty i pożyczki	70
37.	Pozostałe zobowiązania finansowe	71
38.	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	71
39.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	73
40.	Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego - Spółka jako leasingobiorca	74
41.	Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	74
42.	Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Spółka jako leasingodawca	75
43.	Informacja o instrumentach finansowych	75
44.	Wartość godziwa instrumentów finansowych	77
45.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	77
46.	Pozycje bilansu wyceniane w wartości godziwej	81
47.	Należności i zobowiązania warunkowe	82
48.	Istotne sprawy sporne i sądowe	83
49.	Dywidendy wypłacone i zadeklarowane	85
50.	Aktywa oddane pod zabezpieczenie	85
51.	Informacja na temat udzielonych gwarancji i poręczeń oraz zabezpieczeń na majątku	85
52.	Informacje na temat podmiotów powiązanych	86
53.	Informacja dotycząca świadczeń dla kluczowego personelu	88
54.	Istotne zdarzenia w okresie roku obrotowego oraz następujące po dniu bilansowym	89
55.	Sprawozdanie finansowe w warunkach wysokiej inflacji	91
56.	Zatrudnienie	91
57.	Aktywa ZFŚS oraz zobowiązania ZFŚS	92
58.	Informacja o podmiocie pełniącym funkcję biegłego rewidenta	92

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	1.01.2017 - 31.12.2017 <i>Badane</i>	1.01.2016 - 31.12.2016 <i>Badane</i>
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	12	858 281	826 198
Koszt własny sprzedaży	13	(815 586)	(787 275)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		42 695	38 923
Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji		(2 317)	(2 132)
Koszty ogólnego zarządu		(22 382)	(25 275)
Pozostałe przychody operacyjne	14	3 220	3 548
Pozostałe koszty operacyjne	15	(2 244)	(5 350)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej		18 972	9 714
Przychody finansowe	16	23 747	25 945
Koszty finansowe	17	(6 978)	(5 929)
Zysk (strata) brutto		35 741	29 730
Podatek dochodowy	18	(3 701)	(1 031)
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		32 040	28 699
Zysk (strata) netto za okres z działalności zaniechanej		-	-
Zysk (strata) netto za okres		32 040	28 699
Zysk (strata) netto w zł na jedną akcję			
- podstawowy	20	0,62	0,56
- rozwodniony		0,62	0,56

SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW CAŁKOWITYCH

	Nota	1.01.2017 - 31.12.2017 <i>Badane</i>	1.01.2016 - 31.12.2016 <i>Badane</i>
Zysk (strata) netto za okres		32 040	28 699
Inne całkowite dochody:			
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:			
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:			
Zyski z przeszacowania odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny			(490)
Zyski (straty) aktuarialne		(79)	1 249
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty:		16	(9)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		16	(9)
Inne całkowite dochody netto		(63)	750
Dochody całkowite za okres		31 977	29 449

BILANS

	Nota	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	21	141 389	134 895
Wartości niematerialne	23	52 961	54 276
Nieruchomości inwestycyjne	22	17 174	17 174
Inwestycje w jednostkach zależnych	24	436 241	436 241
Pozostałe aktywa finansowe	26	5 507	4 734
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	18.3	3 811	7 483
Rozliczenia międzyokresowe	27	7 458	2 275
Aktywa obrotowe		444 634	356 980
Zapasy	28	53 105	30 400
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	29	230 975	281 302
Należności z tytułu podatku dochodowego		134	-
Pozostałe aktywa finansowe	26	10 318	5 836
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	20 618	18 820
Rozliczenia międzyokresowe	27	7 749	3 981
Kontrakty budowlane i przekazane zaliczki na realizowane kontrakty	32	118 673	13 579
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	31	3 062	3 062
AKTYWA RAZEM		1 109 175	1 014 058
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	34	631 598	625 311
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		41 120	41 120
Kapitał z aktualizacji wyceny		309 984	309 984
Pozostałe kapitały rezerwowe		5 804	5 800
Niepodzielony wynik finansowy		242 643	239 717
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		32 040	28 699
		7	(9)
Kapitał własny ogółem		631 598	625 311
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	36	51 178	80 736
Rezerwy	35	44 508	54 759
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	38	4 035	17 577
Zobowiązania krótkoterminowe		426 399	308 011
Oprocentowane kredyty i pożyczki	36	19 737	16 249
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	39	252 084	245 053
Rezerwy	35	7 316	19 722
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	38	8 099	7 200
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		-	2 095
Rozliczenia międzyokresowe		366	258
Kontrakty budowlane i otrzymane zaliczki na realizowane kontrakty	32	138 797	17 434
PASYWA RAZEM		1 109 175	1 014 058

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Nota	1.01.2017 - 31.12.2017	1.01.2016 - 31.12.2016
	<i>Badane</i>	<i>Badane</i>
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk (strata) brutto z działalności kontynuowanej	35 741	29 730
Korekty o pozycje:	5 829	(123 823)
Amortyzacja	13 808	12 197
Różnice kursowe	126	246
Odsetki i dywidendy netto	(18 566)	(22 696)
Zysk/strata na działalności inwestycyjnej	70	(121)
Zmiana stanu należności	50 326	(179 712)
Zmiana stanu zapasów	(22 704)	883
Zmiana stanu zobowiązań	2 867	73 287
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i zaliczek	(8 844)	4 298
Zmiana stanu rezerw	(25 947)	26 420
Zmiana stanu kontraktów budowlanych i zaliczek na kontrakty budowlane	16 268	(37 444)
Zapłacony podatek dochodowy	(2 229)	(3 362)
Inne korekty	670	2 187
Różnice kursowe z przeliczenia	(16)	(5)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	41 570	(94 093)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż (nabycie) wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(10 860)	(10 712)
- nabycie	(16 880)	(22 927)
- sprzedaż	6 020	12 215
Sprzedaż (nabycie) akcji i udziałów	24	-
- nabycie	-	(21 660)
Aktywa finansowe	(7 459)	6 316
- sprzedane lub zwrócone	10 349	11 289
- nabyte	(17 808)	(4 973)
Pożyczki	2 000	(200)
- zwrócone	3 000	3 500
- udzielone	(1 000)	(3 700)
Otrzymane dywidendy	21 475	14 028
Odsetki uzyskane	244	-
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	5 400	(12 228)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek i kredytów	-	21 500
Spłata pożyczek i kredytów	(7 025)	(4 304)
Odsetki i prowizje zapłacone	(3 634)	(3 129)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	(8 600)	(7 127)
Wpływy (wydatki) z tytułu pozostałych zobowiązań finansowych	(213)	(348)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom	(25 700)	(17 476)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(45 172)	(10 884)
Przepływy pieniężne netto, razem	1 798	(117 205)
Różnice kursowe netto	-	-
Środki pieniężne na początek okresu	18 820	136 025
Środki pieniężne na koniec okresu	30	20 618

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe		Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Razem
				Zyski (straty) aktuarialne	Wyniki z lat ubiegłych			
Na dzień 1.01.2017 r. Badane	41 120	309 984	5 800	470	239 247	(9)	28 699	625 311
Wynik netto za okres	-	-	-	-	-	-	32 040	32 040
Inne całkowite dochody za okres	-	-	-	(79)	-	16	-	(63)
Podział zysku	-	-	-	-	2 999	-	(2 999)	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-	(25 700)	(25 700)
Inne	-	-	4	-	6	-	-	10
Na dzień 31.12.2017 r. Badane	41 120	309 984	5 804	391	242 252	7	32 040	631 598
Na dzień 1.01.2016 r. Badane	41 120	309 984	6 295	(779)	221 546	-	35 161	613 327
Wynik netto za okres	-	-	-	-	-	-	28 699	28 699
Inne całkowite dochody za okres	-	-	(490)	1 249	-	(9)	-	750
Podział zysku	-	-	-	-	17 685	-	(17 685)	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-	(17 476)	(17 476)
Inne	-	-	(5)	-	16	-	-	11
Na dzień 31.12.2016 r. Badane	41 120	309 984	5 800	470	239 247	(9)	28 699	625 311

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

1. Informacje ogólne

Niniejsze sprawozdanie finansowe obejmuje okres roku obrotowego zakończony 31 grudnia 2017 roku oraz dane porównywalne za okres roku obrotowego zakończony 31 grudnia 2016 roku.

Trakcja PRKiI S.A. („Spółka”, „Trakcja PRKiI”) w obecnej formie powstała w dniu 30 listopada 2004 roku w wyniku przejścia kontroli nad spółką holdingową Trakcja Polska S.A. przez Przedsiębiorstwo Kolejowych Robót Elektryfikacyjnych S.A. („PKRE S.A.”). Wówczas firma Spółki brzmiała Trakcja Polska S.A. i została zmieniona w drodze Uchwały Nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 22 listopada 2007 roku. Zmianę potwierdzono wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 10 grudnia 2007 roku. Wcześniejsza firma Spółki brzmiała Trakcja Polska - PKRE S.A. Spółka Trakcja S.A. działa na podstawie statutu sporządzonego w formie aktu notarialnego w dniu 26 stycznia 1995 roku (Rep. A Nr 863/95) wraz z późniejszymi zmianami.

W dniu 1 września 2009 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, zarejestrował połączenie Trakcja Polska S.A. jako spółki przejmującej z Przedsiębiorstwem Robót Komunikacyjnych-7 S.A. jako spółką przejmowaną. Połączenie spółek zostało rozliczone i ujęte na dzień 31 sierpnia 2009 roku w księgach rachunkowych Spółki, na którą przeszedł majątek połączonych spółek, tj. Trakcja Polska S.A., metodą łączenia udziałów. Faktyczne połączenie spółek, zgodnie z MSSF 3 nastąpiło w dniu uzyskania kontroli, tj. w dniu 1 września 2007 roku.

W dniu 22 czerwca 2011 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy KRS zarejestrował zmianę firmy Spółki z Trakcja Polska S.A. na Trakcja – Tiltra S.A. Powyższa zmiana została zarejestrowana na mocy Uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 15 czerwca 2011 roku.

W dniu 21 grudnia 2012 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy KRS zarejestrował zmianę firmy Spółki z Trakcja – Tiltra S.A. na Trakcja S.A. Powyższa zmiana została zarejestrowana na mocy Uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 12 grudnia 2012 roku.

W dniu 19 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował połączenie Trakcja S.A. jako spółki przejmującej z Przedsiębiorstwem Robót Kolejowych i Inżynieryjnych S.A. jako spółką przejmowaną. Połączenie spółek zostało rozliczone i ujęte na dzień 31 grudnia 2013 roku w księgach rachunkowych Spółki, na którą przeszedł majątek połączonych spółek, tj. Trakcja S.A., metodą łączenia udziałów.

W dniu 19 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy KRS zarejestrował zmianę firmy Spółki z Trakcja S.A. na Trakcja PRKiI S.A. Powyższa zmiana została zarejestrowana na mocy Uchwały nr 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 27 listopada 2013 roku.

Dnia 29 stycznia 2002 roku Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w Warszawie – XIX Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000084266. Spółce nadano numer statystyczny REGON 010952900, numer identyfikacji podatkowej NIP 525-000-24-39 oraz kod PKD 4212Z.

Siedziba Spółki mieści się w Warszawie przy ul. Złotej 59, XVIII p.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

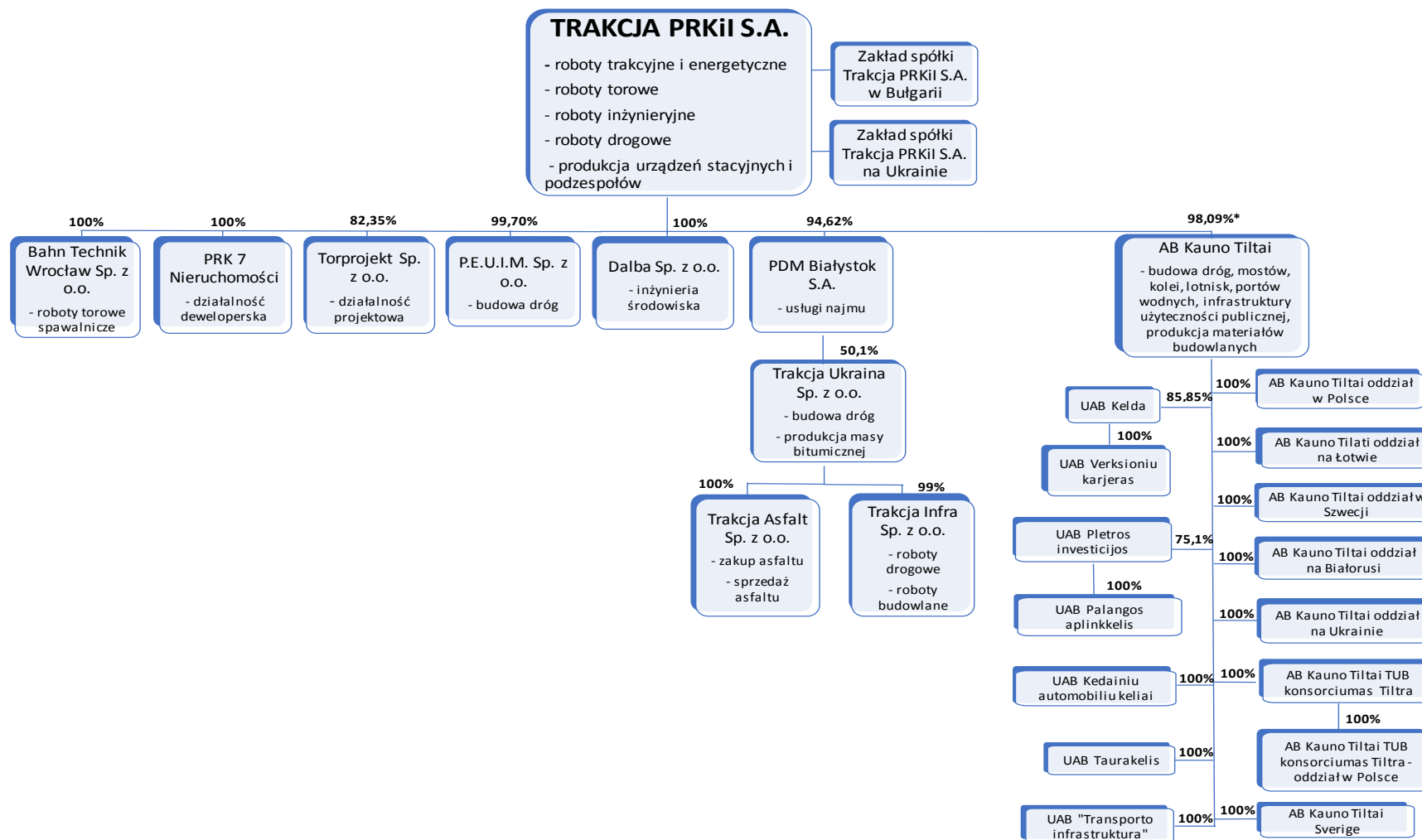
Przedmiotem działalności Spółki, zgodnie ze statutem, są specjalistyczne usługi budowlano-montażowe w zakresie elektryfikacji linii kolejowych i tramwajowych.

Spółka specjalizuje się w następujących rodzajach działalności:

- roboty fundamentowe i sieciowe,
- montaż podstacji trakcyjnych i kabin sekcyjnych,
- montaż linii wysokiego i niskiego napięcia, napowietrznych i kablowych,
- montaż kabli zasilających i sterowania lokalnego,
- produkcja wyrobów (rozdzielnice wysokiego, średniego i niskiego napięcia, osprzętu sieci trakcyjnej i urządzeń sterowania lokalnego),
- usługi sprzętu specjalistycznego (koparki, dźwigi kolejowe i samochodowe, świdroustawiacze, palownice),
- budowa mostów, wiaduktów, estakad, przepustów, tuneli, przejść podziemnych, dróg i towarzyszących elementów infrastruktury kolejowej i drogowej.

2. Skład Grupy

Trakcja PRKil jest Jednostką dominującą Grupy Trakcja. Skład i strukturę Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawia poniższy schemat.

*) Spółka Trakcja PRKil posiada łącznie 98,09% (bezpośrednio 96,84% i pośrednio 1,25%) udziału w kapitale zakładowym spółki zależnej AB Kauno Tiltai. Udział pośredni wynika z nabycia akcji własnych przez spółkę zależną

W skład Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku wchodzi Jednostka dominująca Trakcja PRKiI oraz jednostki zależne.

Jednostki podlegające konsolidacji metodą pełną:

Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 100% kapitału zakładowego Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. („BTW”). W dniu 30 grudnia 2016 roku Spółka Trakcja odkupiła 50% udziałów w spółce BTW od Leonhard Weiss International GmbH z siedzibą w Göppingen. Spółka od tego dnia sprawuje pełną kontrolę nad BTW.

Zakres działalności BTW obejmuje: spawanie termitowe, naprawę oraz remont rozjazdów, remont przejazdów kolejowych i tramwajowych, wykonywanie złącz izolowanych klejono-sprężonych typu S, zgrzewanie szyn kolejowych i tramwajowych, podbicie oraz profilowanie szyn kolejowych i tramwajowych, sprzedaż smarownic szynowych firmy Perker SR. Dodatkowo od grudnia 2015 roku BTW posiada dźwig GOTTWALD oraz stabilizator toru DGS. BTW świadczy swoje usługi zarówno w Polsce jak i zagranicą.

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. zajmuje się szeroko pojętą działalnością deweloperską i ma na swoim koncie udane inwestycje, do których można zaliczyć m.in. Lazurowe Osiedle w Warszawie – etap I i II, inwestycję przy ul. Oliwskiej w Warszawie oraz budowę pięciu budynków wielorodzinnych w Warszawie przy ul. Pełczyńskiego. Aktualnie spółka zrealizowała inwestycję polegającą na wybudowaniu domów w zabudowie szeregowej przy ul. Oliwskiej w Warszawie i rozpoczęła ich sprzedaż.

Torprojekt Sp. z o.o.

Torprojekt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie to spółka, która powstała w 2009 roku. Spółka wykonuje kompleksowo dokumentację projektową obejmującą studia wykonalności, koncepcje, projekty podstawowe, w tym budowlane, materiały przetargowe oraz projekty wykonawcze w następujących specjalnościach: linii kolejowych, stacji, węzłów, przystanków osobowych i punktów ładunkowych, mostów, wiaduktów, urządzeń sterowania ruchem kolejowym, budynków i budowli wraz z technologią itp.

Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o. („PEUiM”)

Jest to spółka z sektora budownictwa drogowego, której działalność skupia się w regionie północno-wschodniej części Polski. Spółka PEUiM została utworzona w roku 1960 w Białymstoku. Specjalizacja spółki PEUiM obejmuje budowę dróg, chodników, montaż urządzeń sygnalizujących oraz ostrzegawczych, zabezpieczających drogi. Ponadto, spółka produkuje masy bitumiczne, beton oraz inne materiały budowlane.

Dalba Sp. z o.o.

Spółka z siedzibą w Białymstoku zajmująca się wykonawstwem robót inżynierskich, głównie przy realizacji uzbrojenia sanitarnego dróg i ulic.

PDM Białystok S.A.

Spółka z siedzibą w Białymstoku. Spółka świadczy usługi najmu sprzętu, pomieszczeń oraz narzędzi dla firm zewnętrznych oraz jest dostawcą materiałów dla spółki PEUiM.

Zakład Spółki Trakcja PRKiI S.A. w Bułgarii

W dniu 29 marca 2016 roku Trakcja PRKiI S.A. utworzyła zakład Spółki w Bułgarii.

Zakład Spółki Trakcja PRKiI S.A. na Ukrainie

W dniu 3 marca 2017 roku Trakcja PRKiI S.A. utworzyła zakład Spółki na Ukrainie.

Trakcja Ukraina” Sp. z o.o.

W dniu 9 lutego 2017 roku została utworzona spółka zależna ТРАКЦІЯ УКРАЇНА („Trakcja Ukraina” Sp. z o.o.) na Ukrainie z siedzibą w Dnipro, której większościowym udziałowcem jest PDM Białystok S.A. Trakcja Ukraina Sp. z o.o. posiada dwie spółki zależne: Trakcja Infra Sp. z o.o. oraz Trakcja Asphalt Sp. z o.o. Ze względu na znikomy wpływ na wyniki Grupy spółek na Ukrainie, Grupa pomija je w prezentacji swoich wyników.

Grupa AB Kauno Tiltai

AB Kauno Tiltai jest największą spółką w sektorze budownictwa dróg i mostów w krajach bałtyckich. Spółka specjalizuje się w budowie oraz odbudowie dróg, mostów, tuneli, kolei, lotnisk, portów wodnych, czego m.in. dowodzi fakt, że od początku swojej działalności tj. od roku 1949 AB Kauno Tiltai wybudowała ponad 100 mostów oraz wiaduktów i była odpowiedzialna za budowę i odbudowę wielu dróg na terenie całej Litwy.

AB Kauno Tiltai z siedzibą w Kownie jest jednostką zależną w stosunku do Jednostki dominującej Trakcja PRKiI oraz jednocześnie jest jednostką dominującą w Grupie AB Kauno Tiltai.

W skład Grupy AB Kauno Tiltai wchodzi następujące podmioty:

- UAB Kelda – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Vievis (Litwa); podmiotem zależnym od spółki jest:
  - UAB Verkisioniu karjeras – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Bagotelii K (Litwa);
- UAB Taurakelis – jednostka zależna, spółka UAB Taurakelis z siedzibą w Tauragė (Litwa);
- UAB Kedainiu Automobiliu Keliai – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Kėdainiai (Litwa);
- TUB Konsorciumas Tiltra - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Kownie (Litwa);
- UAB Pletros investicijos – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa);
- UAB Palangos aplinkkelis - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa) powołana w celu realizacji umowy w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego;
- AB Kauno Tiltai oddział w Polsce – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Białymstoku (Polska);
- AB Kauno Tiltai oddział na Łotwie – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Rezekne (Łotwa);
- AB Kauno Tiltai oddział na Białorusi – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Mińsku (Białoruś);
- AB Kauno Tiltai oddział w Szwecji – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Norsborg (Szwecja);
- AB Kauno Tiltai oddział na Ukrainie – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Kijowie (Ukraina);
- AB Kauno Tiltai Sverige - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Malmo (Szwecja);
- UAB “Transporto infrastruktura” - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa).

Jednostką dominującą najwyższego szczebla jest hiszpańska spółka COMSA S.A., która sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmujące również dane Grupy Trakcja.

Zmiany w Grupie

W okresie od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku wystąpiły zmiany w strukturze Grupy Trakcja. W dniu 9 lutego 2017 roku została utworzona spółka zależna ТРАКЦІЯ УКРАЇНА („Trakcja Ukraina” Sp. z o.o.) na Ukrainie z siedzibą w Dnipro, której większościowym udziałowcem jest PDM Białystok S.A. zaś spółka Trakcja PRKiI S.A. utworzyła z dniem 3 marca 2017 roku oddział swojej spółki na Ukrainie. Trakcja Ukraina Sp. z o.o. posiada dwie spółki zależne: Trakcja Infra Sp. z o.o. oraz Trakcja Asphalt Sp. z o.o. Ze względu na znikomy wpływ na wyniki Grupy spółek na Ukrainie, Grupa pomija je w prezentacji swoich wyników. Ponadto AB Kauno Tiltai z dniem 22 czerwca 2017 roku otworzyła zakład na Ukrainie z siedzibą w Kijowie.

3. Skład Zarządu

W skład Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku wchodziły następujące osoby:

- Jarosław Tomaszewski - Prezes Zarządu;
- Marek Kacprzak - Wiceprezes Zarządu;
- Paweł Nogalski - Wiceprezes Zarządu.
- Maciej Sobczyk - Wiceprezes Zarządu.
- Aldas Rusevičius - Wiceprezes Zarządu.

W dniu 14 września 2017 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę, mocą której powołała Pana Macieja Sobczyka na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Spółki z dniem 14 września 2017 roku.

W dniu 30 listopada 2017 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę, mocą której powołała Pana Aldasa Rusevičiusa na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Spółki z dniem 30 listopada 2017 roku.

W dniu 9 marca 2018 roku Spółka otrzymała od Pana Jarosława Tomaszewskiego oświadczenie o rezygnacji z funkcji Prezesa Zarządu i Członka Zarządu Spółki. Rezygnacja została złożona ze skutkiem na dzień 30 czerwca 2018 roku.

Po dniu bilansowym nie wystąpiły inne zmiany w składzie Zarządu Spółki.

4. Skład Rady Nadzorczej Spółki

W skład Rady Nadzorczej Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku wchodziły następujące osoby:

- Dominik Radziwiłł - Przewodniczący Rady Nadzorczej;
- Łukasz Rozdeiczner-Kryszkowski - Członek Rady Nadzorczej;
- Michał Hulbój - Członek Rady Nadzorczej;
- Wojciech Napiórkowski - Członek Rady Nadzorczej;
- Miquel Llevat Vallespinosa - Członek Rady Nadzorczej;
- Jorge Miarnau Montserrat - Członek Rady Nadzorczej;
- Fernando Perea Samarra - Członek Rady Nadzorczej.

Zarówno w omawianym okresie jak i po dniu bilansowym nie nastąpiły żadne zmiany w składzie Rady Nadzorczej.

5. Zatwierdzenie do publikacji rocznego sprawozdania finansowego

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd do publikacji w dniu 28 marca 2018 roku.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie, szacunkach i założeniach

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości istotne znaczenie mają szacunki księgowe, założenia oraz profesjonalny osąd kierownictwa. Przyjęte założenia oraz szacunki opierają się na historycznym doświadczeniu i czynnikach, które są uznawane za racjonalne, a ich wyniki stanowią podstawę profesjonalnego osądu, co do bilansowych wartości aktywów i zobowiązań, których dotyczą. Szacunki i związane z nimi założenia podlegają weryfikacji na dzień bilansowy. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Spółka podejmuje, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić.

W przypadku, gdy dana transakcja nie jest uregulowana w żadnym standardzie bądź interpretacji, Zarząd, kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje polityki rachunkowości, które zapewnią, iż sprawozdanie finansowe będzie zawierać właściwe i wiarygodne informacje oraz będzie:

- prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiać sytuację majątkową i finansową Spółki, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne,
- odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji,
- obiektywne,
- sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny oraz
- kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

Poniżej omówiono profesjonalny osąd kierownictwa, założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

6.1. Profesjonalny osąd

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Spółka kieruje się profesjonalnym osądem. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie nr 44 Dodatkowych informacji i objaśnień. W 2017 roku Spółka nie dokonała zmiany sposobu wyceny instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej. Wartość bilansowa aktywów i zobowiązań finansowych jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Klasyfikacja umów leasingowych

Zarząd dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w notach 8.2.4, 40 oraz 41.

Nieruchomości inwestycyjne

Zarząd Spółki dokonuje klasyfikacji nieruchomości do kategorii rzeczowych aktywów trwałych lub nieruchomości inwestycyjnych w zależności od planowanego zastosowania ich przez Spółkę.

Kontrola nad jednostkami powiązаныmi

Spółka sprawuje kontrolę nad spółkami zależnymi, jeżeli z tytułu swojego zaangażowania w tę jednostkę podlega ekspozycji na zmienne zwroty, lub gdy ma prawa zmiennych zwrotów, oraz ma możliwość wywierania wpływu na te zwroty poprzez sprawowanie władzy nad jednostką. Zarząd Spółki określa, iż sprawuje kontrolę nad poszczególnymi jednostkami na podstawie następujących elementów:

Trakcja PRKiI jest właścicielem 100% kapitału zakładowego PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI S.A. stała się właścicielem spółki PRK 7 Nieruchomości poprzez połączenie spółki Trakcja S.A. ze spółką PRK 7 S.A., która to była właścicielem spółki PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 100% kapitału zakładowego spółki Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI S.A. stała się właścicielem spółki BTW poprzez dokupienie 50% udziałów w dniu 30 grudnia 2016 roku.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 82,35% kapitału zakładowego spółki Torprojekt Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI S.A. stała się właścicielem spółki Torprojekt poprzez zakup udziałów.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 99,70% kapitału zakładowego spółki PEUiM Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI S.A. stała się właścicielem spółki PEUiM poprzez zakup udziałów.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 100% kapitału zakładowego spółki Dalba Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI S.A. stała się właścicielem spółki Dalba poprzez zakup udziałów.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 94,62% kapitału zakładowego spółki PDM Białystok S.A. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI S.A. stała się właścicielem spółki PDM Białystok poprzez zakup akcji.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 98,09% kapitału zakładowego spółki AB Kauno Tiltai i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI stała się właścicielem spółki AB Kauno Tiltai poprzez zakup akcji. AB Kauno Tiltai jest jednocześnie jednostką dominującą w Grupie AB Kauno Tiltai. Skład Grupy oraz procent posiadanych udziałów został przedstawiony w nocie 2 dotyczącej składu i struktury Grupy.

Klasyfikacja wspólnych ustaleń umownych

Spółka określa czy sprawuje wspólną kontrolę oraz ustala rodzaj wspólnego ustalenia umownego, w które jest zaangażowana, oceniając swoje prawa i obowiązki wynikające z ustalenia oraz uwzględniając strukturę i formę prawną ustalenia oraz uzgodnione przez strony warunki umowy. Do dnia objęcia kontroli nad BTW, tj. 30 grudnia 2016 roku, Spółka kwalifikowała tak udziały w spółce Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. jako wspólne przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 11. Od dnia objęcia kontroli, spółka konsolidowana jest metodą pełną.

6.2. Niepewność szacunków i założeń

Ujmowanie przychodów

Przychody z wykonania niezakończonych usług budowlanej, w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w poprzednich okresach obrotowych – ustala się proporcjonalnie do stopnia jej zaawansowania, jeżeli stopień ten można wiarygodnie ustalić. Spółki Grupy mierzą zaawansowanie wykonania usługi metodą udziału kosztów poniesionych od dnia zawarcia umowy do dnia ustalenia przychodu w całkowitych kosztach wykonania usługi. Wielkość przychodów ze sprzedaży w przypadku kontraktów zawartych w walucie obcej uzależniona jest od kierunków kształtowania się kursu walutowego.

Rezerwy na roboty poprawkowe

Rezerwy na roboty poprawkowe zostały oszacowane na podstawie wiedzy dyrektorów poszczególnych budów (kontraktów) o konieczności lub prawdopodobnej możliwości wykonania dodatkowych prac na rzecz zamawiającego, mających na celu wypełnienie warunków gwarancji. Spółka jest zobowiązana do udzielenia gwarancji na swoje usługi. Wysokość rezerw na roboty poprawkowe uzależniona jest od segmentu, w którym działa Spółka i oparta jest na danych historycznych Spółki. Wartość ta podlega indywidualnej analizie i może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu w uzasadnionych przypadkach. Wszelka zmiana tych szacunków wpływa na wartość rezerw. Wartość bilansowa rezerw na roboty poprawkowe na dzień 31 grudnia 2017 roku została przedstawiona w nocie nr 35 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Rezerwy z tytułu kar umownych

Spółka rozpoznaje rezerwy z tytułu kar umownych na realizowanych kontraktach w wartości możliwej i prawdopodobnej do poniesienia. Rezerwy tworzone są w oparciu o dokumentację przebiegu kontraktu i opinię prawników biorących udział w toczących się rozmowach, którzy szacują ewentualne przyszłe zobowiązania Spółki w oparciu o przebieg rozmów.

Wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczące odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych, uwzględniających dokonane z dniem 3 czerwca 2017

roku zmiany w regulaminie wynagrodzeń. Wysokość zobowiązania zależy od wielu czynników, które są wykorzystywane jako założenia w metodzie aktuarialnej. Jednym z podstawowych założeń dla ustalenia wysokości zobowiązania jest stopa dyskontowa oraz średnio oczekiwany wzrost wynagrodzeń. Przyjęte w tym celu założenia oraz wartość bilansowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały przedstawione w nocie nr 38 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Zarząd Spółki weryfikuje przyjęte szacunki dotyczące prawdopodobieństwa odzyskania aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę, nowe informacje oraz doświadczenia z przeszłości. Prawdopodobieństwo realizacji aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z przyszłymi zyskami podatkowymi opiera się na budżetach Spółki. Spółka ujęła w księgach aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnie zysk do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych. Wartość bilansowa aktywa z tytułu podatku odroczonego na dzień 31 grudnia 2017 roku została przedstawiona w nocie nr 18.3 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne wycenia się do wartości godziwej. Wyceny nieruchomości inwestycyjnych zostały sporządzone przez niezależnych rzeczoznawców, posiadających aktualne uprawnienia do wykonywania takich wycen. Przy wyborze podejścia i metody kierowano się zasadami określonymi w MSSF 13, ustawie o gospodarce nieruchomościami oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad wyceny nieruchomości oraz zasad i trybu sporządzania operatu szacunkowego. Szczegółowe informacje wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały przedstawione w nocie 22 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Utrata wartości aktywów finansowych

Przy ocenie czy aktywa finansowe nie utraciły wartości wykorzystano dostępne i powszechnie wykorzystywane metody wyceny uwzględniając prognozy kształtowania się przyszłych przepływów Spółki w związku z posiadanymi aktywami.

Podejście dotyczące inwestycji w AB Kauno Tiltai

Spółka nie dokonuje indywidualnej identyfikacji kosztu nabycia poszczególnych spółek w ramach inwestycji dokonanej 19 kwietnia 2011 roku dotyczącej nabycia akcji/udziałów szeregu spółek tj. AB Kauno Tiltai, Lithold AB oraz Silentio Investments Sp. z o.o., która odbyła się na podstawie jednej umowy wspólnej dla całej transakcji. W ww. umowie określono łączny sposób zapłaty za cały pakiet nabywanych spółek, tym samym stwierdzając łączną cenę nabycia całego pakietu spółek, a nie każdej ze spółek oddzielnie. Spółka nie widzi praktycznej możliwości podzielenia zapłaconej ceny nabycia. Spółka dokonuje corocznego testu na utratę wartości tej inwestycji jako całości. Wartość bilansowa inwestycji w AB Kauno na dzień 31 grudnia 2017 roku została przedstawiona w nocie nr 24 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Utrata wartości zapasów

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości zapasów zgodnie z notą 8.8. Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości netto możliwych do uzyskania

dla zapasów, które utraciły swoje cechy użytkowe lub przydatność. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 28.

Odzyskiwalność należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności. Wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego. Wartość odpisu aktualizującego zależy od prawdopodobieństwa uregulowania należności oraz od szczegółowej analizy istotnych pozycji składających się na należności. W zależności od typu klienta i źródła należności ocena prawdopodobieństwa odzyskiwalności należności dokonywana jest albo w oparciu o indywidualną analizę poszczególnych sald albo w oparciu o statystyczne wskaźniki spłacalności oszacowane dla poszczególnych grup wiekowych należności. Wskaźniki spłacalności określone są w oparciu o zaobserwowaną historię spłacalności oraz zachowań klientów, z uwzględnieniem również innych czynników, które zdaniem Zarządu mogą mieć wpływ na odzyskiwalność obecnych należności. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 29.

Wycena wartości godziwej i procedury związane z wyceną

Niektóre aktywa i pasywa Spółki wyceniane są w wartości godziwej dla celów sprawozdawczości finansowej. W wycenie wartości godziwej aktywów lub zobowiązań Spółka wykorzystuje dane rynkowe obserwowalne w zakresie, w jakim jest to jest możliwe.

Informacje na temat technik wyceny i danych wsadowych wykorzystanych do wyceny wartości godziwej poszczególnych aktywów i pasywów są ujawnione w Notach nr 22 i 44.

7. Podstawa sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego

Roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej.

Roczne sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”, „zł”), a wszystkie wartości, jeżeli nie zaznaczono inaczej, podane są w tysiącach złotych.

Niektóre dane finansowe zawarte w niniejszym sprawozdaniu zostały zaokrąglone. Z tego powodu w niektórych przedstawionych w sprawozdaniu tabelach suma kwot w danej kolumnie lub wierszu może różnić się nieznacznie od wartości łącznej podanej dla danej kolumny lub wiersza.

Roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę.

7.1. Oświadczenie o zgodności

Roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2017 roku. Standardy, które nie weszły jeszcze w życie na dzień 31 grudnia 2017 roku i nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego zostały opisane w nocie nr 9.

Standardy, które nie weszły jeszcze w życie na dzień 31 grudnia 2017 roku i nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego zostały opisane w nocie nr 9.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

7.2. Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych

Walutą pomiaru Spółki oraz walutą sprawozdawczą w niniejszym rocznym sprawozdaniu finansowym jest złoty polski, zaś zakładu spółki Trakcja PRKiI S.A. w Bułgarii jest lew (BGN), a zakładu na Ukrainie jest hrywna (UAH).

8. Istotne zasady rachunkowości

8.1. Przeliczenie pozycji w walucie obcej

Walutą funkcjonalną Spółki jest złoty polski, zaś zakładu spółki Trakcja PRKiI S.A. w Bułgarii jest lew (BGN), a zakładu na Ukrainie jest hrywna (UAH).

Transakcje wyrażone w walutach obcych są przeliczane przez Spółkę na ich walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu wymiany obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach obcych są przeliczane przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych.

Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu:	31.12.2017	31.12.2016
PLN/USD	3,4813	4,1793
PLN/EUR	4,1709	4,424
PLN/SEK	0,4243	0,4619
PLN/BYN*	1,7908	2,1589
PLN/BGN	2,1326	2,2619

Kurs średni, liczony jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie:	31.12.2017	31.12.2016
PLN/USD	3,7439	3,9680
PLN/EUR	4,2447	4,3757
PLN/SEK	0,4403	0,4624
PLN/BYN*	1,9495	2,1428
PLN/BGN	2,1703	2,2387

PLN/BYN* - od 1 Lipca 2016 roku nastąpiła zmiana waluty z 1 BYR na 1 BYN oraz denominacja kursu waluty z 1 BYN na 10 000 BYR.

8.2. Rzeczowe aktywa trwałe

8.2.1. Środki trwałe

Środki trwałe wyceniane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdadnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

W wartości bilansowej środka trwałego ujmuje się koszty modernizacji, zaś koszty regularnych, znaczących przeglądów, których przeprowadzenie jest niezbędne w celu zapobieżenia wystąpienia usterek oraz których wartość w poszczególnych okresach sprawozdawczych różni się istotnie ujmują się w rozliczeniach międzyokresowych czynnych. Ewentualna pozostała wartość bilansowa kosztów poprzedniego przeglądu jest usuwana z wartości bilansowej środka trwałego.

Środki trwałe (z wyjątkiem gruntów własnych nie służących wydobyciu kopalin metodą odkrywkową) amortyzowane są metodą liniową w okresie przewidywanej ekonomicznej użyteczności. Okres przewidywanej ekonomicznej użyteczności każdego aktywa określany jest na dzień przyjęcia aktywa do używania. Środki trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jednakże, gdy brak jest pewności, co do przejścia prawa własności przedmiotu umowy, wówczas środki trwałe używane na podstawie umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: przewidywany okres użytkowania lub okres trwania leasingu. Środki trwałe nieoddawane bezpośrednio do używania, lecz wymagające uprzedniego montażu, adaptacji, innych dodatkowych prac lub nakładów zaliczane są do środków trwałych w budowie do czasu ich oddania do używania.

Środki trwałe nieużywane, wycofane z używania, przeznaczone do likwidacji lub sprzedaży wycenia się w wartości nie wyższej niż ich cena sprzedaży netto możliwa do osiągnięcia.

Środki trwałe umarżane są według metody liniowej. Zastosowane stawki amortyzacyjne odpowiadają okresowi ekonomicznej użyteczności środków trwałych.

Okresy ekonomicznej użyteczności środków trwałych przyjęte w Spółce są następujące:

- komputery	3 lata lub okres umowny,
- narzędzia i przyrządy	5 lat,
- zbiorniki naziemne	22 lata,
- kotły, piece	od 14 do 25 lat,
- maszyny do obróbki metali	od 5 do 14 lat,
- agregaty sprężarkowe	od 10 do 20 lat,
- urządzenia energetyczne	13 lat,
- ciężkie maszyny budowlane	od 5 do 30 lat,
- drobny sprzęt i maszyny	10 lat,
- wagony technologiczne	od 14 do 25 lat,
- wagony magazynowe, warsztatowe, socjalne	od 14 do 20 lat,
- kontenery magazynowe, socjalne	od 5 do 25 lat,
- samochody osobowe i dostawcze (do 3,5 t)	od 5 do 7 lat,
- samochody ciężarowe (pow. 3,5 t)	od 5 do 10 lat,
- zaplecze biurowo-socjalne	od 10 do 26 lat.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie, i w razie konieczności - koryguje się, jeśli korekta następuje od początku następnego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

8.2.2. Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie wycenia się w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem. Do kosztów tych zalicza się także koszty finansowe netto związane z obsługą i zabezpieczeniem zobowiązań finansujących środki trwałe w budowie poniesione (zapłacone lub naliczone) do dnia ich oddania do używania.

Środki trwałe w budowie zaniechane, przeznaczone do likwidacji lub sprzedaży wycenia się w wartości nie wyższej niż ich cena sprzedaży netto możliwa do osiągnięcia.

Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

Każdorazowo, przy wykonywaniu remontu, koszt remontu jest ujmowany w wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych, jeżeli są spełnione kryteria ujmowania.

8.2.3. Prawo wieczystego użytkowania gruntów

Spółka posiada prawo wieczystego użytkowania gruntów. Spółka dokonuje następującej klasyfikacji w zależności od sposobu nabycia prawa:

- PWUG uzyskane nieodpłatnie na podstawie decyzji administracyjnej – traktuje się jako leasing operacyjny i ujmuje pozabilansowo.
- PWUG nabyte odpłatnie od osób trzecich lub w wyniku nabycia spółek zależnych – wykazuje się w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe” jako grunty w cenie nabycia po pomniejszeniu o odpisy amortyzacyjne. Odpisy amortyzacyjne ujmowane są w rachunku zysków i strat w ciężar kosztów ogólnego zarządu.

Amortyzacja prawa wieczystego użytkowania gruntu odbywa się przez okres, na który to prawo zostało przyznane. Okres ten wynosi 99 lat.

8.2.4. Leasing

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Spółkę zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jednakże, gdy brak jest pewności, co do przejścia prawa własności przedmiotu umowy, wówczas środki trwałe używane na podstawie umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: przewidywany okres użytkowania lub okres trwania leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

8.2.5. Inwestycje w jednostkach zależnych oraz jednostce współkontrolowanej

Udziały i akcje w jednostkach zależnych oraz jednostce współkontrolowanej wykazywane są według ceny nabycia, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Konieczność dokonania odpisu z tytułu utraty wartości wycenia się zgodnie z MSR 36 Utrata wartości aktywów, poprzez porównanie wartości bilansowej z wyższą z dwóch kwot: wartością godziwą pomniejszoną o koszty zbycia i wartością użytkową.

8.2.6. Utrata wartości aktywów niefinansowych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma

miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w pozostałych kosztach operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka została ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w rachunku zysków i strat, chyba, że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać, systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

8.2.7. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego dotyczące nabycia, budowy lub produkcji dostosowywanego składnika aktywów Spółka kapitalizuje w ramach kosztu tego składnika aktywów zgodnie z MSR 23. Wszystkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmują się w chwili poniesienia.

8.3. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

Do grupy tej zalicza się składniki rzeczowych aktywów trwałych oraz nieruchomości inwestycyjnych, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystywanie. Spółka wycenia składnik aktywów trwałych zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży w kwocie niższej z jego wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, a amortyzacja takich aktywów została zaprzestana. Aktywa przeznaczone do sprzedaży to aktywa dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie na warunkach, które zwyczajowo obowiązują przy sprzedaży tego typu aktywów, sprzedaż jest wysoce prawdopodobna i kierownictwo zobowiązuje się do aktywnego poszukiwania nabywcy.

Aktywa przeznaczone do sprzedaży prezentowane są w bilansie w oddzielnej pozycji.

8.4. Nieruchomości inwestycyjne

Na nieruchomości inwestycyjne Spółki składają się inwestycje w budynki i grunty posiadane w celu generowania przychodów z wynajmu lub ze względu na oczekiwany przyrost ich wartości. Początkowo nieruchomości inwestycyjne nabyte w ramach oddzielnej transakcji zakupu są wyceniane według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. W pozostałych przypadkach, np. nabycie w ramach transakcji przejęcia innej jednostki gospodarczej, ich ujęcie początkowe następuje według wartości godziwej.

Po początkowym ujęciu wszystkie nieruchomości inwestycyjne wykazywane są według wartości godziwej.

Spółka oszacowuje wartość nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia na podstawie wyceny przeprowadzonej na ten dzień przez niezależnego rzeczoznawcę. W trakcie roku na kolejne daty bilansowe,

tj. 31 marca, 30 czerwca oraz 30 września Spółka dokonuje analizy przesłanek dotyczących możliwości zmiany wartości godziwej.

Ustalenie wartości godziwej może polegać na:

- aktualizacji na podstawie wyceny przeprowadzonej przez niezależnego rzeczoznawcę posiadającego uznane i odpowiednie kwalifikacje zawodowe i doświadczenie w zakresie wyceny nieruchomości o położeniu i charakterystyce podobnej do wycenianej nieruchomości;
- analizie danych pochodzących z aktywnego rynku aktualnych cen rynkowych podobnych nieruchomości inwestycyjnych, które są podobnie zlokalizowane i znajdują się w porównywalnym stanie.

Przeniesienia aktywów do i z nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje oczywista zmiana w zamierzonym sposobie ich użytkowania.

Zmiana wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych następująca w ciągu roku wykazywana jest w rachunku zysków i strat. W przypadku przeniesienia składnika majątku Spółki ze środków trwałych do nieruchomości inwestycyjnych, różnica pomiędzy wyceną w wartości godziwej a wartością bilansową takiego składnika majątku zostaje ujęta w innych całkowitych dochodach, a wszelkie późniejsze zmiany – w rachunku zysków i strat.

Jeśli jednostka w trakcie budowy nieruchomości inwestycyjnej uzyskuje możliwość wiarygodnej wyceny wartości godziwej tej nieruchomości, którą wcześniej wyceniała według kosztu, to wycenia tę nieruchomość według jej wartości godziwej. W momencie zakończenia przez jednostkę budowy własnej nieruchomości inwestycyjnej, która zostanie ujęta w wartości godziwej, różnica pomiędzy wartością godziwą nieruchomości na ten dzień a jej wcześniejszą wartością bilansową zostanie rozpoznana w rachunku zysków i strat.

8.5. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w ramach oddzielnej transakcji są ujmowane w bilansie według ceny nabycia. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są ujmowane w bilansie według wartości godziwej na dzień przejęcia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania ujmuje się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

8.5.1. Koszty prac badawczo-rozwojowych

Koszty prac badawczych są odpisywane w ciężar kosztów w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy

aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie, jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściowej, gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

Na każdy dzień bilansowy koszty prac rozwojowych, które nie zostały zakończone, są prezentowane wśród wartości niematerialnych jako odrębna pozycja „Wartości niematerialne w budowie”.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Spółki przedstawia się następująco:

	Patenty i licencje	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie komputerowe
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	3 lata	2 lata
Wykorzystana metoda amortyzacji	Metoda liniowa	Metoda liniowa	Metoda liniowa
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte
Weryfikacja pod kątem utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

8.5.2. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę kosztów połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy, powinien:

- odpowiadać najniższemu poziomowi w Spółce, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- być nie większy niż jeden segment operacyjny zgodnie z definicją segmentu określonego na podstawie MSSF 8 *Segmenty operacyjne przed agregacją*.

Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej

działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

8.6. Instrumenty finansowe

Aktywa finansowe dzielą się na następujące kategorie:

- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki udzielone i należności własne,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Zobowiązania finansowe dzielone są na:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to inwestycje o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, z wyjątkiem pożyczek i wierzytelności własnych Spółki. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa trwałe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Aktywa finansowe nabyte w celu generowania zysku dzięki krótkoterminowym wahaniom ceny są klasyfikowane jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy. Zmiany wartości godziwej tych aktywów finansowych uwzględniane są w przychodach lub kosztach finansowych, z wyjątkiem zmiany wartości terminowych kontraktów walutowych. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy zaliczane są do aktywów obrotowych, jeżeli Zarząd ma zamiar zrealizować je w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Pożyczki udzielone i należności własne to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Pożyczki udzielone ujmowane są według zamortyzowanego kosztu. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności własne o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami finansowymi dostępnymi do sprzedaży. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, bez potrącania kosztów transakcji, z uwzględnieniem wartości rynkowej na dzień bilansowy. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości, jeżeli zostały wycenione w wartościach historycznych.

Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą a ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczony, aktywów dostępnych do sprzedaży, jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób, odnosi się na kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości odnosi się w rachunek zysków i strat jako koszt finansowy.

Instrumenty pochodne, które nie są określane jako instrumenty zabezpieczające, są klasyfikowane jako aktywa lub zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy i wykazywane są w wartości godziwej ze skutkami wyceny odnoszonymi w rachunku zysków i strat.

Spółka zawiera umowy z inwestorami, podwykonawcami i dostawcami denominowane w walutach obcych, których warunki spełniają kryteria wbudowanych instrumentów pochodnych. Ze względu na fakt, iż zawarte przez Spółkę umowy niebędące instrumentem finansowym wyrażane są w walutach, w których powszechnie na rynku krajowym zawierane są umowy na dostawę określonych dóbr lub usług Spółka nie dokonuje wyceny wbudowanych instrumentów finansowych odrębnie od umowy zasadniczej.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy. Zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią. Składnik aktywów finansowych jest wykazywany w bilansie, gdy Spółka staje się stroną umowy (kontraktu), z której ten składnik aktywów wynika.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia są one wyceniane po cenie nabycia, czyli w wartości godziwej, obejmującej koszty transakcji.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W razie wystąpienia powyższych przesłanek Spółka dokonuje testu na utratę wartości aktywów finansowych. Negatywny wynik testu ujmowany jest w wyniku okresu.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe wycenia się na moment ich ujęcia w księgach w wartości godziwej. W początkowej wycenie uwzględniane są koszty transakcji z wyjątkiem zobowiązań finansowych zaliczonych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Koszty transakcyjne wyzbycia się składnika zobowiązań finansowych nie są uwzględniane przy późniejszej wycenie tych zobowiązań. Składnik zobowiązań finansowych jest wykazywany w bilansie, gdy Spółka staje się stroną umowy (kontraktu), z której to zobowiązanie finansowe wynika.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Kategoria ta obejmuje dwie grupy zobowiązań: zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu są to zobowiązania, które zostały zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie lub są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których można potwierdzić generowanie krótkoterminowych zysków lub też stanowią instrumenty pochodne.

W Spółce do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy należą przede wszystkim instrumenty pochodne (Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń) o ujemnej wartości godziwej. Zobowiązania zaliczone do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej wyceniane są na każdy dzień sprawozdawczy w wartości godziwej a wszelkie zyski lub straty odnoszone są w przychody lub koszty działalności operacyjnej. Wyceny instrumentów pochodnych w wartości godziwej dokonuje się na dzień bilansowy oraz na każdy koniec okresu sprawozdawczego w oparciu o wyceny przeprowadzone przez banki realizujące transakcje. Wartość godziwą instrumentów dłużnych stanowią przyszłe przepływy pieniężne zdyskontowane bieżącą rynkową stopą procentową właściwą dla podobnych instrumentów.

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Pozostałe zobowiązania finansowe, niezaliczone do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zalicza się do zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Do kategorii tej Spółka zalicza głównie zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zaciągnięte kredyty i pożyczki, zobowiązanie z tytułu leasingu, faktoringu oraz obligacje. Zobowiązania zaliczone do tej kategorii wycenia się w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

8.7. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane według wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa finansowe, gdy ich wartość jest dodatnia i jako zobowiązania finansowe, gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie specjalnych zasad rachunkowości zabezpieczeń, są bezpośrednio ujmowane w rachunku zysków i strat.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności.

8.8. Zapasy

Zapasy wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia nie wyższych od ich ceny sprzedaży możliwej do uzyskania na dzień bilansowy.

Do kosztu wytworzenia nie zalicza się kosztów:

- wynikających z niewykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych,
- kosztów magazynowania, chyba że poniesienie tych kosztów jest niezbędne w procesie produkcji,
- marży na obrotach wewnętrznych (marży na usługach świadczonych przez działalność pomocniczą na rzecz działalności podstawowej oraz marży na sprzedaży wewnętrznej pomiędzy różnymi działami działalności podstawowej), która podlega eliminacji w powiązaniu z kosztem obrotów wewnętrznych,
- kosztów ogólnego zarządu oraz kosztów sprzedaży, marketingu i dystrybucji.

Rozchód zapasów wycenia się kolejno po cenach (kosztach) tych składników aktywów, które jednostka najwcześniej nabyła (wytworzyła) – metodą FIFO („pierwsze przyszło-pierwsze wyszło”). Odpisy aktualizujące wartość zapasów dokonane w związku z trwałą utratą ich wartości lub spowodowane wyceną doprowadzającą ich wartość do cen sprzedaży możliwych do uzyskania pomniejszają wartość pozycji w bilansie i zalicza się je do kosztu własnego sprzedaży.

Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmowane jest jako zmniejszenie kosztu własnego sprzedaży.

Ceną sprzedaży możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

8.9. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj 30 dni roboczych, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu aktualizującego wartość nieściągalnych należności. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość

należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych wpływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie wartości należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Na należności zagrożone, sporne, dochodzone na drodze sądowej, windykowane lub z innych przyczyn wątpliwe tworzy się specyficzne odpisy aktualizujące w pełnej wysokości wartości należności pomniejszone o wartość godziwą posiadanych wiarygodnych zabezpieczeń. Odpis aktualizujący wartość należności wątpliwych oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. W szczególności przyjmuje się, że za należności takie należy uznać należności, których przeterminowanie przekracza 180 dni. Należności nieściągalne są odpisywane w ciężar kosztów w momencie stwierdzenia ich nieściągalności. Odpisy aktualizujące wartość należności pomniejszają ich wartość w bilansie i zalicza się je odpowiednio do kosztu własnego sprzedaży lub kosztów finansowych, zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis. Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności ujmowane jest jako zmniejszenie kosztu własnego sprzedaży. W szczególnych przypadkach odpisy aktualizujące wartość należności mogą pomniejszać przychody ze sprzedaży.

8.10. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

8.11. Kapitały własne

Kapitały własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami Statutu Spółki.

Kapitał podstawowy wykazywany jest według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze Statutem Spółki oraz wpisem do rejestru handlowego.

Zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału. Akcje własne oraz należne wpłaty na poczet kapitału akcyjnego pomniejszają wartość kapitału własnego Spółki.

Kapitał rezerwowy jest tworzony zgodnie z przepisami prawa handlowego, które wymagają, aby kapitał zapasowy był zasilany co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego.

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki ceny emisyjnej nad ich wartością nominalną.

Koszty emisji akcji poniesione przy powstaniu spółki akcyjnej lub podwyższeniu kapitału zakładowego zmniejszają kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej do wysokości nadwyżki wartości emisji nad wartością nominalną akcji.

W skład pozostałych kapitałów rezerwowych wchodzi:

- wyniki z lat ubiegłych,
- zyski (straty) aktuarialne.

Niepodzielony wynik finansowy obejmuje wynik bieżącego okresu sprawozdawczego.

8.12. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

Zyski i straty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku naliczania odpisu.

8.13. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty. Zobowiązania finansowe, które nie są instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Zobowiązania finansowe, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wycenia się na dzień bilansowy według zamortyzowanego kosztu (tj. zdyskontowane przy użyciu efektywnej stopy procentowej). W przypadku zobowiązań krótkoterminowych o terminie płatności do 365 dni wycena ta odpowiada kwocie wymagającej zapłaty.

8.14. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

8.14.1. Odprawy emerytalno-rentowe, nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Spółki mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno-rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na dzień bilansowy jest obliczona na podstawie powszechnie przyjętych metod aktuarialnych. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty aktuarialne z wyceny programów świadczeń emerytalno-rentowych ujmuje się w innych całkowitych dochodach w okresie, w którym powstały, natomiast zyski (straty) aktuarialne z wyceny świadczeń nagród jubileuszowych w rachunku wyników. Pozostałe koszty dotyczące programów określonych świadczeń ujmuje się w zysku lub stracie jednorazowo w okresie, w którym

powstają. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczące odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych w bieżącym okresie zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych, uwzględniających dokonane z dniem 3 czerwca 2017 roku zmiany w regulaminie wynagrodzeń.

8.15. Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe w szczególności obejmują:

- z góry zapłacone czynsze,
- ubezpieczenia,
- prenumeraty,
- naprawy rewizyjne,
- z góry opłacone serwisy obce, które będą świadczone w następnych okresach.

Rozliczenie czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów następują stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia jest uzasadniony charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem ostrożności.

W przypadku rozliczeń międzyokresowych kosztów przypadających na przyszłe okresy, których rozliczenie nie nastąpi w ciągu najbliższych 12 miesięcy od dnia bilansowego, rozliczenia te są reprezentowane jako osobna pozycja bilansu dotycząca długoterminowych rozliczeń międzyokresowych kosztów.

8.16. Przychody i koszty

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

W przychodach operacyjnych prezentowany jest efekt wyceny i realizacji transakcji walutowych zabezpieczających długoterminowe kontrakty budowlane zawarte w walucie obcej.

8.16.1. Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

8.16.2. Umowa o usługę budowlaną

Przychody z wykonania niezakończonych usług długoterminowej wykonanej na dzień bilansowy w istotnym stopniu, ustala się na dzień bilansowy proporcjonalnie do stopnia zaawansowania usługi, jeżeli kwotę przychodu można ustalić w sposób wiarygodny. Stopień zaawansowania mierzony jest udziałem kosztów poniesionych od dnia zawarcia umowy do dnia ustalenia przychodu w szacowanych całkowitych kosztach wykonania usługi lub udziałem nakładu wykonanej pracy w stosunku do całkowitych nakładów pracy.

Określony w powyższy sposób stopień zaawansowania prac stosowany jest do określenia wartości sprzedaży w stosunku do wartości przychodów wynikających z treści zawartej umowy. Różnica pomiędzy tak ustaloną (zarachowaną) wartością sprzedaży a wartością zafakturowaną na odbiorców usług odnoszona jest w pozycję „Kontrakty budowlane” odpowiednio w aktywach – dla różnicy dodatniej, lub pasywach bilansu – dla różnicy ujemnej.

Jeżeli stopień zaawansowania niezakończonych usług nie może być na dzień bilansowy ustalony w sposób wiarygodny, to przychód ustala się w wysokości poniesionych w danym okresie sprawozdawczym kosztów, nie wyższych jednak od kosztów, których pokrycie w przyszłości przez zamawiającego jest prawdopodobne.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywana strata jest ujmowana jako koszt okresu, w którym została ujawniona.

Koszty wytworzenia niezakończonych usług obejmują koszty poniesione od dnia zawarcia odpowiedniej umowy do dnia bilansowego. Koszty wytworzenia poniesione przed zawarciem umowy związane z realizacją jej przedmiotu, zaliczane są do aktywów, jeżeli pokrycie tych kosztów w przyszłości przychodami uzyskanymi od zamawiającego jest prawdopodobne. Następnie ujmowane są w kosztach wytworzenia niezakończonych usług budowlanej.

Spółka realizuje niektóre kontrakty w ramach umów konsorcjalnych, na podstawie których Spółka pełni funkcję lidera konsorcjum. Spółka nie wykazuje w rachunku zysków i strat części przychodów i kosztów przypadających na konsorcjantów - zgodnie z brzmieniem MSSF 11.

Jednocześnie Spółka ujmuje w bilansie jedynie tą część aktywów i zobowiązań, która przypada udziałowi Spółki we wspólnie kontrolowanej działalności.

Zasady wyliczania ustalonych przychodów ze sprzedaży:

Przychodem z wykonania usługi (roboty) budowlano – montażowej objętej niezakończoną umową, są rzeczywiście poniesione koszty, powiększone o zakładaną marżę na danym kontrakcie obliczoną w %.

Przychody rzeczywiste zaksięgowane w danym okresie są korygowane do przychodów ustalonych w celu otrzymania założonej na danym kontrakcie marży zgodnie z poniższym wzorem:

$$Su = K/(1-m)$$

gdzie:

Su – sprzedaż ustalona

K – poniesione koszty rzeczywiste

m – marża w % założona dla danego kontraktu, wynikająca z opracowanego budżetu kosztów

Przychody ustalone dla kontraktów rozliczanych w euro są wyliczane wg następujących zasad:

Marża % w przypadku kontraktów w euro wyliczana jest co miesiąc i jest funkcją kursu PLN/EUR wyliczana zgodnie ze wzorem:

$$M = (Pp - Kp)/Pp$$

gdzie:

Pp – przychody przeliczeniowe

Kp – koszty przeliczeniowe

Przychody przeliczeniowe (Pp) wyliczane są zgodnie ze wzorem:

$$Pp = Pz + Pf * krPLN/EUR$$

gdzie:

Pz – przychody zaksięgowane w złotych

Pf – przychody do zafakturowania w euro w przyszłości

krPLN/EUR – średni kurs euro na koniec danego miesiąca (ogłaszany przez NBP)

Koszty przeliczeniowe (Kp) wyliczane są zgodnie ze wzorem:

$$Kp = Kz + Kf PLN + Kf EUR * krPLN/EUR$$

gdzie:

Kz – koszty zaksięgowane w złotych

Kf PLN – koszty do zafakturowania w złotych w przyszłości

Kf EUR – koszty do zafakturowania w euro w przyszłości

Wyliczoną sprzedaż przeliczeniową i koszty przeliczeniowe podstawiamy do ww. wzoru na marżę, a następnie wyliczoną marżę % podstawiamy do wzoru na sprzedaż ustaloną.

8.16.3. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

8.16.4. Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy do ich otrzymania.

8.17. Podatki

8.17.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

8.17.2. Podatek odroczony

Podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i pasywów, a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania niemającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach - z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu

do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwa na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności z rezerwami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

8.18. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej,
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

8.19. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Rozwodniony zysk netto na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez sumę średniej ważonej liczby akcji zwykłych w danym okresie sprawozdawczym i wszystkich potencjalnych akcji rozładniających.

Akcje włączane są do średniej ważonej liczby akcji, począwszy od dnia, gdy zapłata za nie staje się należna (który zwykle odpowiada dacie ich emisji). Akcje zwykłe wyemitowane jako część zapłaty przekazanej w ramach połączenia jednostek uwzględnia się przy ustalaniu średniej ważonej liczby akcji od dnia połączenia. Akcje zwykłe, które mogą zostać wyemitowane, jeżeli spełnione zostaną pewne warunki (akcje emitowane warunkowo) są traktowane jako występujące w ciągu okresu i włączane do wyliczenia zysku przypadającego na jedną akcję wyłącznie od dnia, w którym nastąpiło spełnienie wszystkich koniecznych warunków. Występujące w ciągu roku akcje zwykłe, które mają charakter warunkowo zwrotny, nie są traktowane jako akcje występujące i są wyłączone z wyliczenia podstawowego zysku na akcję tak długo, jak długo podlegają możliwemu zwrotowi.

9. Standardy i zmiany do standardów przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

W niniejszym jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółka nie zdecydowała o wcześniejszym zastosowaniu opublikowanych standardów lub interpretacji przed ich datą wejścia w życie.

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów,

zmian do standardów oraz nowej interpretacji, które według stanu na dzień 28 marca 2018 roku nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE:

- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- **MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
- **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** – Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie planu (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** - Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).

Według szacunków Spółki, wyżej wymienione nowe standardy, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacja nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Spółkę na dzień bilansowy.

Nadal poza regulacjami zatwierdzonymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Według szacunków Spółki, zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte do stosowania na dzień bilansowy.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe, następujące nowe standardy zostały wydane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE przy czym nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15” - zatwierdzony w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).
- **MSSF 16 „Leasing”** – zatwierdzony w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”** – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji - - zatwierdzone w UE w dniu 27 lutego 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** – Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe” – zatwierdzone w UE w dniu 3 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- **Zmiany do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** – Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” – zatwierdzone w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”** – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych – zatwierdzone w UE w dniu 14 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 1 i MSR 28 w wyniku „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa – zatwierdzone w UE w dniu 7 lutego 2018 roku (zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

Spółka postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych nowych standardów oraz zmian do istniejących standardów. Spółka jest w trakcie kalkulacji wpływu wprowadzenia MSSF 16. Poza opisanym poniżej wpływem MSSF 9 i MSSF 15 oraz szacowanym wpływem MSSF 16 według szacunków Spółki, wyżej wymienione nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Spółkę na dzień bilansowy.

10. Efekt zastosowania nowych standardów rachunkowości i zmian polityki rachunkowości

Zmiany do standardów i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2017

Następujące zmiany do istniejących standardów opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz zatwierdzone przez UE wchodzą w życie po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym 2017:

- **Zmiany do MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych”** – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień – zatwierdzone w UE w dniu 6 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy”** – Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat – zatwierdzone w UE w dniu 6 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 12 w wyniku „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa – zatwierdzone w UE w dniu 7 lutego 2018 roku (zmiany do MSSF 12 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie).

Wyżej wymienione zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdania finansowe Spółki za 2017 rok.

Wpływ zastosowania nowych standardów rachunkowości wchodzących w życie 1 stycznia 2018 roku

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wprowadza zmiany w kwestii klasyfikacji aktywów finansowych, (według zamortyzowanego kosztu oraz według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub przez pozostałe dochody całkowite), zasad utraty wartości aktywów finansowych (w miejsce modelu straty poniesionej należy stosować model straty oczekiwanej), jak również modyfikuje podejście do rachunkowości zabezpieczeń.

Spółka zastosuje MSSF 9 retrospektywnie dla okresów rozpoczynających się po 1 stycznia 2018 roku bez przekształcenia danych porównywalnych. Różnice wynikające ze zmiany wyceny aktywów finansowych, na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 zostaną ujęte w pozostałych kapitałach rezerwowych. Spółka przeprowadziła ocenę wpływu wprowadzenia MSSF 9 na stosowane zasady rachunkowości w odniesieniu do działalności Spółki lub jej wyników finansowych. W ocenie Spółki wprowadzenie MSSF 9 nie będzie miało wpływu na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz skonsolidowany kapitał własny Spółki, za wyjątkiem skutków zastosowania MSSF 9 w obszarach wskazanych poniżej:

Spółka oszacowała wpływ na sprawozdanie finansowe na dzień 31 grudnia 2017 roku oczekiwanych strat w zakresie należności krótkoterminowych. W związku z tym Spółka oszacowała, że na dzień 1 stycznia 2018 roku odpisy z tytułu utraty wartości (po uwzględnieniu podatku odroczonego) zwiększą kapitał własny Spółki o kwotę 266 tys. zł w korespondencji z powiększeniem wartości bilansowej należności z tytułu dostaw i usług.

Spółka oszacowała wpływ ujęcia dyskonta kaucji i kwot zatrzymanych na sprawozdanie finansowe na dzień 31 grudnia 2017 roku. W związku z tym Spółka oszacowała, że na dzień 1 stycznia 2018 roku koszty i przychody finansowe (po uwzględnieniu podatku odroczonego) zmniejszą kapitał własny o kwotę 667 tys. zł w korespondencji z pomniejszeniem wartości bilansowej kaucji i kwot zatrzymanych.

• **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”**

Od 1 stycznia 2018 roku obowiązuje MSSF 15, który zastępuje MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz MSSF 18 „Przychody”. Ujęcie przychodu zgodnie z MSSF 15 powinno przedstawiać transakcję przeniesienia towarów lub usług na klienta (Zamawiającego) w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, którego podmiot spodziewa się w zamian za towary lub usługi.

Standard MSSF 15 wprowadza pięcioletni model ujmowania przychodów: 1. Identyfikacja umowy 2. Identyfikacja zobowiązań do wykonania 3. Ustalenie ceny transakcyjnej 4. Przepisanie ceny transakcyjnej 5. Ujęcie przychodu

Spółka przeprowadziła analizę treści umów sprzedaży zawartych z klientami (umów o usługi budowlane), w celu identyfikacji różnic wynikających z wdrożenia MSSF 15 i ujmowania przychodów według powyższego pięcioletniego modelu.

W wyniku przeprowadzonych prac Spółka stwierdziła brak istotnego wpływu wdrożenia MSSF 15 na sprawozdanie finansowe i nie zamierza wprowadzać do niego żadnych korekt z tytułu wdrożenia MSSF 15 na dzień 1 stycznia 2018 roku.

W związku z wdrożeniem MSSF 15 Spółka dokonała aktualizacji polityki rachunkowości w zakresie ujmowania przychodów w celu dostosowania jej do terminologii MSSF 15 oraz dokonała modyfikacji ujawnień w zakresie wymaganym przez wyżej wymieniony standard. Spółka wprowadziła MSSF 15 zgodnie z metodą retrospektywną zmodyfikowaną.

Od 1 stycznia 2018 roku Spółka będzie rozpoznawać przychody z tytułu wykonania niezakończonych usług budowlanych zgodnie z 5 etapowym modelem i stosować metodę opartą na nakładach. Zdaniem Zarządu metoda oparta na nakładach jest najlepiej dopasowaną metodą do określania przychodów z kontraktów długoterminowych.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym za 2017 rok nie wystąpiły zmiany zasad rachunkowości i sporządzania sprawozdania finansowego w porównaniu do ujawnionych w sprawozdaniu Spółki za rok 2016, opublikowanym w dniu 21 marca 2017 roku.

11. Wybrane dane finansowe przeliczone na euro

Średnie kursy wymiany złotego w stosunku do euro w okresie objętym rocznym sprawozdaniem finansowym:

Okres zakończony	Średni kurs w okresie*	Minimalny kurs w okresie	Maksymalny kurs w okresie	Kurs na ostatni dzień okresu
31.12.2017	4,2447	4,1709	4,4157	4,1709
31.12.2016	4,3757	4,2355	4,5035	4,4240

* Średnia kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym roku obrotowym.

Podstawowe pozycje bilansu w przeliczeniu na euro:

	31.12.2017		31.12.2016	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Aktywa trwałe	664 541	159 328	657 078	148 525
Aktywa obrotowe	444 634	106 604	356 980	80 692
AKTYWA RAZEM	1 109 175	265 932	1 014 058	229 217
Kapitał własny	631 598	151 430	625 311	141 345
Zobowiązania długoterminowe	51 178	12 270	80 736	18 249
Zobowiązania krótkoterminowe	426 399	102 232	308 011	69 623
PASYWA RAZEM	1 109 175	265 932	1 014 058	229 217

Do przeliczenia danych bilansu przyjęto kurs ustalony przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień danego roku obrotowego.

Podstawowe pozycje rachunku zysków i strat w przeliczeniu na euro:

	Rok zakończony 31.12.2017		Rok zakończony 31.12.2016	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Przychody ze sprzedaży	858 281	202 201	826 198	188 815
Koszt własny sprzedaży	(815 586)	(192 142)	(787 275)	(179 921)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	42 695	10 059	38 923	8 894
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	18 972	4 470	9 714	2 220
Zysk (strata) brutto	35 741	8 420	29 730	6 794
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	32 040	7 548	28 699	6 559
Zysk (strata) netto za okres z działalności zaniechanej	-	-	-	-
Zysk (strata) netto za okres	32 040	7 548	28 699	6 559

Do przeliczenia danych rachunku zysków i strat przyjęto średni kurs euro obliczony jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym roku obrotowym, ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ten dzień.

Podstawowe pozycje rachunku przepływów pieniężnych w przeliczeniu na euro:

	Rok zakończony 31.12.2017		Rok zakończony 31.12.2016	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	41 570	9 793	(94 093)	(21 504)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	5 400	1 272	(12 228)	(2 794)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(45 172)	(10 642)	(10 884)	(2 487)
Przepływy pieniężne netto, razem	1 798	423	(117 205)	(26 785)

Do przeliczenia powyższych danych do rachunku przepływów pieniężnych przyjęto średni kurs euro obliczony jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym roku obrotowym, ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ten dzień.

	31.12.2017		31.12.2016	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Środki pieniężne na początek okresu	18 820	4 254	136 025	31 920
Środki pieniężne na koniec okresu	20 618	4 943	18 820	4 254

Do przeliczenia powyższych danych rachunku przepływów pieniężnych przyjęto:

- kurs ustalony przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień danego roku obrotowego – dla pozycji "Środki pieniężne na koniec okresu",
- kurs ustalony przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień roku obrotowego poprzedzającego dany rok obrotowy - dla pozycji "Środki pieniężne na początek okresu".

Kurs euro na ostatni dzień roku obrotowego zakończonego 31 grudnia 2015 roku wyniósł 4,2615 zł/euro.

12. Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Przychody ze sprzedaży usług budowlanych	834 415	811 249
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	7 624	2 686
Przychody ze sprzedaży pozostałych produktów i usług	16 242	12 263
Razem	858 281	826 198

Przychody ze sprzedaży	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Kontrakty budowlane	834 415	811 249
Pozostała sprzedaż	23 866	14 949
Razem	858 281	826 198

Koszt własny sprzedaży	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Kontrakty budowlane	788 474	759 785
Pozostała sprzedaż	27 112	27 490
Razem	815 586	787 275

Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Kontrakty budowlane	45 941	51 463
Pozostała sprzedaż	(3 246)	(12 540)
Razem	42 695	38 923

Trakcja PRKiI generuje całość swoich przychodów na terenie Polski. Ok. 72,7% bezpośredniego udziału w przychodach ze sprzedaży stanowią przychody od spółki PKP PLK.

Generowane przychody Spółki ujmowane są w jedynym segmencie operacyjnym, który jest tym samym segmentem sprawozdawczym.

13. Koszty działalności

Koszty według rodzaju:	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Amortyzacja	13 808	12 197
Zużycie materiałów i energii	341 793	267 975
Usługi obce	398 700	397 409
Podatki i opłaty	3 969	3 832
Wynagrodzenia	80 621	85 032
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	21 313	19 565
Pozostałe koszty rodzajowe	14 441	18 066
Koszty według rodzaju, razem	874 645	804 076
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	(24 667)	25 383
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	(16 861)	(17 030)
Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji (wielkość ujemna)	(2 317)	(2 132)
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	(22 382)	(25 275)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	808 418	785 022
Wartość sprzedanych materiałów i towarów	7 168	2 253
Koszt własny sprzedaży	815 586	787 275

Koszty wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Koszty wynagrodzeń i świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy	79 710	79 939
Koszty ubezpieczeń społecznych	16 904	14 961
Rezerwy na świadczenia emerytalno-rentowe	(1 290)	(331)
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	(2 302)	1 254
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	994	1 982
Rezerwa na premie	3 511	1 288
Rezerwa z tytułu zakazu konkurencji i rekompensaty	-	900
Świadczenia na rzecz pracowników z tytułu Pracowniczego Programu Emerytalnego	623	615
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	3 784	3 989
Razem	101 934	104 597

Spółka prowadzi dla swoich pracowników Pracowniczy Program Emerytalny (PPE) wpisany do rejestru KNUiFE pod nr RPPE 75/01. W 2001 roku została zawarta umowa o wnoszenie przez Spółkę składek pracowniczych oraz zakładowa umowa emerytalna pomiędzy nią (wtedy PKRE S.A.) a Związkami Zawodowymi działającymi w Spółce. Wszystkie pracownicze umowy emerytalne oraz aneksy do tych umów zostały zawarte według jednolitego wzoru. W roku 2006 został podpisany aneks do umowy zakładowej, który dostosował PPE do przepisów zmienionej ustawy o pracowniczych programach emerytalnych. W ramach Programu pracodawca przekazuje 4% wynagrodzenia brutto pracownika stanowiącego podstawę naliczania składek emerytalnych do wybranego funduszu. Uczestnictwo pracowników w Programie jest dobrowolne i mogą do niego przystąpić pracownicy z co najmniej trzymiesięcznym stażem pracy w Spółce.

Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych oraz odpisy aktualizujące ujęte w rachunku zysków i strat	Rok zakończony	
	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży		
Amortyzacja środków trwałych	11 826	10 467
Amortyzacja wartości niematerialnych	909	741
Razem	12 735	11 208
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży, marketingu i dystrybucji		
Amortyzacja środków trwałych	1	4
Amortyzacja wartości niematerialnych	-	-
Razem	1	4
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu		
Amortyzacja środków trwałych	419	346
Amortyzacja wartości niematerialnych	653	639
Razem	1 072	985
Amortyzacja środków trwałych	12 246	10 817
Amortyzacja wartości niematerialnych	1 562	1 380
Razem	13 808	12 197

14. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok zakończony	
	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
Rozwiązanie rezerwy w tym:	1 831	650
- na restrukturyzację	1 831	-
- na sprawy sądowe	-	650
Otrzymane kary i grzywny	848	384
Opłaty licencyjne, patenty	-	280
Nadpłacone składki ZUS	-	536
Zwrócone koszty udziału w przetargach w Danii	-	571
Umorzone zobowiązania	166	164
Zysk ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych	-	221
Wycena nieruchomości inwestycyjnych	-	177
Pozostałe	375	565
Razem	3 220	3 548

15. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Koszty restrukturyzacji	112	3 905
Szkody w środkach trwałych	523	-
Zapłacone koszty postępowania spornego	511	243
Przekazane darowizny	38	31
Niedobory inwentaryzacyjne zapasów	284	-
Wartość zlikwidowanych niefinansowych aktywów trwałych	79	268
Spisanie należności	57	52
Koszty reorganizacji jednostki pionu produkcyjnego	58	131
Zapłacone kary, grzywny, odszkodowania	133	328
Wartość zlikwidowanych zapasów	3	-
Pozostałe	446	392
Razem	2 244	5 350

16. Przychody finansowe

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Przychody finansowe z tytułu odsetek, w tym:	2 145	743
- bankowych	145	402
- od pożyczek	42	194
- od należności	951	66
- od rozwiązanych rezerw na zobowiązania	914	-
- pozostałych	93	81
Przychody z tytułu otrzymanych dywidend	21 601	25 143
Przychody finansowe z tytułu partycypacji w kosztach gwarancji	-	53
Pozostałe	1	6
Razem	23 747	25 945

17. Koszty finansowe

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Koszty finansowe z tytułu odsetek, w tym:	3 661	4 080
- od kredytów i pożyczek	1 412	1 173
- od zobowiązań	352	133
- od leasingów	1 551	1 378
- od zobowiązań z tyt. świadczeń pracowniczych	172	225
- od zobowiązań z tyt. faktoringu	114	49
- od utworzonych rezerw na zobowiązania	-	989
- pozostałe	60	133
Strata z tytułu różnic kursowych	481	715
Koszty z tytułu usług faktoringowych	213	199
Utworzenie odpisów aktualizujących należności odsetkowe	912	-
Koszty prowizji finansowych	1 612	915
Opłata za udzielenie gwarancji	90	-
Pozostałe koszty finansowe	9	20
Razem	6 978	5 929

18. Podatek dochodowy

18.1. Bieżący podatek dochodowy

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Zysk brutto	35 741	29 730
<i>Różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym (wg tytułów)</i>		
- różnice przejściowe, w tym:	(50 921)	5 601
amortyzacja	(647)	(863)
odpisy aktualizujące	(1 868)	(521)
zmiana stanu rezerw	(32 679)	28 795
wycena nieruchomości inwestycyjnych wg wartości godziwej	-	432
wycena kontraktów budowlanych	(78 411)	(41 700)
naliczone odsetki	(2 084)	721
naliczone różnice kursowe	5	11
rezerwa na straty na kontraktach	963	111
niewypłacone wynagrodzenia	(184)	447
koszty niepodatkowe dotyczące realizowanych kontraktów	54 311	104 347
przychody niepodatkowe dotyczące realizowanych kontraktów	10 721	(86 237)
umowy leasingu finansowego	(2 800)	1 774
pozostałe	1 752	(1 715)
- różnice trwałe, w tym:	(16 807)	(24 289)
otrzymane dywidendy	(21 601)	(25 143)
wpłaty na PFRON	1 098	849
przekazane darowizny	38	16
odsetki budżetowe	306	13
ubezpieczenia i składki członkowskie	328	443
różnica w podatku VAT	27	19
koszty sporne kontraktu	-	(1 000)
odpisy aktualizujące	2 818	3 249
pozostałe	179	(2 735)
Dochód podatkowy	(31 987)	11 042
Odliczenia od dochodu	-	(15)
- strata podatkowa z lat ubiegłych	-	-
- darowizny	-	(15)
Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	-	11 027
Podatek dochodowy według stawki 19%	-	2 095
Podatek dochodowy bieżący ujęty w deklaracji podatkowej okresu, w tym:	-	2 095
- ujęty w rachunku zysków i strat	-	2 095

Podatek dochodowy w rachunku zysków i strat:

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Bieżący podatek dochodowy:	-	2 095
- bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	-	2 095
Podatek odroczony:	3 701	(1 064)
- związany z powstaniem i odwróceniem różnic przejściowych	3 701	(1 064)
- aktualizacja aktywa z tytułu podatku odroczonego	-	-
Razem	3 701	1 031

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 oraz dnia 31 grudnia 2016 roku Spółka nie wykazywała w rachunku zysków i strat podatku dochodowego dotyczącego działalności zaniechanej.

Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej:

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 oraz dnia 31 grudnia 2016 roku przedstawia poniższa tabela:

	Rok zakończony	
	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
Zysk brutto	35 741	29 730
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatku dochodowego 19%	6 791	5 649
Efekt podatkowy ujęcia:		
Kosztów podatkowych niebędących kosztami księgowymi	(1 709)	(1 578)
Przychodów niepodatkowych będącymi przychodami księgowymi	(6 628)	(5 027)
Kosztów niepodatkowych będącymi kosztami księgowymi	5 247	1 987
Podatek dochodowy wg efektywnej stopy podatkowej 10% (2016: 3%)	3 701	1 031

18.2. Podatek dochodowy odniesiony w pozostałe całkowite dochody

	Rok zakończony	
	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
Zyski z przeszacowania odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny		
Ujęte w kwocie brutto	-	(605)
Podatek dochodowy	-	115
Ujęte w kwocie netto	-	(490)
Zyski (straty) aktuarialne		
Ujęte w kwocie brutto	(98)	1 542
Podatek dochodowy	19	(293)
Ujęte w kwocie netto	(79)	1 249

18.3. Odroczonego podatku dochodowego

Poniżej przedstawiono okresy, w których zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych najpóźniej mogą zostać rozliczone aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od straty podatkowej:

	2018	2019	2020	2021	2022	Razem
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od straty podatkowej	1 200	1 200	2 986	586	-	5 972

Aktywa z tytułu podatku odroczonego:

Tytuł różnic przejściowych:	1.01.2016 Przekształcone	Zwiększenia / Zmniejszenia	31.12.2016 Badane	Zwiększenia / Zmniejszenia	31.12.2017 Badane
Rezerwa na premie	519	(103)	416	279	695
Rezerwa na badanie bilansu	19	9	28	4	32
Rezerwa na roboty poprawkowe	1 084	4 725	5 809	(4 462)	1 347
Rezerwa na przewidywane straty na kontrakcie	69	21	90	183	273
Rezerwa na świadczenia emerytalne	779	(40)	739	(436)	303
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	1 320	(105)	1 215	(716)	499
Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe	959	161	1 120	118	1 238
Odpis aktualizujący na należności	536	-	536	(536)	-
Odpis aktualizujący wartość pozostałych aktywów obrotowych	128	(99)	29	(5)	24
Niezrealizowane ujemne różnice kursowe	4	(3)	1	1	2
Naliczone odsetki od zobowiązań	83	184	267	(261)	6
Odpis aktualizujący na odsetki od należności	49	-	49	186	235
Koszty niepodatkowe dotyczące realizowanych kontraktów długoterminowych	2 274	19 826	22 100	10 319	32 419
Nadwyżka przychodów zafakturowanych nad ustalonymi - wycena kontraktów długoterminowych	9 379	(6 857)	2 522	(1 851)	671
Dodatnia różnica między amortyzacją bilansową a podatkową	78	7	85	(11)	74
Strata podatkowa	-	-	-	5 972	5 972
Niewypłacone wynagrodzenia i niezapłacone składki ZUS	197	85	282	(35)	247
Rezerwa na koszty	244	824	1 068	(996)	72
Pozostałe	1 993	(392)	1 601	(1 279)	322
Razem aktywa z tytułu podatku odroczonego, w tym:	19 715	18 240	37 955	6 476	44 431
wpływ na wynik	19 532	18 423	37 955	6 568	44 523
wpływ na kapitał	183	(183)	-	(92)	(92)

Rezerwa z tytułu podatku odroczonego:

Tytuł różnic przejściowych:	1.01.2016 Przekształcone	Zwiększenia / Zmniejszenia	31.12.2016 Badane	Zwiększenia / Zmniejszenia	31.12.2017 Badane
Nadwyżka przychodów ustalonych nad zafakturowanymi - wycena kontraktów długoterminowych	1 472	1 066	2 538	13 047	15 585
Rezerwa na świadczenia emerytalne	-	110	110	(110)	-
Przychody niepodatkowe dotyczące realizowanych kontraktów długoterminowych	-	16 385	16 385	(2 036)	14 349
Ujemna różnica między amortyzacją bilansową a podatkową	4 735	171	4 906	112	5 018
Niezrealizowane dodatnie różnice kursowe	5	(5)	-	-	-
Naliczone odsetki od lokat, należności, aktywów finansowych, itp.	76	47	123	135	258
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	755	(11)	744	(10)	734
Przeszacowanie aktywów trwałych do wartości godziwej	507	-	507	-	507
Przeszacowanie nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej	2 306	(82)	2 224	-	2 224
Umowy leasingu finansowego	1 551	(337)	1 214	532	1 746
Pozostałe	1 721	(1)	1 720	(1 521)	199
Razem rezerwa z tytułu podatku odroczonego, w tym:	13 128	17 343	30 472	10 149	40 620
wpływ na wynik	10 510	17 359	27 869	10 270	38 139
wpływ na kapitał	2 618	(15)	2 603	(122)	2 481

	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	44 431	37 955
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	40 620	30 472
Persaldo aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(40 620)	(30 472)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 811	7 484
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-

19. Działalność zaniechana

W 2017 i 2016 roku nie wystąpiła działalność zaniechana.

20. Zysk (strata) na jedną akcję

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	32 040	28 699
Zysk (strata) netto roku obrotowego	32 040	28 699
Zysk netto zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	32 040	28 699
Liczba wyemitowanych akcji (w sztukach)	51 399 548	51 399 548
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję (w sztukach)	51 399 548	51 399 548
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	51 399 548	51 399 548

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Zysk (strata) na jedną akcję (w zł na akcję):		
- podstawowy	0,62	0,56
- rozwodniony	0,62	0,56

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Zysk (strata) na jedną akcję z działalności kontynuowanej (w zł na akcję):		
- podstawowy	0,62	0,56
- rozwodniony	0,62	0,56

21. Rzeczowe aktywa trwałe

Struktura środków trwałych:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Środki trwałe, w tym:	125 452	122 605
- grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	16 230	16 404
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	4 768	3 761
- urządzenia techniczne i maszyny	48 900	50 943
- środki transportu	52 888	49 676
- inne środki trwałe	2 666	1 821
Środki trwałe w budowie	15 937	12 290
Razem	141 389	134 895

Struktura własnościowa środków trwałych:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Własne	95 665	92 238
Używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	45 724	42 657
Razem	141 389	134 895

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Tabele ruchu środków trwałych:

Rok zakończony 31.12.2017 r. Badane	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość księgowa netto na początek roku	20 165	50 943	49 676	1 822	12 290	134 895
Zwiększenia - zakup	159	3 459	8 680	1 642	10 929	24 869
Przesunięcia pomiędzy grupami	1 278	-	-	-	(1 278)	-
Zbycie	-	(1)	-	-	(5 107)	(5 108)
Likwidacja	-	(68)	(52)	(4)	-	(123)
Amortyzacja	(604)	(5 433)	(5 416)	(794)	-	(12 246)
Inne zmniejszenia	-	-	-	-	(897)	(897)
Wartość księgowa netto na koniec roku	20 998	48 900	52 888	2 666	15 937	141 389

Stan na 31.12.2017 r.

Badane

Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	28 539	104 681	108 365	10 619	15 937	268 141
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(7 541)	(55 781)	(55 477)	(7 953)	-	(126 752)
Wartość księgowa netto	20 998	48 900	52 888	2 666	15 937	141 389

Rok zakończony 31.12.2016 r. Badane	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość księgowa netto na początek roku	20 603	35 131	50 201	1 735	9 738	117 408
Zwiększenia - zakup	143	16 726	5 137	643	17 755	40 403
Przesunięcia pomiędzy grupami	-	3 571	-	-	(3 571)	-
Zbycie	-	(47)	(15)	-	(11 632)	(11 694)
Likwidacja	-	(2)	(405)	1	-	(406)
Amortyzacja	(581)	(4 437)	(5 242)	(557)	-	(10 816)
Wartość księgowa netto na koniec roku	20 165	50 943	49 676	1 822	12 290	134 895

Stan na 31.12.2016 r.

Badane

Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	29 081	101 635	100 888	9 047	12 290	252 941
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(8 916)	(50 692)	(51 212)	(7 226)	-	(118 046)
Wartość księgowa netto	20 165	50 943	49 676	1 822	12 290	134 895

W oparciu o prawo wieczystego użytkowania gruntów Spółka posiada grunty zakwalifikowane do kategorii „Grunty, budynki i budowle” o wartości 16 230 tys. zł (31.12.2016 r.: 16 405 tys. zł).

Spółka jako leasingobiorca używa na podstawie umowy leasingu finansowego następujące rzeczowe aktywa trwałe:

Stan na dzień 31.12.2017 r. Badane	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość początkowa	-	27 960	26 827	133	-	54 920
Skumulowane umorzenie	-	3 874	5 306	15	-	9 195
Wartość księgowa netto	-	24 086	21 521	118	-	45 725

Stan na dzień 31.12.2016 r. Badane	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość początkowa	-	29 307	20 367	-	-	49 674
Skumulowane umorzenie	-	3 266	3 751	-	-	7 017
Wartość księgowa netto	-	26 041	16 616	-	-	42 657

Informacje o zabezpieczeniach na rzeczowych aktywach trwałych zostały zawarte w nocie 50.

22. Nieruchomości inwestycyjne

	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
Stan na początek okresu (wg grup rodzajowych) - wartość netto:	17 174	17 602
- grunty	13 739	13 532
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	3 435	4 070
Zwiększenia:	-	399
- grunty	-	399
- aktualizacja wartości	-	399
Zmniejszenia	-	(827)
- grunty	-	(192)
- aktualizacja wartości	-	(192)
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	-	(635)
- aktualizacja wartości	-	(635)
Stan na koniec okresu (wg grup rodzajowych) - wartość netto:	17 174	17 174
- grunty	13 739	13 739
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	3 435	3 435

Spółka wykazuje nieruchomości inwestycyjne według wartości godziwej. Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku została oszacowana na podstawie wyceny przeprowadzonej na ten dzień przez niezależnego rzeczoznawcę posiadającego kwalifikacje odpowiednie do przeprowadzania wycen nieruchomości, a także aktualne doświadczenie w takich wycenach dokonywanych w lokalizacjach, w których znajdują się aktywa Spółki. Dodatkowo Spółka dokonuje samooceny otrzymanych opinii o wartości godziwej poprzez analizę danych pochodzących z aktywnego rynku aktualnych cen rynkowych podobnych nieruchomości inwestycyjnych, które są podobnie zlokalizowane i znajdują się w porównywalnym stanie. Analizy te są dokonywane przez osoby posiadające wiedzę o rynku.

Do wyceny budynków zaliczanych do nieruchomości inwestycyjnych posiadanych przez Spółkę zastosowano metodę kosztową oraz dochodową. Zgodnie z MSSF 13 podejście kosztowe odzwierciedla kwotę, która byłaby wymagana aktualnie, aby odtworzyć wydajność danego składnika aktywów (często określana jako bieżący koszt zastąpienia). W wielu przypadkach metoda bieżącego kosztu zastąpienia jest używana do ustalenia wartości godziwej aktywów materialnych, które są wykorzystywane w połączeniu z innymi aktywami lub innymi aktywami i zobowiązaniami. Wyceniane nieruchomości należą do kategorii rynku regionalnego, a wartość ich składnika budowlanego określa się w podejściu kosztowym, metodą kosztów zastąpienia przy zastosowaniu techniki wskaźnikowej oraz elementów scalonych. Podejście dochodowe polega na określeniu wartości nieruchomości przy założeniu, że jej nabywca zapłaci za nią cenę, której wysokość uzależni od przewidywanego dochodu, jaki uzyska z nieruchomości oraz, że nie zapłaci za nią więcej od kwoty, za którą mógłby nabyć inną

nieruchomość tej samej rentowności i stopniu ryzyka. Zgodnie z Powszechnymi Krajowymi Zasadami Wyceny - podejście dochodowe jest stosowane w przypadku określania wartości nieruchomości generujących dochód bądź stwarzających możliwość osiągnięcia dochodu, przy założeniu, że dochód jest podstawowym czynnikiem wpływającym na wartość tych nieruchomości. Podstawą obliczania dochodu z nieruchomości są wpływy czynszowe, uzyskiwane z najmu, dzierżawy i innych praw do nieruchomości oraz wpływy pozaczynszowe. Do wpływów pozaczynszowych zalicza się m.in. dochody z udostępnienia nieruchomości na planse reklamowe, anteny telefonii komórkowych, bankomaty, parkingi, itp.

Wyceny wartości godziwej gruntów należących do nieruchomości inwestycyjnych przeprowadzono poprzez odniesienie do rynkowych cen transakcyjnych dotyczących podobnych nieruchomości (metoda porównawcza). Podejście porównawcze polega na określeniu wartości nieruchomości przy założeniu, że wartość wycenianej nieruchomości jest równa cenie, jaką uzyskano za nieruchomości podobne, które były przedmiotem obrotu rynkowego, skorygowanej ze względu na cechy różniące te nieruchomości (tj. lokalizację, uzbrojenie/stan zagospodarowania, powierzchnię) i ustalonej z uwzględnieniem zmian poziomu cen na skutek upływu czasu. Analiza wrażliwości pokazuje, iż model wyceny porównawczej jest wrażliwy na zmiany cen nieruchomości podobnych przyjętych do wyceny.

Analiza wrażliwości pokazuje, iż model wyceny rynkowej jest wrażliwy głównie na ceny podobnych nieruchomości przyjętych do wyceny, natomiast model wyceny kosztowej jest wrażliwy na wartość kosztu odtworzenia oraz przyjęty stopień zużycia technicznego.

Do ustalenia wartości godziwej, zastosowano techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku, których są dostępne dostateczne dane, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Poniżej przedstawiono wpływ nieobserwowalnych danych wejściowych na wartość godziwą nieruchomości w zależności od przyjętej techniki wyceny.

	Zastosowana technika wyceny	Nieobserwowalne dane wejściowe	Zależność pomiędzy nieobserwowalnymi danymi wejściowymi a wartością godziwą
Nieruchomości biurowe - grunty	Podejście porównawcze	Lokalizacja (20%) Dostępność (20%) Funkcja w planie/studium (20%) Stan zagospodarowania, wielkość działki, kształt, uzbrojenie (20%) Ekspozycja, dostępność (10%) Forma władania (10%)	czynniki te miały wpływ na wartość współczynnika korygującego przyjętego w wycenie wartości godziwej nieruchomości
Nieruchomości biurowe - budynki	Podejście dochodowe	Średnia cena rynkowa nieruchomości porównywalnych stopa kapitalizacji (9,5%) wydatki operacyjne - 34 526,73 zł	wzrost ceny rynkowej nieruchomości porównywalnych spowoduje wzrost wartości godziwej nieruchomości wyższa stopa kapitalizacji spowoduje obniżenie wartości godziwej nieruchomości wzrost wydatków operacyjnych wpłynie negatywnie na wartość godziwą nieruchomości
Nieruchomości biurowo - magazynowe	Podejście kosztowe	współczynnik strat z tytułu pustostanów i zaległości czynszowych (10%) Wartość kosztów odtworzenia Przyjęty stopień zużycia technicznego 50% - 85%	wyższy wskaźnik strat z tytułu pustostanów i zaległości czynszowych wpłynie negatywnie na wartość godziwą nieruchomości wzrost kosztów odtworzenia spowoduje wzrost wartości godziwej nieruchomości wyższy wskaźnik stopnia zużycia technicznego wpłynie negatywnie na wartość godziwą nieruchomości

W ciągu roku obrotowego 2017 nie doszło do zmiany w technice wyceny.

Nieruchomości inwestycyjne zostały wycenione przez niezależnego rzeczoznawcę w oparciu o dane rynkowe na dzień 31 grudnia 2017 roku.

W szacowaniu wartości godziwej nieruchomości zastosowano podejście najkorzystniejszego i najlepszego zastosowania nieruchomości (co stanowi aktualne zastosowanie tych nieruchomości).

Na podstawie dokonanej aktualizacji wyceny na dzień 31 grudnia 2017 roku nie stwierdzono zmiany wartości nieruchomości inwestycyjnych (2016: spadek o 428 tys. zł). W okresie od daty poprzedniej wyceny przeprowadzonej na dzień 31 grudnia 2016 roku nie zaszły żadne istotne zmiany dla przedmiotu wyceny uzasadniające zmianę wartości.

Szczegóły dotyczące hierarchii wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku:

	31.12.2017	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
	Badane			
Nieruchomości inwestycyjne:	17 174	-	-	17 174
Nieruchomości biurowe	17 174			17 174
- grunty	13 739			13 739
- budynki	3 435			3 435
	31.12.2016	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
	Badane			
Nieruchomości inwestycyjne:	17 174	-	-	17 174
Nieruchomości biurowe	17 174			17 174
- grunty	13 739			13 739
- budynki	3 435			3 435

Poziom 1 – ceny notowań rynkowych z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań;

Poziom 2 – ceny z aktywnych rynków, lecz inne niż ceny notowań rynkowych – ustalane bezpośrednio (poprzez porównanie z faktycznymi transakcjami) lub pośrednio (poprzez techniki wyceny bazujące na faktycznych transakcjach);

Poziom 3 – ceny nie pochodzące z aktywnych rynków.

Nie wystąpiły przeniesienia pomiędzy poziomami 1, 2 i 3 w trakcie roku obrotowego.

Przychody z czynszów oraz bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych kształtowały się następująco:

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Przychody z czynszów z nieruchomości inwestycyjnych	249	183
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych, które w danym okresie przyniosły przychody z czynszów	(267)	(274)

Na nieruchomościach inwestycyjnych nie zostały ustanowione zabezpieczenia.

23. Wartości niematerialne

Struktura wartości niematerialnych:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Koszty zakończonych prac rozwojowych	1 947	2 818
Wartość firmy	48 732	48 732
Nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	1 805	2 045
- oprogramowanie komputerowe	1 496	2 045
Inne wartości niematerialne	0	348
Wartości niematerialne w budowie	477	333
Razem	52 961	54 276

Struktura własnościowa wartości niematerialnych:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Własne	52 961	54 276
Używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	-	-
Razem	52 961	54 276

Tabele ruchu wartości niematerialnych:

Rok zakończony	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Licencje na oprogramowanie	Pozostałe licencje, koncesje, patenty	Wartości niematerialne w budowie	Razem
31.12.2017 r. Badane						
Wartość księgowa netto na początek roku	2 818	48 732	2 045	348	333	54 276
Zwiększenia	-	-	115	-	144	259
Likwidacja	-	-	(12)	-	-	(12)
Amortyzacja	(871)	-	(652)	(39)	-	(1 562)
Wartość księgowa netto na koniec roku	1 947	48 732	1 496	309	477	52 961

Stan na 31.12.2017 r.

Badane						
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	6 559	48 732	6 613	390	477	62 771
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(4 612)	-	(5 117)	(81)	-	(9 810)
Wartość księgowa netto	1 947	48 732	1 496	309	477	52 961

Rok zakończony	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Licencje na oprogramowanie	Pozostałe licencje, koncesje, patenty	Wartości niematerialne w budowie	Razem
31.12.2016 r.						
Badane						
Wartość księgowa netto na początek roku	2 566	48 732	2 738	387	1 144	55 567
Zwiększenia	53	-	53	-	100	206
Przesunięcia	911	-	-	-	(911)	-
Likwidacja	-	-	(117)	-	-	(117)
Amortyzacja	(712)	-	(630)	(39)	-	(1 380)
Wartość księgowa netto na koniec roku	2 818	48 732	2 045	348	333	54 276

Stan na 31.12.2016 r.**Badane**

Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	6 559	48 732	6 509	390	333	62 522
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(3 741)	-	(4 465)	(42)	-	(8 247)
Wartość księgowa netto	2 818	48 732	2 045	348	333	54 276

W 2017 i 2016 roku Spółka nie poniosła materialnych kosztów w rachunku zysków i strat, które nie zostały skapitalizowane w wartościach niematerialnych na prace badawczo-rozwojowe, za wyjątkiem przesunięć z wartości niematerialnych w budowie w 2016 roku.

Sposób ustalenia wartości firmy i test na utratę wartości

Spółka wykazuje na dzień bilansowy w sprawozdaniu finansowym wartość firmy 48 732 tys. zł (31 grudnia 2016: 48 732 tys. zł), która została ujęta w pozycji bilansowej – wartości niematerialne. Wartość firmy powstała z nabycia i połączenia ze spółkami PRK-7 S.A. w 2009 roku oraz PRKiI S.A. w 2013 roku oraz z nabycia udziałów spółki PRK 7 Nieruchomości.

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Wartość firmy powstała z nabycia i połączenia ze spółką PRKiI S.A.	2 051	2 051
Wartość firmy powstała z nabycia i połączenia ze spółką PRK-7 S.A.	46 681	46 681
Razem	48 732	48 732

Wartość firmy powstała w wyniku połączenia z PRK-7 S.A. prezentowana w wartościach niematerialnych (46 681 tys. zł.) oraz wartość firmy powstała w wyniku połączenia z PRKiI S.A. prezentowana w wartościach niematerialnych (2 051 tys. zł.) zostały alokowane do ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne („CGU”) składającego się ze spółek: Trakcja PRKiI, Torprojekt Sp. z o.o. oraz Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. Na dzień bilansowy przeprowadzono test na utratę wartości firmy przypisanej do tego CGU i na jego podstawie stwierdzono, że nie ma podstaw do utworzenia odpisu z tytułu utraty wartości firmy. Założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne:

- stopa wzrostu w okresie rezydualnym na poziomie 2% (31.12.2016: 2%);
- marża EBITDA na poziomie pomiędzy 3,8% a 5,7% (31.12.2016: 2,9% - 4,4%);
- stopa dyskontowa po opodatkowaniu na poziomie 10,1% (31.12.2016: 10,2%).

Wyliczenia wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne wykorzystują projekcje przepływów pieniężnych w okresie pięcioletnim. Zarząd ustalił budżetowaną marżę na podstawie wyników historycznych, zaktualizowanych budżetów kontraktów oraz swoich przewidywań co do rozwoju rynku. Średnie ważone przeciętne stopy wzrostu zgodne są z prognozami przedstawionymi w raportach branżowych.

Zastosowana stopa dyskonta to stopa po opodatkowaniu, odzwierciedlająca konkretne zagrożenia nie ujęte w prognozach przepływów.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości wartości odzyskiwalnej na zmianę poszczególnych wskaźników użytych w teście na utratę wartości:

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana wskaźnika	Wpływ na wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	18 569	(18 569)
WACC	+/- 0,25%	(17 333)	18 458

Spółka dokonała analizy wrażliwości zmiany poziomu EBITDY +/- 2,5 % oraz poziomu WACC +/-0,25 % i wyniku czego stwierdzono, że racjonalna zmiana założeń nie spowodowałaby konieczności ujęcia odpisu z tytułu utraty wartości.

24. Inwestycje w jednostkach zależnych

Na dzień 31.12.2017 r.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot działalności	Charakter powiązania / metoda konsolidacji	Data objęcia kontroli	Wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	Korekty aktualizujące wartość	Wartość bilansowa udziałów / akcji	Procent posiadanego kapitału zakładowego	Udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu
PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	jednostka zależna / metoda pełna	01.09.2007	17 169	-	17 169	100,00%	100,00%
Torprojekt sp. z o.o.	Warszawa	działalność projektowa	jednostka zależna / metoda pełna	04.11.2010	1 400	-	1 400	82,35%	82,35%
AB Kauno Tiltai	Kowno	działalność budowlano-montażowa	jednostka zależna / metoda pełna	19.04.2011	364 109	-	364 109	96,84%	96,84%
PEUiM Sp. z o. o.	Białystok	działalność budowlano-montażowa	jednostka zależna / metoda pełna	19.04.2011	29 466	-	29 466	99,70%	99,70%
Dalba Sp. z o.o.	Białystok	działalność budowlano-montażowa	jednostka zależna / metoda pełna	19.04.2011	385	-	385	100,00%	100,00%
PDM Białystok S.A.	Białystok	działalność budowlano-montażowa	jednostka zależna / metoda pełna	19.04.2011	204	-	204	94,62%	94,62%
Bahn Technik Wrocław Sp. z o. o.	Wrocław	działalność budowlano-montażowa	jednostka zależna / metoda pełna	30.12.2016	23 508	-	23 508	100,00%	100,00%
Razem					436 241	-	436 241		

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Na dzień 31.12.2016 r.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot działalności	Charakter powiązania / metoda konsolidacji	Data objęcia kontroli	Wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	Korekty aktualizujące wartość	Wartość bilansowa udziałów / akcji	Procent posiadanego kapitału zakładowego	Udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu
PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	jednostka zależna / metoda pełna	01.09.2007	17 169	-	17 169	100,00%	100,00%
Torprojekt sp. z o.o.	Warszawa	działalność projektowa	jednostka zależna / metoda pełna	04.11.2010	1 400	-	1 400	82,35%	82,35%
AB Kauno Tiltai	Kowno	działalność budowlano-montażowa	jednostka zależna / metoda pełna	19.04.2011	364 109	-	364 109	96,84%	96,84%
PEUiM Sp. z o.o.	Białystok	działalność budowlano-montażowa	jednostka zależna / metoda pełna	19.04.2011	29 466	-	29 466	99,70%	99,70%
Dalba Sp. z o.o.	Białystok	działalność budowlano-montażowa	jednostka zależna / metoda pełna	19.04.2011	385	-	385	100,00%	100,00%
PDM Białystok S.A.	Białystok	działalność budowlano-montażowa	jednostka zależna / metoda pełna	19.04.2011	204	-	204	94,62%	94,62%
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	Wrocław	działalność budowlano-montażowa	jednostka zależna / metoda pełna	30.12.2016	23 508	-	23 508	100,00%	100,00%
Razem					436 241	-	436 241		

*) Spółka posiada łącznie 98,09% (bezpośrednio 96,84% i pośrednio 1,25%) udziału w kapitale zakładowym spółki zależnej AB Kauno Tiltai. Udział pośredni wynika z nabycia akcji własnych przez spółkę zależną.

Test na utratę wartości inwestycji

Na dzień 31 grudnia 2017 roku został przeprowadzony test na utratę wartości poszczególnych inwestycji. Dla celów badania utraty wartości akcji i udziałów, każda jednostka powiązana została potraktowana jako oddzielna jednostka generująca przepływy pieniężne. Wartość odzyskiwalną inwestycji ustala się na podstawie wyliczeń wartości użytkowej. Za wyjątkiem spółki PRK7 Nieruchomości Sp. z o.o. gdzie przyjęto projekcję jedenastoletnią, wyliczenia te wykorzystują projekcje przepływów pieniężnych w okresie pięcioletnim. Przepływy pieniężne wykraczające poza okres pięcioletni, a w przypadku PRK7 Nieruchomości Sp. z o.o. jedenastoletni, oszacowano poprzez wyliczenie wartości rezydualnej obliczonej przy zastosowaniu stóp dyskontowych wyliczonych jako średnioważony koszt zaangażowania kapitału własnego i obcego. Stopę wzrostu w okresie rezydualnym przyjęto na poziomie 1,2% - 2%. Zarząd ustala budżetowaną marżę na podstawie wyników historycznych, zaktualizowanych budżetów kontraktów oraz swoich przewidywań co do rozwoju rynku. Średnie ważone przeciętne stopy wzrostu zgodne są z prognozami przedstawionymi w raportach branżowych. Zastosowana stopa dyskonta to stopa po opodatkowaniu, odzwierciedlająca konkretne zagrożenia dotyczące poszczególnych segmentów nieujęte w prognozach przepływów, wyliczona w oparciu o model CAPM.

Podstawowe założenia przyjęte na potrzeby testu na utratę wartości inwestycji:

	PRK7 Nieruchomości	PEUiM Sp. z o.o.	AB Kauno tiltai	BTW Sp. z o.o.
Na dzień 31.12.2017				
WACC po opodatkowaniu	10,1%	10,1%	7,9%	10,1%
marża EBITDA	2,8%-9,9%	6,7%-10,3%	5,7%-8,0%	12,9%-15,3%
Stopa wzrostu w okresie rezydualnym	1,2%	2,0%	2,0%	2,0%
Na dzień 31.12.2016				
WACC po opodatkowaniu	10,2%	10,2%	7,4%	10,2%
marża EBITDA	-1,6%-8,3%	5,8%-7,7%	7,4%-9,9%	19,1%-20,4%
Stopa wzrostu w okresie rezydualnym	1,2%	2,0%	2,0%	2,0%

Jako że przeprowadzone testy na dzień 31 grudnia 2017 nie wykazały potencjalnej utraty wartości, wszystkie inwestycje w akcje i udziały Spółek Grupy Kapitałowej Trakcja zostały wykazane w wartościach niezmiennych od wartości ze sprawozdania na dzień 31 grudnia 2016.

Przeprowadzona analiza wrażliwości wskazuje, że istotnymi czynnikami wpływającymi na szacunki wartości inwestycji są rentowność realizowanych kontraktów budowlanych oraz przyjęty poziom stopy dyskontowej.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości wartości odzyskiwalnej głównych inwestycji na zmianę poszczególnych wskaźników użytych w teście na utratę wartości.

Analiza wrażliwości dla inwestycji w AB Kauno tiltai:

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana	Wpływ na wartość odzyskiwalną inwestycji	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	27 228	-27 227
WACC	+/- 0,25%	-28 844	31 426

Analiza wrażliwości dla inwestycji w PEUiM Sp. z o.o.

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana	Wpływ na wartość odzyskiwalną inwestycji	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	2 684	-2 684
WACC	+/- 0,25%	-2 517	2 679

Analiza wrażliwości dla inwestycji w Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana	Wpływ na wartość odzyskiwalną inwestycji	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	2 739	-2 739
WACC	+/- 0,25%	-1 795	1 911

Analiza wrażliwości dla inwestycji w PRK7 Nieruchomości Sp. z o.o.

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana	Wpływ na wartość odzyskiwalną inwestycji	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	1 397	-1 397
WACC	+/- 0,25%	-1 562	1 658

Spółka dokonała analizy wrażliwości zmiany poziomu EBITDY +/- 2,5 % oraz poziomu WACC +/- 0,25 %, w wyniku czego stwierdzono, że racjonalna zmiana założeń we wszystkich powyższych przypadkach nie spowodowałyby konieczności ujęcia odpisu z tytułu utraty wartości.

Informacje dotyczące nabycia 50% udziałów spółki Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.

W dniu 10 listopada 2016 roku została zawarta warunkowa umowa zakupu udziałów pomiędzy Spółką Trakcja PRKiI S.A. (strona nabywająca) a Leonard Weiss International GmbH (strona sprzedająca) będącym dotychczasowym współudziałowcem spółki Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. („BTW”). Przedmiotem umowy było nabycie 50%, tj. 4 000 udziałów BTW o wartości nominalnej 500 zł każdy, za łączną cenę 21 500 tys. zł, za wszystkie nabywane udziały. Źródło finansowania nabycia udziałów stanowił kredyt inwestycyjny w wysokości 21 500 tys. zł zawarty na okres 5 lat. Emitent uzyskał zgodę Prezesa UOKiK w dniu 21 grudnia 2016 roku, natomiast w dniu 30 grudnia 2016 roku nastąpiło przeniesienie własności w/w udziałów na Trakcję PRKiI.

Trakcja PRKiI dotychczas posiadała 50% udział w kapitale zakładowym BTW. Na podstawie zawartej umowy Emitent stał się jedynym udziałowcem tej spółki. Zakres działalności BTW obejmuje roboty torowe, w tym spawanie, regenerację rozjazdów oraz montaż torowiska na terenie Polski. BTW dysponuje bogatym parkiem maszynowym specjalistycznego sprzętu dedykowanego robotom kolejowym i torowym. Objęcie pełnej kontroli nad BTW pozwoli Spółce wzmocnić pozycję na rynku budownictwa kolejowego dzięki pozyskaniu specjalistycznego sprzętu. Będzie miało to wpływ na zwiększenie konkurencyjności i niezależności Spółki.

Spółka BTW do dnia 30 grudnia 2016 roku była klasyfikowana jako wspólne przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 11 i konsolidowana metodą praw własności. Jako datę objęcia pełnej kontroli nad BTW Spółka uznaje się dzień 30 grudnia 2016 roku.

Przekazana zapłata za nabycie spółki BTW (wartość godziwa)

	31.12.2016
	Badane
Środki pieniężne	21 500

Inne koszty związane z nabyciem udziałów (m.in. koszty prawne i koszty procesu due dilligence) zostały ujęte w kosztach działalności operacyjnej 2016 roku w rachunku zysków i strat.

Analiza ujętych aktywów i zobowiązań BTW na dzień objęcia kontroli

	Wartość godziwa na dzień przejęcia
Aktywa trwałe	29 734
Rzeczowe aktywa trwałe	29 192
Wartości niematerialne	24
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	518
Aktywa obrotowe	12 877
Zapasy	607
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	11 888
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	228
Rozliczenia międzyokresowe	155
Zobowiązania długoterminowe	3 267
Oprocentowane kredyty i pożyczki	504
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 763
Zobowiązania krótkoterminowe	4 951
Oprocentowane kredyty i pożyczki	588
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	3 462
Rezerwy	657
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	245
Aktywa netto	34 394

25. Wspólnie kontrolowana działalność – kontrakty realizowane w konsorcjach

Spółka realizuje niektóre kontrakty długoterminowe na podstawie umów konsorcjalnych jako lider konsorcjum bez tworzenia odrębnych jednostek. Spółka traktuje udziały w takich kontraktach jako udziały we wspólnych działaniach zgodnie z MSSF 11. W związku z powyższym Spółka nie rozpoznaje w rachunku zysków i strat części przychodów i kosztów z tytułu takich umów przypadającą na konsorcjantów.

Kontrakty realizowane przez Spółkę jako lidera konsorcjum zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Nazwa kontraktu	Kraj realizacji kontraktu	Udział % Spółki w konsorcjum	
		31.12.2017	31.12.2016
Modernizacja linii kolejowej E 65/ CE 65 na odcinku Warszawa – Gdynia – obszar LCS Iława, LCS Malbork	Polska	69,4%	69,0%
Modernizacja linii kolejowej E 65/C-E 65 na odcinku Warszawa – Gdynia – obszar LCS Działdowo	Polska	70,5%	70,5%
Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III (Podłęże - Bochnia)	Polska	96,9%	96,9%
Rewitalizacja linii kolejowej nr 144 na odcinku Fosowskie – Opole	Polska	67,1%	67,1%
Modernizacja linii kolejowej E59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap II – odcinek Wrocław – granica woj. Dolnośląskiego	Polska	40,4%	40,4%
Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków - Rzeszów, etap III (Dębica - Sędziszów Małopolski)	Polska	86,2%	86,2%
Modernizacja linii kolejowej E30, etap II odcinek Zabrze – Katowice – Kraków Przetarg nr 1 – Modernizacja odcinków: Jaworzno Szczakowa – Trzebinia (km 15,810 -29,110 linii nr 133) Jaworzno Szczakowa – Sosnowiec Jęzor (km 0,000 – 6,847 linii 134)	Polska	78,3%	78,3%
Modernizacja linii kolejowej nr 358 na odcinku Zbąszynek – Czerwieńsk z budową łącznicy kolejowej Pomorsko – Przylep omijającej stacje Czerwieńsk – Etap	Polska	93,7%	93,7%
Przyłączenie Korczowa Logistic Park - I etap (budowa linii kV Przemyśl Radymno)	Polska	77,8%	77,8%
Modernizacja linii nr 20 w obrębie stacji PKP Warszawa Gdańska w powiązaniu z linią E 65 i stacją metra A 17 Dworzec Gdański etap II” w ramach projektu „Prace na linii obwodowej w Warszawie (odc. Warszawa Gołębki/Warszawa Zachodnia – Warszawa Gdańska)	Polska	59,8%	59,5%
Budowa obiektów inżynierskich linii kolejowej E59: część A obiekt w km 145,65	Polska	36,6%	21,5%
Budowa obiektów inżynierskich linii kolejowej E59: część C obiekt w km 160,857	Polska	11,9%	8,9%
Realizacja robót budowlanych w ramach przetargu nr 1 - modernizacja odcinka Jaworzno Szczakowa-Trzebinia (km 1,150 - 0,000 linii nr 134, km 15,810 - 29,110 linii nr 133)	Polska	57,7%	57,3%
Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w ramach projektu "Prace na liniach kolejowych nr 140,148,157,159,173,689,691 na odcinku Chybie-ŻORY-Rybnik-Nędza/Turze"	Polska	47,5%	brak
Zaprojektowanie i wykonanie robót dla zadania pn. Przebudowa sieci trakcyjnej na szlaku Idzikowice - Opoczno Południe linii kolejowej nr 4 CMK w ramach projektu pn "Modernizacja linii kolejowej nr 4 - Centralna Magistrala Kolejowa etap II" - Część nr 1	Polska	50,8%	brak
Roboty w zakresie modernizacji stacji 110/15 kV Maków Mazowiecki	Polska	33,5%	brak
Projekt i przebudowa linii 110kV relacji GPZ Radzyń-GPZ Łuków	Polska	91,6%	brak
Budowa i rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 676 wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi i niezbędną infrastrukturą techniczną na odcinku Białystok - Supraśl wraz z obejściem m. Ogrodniczki i m. Krasne	Polska	18,4%	brak

Poniższa tabela prezentuje kwoty przychodów i kosztów przypadających na uczestników konsorcjum dotyczące kontraktów realizowanych w ramach opisanych powyżej konsorcjów, które nie zostały ujęte w rachunku zysków i strat Spółki.

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Przychody ze sprzedaży	160 520	39 218
Koszt własny sprzedaży	(160 817)	(40 048)
Zysk brutto ze sprzedaży	(297)	(830)

Spółka nie ujęła w bilansie na dzień 31 grudnia 2017 roku należności z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług przypadających na partnerów konsorcjów w kwocie 29 978 tys. zł (31 grudnia 2016 roku: 16 743 tys. zł).

26. Pozostałe aktywa finansowe

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Aktywa utrzymywane do terminu wymagalności		
Kaucje pod gwarancję bankową	14 813	7 355
Udzielone pożyczki i należności własne	1 012	3 215
Razem	15 825	10 570
w tym:		
- zaliczane do aktywów trwałych	5 507	4 734
- zaliczane do aktywów obrotowych	10 318	5 836

W 2017 roku nie nastąpiła materialna utrata wartości poszczególnych składników aktywów finansowych.

27. Rozliczenia międzyokresowe

Struktura rozliczeń międzyokresowych kosztów:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	14 829	5 983
- ubezpieczenia i gwarancje ubezpieczeniowe	10 269	3 029
- legitymacje PKP	65	-
- naprawa rewizyjna wagonów, lokomotyw	4 495	2 954
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	378	273
Razem	15 207	6 256

28. Zapasy

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Materiały	47 232	27 945
Półprodukty i produkty w toku	5 856	2 467
Produkty gotowe	159	158
Towary	10	10
Razem, zapasy brutto	53 257	30 580
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(152)	(180)
Materiały	47 107	27 793
Półprodukty i produkty w toku	5 856	2 467
Produkty gotowe	132	130
Towary	10	10
Razem zapasy netto	53 105	30 400

Koszty zapasów ujęte w kosztach operacyjnych bieżącego okresu wynosiły 301 559 tys. zł (w 2016 roku: 230 281 tys. zł).

Zmiana odpisów aktualizujących wartość zapasów:

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	180	703
Zwiększenia	74	1 055
Utworzenie	74	1 055
Zmniejszenia	(102)	(1 578)
Rozwiązanie	(102)	(1 578)
Stan na koniec okresu	152	180

Utworzenie i odwrócenie kwot odpisu z tytułu utraty wartości zapasów zostało ujęte w pozycji „koszt własny sprzedaży” w rachunku zysków i strat. Odpisy aktualizujące wartość zapasów są dokonywane zgodnie z zasadami określonymi w nocie 8.8. Spółka rozwiązała odpis w wysokości 102 tys. zł w związku z wykorzystaniem materiałów do realizacji kontraktów.

Na zapasach nie ustanowiono żadnych zabezpieczeń.

29. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Struktura należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Należności z tytułu dostaw i usług brutto, przed zdyskontowaniem	274 743	293 016
Dyskonto należności	-	-
Razem, należności z tytułu dostaw i usług brutto	274 743	293 016
w tym:		
- <i>należności od jednostek powiązanych</i>	5 456	3 106
Należności budżetowe	6	6
Należności dochodzone na drodze sądowej	3 913	2 948
Pozostałe należności od osób trzecich	15 077	4 578
Kwoty zatrzymane	2 445	3 015
w tym:		
- <i>kwoty zatrzymane od jednostek powiązanych</i>	18	18
Razem, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności brutto	296 184	303 563
Odpisy aktualizujące wartość należności	(65 209)	(22 261)
Razem	230 975	281 302

Należności od podmiotów powiązanych zostały wykazane w nocie 52.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz kwoty zatrzymane:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Należności z tytułu dostaw i usług netto oraz kwoty zatrzymane	225 182	276 882
Wymagalne do 12 miesięcy	223 111	274 604
Wymagalne powyżej 12 miesięcy	2 071	2 278
Dyskonto należności	-	-
Razem, należności z tytułu dostaw i usług netto oraz kwoty zatrzymane po zdyskontowaniu	225 182	276 882

Należności wymagalne powyżej 12 miesięcy obejmują głównie kwoty zatrzymane, które są dodatkowym zabezpieczeniem należytego wykonania kontraktu.

Spółka zrezygnowała z ujmowania dyskonta należności długoterminowych w związku z małą istotnością.

Struktura wymagalności kwot zatrzymanych ogółem została ujęta w tabeli poniżej:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Wymagalne do 12 miesięcy	561	740
Wymagalne powyżej 12 miesięcy	1 866	2 257
Razem	2 427	2 997

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-dniowy termin płatności.

Spółka posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe ponad poziom określony odpisem aktualizującym wartość nieściągalnych należności właściwy dla należności handlowych Spółki. Na dzień bilansowy 44% całkowitej kwoty należności Spółki Trakcja PRKiI stanowią należności od PKP PLK S.A. (31 grudzień 2016 roku: 59%).

Ze względu na krótkoterminowy charakter należności z tytułu dostaw i usług ich wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

Spółka zawarła umowę faktoringu z regresem w dniu 10 maja 2013 roku. W dniu 6 kwietnia 2016 roku doszło do obustronnego podpisania aneksu do znaczącej umowy faktoringu, na mocy którego limit finansowania przewidziany w umowie został zmieniony i wynosi 50 000 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie korzystała z tego limitu (31 grudzień 2016: 0 tys. zł).

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	22 261	19 020
Zwiększenia	47 148	3 941
Utworzenie	47 148	3 941
Zmniejszenia	(4 200)	(700)
Wykorzystanie	(953)	(122)
Rozwiązanie	(3 247)	(578)
Stan na koniec okresu	65 209	22 261

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności handlowych oraz pozostałych prezentowane jest w koszcie własnym sprzedaży.

W kwocie utworzonego odpisu na należności w 2017 roku, ujęte zostały należności z tytułu kar umownych naliczonych od podwykonawców w kwocie 32 147 tys. zł, które zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny objęte są odpisami do momentu ich odzyskania.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz kwot zatrzymanych według terminów wymagalności:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Do 1 miesiąca	117 037	160 430
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	59 090	103 546
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	2 238	-
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	222	-
Powyżej 1 roku	2 071	2 279
Należności przeterminowane	44 524	10 627
Razem, należności z tytułu dostaw i usług netto oraz kwoty zatrzymane	225 182	276 882

Struktura przeterminowanych należności z tytułu dostaw i usług:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Do 1 miesiąca	13 299	4 295
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	23 790	872
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	784	2 992
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	38 462	696
Powyżej 1 roku	8 988	10 590
Razem, przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług brutto	85 323	19 445
Odpisy aktualizujące wartość należności	(40 799)	(8 816)
Razem, przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług netto	44 524	10 629

Struktura walutowa należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
W walucie polskiej	296 138	303 366
W walutach obcych - po przeliczeniu na PLN, w tym:	46	197
w BGN	11	9
w EUR	35	188
Razem	296 184	303 563

Należności dochodzone na drodze sądowej:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Należności dochodzone na drodze sądowej	3 913	2 948
Odpis aktualizujący wartość należności dochodzonych na drodze sądowej	(3 913)	(2 948)
Razem	-	-

30. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych.

Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według wynegocjowanych stóp procentowych.

Ponadto, zgodnie z podpisanymi umowami na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka posiadała niewykorzystane limity kredytów w rachunku bieżącym i kredytów obrotowych w łącznej kwocie 90 mln zł (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 90 mln zł).

Struktura walutowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
W walucie polskiej	20 582	18 790
W walutach obcych - po przeliczeniu na PLN, w tym:	36	30
w EUR	27	23
w USD	3	4
w DKK	1	1
w BGN	5	2
Razem	20 618	18 820

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w bilansie oraz rachunku przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji na dzień:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Środki pieniężne w kasie	56	42
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	9 460	1 602
Inne środki pieniężne-lokaty	11 102	17 176
Środki pieniężne na koniec okresu	20 618	18 820

Środki pieniężne na rachunkach bankowych – wycena ratingowa

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Bank z oceną ratingową A	741	74
Bank z oceną ratingową A-	538	915
Bank z oceną ratingową A+	1	44
Bank z oceną ratingową BBB	18 013	17 221
Bank z oceną ratingową BBB+	-	1
Bank z oceną ratingową BB	600	461
Bank bez oceny ratingowej	70	-
Razem	19 963	18 716
Środki pieniężne w kasie	56	42
Saldo ZFŚS (nota 57)	599	62
Środki pieniężne na koniec okresu	20 618	18 820

Ocena ratingowa została sporządzona na podstawie renomowanych agencji ratingowych (Fitch, S&P).

31. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

W dniu 18 grudnia 2015 roku Trakcja PRKiI zawarła ze spółką zależną umowę przedwstępną na sprzedaż działki przy ul. Oliwskiej 11 w Warszawie. Działka została reklasyfikowana do pozycji Aktywa przeznaczone do sprzedaży z pozycji rzeczowych aktywów trwałych. W dniu 20 grudnia 2017 roku Trakcja PRKiI aktem notarialnym wydłużyła termin sprzedaży działki do dnia 28 grudnia 2018 roku.

32. Kontrakty budowlane i zaliczki na realizowane kontrakty

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Nadwyżka przychodów zafakturowanych nad przychodami wg stopnia zaawansowania	3 535	13 272
Nadwyżka przychodów wg stopnia zaawansowania nad przychodami zafakturowanymi	82 024	13 360
Zaliczki przekazane na poczet realizowanych kontraktów	36 649	219
Zaliczki otrzymane na poczet realizowanych kontraktów	133 826	3 690
Rezerwa na przewidywane straty na kontraktach	1 436	472
Ujęcie w bilansie:		
<i>wśród aktywów obrotowych</i>		
Kontrakty budowlane i przekazane zaliczki na realizowane kontrakty	118 673	13 579
<i>wśród zobowiązań krótkoterminowych</i>		
Kontrakty budowlane i otrzymane zaliczki na realizowane kontrakty	138 797	17 434

W wyniku pozyskania nowych kontraktów, nastąpił wzrost poziomu zaliczek otrzymanych na poczet realizowanych kontraktów. Zaliczki na realizowane kontrakty zostały ujęte w ramach zobowiązań krótkoterminowych i będą rozliczane w trakcie realizacji kontraktu w ramach normalnego cyklu operacyjnego Spółki.

33. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Celem Spółki w zarządzaniu ryzykiem kapitałowym jest utrzymanie zdolności Spółki do kontynuowania działalności oraz utrzymanie optymalnej struktury kapitału dla zapewnienia zwrotu z inwestycji akcjonariuszom. W celu utrzymania lub korekty struktury kapitałów, Spółka może emitować nowe akcje, zmieniać kwotę dywidendy do wypłaty akcjonariuszom, zwiększać zadłużenie lub zmniejszać zadłużenie poprzez upłynianie aktywów. Spółka monitoruje strukturę kapitałów przy pomocy wskaźników struktury finansowania. Analizowane przez Spółkę wskaźniki, przedstawione w tabeli poniżej, pozwalają na utrzymanie zarówno dobrego ratingu kredytowego, jak też potwierdzają wsparcie struktury kapitałowej dla działalności operacyjnej Spółki.

WSKAŹNIKI STRUKTURY FINANSOWANIA	31.12.2017 <i>Badane</i>	31.12.2016 <i>Badane</i>	Zmiana
Pokrycie majątku kapitałem własnym	0,57	0,62	-0,05
Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym	0,95	0,95	0,00
Wskaźnik zadłużenia całkowitego	0,43	0,38	0,05
Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych	0,76	0,62	0,14

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Pokrycie majątku kapitałem własnym = kapitał własny / aktywa ogółem

Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym = kapitał własny / aktywa trwałe

Wskaźnik zadłużenia całkowitego = (aktywa ogółem - kapitał własny) / aktywa ogółem

Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych = (aktywa ogółem - kapitał własny) / kapitał własny

34. Kapitał własny

Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2017 roku kapitał zakładowy wynosił 41 119 638,40 zł i dzielił się na 51 399 548 akcji zwykłych na okaziciela serii A o wartości nominalnej 0,80 zł każda. Każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Emitenta. Wszystkie akcje są w pełni opłacone.

	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
	Wartość nominalna 0,80 zł	Wartość nominalna 0,80 zł
Akcje zwykłe serii A	51 399 548	51 399 548
Razem	51 399 548	51 399 548

Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Na dzień 31 grudnia 2017 roku łącznie nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej wynosiła 309 984 tys. zł i nie zmieniła się w porównaniu do wartości na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Pozostałe kapitały rezerwowe

W ramach pozostałych kapitałów rezerwowych wyróżnia się:

- Wyniki z lat ubiegłych - kapitał powstały z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych. Spółka ma obowiązek utworzyć kapitał zapasowy, który zasilany jest przez co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Tak utworzony kapitał zapasowy nie podlega podziałowi.

- Zyski (straty) aktuarialne – Spółka rozpoznaje zyski i straty aktuarialne z tytułu rezerw na świadczenia pracownicze w pozostałych całkowitych dochodach i kumuluje w pozycji kapitał rezerwowy. Kapitał ten nie podlega podziałowi.

Kapitał z aktualizacji wyceny

W kapitale z aktualizacji wyceny ujęto skutki głównie z tytułu przeszacowania w wyniku zmiany przeznaczenia środków trwałych.

Niepodzielony wynik finansowy

Niepodzielony wynik finansowy Spółki obejmuje bieżący wynik za dany rok obrotowy.

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych

W związku z utworzeniem oddziału w 2016 roku w Bułgarii, dla którego walutą funkcjonalną jest lew (BGN). Spółka przelicza dane na walutę prezentacji PLN. Tak powstałe różnice kursowe w wyniku takiego przeliczenia

są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym w odrębnej pozycji. Różnice kursowe z przeliczenia na koniec roku 2017 były dodatnie i wyniosły 7 tys. zł (2016: -9 tys. zł).

Pozostałe całkowite dochody w podziale na poszczególne elementy kapitału własnego

	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem
Na dzień 31.12.2017 r.				
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:				
Zyski/ (straty) aktuarialne	-	(79)	-	(79)
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty				
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	16	16
Razem pozostałe całkowite dochody	-	(79)	16	(63)

	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem
Na dzień 31.12.2016 r.				
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:				
Zyski z przeszacowania odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	(490)	1 249	-	759
Zyski/ (straty) aktuarialne	-	1 249	-	1 249
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty				
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	(9)	(9)
Razem pozostałe całkowite dochody	(490)	1 249	(9)	750

35. Rezerwy

	Rezerwa na zobowiązania sporne	Rezerwa na roboty poprawkowe	Rezerwa na premię	Rezerwa z tytułu zakazu konkurencji i rekompensaty	Rezerwa na badanie bilansu	Rezerwa na restrukturyzację	Rezerwa na koszty	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na 1.01.2017 r.									
Badane	-	30 572	1 286	900	149	1 831	303	2 257	37 299
Ujęte w rachunku zysków i strat:									
- utworzenie rezerwy	-	1 628	3 511	-	168	-	-	-	5 307
- rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy	-	(17 077)	(235)	-	(100)	(1 831)	-	(1 822)	(21 065)
- wykorzystanie rezerwy	-	(8 032)	(1 053)	(750)	(49)	-	(303)	(2)	(10 190)
Razem	-	(23 481)	2 223	(750)	19	(1 831)	(303)	(1 824)	(25 948)
Stan na 31.12.2017 r.									
Badane	-	7 091	3 509	150	168	-	-	433	11 351
Stan na 1.01.2016 r.									
Badane	1 000	5 703	1 202	1 529	99	-	1 288	58	10 879
Ujęte w rachunku zysków i strat:									
- utworzenie rezerwy	-	32 667	1 288	900	194	2 431	-	3 141	40 621
- rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy	(1 000)	(389)	-	-	-	-	-	-	(1 389)
- wykorzystanie rezerwy	-	(7 409)	(1 204)	(1 529)	(144)	(601)	(985)	(942)	(12 814)
Razem	(1 000)	24 869	84	(629)	50	1 831	(985)	2 199	26 420
Stan na 31.12.2016 r.									
Badane	-	30 572	1 286	900	149	1 831	303	2 257	37 299

W 2017 roku Spółka rozwiązała rezerwę na restrukturyzację w kwocie 1 831 tys. zł. Szczegóły dotyczące utworzenia rezerwy zostały opisane w nocie 2.4. Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Trakcja w 2016 roku oraz raporcie bieżącym nr 23/2016. Z uwagi na fakt, iż w 2017 roku zaszły okoliczności, które umożliwiły rozwiązanie rezerw na roboty poprawkowe, Spółka rozwiązała rezerwę na roboty poprawkowe w kwocie 17 077 tys. zł.

36. Oprocentowane kredyty i pożyczki

Oprocentowane kredyty i pożyczki długoterminowe:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Kredyty bankowe	13 911	16 974
- kredyt inwestycyjny	13 911	16 974
Pożyczki od jednostek pozostałych	4 068	8 761
- pożyczka inwestycyjna	4 068	8 761
Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	26 529	29 024
Razem	44 508	54 759

Oprocentowane kredyty i pożyczki krótkoterminowe:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Kredyty bankowe	5 059	4 529
- kredyt inwestycyjny	5 059	4 529
Pożyczki od jednostek pozostałych	4 693	4 495
- pożyczka inwestycyjna	4 693	4 495
Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	9 985	7 224
Razem	19 737	16 249

Razem, oprocentowane kredyty i pożyczki	64 245	71 008
--	---------------	---------------

Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

Pożyczkodawca, Kredytodawca	Rodzaj pożyczki, kredytu	Kwota		Końcowy termin spłaty	Główne zasady naliczania odsetek	Kwota pozostała do spłaty (PLN)
		wg. umowy w walucie	Waluta umowy			
mBank S.A.	inwestycyjny	21 500	PLN	30.09.2021	WIBOR 1M + marża	18 970
mBank S.A.	obrotowy	50 000	PLN	27.09.2019	WIBOR 1M + marża	-
mBank S.A.	w rachunku bieżącym	20 000	PLN	26.04.2018	WIBOR O/N + marża	-
Pekao S.A.	obrotowy	20 000	PLN	31.05.2018	WIBOR 1M + marża	-
mLeasing Sp. z o.o.	pożyczka inwestycyjna	22 400	PLN	16.09.2019	WIBOR 1M + marża	8 761
RAZEM						27 731

Struktura walutowa kredytów i pożyczek Spółki:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
W walucie polskiej	64 245	71 008
Razem	64 245	71 008

Stopa procentowa kredytu, pożyczek i zobowiązań z tytułu leasingów zależy od stopy procentowej WIBOR i marży banku.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka posiadała do dyspozycji limit kredytu w rachunku bieżącym oraz limit kredytów obrotowych do łącznej wysokości 90 mln zł (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 90 mln zł). Ponadto, Spółka dysponuje wolnym limitem finansowania na podstawie umowy faktoringu w kwocie 50 000 tys. zł.

Wartość godziwa kredytów i pożyczek nie różni się istotnie od ich wartości księgowej.

37. Pozostałe zobowiązania finansowe

W pozycji „Pozostałe zobowiązania finansowe” Spółka prezentuje zobowiązanie z tytułu faktoringu. Na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiło 0 zł (31 grudnia 2016 r.: 0 tys. zł). Spółka zawarła umowę faktoringu z regresem w dniu 10 maja 2013 roku. Obecny limit finansowania ustanowiony na podstawie aneksu do umowy, który został obustronnie podpisany dnia 6 kwietnia 2016 roku wynosi 50 000 tys. zł. Odsetki faktoringowe naliczane są w oparciu o zmienną stawkę WIBOR O/N, powiększoną o stałą marżę faktora.

38. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

Zobowiązania z tytułu rezerw na odprawy emerytalno-rentowe i nagrody jubileuszowe:

	Rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe	Rezerwa na nagrody jubileuszowe
Stan na 1.01.2017 r. Badane	3 312	6 391
Łączna kwota kosztów ujęta w rachunku zysków i strat:		
- koszty odsetek	63	109
- koszty bieżącego zatrudnienia	303	223
- koszty przeszłego zatrudnienia	(1 754)	(2 634)
Straty (zyski) aktuarialne ujmowane w innych całkowitych dochodach	98	-
Straty (zyski) aktuarialne ujmowane w rachunku zysków i strat	-	-
Wypłacone świadczenia	(428)	(1 464)
Razem	(1 718)	(3 766)
Stan na 31.12.2017 r. Badane	1 594	2 625
	Rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe	Rezerwa na nagrody jubileuszowe
Stan na 1.01.2016 r. Badane	4 098	6 946
Łączna kwota kosztów ujęta w rachunku zysków i strat:		
- koszty odsetek	83	142
- koszty bieżącego zatrudnienia	1 129	970
- koszty przeszłego zatrudnienia	-	-
Straty (zyski) aktuarialne ujmowane w innych całkowitych dochodach	(1 543)	-
Straty (zyski) aktuarialne ujmowane w rachunku zysków i strat	(455)	142
Wypłacone świadczenia	-	(1 809)
Razem	(786)	(555)
Stan na 31.12.2016 r. Badane	3 312	6 391

Zobowiązania z tytułu rezerw na niewykorzystane urlopy:

Rezerwa na niewykorzystane urlopy	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	5 895	5 047
Ujęte w rachunku zysków i strat:	620	848
- utworzenie rezerwy	994	1 982
- rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy	-	-
- wykorzystanie rezerwy	(374)	(1 134)
Stan na koniec okresu	6 515	5 895

Analiza zapadalności świadczeń pracowniczych:

	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na jubileusze
W okresie 1 roku	732	853
W okresie od 1 do 4 lat	597	1 685
Powyżej 4 lat	265	87
Razem	1 594	2 625

Średnioważony okres obowiązywania zobowiązania dla świadczeń po okresie zatrudnienia wynosi 2 lata.

Zasady tworzenia rezerw na świadczenia pracownicze:

Spółka wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Regulamin Wynagradzania. W związku z tym, Spółka na podstawie wyceny dokonanej w oparciu o metody aktuarialne tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązań z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych. W związku z przyjęciem dnia 3 czerwca 2017 roku nowego Regulaminu wynagradzania, stan rezerwy na świadczenia emerytalno-rentowe oraz na jubileusze uległ zmniejszeniu.

Do wyliczenia rezerwy na odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe na 31 grudnia 2017 i 31 grudnia 2016 roku przyjęto stopę dyskontową równą 2,25% oraz 1,8% wzrost wynagrodzeń. Poniżej przedstawiona została w tabeli analiza wrażliwości zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych:

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana wskaźnika	Zobowiązanie z tytułu świadczeń pracowniczych	
		wzrost	spadek
Stopa dyskonta	+/- 1%	(82)	86
Stopa wzrostu wynagrodzeń	+/- 1%	86	(83)

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych równa się ich wartości bilansowej.

39. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług przed zdyskontowaniem	215 744	217 173
Dyskonto zobowiązań	-	-
Razem, zobowiązania z tytułu dostaw i usług netto po zdyskontowaniu	215 744	217 173
w tym:		
- zobowiązania od jednostek powiązanych	10 941	4 966
Kwoty zatrzymane	10 051	11 379
Zobowiązania budżetowe	23 921	13 186
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	2 021	2 345
Pozostałe zobowiązania wobec osób trzecich	347	970
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania, razem	252 084	245 053

Pozostałe zobowiązania wobec jednostek powiązanych dotyczą transakcji opisanej w nocie 24 niniejszego sprawozdania.

Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych zostały wykazane w nocie 52.

Struktura zapadalności zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz kwot zatrzymanych:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz kwot zatrzymanych przed zdyskontowaniem	225 795	228 552
Wymagalne do 12 miesięcy	221 542	226 688
Wymagalne powyżej 12 miesięcy	4 253	1 864
Dyskonto zobowiązań	-	-
Razem, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz kwot zatrzymanych po zdyskontowaniu	225 795	228 552

Zobowiązania wymagalne powyżej 12 miesięcy stanowią kwoty zatrzymane.

Spółka zrezygnowała w 2017 i 2016 roku z prezentowania dyskonta od zobowiązań wymagalnych powyżej 12 miesięcy ze względu na małą istotność.

Ze względu na krótkoterminowy charakter zobowiązań z tytułu dostaw i usług ich wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

Struktura walutowa zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
W walucie polskiej	250 142	244 165
W walutach obcych - po przeliczeniu na PLN, w tym:	1 942	888
w EUR	1 922	888
w BGN	20	-
Razem	252 084	245 053

Zasady i warunki płatności zobowiązań:

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach od 30 do 60 dni. Zobowiązania powyżej 12 miesięcy są to głównie kwoty zatrzymane związane z realizacją kontraktów budowlano – montażowych w celu prawidłowego i terminowego wykonania umowy. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim jednomiesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom

podatkowym w okresach wynikających z przepisów podatkowych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane na podstawie zaakceptowanych not odsetkowych.

40. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego - Spółka jako leasingobiorca

Na dzień 31 grudnia 2017 roku jako leasing operacyjny Spółka traktuje nabyte nieodpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów w kwocie 1 567 tys. zł. W okresie porównawczym jak i częściowo w bieżącym okresie sprawozdawczym, Spółka była także stroną umów leasingu operacyjnego dotyczącego leasingu maszyn, urządzeń, środków transportu oraz innych środków trwałych. Wszystkie umowy dotyczące leasingu wyżej wymienionych środków trwałych wygasły w bieżącym okresie sprawozdawczym.

Koszt opłat leasingowych dotyczących umów leasingu operacyjnego ujęty w wyniku finansowym w okresie zakończonym 31 grudnia 2017 roku wyniósł 1 069 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 288 tys. zł).

Łączne kwoty przyszłych minimalnych opłat leasingowych wynoszą:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
W okresie 1 roku	91	91
W okresie od 1 do 5 lat	363	363
Powyżej 5 lat	6 086	6 177
Razem	6 540	6 631

Przyszłe opłaty z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
W okresie 1 roku	949	830
W okresie od 1 do 5 lat	3 794	3 319
Powyżej 5 lat	55 491	56 436
Razem	60 234	60 585

Zobowiązania z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów zostały oszacowane na podstawie rocznych stawek opłat wynikających z ostatnich decyzji administracyjnych oraz okresu użytkowania gruntów objętych tym prawem.

41. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego

Spółka użytkuje część sprzętu produkcyjnego w ramach leasingu finansowego. Spółka ma możliwość zakupu wynajmowanego sprzętu za kwotę jego wartości nominalnej na koniec obowiązywania umowy. Zobowiązania Spółki wynikające z umów leasingu finansowego są zabezpieczone prawami leasingodawców do składników aktywów objętych umową.

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Wartość nominalna minimalnych opłat leasingowych		
W okresie 1 roku	11 293	8 633
W okresie od 1 do 5 lat	24 462	27 006
Powyżej 5 lat	3 981	4 329
Razem zobowiązania z tytułu leasingu finansowego - minimalne opłaty leasingowe ogółem	39 736	39 968
Koszty finansowe z tytułu leasingu finansowego	(3 222)	(3 720)
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych		
W okresie 1 roku	9 985	7 224
W okresie od 1 do 5 lat	22 667	24 821
Powyżej 5 lat	3 862	4 203
Razem wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	36 514	36 248

42. Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Spółka jako leasingodawca

Spółka jest stroną umów leasingowych, w których występuje w roli leasingodawcy. Umowy te dotyczą wynajmu pomieszczeń w ramach posiadanych przez Spółkę nieruchomości inwestycyjnych. Leasingobiorca nie ma możliwości zakupu składników majątku objętych leasingiem po wygaśnięciu umowy.

Przyszłe łączne minimalne wpływy z tytułu leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku kształtują się w następujący sposób:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
W okresie 1 roku	249	183
W okresie od 1 do 5 lat	-	-
Powyżej 5 lat	-	-
Razem	249	183

43. Informacja o instrumentach finansowych

W okresie objętym rocznym sprawozdaniem finansowym i w okresie porównywalnym Spółka posiadała następujące instrumenty finansowe:

- pożyczki udzielone i należności własne – środki pieniężne oraz lokaty krótkoterminowe, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności poza należnościami budżetowymi, krótkoterminowe pożyczki udzielone, bankowe kaucje gwarancyjne stanowiące zabezpieczenie gwarancji udzielonych Spółce przez banki;
- zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu – kredyty bankowe, zobowiązania z tytułu leasingu i faktoringu, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania poza zobowiązaniami budżetowymi.

Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku	Pożyczki udzielone i należności własne	Zobowiąz. finansowe wyceniane wg amortyzowanego kosztu
<i>Ujawnione w bilansie ze wskazaniem pozycji bilansowej zaliczone do aktywów trwałych</i>		
Pozostałe aktywa finansowe	5 507	-
Razem	5 507	-
<i>zaliczone do aktywów obrotowych</i>		
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	230 975	-
Pozostałe aktywa finansowe	10 318	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20 618	-
Razem	261 911	-
<i>zaliczone do zobowiązań długoterminowych</i>		
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	44 508
Razem	-	44 508
<i>zaliczone do zobowiązań krótkoterminowych</i>		
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	19 737
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania bez zobowiązań budżetowych	-	228 163
Razem	-	247 900
Razem	267 418	292 408
Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku	Pożyczki udzielone i należności własne	Zobowiąz. finansowe wyceniane wg amortyzowanego kosztu
<i>Ujawnione w bilansie ze wskazaniem pozycji bilansowej zaliczone do aktywów trwałych</i>		
Pozostałe aktywa finansowe	4 734	-
Razem	4 734	-
<i>zaliczone do aktywów obrotowych</i>		
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	281 302	-
Pozostałe aktywa finansowe	5 836	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18 820	-
Razem	305 957	-
<i>zaliczone do zobowiązań długoterminowych</i>		
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	54 759
Razem	-	54 759
<i>zaliczone do zobowiązań krótkoterminowych</i>		
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	16 249
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	-	231 867
Razem	-	248 116
Razem	310 691	302 875

44. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Porównanie wartości godziwej i wartości księgowej:

Klasy instrumentów finansowych	Stan na dzień 31.12.2017		Stan na dzień 31.12.2016	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Pożyczki udzielone	1 012	1 012	3 215	3 215
Kaucje pod gwarancje bankowe	14 813	14 813	7 355	7 355
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (poza należnościami budżetowymi)	230 969	230 969	281 296	281 296
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20 618	20 618	18 820	18 820
Kredyty i pożyczki zaciągnięte, leasing finansowy	64 245	64 245	71 008	71 008
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (poza zobowiązaniami budżetowymi)	228 163	228 163	231 867	231 867

Metody oraz w przypadku wykorzystania techniki wyceny - założenia przyjęte przy ustalaniu wartości godziwych poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

Ze względu na krótkoterminowy charakter należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności, zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań oraz środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, wartość bilansowa tych instrumentów finansowych jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Pożyczki udzielone oraz zaciągnięte kredyty i pożyczki bazują na zmiennych stopach rynkowych opartych o stopę WIBOR, stąd też ich wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej.

Spółka stosuje następującą hierarchię ustalania i ujawniania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, w zależności od wybranej metody wyceny:

Poziom 1 – ceny notowań rynkowych z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań;

Poziom 2 – ceny z aktywnych rynków, lecz inne niż ceny notowań rynkowych – ustalone bezpośrednio (poprzez porównanie z faktycznymi transakcjami) lub pośrednio (poprzez techniki wyceny bazujące na faktycznych transakcjach);

Poziom 3 – ceny nie pochodzące z aktywnych rynków.

Zarówno w okresie sprawozdawczym jak i w okresie porównywalnym nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z poziomu 2 do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

45. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Trakcja PRKiI w ramach prowadzonej działalności operacyjnej narażona jest na szereg ryzyk finansowych. Zarządzanie ryzykiem prowadzone przez Spółkę ma na celu ograniczenie wpływu niekorzystnych czynników na wyniki finansowe.

Ryzyko walutowe

Działalność Spółki nie jest narażona w znacznym stopniu na wahania kursów walutowych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka posiadała środki pieniężne w kwocie 6 tys. EUR, 1 tys. USD, oraz 2 tys. BGN (31 grudnia 2016 r.: 5 tys. EUR, 1 tys. USD oraz 1 tys. BGN), należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności w kwocie

5 tys. BGN oraz 8 tys. EUR (31 grudnia 2016: 43 tys. EUR, 4 tys. BGN) oraz zobowiązania w kwocie 461 tys. EUR oraz 10 tys. BGN (31 grudnia 2016: 201 tys. EUR).

Ryzyko związane ze wzrostem portfela przeterminowanych należności

Na dzień sporządzenia niniejszego rocznego sprawozdania finansowego Spółka kontroluje poziom przeterminowanych należności. Nie można wykluczyć sytuacji, iż w przyszłości kontrahenci nie będą w stanie wywiązywać się w terminie ze swoich zobowiązań, co może mieć istotny negatywny wpływ na sytuację finansową Spółki.

Ryzyko związane z płynnością

Podobnie jak większość podmiotów działających w branży budowlanej również Spółka wykazuje sezonowość sprzedaży, która charakteryzuje się generowaniem znacznej części przychodów ze sprzedaży w drugiej połowie roku kalendarzowego, i znacznie niższym poziomem przychodów w pierwszym kwartale, co ma duże znaczenie dla zarządzania płynnością i zapotrzebowaniem na kapitał obrotowy Spółki. Na płynność Spółki wpływa też okoliczność, iż jej główni odbiorcy pozyskują środki finansowe na zakup usług Spółki z dotacji Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej. Regulacje prawne stanowiące podstawę tych dotacji nie pozwalają na ich przeznaczenie na sfinansowanie podatku VAT. Nie można wykluczyć, że należności z tytułu należnego podatku VAT mogą być regulowane przez odbiorców na rzecz Spółki z opóźnieniem, co nie zwolni Spółki z obowiązku zapłaty tego podatku w terminie przewidzianym w ustawie.

Nieregularność wpływów od odbiorców może negatywnie oddziaływać na płynność Spółki. Z drugiej strony, Spółka Trakcja PRKiI realizując kontrakty budowlane otrzymuje zaliczki na wykonanie robót w wysokości od 10% do 20%, co poprawia płynność finansową Spółki i pozwala na finansowanie początkowych kosztów budów niezależnie od fakturowania za wykonywane usługi. Nieprzewidziane wahania w zakresie płynności i nieprzewidziany wzrost zapotrzebowania na kapitał obrotowy mogą mieć istotny negatywny wpływ na sytuację finansową Spółki.

W celu zminimalizowania ryzyka związanego z utratą płynności Spółka korzysta z zewnętrznych źródeł finansowania w postaci kredytów (obrotowych, w rachunku bieżącym oraz inwestycyjnych) oraz faktoringu. Stan zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2017 roku wraz z ich terminem wymagalności został przedstawiony w nocie 36. Dodatkowo Spółka inwestuje nadwyżkę środków pieniężnych w oprocentowane rachunki bieżące, depozyty terminowe, depozyty rynku pieniężnego, wybierając instrumenty o odpowiedniej zapadalności bądź wystarczającej płynności w celu zapewnienia wystarczającej rezerwy.

W tabeli poniżej ujęto analizę zobowiązań finansowych Spółki w kwotach netto wg. terminów zapadalności odpowiednio do pozostałego na dzień bilansowy okresu do umownego terminu zapadalności. Na kwoty ujawnione w tabeli składają się umowne niezdykontowane przepływy pieniężne.

Stan na 31.12.2017 r.	W okresie 3 miesięcy	W okresie od 3 miesięcy do 1 roku	W okresie powyżej 1 roku
Badane			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	2 420	7 332	17 979
Zobowiązanie z tytułu leasingu	1 987	7 998	26 529
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (poza budżetowymi)	218 908	2 647	4 240
Stan na 31.12.2016 r.	W okresie 3 miesięcy	W okresie od 3 miesięcy do 1 roku	W okresie powyżej 1 roku
Badane			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	1 857	6 419	29 428
Zobowiązanie z tytułu leasingu	2 208	6 617	31 244
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (poza budżetowymi)	224 514	2 174	1 864

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Ryzyko stopy procentowej

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku występuje ryzyko związane ze zmianami stóp procentowych w odniesieniu do oprocentowania kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Spółkę, zobowiązań z tytułu faktoringu oraz w odniesieniu do umów leasingu finansowego. Szczegółowe informacje na temat kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Spółkę zawarte są w nocie 36.

Poniżej przedstawiono analizę wpływu zmienności stopy procentowej na wynik finansowy Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku. W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych, zmiany stóp procentowych oszacowane zostały na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na 31 grudnia 2016 roku na poziomie racjonalnie przewidywanym tj. +/- 1 punktu procentowego.

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2017 roku	
		+ 100 pb	- 100 pb
Należności z tytułu dostaw i usług brutto (wartość bieżąca)	274 743		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (wartość bieżąca)	215 744		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, kaucje pod gwarancje bankowe (wartość nominalna/oprocentowanie)	35 431	354	(354)
Kredyty bankowe i pożyczki, zobowiązania leasingowe (wartość nominalna/ oprocentowanie)	64 245	(642)	642
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		(288)	288
Podatek odroczony		(55)	55
Razem		(233)	233

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2016 roku	
		+ 100 pb	- 100 pb
Należności z tytułu dostaw i usług brutto (wartość bieżąca)	293 016		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (wartość bieżąca)	217 173		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, kaucje pod gwarancje bankowe (wartość nominalna/oprocentowanie)	26 175	262	(262)
Kredyty bankowe i pożyczki, zobowiązania z tyt. faktoringu, obligacje (wartość nominalna/ oprocentowanie)	71 008	(710)	710
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		(448)	448
Podatek odroczony		(85)	85
Razem		(363)	363

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe Spółki związane jest głównie z należnościami z tytułu dostaw i usług. Trakcja PRKiI stosuje politykę zawierania transakcji z kontrahentami o wysokiej wiarygodności i weryfikowanej zdolności kredytowej. Ocena zdolności kredytowej dokonywana jest cyklicznie. W przypadku negatywnej oceny przyszłej zdolności kredytowej kontrahenta, Spółka stosuje adekwatne zabezpieczenia finansowe lub majątkowe mające na celu minimalizację ryzyka kredytowego. Służby finansowe monitorują na bieżąco stan należności ograniczając ryzyko

nieściągłości. Wartość bilansowa aktywów finansowych wykazanych w sprawozdaniu finansowym odpowiada maksymalnej ekspozycji Spółki na ryzyko kredytowe (bez uwzględnienia zabezpieczeń). Ponieważ na dzień bilansowy 44% całkowitej kwoty należności Spółki stanowią należności od PKP PLK S.A. istnieje istotna koncentracja ryzyka kredytowego.

Ujawnienia odnośnie należności z tytułu dostaw i usług przeterminowanych oraz dokonanych odpisów aktualizujących wartość należności przedstawiono w nocie 29.

Pożyczki udzielone stanowią w głównej części pożyczki udzielone jednostce zależnej. Ryzyko kredytowe takiej pożyczki jest ograniczone, ponieważ Spółka kontroluje działania operacyjne spółki zależnej.

Spółka współpracuje z instytucjami finansowymi o wysokiej wiarygodności. Wolne środki pieniężne lokowane są w kilku bankach celem uniknięcia koncentracji ryzyka dotyczącego środków płynnych.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe jest równa wartości bilansowej następujących instrumentów finansowych:

	Wartość księgowa	
	31.12.2017	31.12.2016
Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe		
Pożyczki udzielone:	1 012	3 215
- jednostkom powiązanym	1 012	3 215
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności brutto poza budżetowymi	296 179	303 558
- od jednostek niepowiązanych	290 723	300 452
- od jednostek powiązanych	5 456	3 106
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20 618	18 820
Kaucje pod gwarancję bankową	14 813	7 355
Razem	332 622	332 948

Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Spółka zarządza ryzykiem finansowym poprzez identyfikowanie, monitorowanie, raportowanie jego czynników, co ma na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu czynników ryzyka walutowego na przepływy pieniężne oraz wynik ekonomiczny Spółki. W Spółce instrumenty pochodne wyceniane są w wartości godziwej. Spółka dla celów ewidencyjnych wykorzystuje wyceny bankowe.

46. Pozycje bilansu wyceniane w wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wszystkie pozycje bilansu wyceniane w wartości godziwej ze wskazaniem przyporządkowanemu im poziomowi hierarchii wartości godziwej.

	31.12.2017	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
	Badane			
Nieruchomości inwestycyjne:	17 174	-	-	17 174
Nieruchomości biurowe	17 174			17 174
- grunty	13 739			13 739
- budynki	3 435			3 435

	31.12.2016	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
	Badane			
Nieruchomości inwestycyjne:	17 174	-	-	17 174
Nieruchomości biurowe	17 174			17 174
- grunty	13 739			13 739
- budynki	3 435			3 435

Założenia przyjęte przy ustalaniu wartości godziwych:

- nieruchomości inwestycyjnych zostały opisane w nocie 22 Dodatkowych informacji i objaśnień.

47. Należności i zobowiązania warunkowe

Należności i zobowiązania warunkowe prezentuje poniższa tabela:

	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
Należności warunkowe		
Od pozostałych jednostek, z tytułu:	78 389	70 075
Otrzymanych gwarancji i poręczeń	75 212	65 240
Weksli otrzymanych pod zabezpieczenie	3 177	4 835
Razem należności warunkowe	78 389	70 075
Zobowiązania warunkowe		
Od pozostałych jednostek, z tytułu:	2 313 021	2 002 238
Udzielonych gwarancji i poręczeń	701 044	509 877
Weksli własnych	481 638	547 720
Hipotek	99 000	99 000
Cesji wierzytelności	897 275	722 767
Cesji z polisy ubezpieczeniowej	47 305	41 559
Kaucji	19 765	12 133
Pozostałych zobowiązań	66 994	69 183
Razem zobowiązania warunkowe	2 313 021	2 002 239

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na rzecz pozostałych jednostek to głównie gwarancje wystawione przez banki na rzecz kontrahentów Spółki na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do Spółki z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych (gwarancje należytego wykonania umowy, gwarancje usunięcia wad i usterek, gwarancje zwrotu zaliczki). Bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec spółek Spółki. Weksle własne stanowią inną formę zabezpieczenia gwarancji bankowych, o których mowa powyżej. Po dniu bilansowym do dnia publikacji niniejszego sprawozdania Spółka zawarła nowe umowy na gwarancje wadialne, należytego wykonania, zwrotu zaliczki w łącznej kwocie 80 454 tys. zł.

Poza wyżej wymienionymi należnościami i zobowiązaniami warunkowymi Spółka na dzień 31 grudnia 2017 roku posiadała należności warunkowe w wysokości 1 407 tys. zł (31 grudnia 2016 roku: 1 503 tys. zł), wynikające z podpisanych z pracownikami umów o pracę. W przypadku naruszenia przez menadżera jego obowiązków określonych w art. 1 Umowy o Zakazie Konkurencji, menadżer zapłaci na rzecz Spółki w trybie natychmiastowym bez jakiegokolwiek wypowiedzenia lub żądania ze strony Spółki karę umowną w wysokości równowartości w złotych polskich 25.000 EURO za każde naruszenie oraz równowartości w złotych polskich 1.000 EURO za każdy dzień, w którym takie naruszenie będzie miało miejsce lub będzie kontynuowane.

Zobowiązania warunkowe wynikające z podpisanych z pracownikami umów o pracę, na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiły 5 554 tys. zł (31 grudnia 2016 roku: 5 821 tys. zł).

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (np. sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym. Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Spółki na koniec roku 2017 utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

48. Istotne sprawy sporne i sądowe

Spółka informuje, iż na dzień 31 grudnia 2017 r. Spółka oraz jej podmioty zależne nie były stroną toczących się postępowań sądowych, arbitrażowych lub przed organem administracji publicznej, których wartość pojedynczo stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Trakcji PRKiI S.A. Jednocześnie Spółka informuje, iż łączna wartość postępowań dotyczących jej wierzytelności i zobowiązań stanowi co najmniej 10 % kapitałów własnych Spółki. W grupie wierzytelności łączna wartość postępowań na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosiła 160 326 513,79 zł, a w grupie zobowiązań wynosiła 2 251 035,50 zł.

Największe postępowania z grupy wierzytelności:

Sprawa dotycząca zgłoszenia wierzytelności przysługującej od Przedsiębiorstwa Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Warszawie (na dzień wszczęcia postępowania wartość sprawy przekraczała 10 % kapitałów własnych Spółki)

Spółka Trakcja S.A. w Warszawie połączyła się ze spółką Przedsiębiorstwo Robót Kolejowych i Inżynierskich S.A. we Wrocławiu. W wyniku tego połączenia następcą prawnym obu spółek jest Trakcja PRKiI S.A. w Warszawie. W związku z ogłoszeniem przez Sąd Rejonowy dla Warszawy – Pragi Północ w Warszawie upadłości spółki Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. (dalej: „PNI”) z możliwością zawarcia układu, spółka Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych i Inżynierskich S.A. we Wrocławiu złożyła do sądu upadłościowego zgłoszenie wierzytelności Spółki z dnia 20 listopada 2012 roku. Zgłoszenie dotyczyło wierzytelności w łącznej kwocie 55 664 100,89 zł, obejmujących należność główną, odsetki wymagalne do dnia ogłoszenia upadłości oraz naliczone kary umowne.

Według wiedzy Spółki, została sporządzona lista wierzytelności względem PNI. Wierzytelności Trakcji PRKiI S.A. zostały uznane w wysokości 10 569 163,16 zł, w tym 10 274 533,87 zł z tytułu niezapłaconych faktur oraz 294 632,29 zł z tytułu odsetek za zwłokę w zapłacie. Odmówiono uznania należności z tytułu kar umownych i pozostałych roszczeń w łącznej kwocie 44 956 834,35 zł. Spółka nie zgadza się z odmową uznania powyższej części wierzytelności, w związku z powyższym do sędziego - komisarza został wniesiony sprzeciw co do odmowy uznania wierzytelności w powyższym zakresie. Sąd odrzucił sprzeciw, w związku z czym Spółka złożyła do Sądu zażalenie, które zostało oddalone. W dniu 8 czerwca 2015 roku Spółka otrzymała zawiadomienie od syndyka masy upadłości o zmianie sposobu prowadzenia upadłości z układowego na likwidacyjne. Sprawa jest w toku i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

Zgłoszenie wierzytelności do masy upadłości Projekt-Bud Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Spółka informuje, że w dniu 10 marca 2015 roku postanowieniem Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie ogłoszona została upadłość Projekt-Bud Sp. z o.o. („Upadły”) z możliwością zawarcia układu. Spółka zgłosiła przysługujące jej wierzytelności od Upadłego w kwocie łącznej 9 708 613,62 zł. Na kwotę łączną zgłoszonych wierzytelności składają się wierzytelności z tytułu najmu lokomotyw wraz z wagonami, najmu sprzętu, umowy sprzedaży, wykonanych robót budowlanych i kary umownej naliczonej Upadłemu. W dniu 31 grudnia 2015 roku nastąpiła bezpośrednia zapłata kwoty 7 382 827,30 zł przez PKP PLK. Według wiedzy Spółki została sporządzona lista wierzytelności względem Projekt-Bud sp. z o.o. Wierzytelności Trakcji PRKiI S.A. zostały uznane w wysokości 18 516 zł.

Sprawa przeciwko Leonhard Weiss International GmbH

W związku z brakiem ustosunkowania się Leonhard Weiss International do oświadczenia wraz z notą obciążeniową oraz wezwaniem do zapłaty z dnia 31 października 2017 roku, o czym Spółka informowała w Skonsolidowanym raporcie za okres 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku w nocie 25 „Udziały we wspólnym przedsięwzięciu” Spółka postanowiła skierować sprawę do sądu.

Sprawa przeciwko Leonhard Weiss International GmbH („LWI”) o zapłatę w związku z umową sprzedaży 50 % udziałów w Bahn Technik Wrocław sp. z o.o. Pozew został złożony w Sądzie Okręgowym w Warszawie dnia 29 grudnia 2017 r. jednak do dnia dzisiejszego nie został doręczony LWI. Wobec powyższego nie jest możliwe

precyzyjne wskazanie przewidywanego terminu zakończenia sprawy. Spółka przewiduje, że prawomocne rozstrzygnięcie może zostać wydane w drugiej połowie 2019 r. lub w pierwszej 2020 r.

Wartość dochodzonego przez Spółkę roszczenia wynosi 20.551.495,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi w następujący sposób:

1. od kwoty 7.500.000,00 zł od dnia 17 listopada 2017 r. do dnia zapłaty,
2. od kwoty 12.756.000,00 zł od dnia 8 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty,
3. od kwoty 295.495,00 zł od dnia 8 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty.

Spółka wniosła również o zasądzenie od pozwanego na rzecz spółki zwrotu kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Ze względu na etap sprawy, obiektywnie nie jest możliwe wskazanie nawet szacunkowej wysokości możliwych do zasądzenia odsetek i kosztów postępowania.

Największe postępowania z grupy zobowiązań:

Sprawa z powództwa Geomar S.A. z siedzibą w Szczecinie

Geomar S.A. z siedzibą w Szczecinie we wrześniu 2016 r. wniósł przeciwko Trakcji PRKiI S.A. pozew o zapłatę na kwotę 376 189,25 zł dochodząc zapłaty wynagrodzenia z tytułu poniesionych dodatkowych kosztów świadczenia usług w przedłużonym okresie. Spółka złożyła sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. Sprawa jest w toku.

Inne postępowania:

W dniu 31 października 2017 r. Spółka wniosła pozew przeciwko PKP PLK S.A. o zapłatę kwoty 46 747 276,90 zł (w tym 4 913 969,34 zł odsetek), dochodząc zapłaty odszkodowania w związku z przedłużeniem terminu realizacji Umowy pod nazwą: „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica państwa na odcinku Podłęże – Bochnia w km 16,000 – 39,000 w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” oraz części należnego Spółce wynagrodzenia ryczałtowego nieuiszczonego przez PKP PLK S.A. z uwagi na złożenie bezpodstawnego oświadczenia o odstąpieniu od Umowy w części. W dniu 12 grudnia 2017 r. Spółka rozszerzyła powództwo, którego wartość obecnie wynosi 50 517 012,38 zł (w tym 5 336 177,01 zł odsetek). Rozszerzenie dotyczyło przysługujących Spółce względem PKP PLK S.A. roszczeń związanych z bezpodstawnym wyegzekwowaniem naliczonych kar umownych oraz części wynagrodzenia, którego zapłaty bezpodstawnie odmawia PKP PLK S.A w związku z realizacją Kontraktu oraz umów o roboty dodatkowe. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 31 października 2017 r. Spółka wraz z Przedsiębiorstwem Budowlanym „FILAR” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu i Berger Bau Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc zwrotu dodatkowych kosztów związanych z przedłużeniem czasu na realizację Umowy Nr 90/116/0006/11/Z/I na Roboty budowlane podstawowe liniowe na odcinku Wrocław – Grabiszyn – Skokowa i Żmigród – granica woj. dolnośląskiego w ramach projektu POIiŚ 7.1-4 „Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap II – odcinek Wrocław – granica woj. dolnośląskiego”. Przypadająca na Spółkę część roszczenia wynosi 11 640 113,77 zł (w tym 1 415 797,02 zł odsetek). Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 31 października 2017 r. Spółka wniosła pozew w postępowaniu nakazowym przeciwko PKP PLK S.A. o zapłatę kwoty 12 221 007,10 zł (w tym 1 821 726,10 zł odsetek) dochodząc zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia w postaci nieuiszczonego wynagrodzenia z tytułu wykonania:

- a) robót dodatkowych związanych z realizacją Umowy nr 90/132/121/00/17000031/10/I/I z dnia 16 grudnia 2010 r. na „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica Państwa na odcinku Dębica – Sędziszów Małopolski w km 111,500 – 133,600 w ramach Projektu POIiŚ 7.1-

30 „Modernizacja linii kolejowej E30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” Przetarg 2.2” w łącznej kwocie 7.570.281,00 zł

- b) robót dodatkowych związanych z realizacją Umowy nr 90/132/336/00/17000031/10/I/I z dnia 29 listopada 2010 r. na „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica Państwa na odcinku Sędziszów Małopolski – Rzeszów Zachodni w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E3-/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” Przetarg 2.3” w łącznej kwocie 2.829.000,00 zł.

Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

49. Dywidendy wypłacone i zadeklarowane

W 2017 roku nastąpiła wypłata dywidendy przez Spółkę.

W dniu 27 czerwca 2017 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło uchwałę, aby zysk Spółki za rok 2016 w wysokości 28 698 634,86 zł przeznaczyć:

- w kwocie 25 699 774,00 zł (tj. 0,50 zł na jedną akcję) na wypłatę dywidendy,
- w kwocie 2 998 860,86 zł na kapitał zapasowy.

Liczba akcji objętych dywidendą wyniosła 51 399 548.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie ustaliło dzień dywidendy na 5 lipca 2017 roku, zaś dywidenda została wypłacona 19 lipca 2017 roku.

50. Aktywa oddane pod zabezpieczenie

Aktywa oddane pod zabezpieczenie w wartości księgowej:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Rzeczowe aktywa trwałe	31 981	32 519
Kaucje	14 813	12 133
Należności	32 352	90 616
Udziały	11 754	11 754
Środki pieniężne	365	-
Razem	91 265	147 022

Wartość oddanych pod zabezpieczenie udziałów dotyczy udziałów w spółce zależnej BTW.

51. Informacja na temat udzielonych gwarancji i poręczeń oraz zabezpieczeń na majątku

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka miała ustanowione następujące zabezpieczenia na swoich aktywach:

Hipoteki

Obciążona nieruchomość	Kwota obciążenia hipotecznego	Przedmiot zabezpieczenia hipotecznego	Uwagi
Nieruchomość położona we Wrocławiu przy ul. Kniaziewicz	24 000	Kredyt	Rzeczowe aktywa trwałe
Nieruchomości położona we Wrocławiu przy ul. Lotniczej	75 000	Kredyt	Rzeczowe aktywa trwałe
RAZEM	99 000		

52. Informacje na temat podmiotów powiązanych

Poniżej przedstawiono łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi za dany rok obrotowy.

Podmioty powiązane	Okres	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Przychody z tytułu odsetek	Przychody finansowe z tyt. otrzymanych dywidend
Akcjonariusze:					
COMSA S.A.	1.01.17-31.12.17	-	1 381	-	-
	1.01.16-31.12.16	-	1 801	-	-
Spółki zależne:					
PRK7					
Nieruchomości Sp. z o.o.	1.01.17-31.12.17	34	137	28	-
	1.01.16-31.12.16	23	18	20	776
Torprojekt Sp. z o.o.	1.01.17-31.12.17	272	7 123	-	790
	1.01.16-31.12.16	140	2 802	-	615
AB Kauno Tiltai	1.01.17-31.12.17	2 983	-	-	19 144
	1.01.16-31.12.16	2 986	-	-	22 617
PEUiM Sp. z o.o.	1.01.17-31.12.17	234	9 290	-	1 667
	1.01.16-31.12.16	166	1 020	-	1 309
PDM Białystok S.A.	1.01.17-31.12.17	489	-	-	-
	1.01.16-31.12.16	-	-	-	-
Dalba Sp. z o.o.	1.01.17-31.12.17	4	-	14	-
	1.01.16-31.12.16	17	-	-	-
AB Kauno Tiltai Lenkijos skyrius	1.01.17-31.12.17	1 416	2	-	-
	1.01.16-31.12.16	-	-	-	-
BTW Sp. z o.o.	1.01.17-31.12.17	3 555	6 751	-	-
Wspólne przedsiębiorstwa:					
BTW Sp. z o.o.	1.01.16-30.12.16	1 020	5 107	-	-
Razem	1.01.17-31.12.17	8 987	24 684	42	21 601
	1.01.16-31.12.16	4 352	10 748	20	25 317

Poniżej przedstawiono informacje dotyczące należności i zobowiązań od/wobec podmiotów powiązanych na koniec danego roku obrotowego.

Podmioty powiązane	Dzień bilansowy	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	Pożyczki udzielone
Akcjonariusze:				
COMSA S.A.	31.12.2017	-	808	-
	31.12.2016	-	831	-
Spółki zależne:				
PRK7 Nieruchomości Sp. z o.o.	31.12.2017	11	1	-
	31.12.2016	2	-	3 215
TORPROJEKT Sp. z o.o.	31.12.2017	14	3 258	-
	31.12.2016	23	1 579	-
AB Kauno Tiltai	31.12.2017	3 033	3	-
	31.12.2016	2 999	3	-
PEUiM Sp. z o.o.	31.12.2017	44	5 043	-
	31.12.2016	-	425	-
PDM Białystok S.A.	31.12.2017	4	-	-
	31.12.2016	-	-	-
Dalba Sp. z o.o.	31.12.2017	1	-	1 012
	31.12.2016	-	-	-
AB Kauno Tiltai Lenkijos skyrius	31.12.2017	1 398	-	-
	31.12.2016	-	-	-
BTW Sp. z o.o.	31.12.2017	951	1 828	-
	31.12.2016	82	2 128	-
Razem	31.12.2017	5 456	10 941	1 012
	31.12.2016	3 106	4 966	3 215

Transakcje z podmiotami powiązanymi są zawierane na warunkach rynkowych.

Spółka podpisała ze swoim akcjonariuszem: COMSA S.A. umowę polegającą na udzieleniu jej licencji na cały know-how techniczny oraz znak towarowy, a także udostępnienie dóbr niematerialnych w postaci: kompetencji, znajomości branży, wiedzy eksperckiej w zakresie organizacyjnym, operacyjnym, handlowym, technologicznym posiadanych przez COMSA S.A. Umowa została zawarta na warunkach rynkowych. Wynagrodzenie za świadczenie powyższych usług przez COMSA S.A. wyniosło w 2017 roku 1 381 tys. zł.

Kwoty nieuregulowanych płatności nie są zabezpieczone i zostaną rozliczone w środkach pieniężnych. Nie udzielono i nie otrzymano żadnych gwarancji. W okresie obrotowym nie ujęto kosztów z tytułu należności wątpliwych i zagrożonych wynikających z transakcji ze stronami powiązanymi.

Saldo udzielonych pożyczek jednostkom powiązanim na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

Pożyczkobiorca	Kwota przyznanej pożyczki (w tys.)	Waluta umowy	Końcowy termin spłaty	Główne zasady naliczania odsetek	Kwota pożyczki pozostała do spłaty	Charakter powiązań kapitałowych
Dalba Sp. z o.o.	1 000	PLN	31.03.2018	WIBOR 1 M + marża	1 012	spółka zależna
RAZEM	1 000				1 012	

Pożyczki udzielone jednostkom zależnym ujęte są w części krótkoterminowej w pozycji pozostałe aktywa finansowe.

53. Informacja dotycząca świadczeń dla kluczowego personelu

Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej i członków organów nadzorujących Spółki w roku 2017:

Wynagrodzenie Zarządu Spółki Trakcja PRKiI:

Wynagrodzenie Zarządu Spółki	Rok zakończony			
	31.12.2017		31.12.2016	
	W Jednostce dominującej	W spółkach zależnych	W Jednostce dominującej	W spółkach zależnych
Płace i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze	3 151	1 097	3 942	1 802
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	-	-	92
Razem	3 151	1 097	3 942	1 894

Członkowie Zarządu Trakcji PRKiI nie byli akcjonariuszami lub udziałowcami kontrolującymi, współkontrolującymi lub mającymi znaczący wpływ na podmioty spoza Grupy Trakcja.

W dniu 17 listopada 2017 roku Jednostka dominująca otrzymała zawiadomienie o nabyciu 132 400 akcji Spółki złożone wspólnie przez Jarosława Tomaszewskiego (Prezesa Zarządu Jednostki dominującej) i Marię Joannę Tomaszewską jako osobę blisko związaną rodzinnie z Jarosławem Tomaszewskim (żona). Jednostka dominująca poinformowała o tym zdarzeniu w raporcie bieżącym numer 18/2017.

Poza opisanym powyżej zdarzeniem, Spółka w roku 2017 nie zawarła istotnych transakcji z kadrą kierowniczą.

Szczegóły umów zawartych z osobami zarządzającymi zostały opisane w punkcie 5.10, natomiast dodatkowe informacje na temat wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej znajdują się w punkcie 5.9 Sprawozdania Zarządu z działalności Spółki Trakcja PRKiI za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku.

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej Spółki	Rok zakończony			
	31.12.2017		31.12.2016	
	W Jednostce dominującej	W spółkach zależnych	W Jednostce dominującej	W spółkach zależnych
Płace i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze	969	250	578	262
Razem	969	250	578	262

54. Istotne zdarzenia w okresie roku obrotowego oraz następujące po dniu bilansowym

Znaczące umowy	RB
20.01.2017 r. Spółka zawarła jako Lider konsorcjum umowę z PKP PLK S.A. na zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w ramach projektu: „Prace na liniach kolejowych nr 140, 148, 157, 159, 173, 689, 691 na odcinku Chybie – Żory – Rybnik – Nędza / Turze” w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) 5.2-5 o wartości netto 373,7 mln zł. Planowany udział Emitenta wynosi 124,5 mln zł. netto. Prace mają być zrealizowane w ciągu 30 miesięcy od daty podpisania umowy.	2/2017
18.04.2017 r. Spółka podpisała jako Lider konsorcjum umowę z PKP PLK S.A. na wykonanie robót budowlanych w obszarze LCS Łowicz – odcinek Sochaczew – Żychlin i odcinek Placencja – Łowicz Główny w ramach projektu pn. „Prace na linii kolejowej E20 na odcinku Warszawa-Poznań – pozostałe roboty, odcinek Sochaczew-Swarzędz”, realizowanego w ramach unijnego instrumentu finansowego „Connecting Europe Facility” (CEF). Planowany udział netto Emitenta wynosi 428,5 mln złotych. Prace mają być zrealizowane w ciągu 42 miesięcy od daty rozpoczęcia robót.	5/2017
26.05.2017 Spółka podpisała umowę z PKP PLK S.A. na zaprojektowanie i wykonanie robót w formule „projektuj i buduj” dla: Zadanie A: opracowanie dokumentacji projektowej oraz realizacja robót budowlanych w ramach projektu pn. „Rewitalizacja linii Kolejowej nr 405 odcinek granica województwa – Słupsk-Ustka”, Zadanie B: zaprojektowanie i wykonanie zabudowy urządzeń srk od stacji Szczecinek km 71,480 do km 104,515 (granica województw zachodniopomorskiego i pomorskiego) w ramach projektu pn.: Poprawa bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń eksploatacyjnych na sieci kolejowej”. Wartość netto umowy wynosi 165 mln zł. Prace mają być zrealizowane w ciągu 31 miesięcy od daty rozpoczęcia robót.	10/2017
16.08.2017 r. Spółka zawarła umowę z PKP PLK S.A. na zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej E20 Siedlce – Terespol dla zadania pn. „Prace na linii kolejowej E20 na odcinku Siedlce – Terespol, ETAP III – LCS Terespol”. Wartość netto umowy wynosi 417,5 mln zł. Prace mają być zrealizowane w ciągu 36 miesięcy od daty rozpoczęcia robót.	15/2017
29.11.2017 r. Spółka zależna od Spółki (AB Kauno tiltai) podpisała umowę z z Litewskim Zarządem Dróg przy Ministerstwie Komunikacji na „rozwój drogi E67 (VIA BALTIVA) sieci transeuropejskiej. Rozwój odcinka Kowno-Marijampole. Etap I. Rekonstrukcja odcinka drogi A5 Kowno-Marijampole-Suwałki od 23,40 do 35,40 km”. Umowa została zawarta w ramach konsorcjum, a wartość netto Umowy wynosi 30 503 447 euro (128 087 024,30 złotych).	21/2017
Zmiany w składzie Zarządu Spółki	
14.09.2017 r. Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę, mocą której powołała Pana Macieja Sobczyka na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Spółki z dniem 14 września 2017 r.	16/2017
30.11.2017 r. Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę, mocą której powołała Pana Aldas Rusevičius na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Spółki z dniem 30 listopada 2017 r.	22/2017

Pozostałe	RB
9.01.2017 r. Spółka przekazała do publicznej wiadomości terminy publikacji raportów okresowych w 2017 r.	1/2017
15.03.2017 W wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości firmy (tzw. goodwill) przypisanej do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, w którego skład wchodzi następujące spółki zależne: Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe Białystok S.A., Zarząd Spółki podjął decyzję o konieczności dokonania odpisu aktualizującego wartość tego aktywa w skonsolidowanym bilansie Grupy Trakcja w wysokości 11 799 tys. zł, który rozpoznano w skonsolidowanym wyniku 2016 roku.	3/2017
21.03.2017 r. Spółka przekazała do publicznej wiadomości korektę skonsolidowanego raportu rocznego za rok obrotowy 2016. Spółka wyjaśniła, iż błędne wskazanie polegało na powtórzeniu w pozycji (wierszu) „Zysk (strata) brutto segmentu” dla poszczególnych segmentów operacyjnych w roku 2016 wartości ww. pozycji z roku 2015.	4/2017
18.05.2017 Zarząd Spółki podjął uchwałę w sprawie podziału zysku za 2016 rok, rekomendując Walnemu Zgromadzeniu Spółki, aby zysk w wysokości 28 698 634,86 złotych przeznaczyć: - w kwocie 22 615 801,12 złotych (tj. 0,44 zł na jedną akcję) na wypłatę dywidendy, - w kwocie 6 082 833,74 złotych na kapitał zapasowy.	6/2017
23.05.2017 Rada Nadzorcza podjęła uchwałę, w której proponuje Walnemu Zgromadzeniu Spółki podział zysku za 2016 rok: - w kwocie 25 699 774,00 złotych (tj. 0,5 zł na jedną akcję) na wypłatę dywidendy, - w kwocie 2 998 860,86 złotych na kapitał zapasowy.	7/2017
23.05.2017 Rada Nadzorcza Spółki podjęła decyzję o wyborze Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.	8/2017
24.05.2017 Spółka zwołała Zwyczajne Walne Zgromadzenie na dzień 27 czerwca 2017 r., na godz. 9:00.	9/2017
29.05.2017 Spółka przekazała odpowiedzi na pytania Powszeznego Towarzystwa Emerytalnego PZU S.A. działającego w imieniu Otwartego Funduszu Emerytalnego PZU „Złota Jesień” - Akcjonariusza Spółki zadane w formie pisemnej w dniu 16 maja 2017	11/2017
27.06.2017 Zwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę, aby zysk Spółki za 2016 rok w wysokości 28 698 634,86 złotych przeznaczyć: - w kwocie 25 699 774,00 złotych (tj. 0,50 zł na jedną akcję) na wypłatę dywidendy, - w kwocie 2 998 860,86 złotych na kapitał zapasowy	12/2017
27.06.2017 Zarząd Spółki podał do publicznej wiadomości treść podjętych uchwał na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki, które odbyło się w dniu 27.06.2017 r.	13/2017
27.06.2017 Zarząd Spółki przekazał wykaz akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki z dnia 27.06.2017 r.	14/2017
27.10.2017 Spółka opublikowała wstępne jednostkowe i skonsolidowane dane finansowe za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku.	17/2017
17.11.2017 Spółka otrzymała zawiadomienie o nabyciu akcji Spółki przez osobę blisko związaną rodzinnie z Jarosławem Tomaszewskim	18/2017
22.11.2017 Spółka otrzymała dwa zawiadomienia o nabyciu akcji Spółki przez COMSA S.A.	19/2017 i 20/2017
22.12.2017 Spółka jako lider konsorcjum podpisała porozumienie z PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w celu dokonania rozliczenia Umowy nr 90/119/0002/11/Z/I z dnia 27.05.2011 r. na wykonanie robót budowlanych modernizacji linii kolejowej nr 9 na odcinku od km 236,920 do km 287,700 objętym obszarem Lokalnego Centrum Sterowania z siedzibą w Malborku. Porozumienie zostało zawarte w związku ze złożonymi przez Wykonawcę roszczeniami związanymi z rozliczeniem robót oraz zwrotem kosztów wynikających z przedłużenia Kontraktu. Łączna wartość porozumienia opiewa na kwotę 19 538 558,89 zł.	23/2017

Po dniu bilansowym do dnia sporządzenia niniejszego rocznego sprawozdania finansowego, to jest do dnia 28 marca 2018 roku, nie wystąpiły zdarzenia, które nie zostały, a powinny być ujęte w księgach rachunkowych roku obrotowego.

Istotne wydarzenia po dacie bilansowej

Znaczące umowy	RB
12.01.2018 r. Spółka jako Lider w Konsorcjum z AB Kauno Tiltai (Partner) podpisała z Miastem Gorzów Wielkopolski – Urząd Miasta oraz Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Gorzowie umowę na wykonanie robót budowlanych wchodzących w zakres kontraktu na zadaniu pn. „System zrównoważonego transportu miejskiego w Gorzowie Wielkopolskim” w zakresie transportu miejskiego w tym: przebudowę torowisk tramwajowych, budowę peronów tramwajowych i dróg – w zakresie określonym kontraktem.	2/2018
Zmiany w składzie Zarządu Spółki	RB
09.03.2018 r. Jarosław Tomaszewski złożył oświadczenie o rezygnacji z funkcji Prezesa Zarządu i Członka Zarządu Spółki. Rezygnacja została złożona ze skutkiem na dzień 30 czerwca 2018 r.	3/2018
Pozostałe	RB
12.01.2018 r. Spółka przekazała do publicznej wiadomości terminy publikacji raportów okresowych w 2018 r.	1/2018

55. Sprawozdanie finansowe w warunkach wysokiej inflacji

Skumulowana średnioroczna stopa inflacji za ostatnie 3 lata dla każdego z okresów objętych niniejszymi informacjami finansowymi nie przekroczyła wartości 100%, dlatego nie wystąpiła konieczność przekształcenia sprawozdań finansowych o wskaźnik zmian cen.

56. Zatrudnienie

Przeciętne zatrudnienie w Spółce kształtowało się następująco:

Przeciętne zatrudnienie w Spółce w okresie sprawozdawczym:	Rok zakończony	
	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
Zarząd	3	5
Administracja	127	126
Dział sprzedaży	7	6
Pion produkcji	856	848
Pozostali	0	1
Razem	993	986

Zatrudnienie w Spółce na dzień bilansowy kształtowało się następująco:

Zatrudnienie w Spółce na dzień bilansowy:	31.12.2017 Badane	31.12.2016 Badane
Zarząd	5	3
Administracja	136	130
Dział sprzedaży	6	6
Pion produkcji	923	798
Razem	1 070	937

57. Aktywa ZFŚS oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Spółka tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Spółki, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych. Spółka skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Spółki.

Tabela poniżej przedstawia analitykę aktywów, zobowiązań, kosztów oraz saldo netto skompensowanych aktywów i zobowiązań Funduszu:

	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Pożyczki udzielone pracownikom	521	661
Środki pieniężne	1 238	715
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(1 160)	(1 314)
Saldo po skompensowaniu	599	62
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	1 363	1 248

58. Informacja o podmiocie pełniącym funkcję biegłego rewidenta.

Na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Trakcja PRKiI podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań Grupy i Jednostki dominującej jest Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku działająca pod firmą Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.) z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 22.

W dniu 31 lipca 2017 roku, Spółka zawarła umowę Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku działająca pod firmą Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.) na:

- przegląd półrocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego według stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości;
- badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości.

Umowa została zawarta na okres wykonania przedmiotu umowy.

Wysokość wynagrodzenia biegłego rewidenta za usługi świadczone na rzecz Spółki przedstawia poniższa tabela:

	Rok zakończony	
	31.12.2017	31.12.2016
	Badane	Badane
Z tytułu umowy o badanie sprawozdania finansowego	168	144
Z tytułu umowy o przegląd sprawozdania finansowego	76	72
Inne usługi poświadczające	41	5
Razem	285	221

Wynagrodzenie za badanie wybranych spółek Grupy Trakcja jest płacone na podstawie odrębnych umów zawartych pomiędzy podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych i każdą z wybranych spółek Grupy.

Kluczowy biegły rewident i firma audytorska świadczyli w 2017 roku na rzecz jednostki lub jednostek przez nią kontrolowanych niżej wymienione usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych:

- usługi atestacyjne w odniesieniu do Zintegrowanego Raportu Roczego Spółki za 2016 rok polegające na ocenie jakości i kompletności zgromadzonych danych oraz ich zgodności z Międzynarodowymi Wytycznymi do Raportowania oraz z Wytycznymi Global Reporting Initiative.
- weryfikacja kwestionariusza Respect Index.

Warszawa, 28 marca 2018 roku

Jarosław Tomaszewski
Prezes Zarządu

Paweł Nogalski
Wiceprezes Zarządu

Marek Kacprzak
Wiceprezes Zarządu

Maciej Sobczyk
Wiceprezes Zarządu

Aldas Rusevičius
Wiceprezes Zarządu

Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych:

Elżbieta Okuła
Główna Księgowa

**TRAKCJA PRKiI S.A.
WARSZAWA, UL. ZŁOTA 59**

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY 2017**

**WRAZ
ZE SPRAWOZDANIEM NIEZALEŻNEGO
BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA**

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPÓŁKI ZA ROK OBROTOWY 2017

1. Rachunek zysków i strat oraz sprawozdanie z dochodów całkowitych
2. Bilans
3. Rachunek przepływów pieniężnych
4. Zestawienie zmian w kapitale własnym
5. Informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości oraz inne informacje objaśniające

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI ZA ROK OBROTOWY 2017

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

Dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Trakcja PRKiI S.A.

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego sprawozdania finansowego spółki Trakcja PRKiI S.A. z siedzibą w Warszawie przy ulicy Złotej 59 (dalej „Spółka”), na które składają się: bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2017 roku, rachunek zysków i strat i sprawozdanie z całkowitych dochodów, zestawienie zmian w kapitale własnym, rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku oraz informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające („*sprawozdanie finansowe*”).

Odpowiedzialność kierownika jednostki i osób sprawujących nadzór za sprawozdanie finansowe

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa a także statutem jednostki. Zarząd Spółki jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej jednostki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późn. zm.), zwaną dalej „Ustawą o rachunkowości”.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki zgodnie z mającymi zastosowanie Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości.

Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- 1) ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089) („*Ustawa o biegłych rewidentach*”),
- 2) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającym decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66) („*Rozporządzenie 537/2014*”).

Regulacje te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Celem badania jest uzyskanie wystarczającej pewności, czy sprawozdanie finansowe jako całość zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta zawierającego naszą opinię. Wystarczająca pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z powyżej wskazanymi standardami zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników, podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia, powstałego na skutek oszustwa jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek błędu, ponieważ może obejmować zmywy, fałszerstwo, celowe pominięcia, wprowadzanie w błąd lub obejście kontroli wewnętrznej i może dotyczyć każdego obszaru prawa i regulacji, nie tylko tego bezpośrednio wpływającego na sprawozdanie finansowe.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez jednostkę sprawozdania finansowego w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej jednostki. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez Zarząd Spółki wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności badanej jednostki ani efektywności lub skuteczności prowadzenia spraw jednostki przez Zarząd Spółki obecnie lub w przyszłości.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania. Opinia jest spójna z dodatkowym sprawozdaniem dla Komitetu Audytu wydanym z dnia 15 marca 2018 roku.

Niezależność

W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident i firma audytorska pozostawali niezależni od badanej jednostki zgodnie z przepisami Ustawy o biegłych rewidentach, Rozporządzenia 537/2014 oraz zasadami etyki zawodowej przyjętymi uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zabronione przepisami art. 136 Ustawy o biegłych rewidentach oraz art. 5 ust. 1 Rozporządzenia 537/2014.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania sprawozdania finansowego jednostki uchwałą Rady Nadzorczej nr 13 z dnia 23 maja 2017 roku. Sprawozdania finansowe jednostki badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2014 roku, to jest przez 4 kolejne lata obrotowe.

Najbardziej znaczące rodzaje ryzyka

W trakcie przeprowadzonego badania zidentyfikowaliśmy poniżej opisane najbardziej znaczące rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym spowodowanego oszustwem oraz opracowaliśmy stosowne procedury badania dotyczące tych rodzajów ryzyk. W przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne dla zrozumienia zidentyfikowanego ryzyka oraz wykonanych przez biegłego rewidenta procedur badania, zamieściliśmy również najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka.

Opis rodzaju ryzyka istotnego zniekształcenia	Procedury biegłego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko
<i>Analiza utraty wartości akcji i udziałów w jednostkach zależnych</i>	
<p>Trakcja PRKiI S.A. posiada znaczące inwestycje w jednostkach zależnych działających na rynku budowlanym w Polsce i na Litwie. Skumulowana wartość akcji i udziałów w jednostkach zależnych w sprawozdaniu finansowym Spółki wyniosła 436 241 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2017 roku (nota 24).</p> <p>Mając na uwadze istotność pozycji w sprawozdaniu finansowym, a także ze względu na złożoność zagadnienia i wrażliwość wyników testu na przyjęte założenia, kwestia przeprowadzania testu na utratę wartości była przedmiotem naszych wnikliwych analiz.</p> <p>Jako kluczowy obszar ryzyka badania uznaliśmy, że ryzykiem jest osąd i elementy szacunku przede wszystkim związane z założeniami co do kształtowania się przyszłych przepływów pieniężnych, wyliczeniem stopy dyskonta, oszacowaniem wartości rezydualnych zawartych w modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych będącym podstawą rozpoznania odpisu.</p> <p>W wyniku przeprowadzonego testu, w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2017 r. Zarząd Jednostki nie zidentyfikował utraty wartości aktywów w sprawozdaniu finansowym Spółki.</p> <p>W nocy 24 sprawozdania finansowego Spółka przedstawiła ujawnienia dotyczące przeprowadzonego testu na utratę wartości, w tym wyniki testu, analizę wrażliwości i opis przyjętych założeń.</p>	<p>Nasze procedury badania obejmowały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zrozumienie i ocenę procesu identyfikacji przesłanek utraty wartości akcji i udziałów w jednostkach zależnych oraz prawidłowości zastosowanej metody przeprowadzania testu zgodnie z odpowiednimi standardami sprawozdawczości finansowej; • krytyczną ocenę przyjętych przez Zarząd założeń i szacunków co do wyliczenia wartości odzyskiwalnej, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – porównanie przyjętych założeń co do przyszłych przepływów z budżetami oraz planami średnioterminowymi i ocenę zasadności tych planów, – analizę zasadności kluczowych założeń makroekonomicznych, – ocenę metodyki ustalania wartości rezydualnych po okresie objętym planami średnioterminowymi i zgodność metodyki z międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej, – analizę sposobu wyliczenia stóp dyskontowych, – ocenę przeprowadzonej przez Zarząd analizy wrażliwości przyjętych kluczowych założeń na wynik wyceny, – ocenę poprawności i kompletności ujawnień w sprawozdaniu finansowym Spółki.

Poprawność rozliczania kontraktów budowlanych

Spółka uzyskała w 2017 roku przychody z tytułu realizacji kontraktów budowlanych w kwocie 834 415 tysięcy złotych (nota 13) co skutkowało rozpoznaniem w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2017 roku aktywa z tytułu nadwyżki przychodów ustalonych nad zafakturowanymi w kwocie 82 024 tysięcy złotych (nota 32).

Spółka ujmuje przychody wynikające z realizacji kontraktów stosując metodę procentowego zaawansowania zgodnie z wymogami MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną”. Zgodnie z powyższymi standardami wartość wykazywanych przychodów ujmowanych w danym roku, zależy w znaczącym stopniu od faktycznie poniesionych kosztów, określenia właściwej marży oraz oceny stopnia zaawansowania kontraktów jak i od dokładności i kompletności budżetów kontraktów budowlanych.

Naszym zdaniem kluczowe osądy dotyczą dokładności i kompletności budżetów kontraktów budowlanych oraz ich wpływu na rozpoznawanie przychodów w kontekście wymogów Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 11 "Kontrakty budowlane". Ryzyko prawidłowego rozpoznania wszystkich ryzyk w budżecie kontraktów pozostaje kluczowym czynnikiem w działalności Spółki i znacząco wpływa na poprawność rozliczania kontraktów budowlanych. Ponadto poprawność rozliczania kontraktów budowlanych jest w znaczącym stopniu zależna od wyceny zmian specyfikacji oraz zmian zakresu prac. Ze względu na skalę realizowanych projektów, ich złożoność, niepewność dotyczącą kosztów ich zakończenia, wyników rozmów z zamawiającymi, zmian specyfikacji oraz zmian zakresu prac wymagają one znaczących subiektywnych ocen.

Nasze procedury badania w zakresie oceny poprawności rozliczenia kontraktów budowlanych obejmowały:

- uzyskanie zrozumienia oraz oceny zaprojektowania i wdrożenia istniejących kluczowych mechanizmów kontrolnych związanych z rozliczaniem kontraktów budowlanych.
- analizę poprawności modelu rozliczeniowego kontraktów budowlanych, w tym:
  - weryfikację poprawności matematycznej rozliczenia kontraktu i rozpoznania wyceny w księgach,
  - analizę portfela kontraktów w celu identyfikacji istotnych i podatnych na ryzyko kontraktów, które uwzględniono w próbie wybranej do dalszych szczegółowych procedur,
  - dla wybranych kontraktów omówienie statusu ich realizacji z Dyrektorami kontraktów oraz w razie konieczności z Zarządem,
  - dla wybranych kontraktów przeprowadzenie analizy zmian budżetów w trakcie badanego roku wraz uzgodnieniem zmian prognozowanych przychodów i kosztów w budżecie do dokumentów źródłowych,
  - wizytację wybranych budów w celu potwierdzenia stopnia zaawansowania kontraktu,
  - uzyskanie zrozumienia metod rachunkowości stosowanych do rozliczeń na kontraktach realizowanych w konsorcjach,
  - analizę wrażliwości budżetów kontraktów na prognozowany dla rynku wzrost ceny materiałów, usług podwykonawców i wynagrodzeń,
  - analizę budżetów pod kątem kompletności ujęcia kosztów,
  - analizę pism od prawników pod kątem ujęcia potencjalnych roszczeń.

Opinia

Naszym zdaniem załączone roczne sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej jednostki na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo, zgodnie z przepisami rozdziału 2 Ustawy o rachunkowości, prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, w tym rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późn. zm.) i postanowieniami statutu jednostki.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia o sprawozdaniu finansowym nie obejmuje sprawozdania z działalności.

Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za sporządzenie sprawozdania z działalności zgodnie z przepisami prawa.

Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach było wydanie opinii, czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa oraz, że jest ono zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia oraz wskazanie na czym polega każde takie istotne zniekształcenie.

Naszym zdaniem sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami i jest zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. Ponadto oświadczamy, iż w świetle wiedzy o jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Opinia na temat oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za sporządzenie oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego zgodnie z przepisami prawa. Ponadto Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego spełniało wymagania przewidziane w stosownych przepisach prawa.

W związku z przeprowadzonym badaniem sprawozdania finansowego, naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach było wydanie opinii, czy emitent obowiązany do złożenia oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego, stanowiącego wyodrębnioną część sprawozdania z działalności, zawarł w tym oświadczeniu informacje wymagane przepisami prawa oraz w odniesieniu do określonych informacji wskazanych w tych przepisach lub regulaminach stwierdzenie, czy są one zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym.

Naszym zdaniem w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego jednostka zawarła informacje określone w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. a, b, g, j, k oraz lit. l Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r., poz. 133 z późn. zm.) („Rozporządzenie”). Informacje wskazane w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. c-f, h oraz lit. i tego Rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Informacja o sporządzeniu oświadczenia na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach informujemy, że jednostka sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 1 Ustawy o rachunkowości jako wyodrębnioną część sprawozdania z działalności.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących oświadczenia na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Przeprowadzający badanie w imieniu Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku działającej pod firmą Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.) – podmiotu wpisanego na listę firm audytorskich prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Maciej Krasoń
Kluczowy biegły rewident
nr ewidencyjny 10149

Warszawa, 28 marca 2018 roku